

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Lunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

ZVEZA VEČNEGA PRIJATELJSTVA

Danes bo v Belgradu podpisana prijateljska pogodba med Bolgarijo in Jugoslavijo

Notr. minister dr. A. Korošec

Dolgo pot smo prehodili

Izjavo o jugoslovansko-bolgarskem sporazumu, želite, gospod urednik, da Vam dam. Mislim, da ni potrebna. Ali se ni izjavil ves narod sam, ko je s takim ogromnim odobravanjem vzel na znanje sklenitev jugoslovansko-bolgarskega sporazuma.

Vsi vemo: brezštevilno je najrazličnejših pogodb, ki urejajo dandanes politične in gospodarske odnose med državami. Današnja doba je prav tropično-ugodna klima za pogodbe, saj smo prišli tako daleč, da se sklepajo ne na leta, na deset let recimo kakor pred vojno, ampak na mesece, da, skoraj na tedne, na primer pri kliringih.

Število je tolikšno, da mora biti človek že kar specialist, da se spozna med njimi. Nekatere so važne, druge manj, v časopisih beremo o njih, morda jih v spominu registriramo, gremo naprej in čez par mesecev zopet beremo, da se je sklenil nov sporazum, nova pogodba med istima državama in o istih zadevah. Večino prebivalstva take pogodbe ne zanimajo globlje. Z večjim zanimanjem seveda zasleduje politične pakete, ki vežejo države v razne obrambne in napadalne skupine, zlasti, odkar se je dinamika bojovnih nagonov tako zelo okreplila. No, kar se političnih paktov tiče, se tudi še vsi spominjamo iz predvojne dobe, da so obstojali »sporazumi«, »zveze« med nekaterimi državami, sklenjene na dolgo dobo in so bile po besedilu pogodb take, da so tvorile na zunaj te države eno fronto, pa smo pri tem opazovali čuden pojav: da so ti medsebojni zavezniki najenergičnejše utrjevali svoje meje drug proti drugemu in da smo vsi vedeli, do zadnjega preprostega pastirja, koliko veže ta pakt in kako bo končal.

Ker so bili to samo pakti diplomatov in ne narodov!

Bolgarsko-jugoslovanski sporazum ni sporazum take vrste! Kajti temelji na najmočnejšem temelju: na jasni zavesti in trdni volji prebivalstva obeh držav. Seveda ne bo nihče oporekal diplomatskih zaslug državnikom, ki so pri tem sodelovali in privedli do uresničenja globoke želje jugoslovanskih narodov. Njih zasluga je predvsem v tem, da so odstranili ovire, ki jih je napravil tragični zgodovinski zaplet in ki so branili, da se volje obojnih narodov niso mogle zlit v en tok.

Bolgarija in Jugoslavija sta sklenili pakt večnega prijateljstva! Ali ni potemtakem ta sporazum podlaga, da naroda, ki sta si tako zelo blizu ne samo po jezikovni skupnosti, ampak tudi po vseh drugih osebinah, ki so karakteristične za narod, v svojo bodočnost vstric korakata, nikoli več drug proti drugemu in da se nikoli več ne bo ponovilo, da bi si obe najhrabrejši vojski na svetu stali sovražno druga proti drugi, ampak, da bosta, ako bo treba, tudi skupno branili svojo skupno posest.

Ali je treba to še tolmačiti? Ali ni našlo to dejstvo toliko odjeka med vsem prebivalstvom, da je prav za prav vsak komentar odveč.

Da je učvrstil sporazum pozicijo obeh držav, je samo po sebi umevno. Razblinil je za vedno načrte onih, ki so mislili, da bodo mogli še kdaj izkoriščati razdvojenost, ki je imela svoj koren v zgodovinskih tragičnih zapletih dveh ponosnih in hrabrih narodov, v svoje namene. Veliko razdaljo smo prehodili...

Da je zato ta sporazum mogočen korak k zgradbi miru, zlasti v jugovzhodni Evropi, je mislim, istotako samo po sebi umevno in zato ga bodo pozdravile tudi vse države, ki imajo resnično željo po miru.

Veliko razdaljo smo prehodili. Naše iskrene čestitke veljajo vsem, ki imajo zasluge za ta sporazum, predvsem: Nj. Vel. viteškemu kralju Aleksandru Prvemu in kralju Borisu, ki sta prva in brez predsodkov pristopila k izgradnji sporazuma, Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki je delo blagopokojnega kralja Aleksandra uspešno nadaljeval, obema predsednikoma in zunanjima ministroma bolgarske in naše države dr. Milanu Stojadinoviču in dr. Georgijevu Kioseivanovu.

Blagopokojni jugoslovanski kralj Aleksander-Zedinitelj in bolgarski kralj Boris, tvorce jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva. — Prvi setanek obeh kraljev je bil v Varni dne 3. oktobra 1933. Sledil je obisk bolgarske kraljevske dvojice v Belgradu dne 12. decembra 1933. Tretji setanek med obema vladarjema je bil ob priliki obiska naše kraljevske dvojice v Sofiji dne 27. septembra 1934. Ti trije obiski so položili temelj za zgradbo, ki bo danes dobila svoj pečat v mednarodni pogodbi, ki jo bosta podpisala ministrska predsednika bolgarske in jugoslovanske vlade, Georgij Kioseivanov in Milan Stojadinovič.

Želje Aleksandra in Borisa pred 17 leti so se danes izpolnile

Belgrad, 23. januarja.

Pod gornjim naslovom je napisal v »Echo de Belgrade« znani prijatelj naše države grof Begouen, vseučiliški profesor v Toulousi v Franciji, zelo zanimiv članek, v katerem je zbral svoje osebne spomine na tvorce jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva, našega blagopokojnega kralja Aleksandra in bolgarskega kralja Borisa.

Leta 1920, torej pred skoraj 17 leti, je grofa Begouena sprejel bolgarski kralj Boris v svoji delovni sobi, na kateri je stala tudi slika pokojnega kralja Aleksandra, takrat še srbskega kraljeviča. Boris je svojemu obiskovalcu dejal:

»Vi gledate to sliko. Dobil sem jo v dobi prve balkanske vojne. Takrat smo bili veliki prijatelji, Aleksander in jaz, bratje z bojnih poljan. Mnogokrat se spominjam z žalostjo v srečo na te srečne dneve, ki so postali pozneje čisto drugi. Vedno upam, da se vrnejo, ti srečni dnevi, kajti Srbi in Bolgari so bratje, med katerimi lahko pridejo družinski spori, toda ki morajo roko v roki po poti skozi zgodovino. Šele potem bomo našli vsi, oni in mi, pravi mir in pravo blagostanje. Sprava med obema narodoma je cilj vse moje politike. Ko se boste vračali nazaj v Francijo, se boste vozili skozi Belgrad. Izstopite in povejte, prosim, to, kar sem Vam dejal, Aleksandru

in dostavite, da je moja vlada in moje ljudstvo z menoj istih misli.«

Grof Begouen pripoveduje dalje, da je v Belgradu bil zares sprejet od takratnega regenta Jugoslavije Aleksandra in da mu je povedal sporočilo iz Sofije. Ne morem pozabiti, piše, melanholičnega nasmehljaja, s katerim me je pokojni kralj Aleksander poslušal in končno dejal:

»Boris, oživljal krasne spomine. Mnogo tudi jaz mislim na tiste dneve, navzlic krvi, mnogo krvi, ki nas je razdružila. Toda kri se bo izbrisala in bo izpuhtela, rane se celijo, in čas, ki je dober gospod, bo vse pomiril, če bomo le hoteli... In hoteli bomo!«

Pozneje, po dolgih letih, ko sta oba tvorca jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva prodrla s svojimi načrti in je bil pripravljen prvi setanek v Eksinovem gradu pri Varni, je grof Begouen pisemu čestital kralju Borisu in ga spomnil na razgovor l. 1920. V odgovor je dobil od obeh vladarjev podpisano sliko z obema kraljema. Podpis se je glasil: »Oba tovariša v Eksinovem gradu pri Varni, dne 3. oktobra 1933.« S fotografijo pa je prišlo tudi lastnoročno Borisovo pismo, kjer je bilo zapisano:

»Spomine, ki mi jih vzbujate, imam vedno pred očmi. Srečen sem, da ste znali povezati dejanje zadnjih dni z mojimi mislimi

Dr. Gregorij Kioseivanov in dr. Milan Stojadinović, ki bosta danes podpisala pogodbo med Bolgarijo in Jugoslavijo.

pred dolgimi leti in ki sem jih Vam izdal. Z mojim tovarišem sva se dvakrat sestala. Sestanka sta bila pristržno iskrena in bosta ostala zgodovinska. Aleksander je bil odkritosrčen in ljubezniv. Iz njegovega glasu se je slišala sama lojalnost. Ta dober začetek bo služil miru in bo razčistil ozračje na Balkanu.«

Grof Begouen zaključuje svoje spomine z naslednjim stavkom:

To so bili dokazi državniške modrosti. Kralj Aleksander, za katerega gojim globoko spoštovanje, ki ga delijo z menoj vsi Francozi, je dal smer neizmerno moralne vrednosti. Posledice tega njegovega dejanja rodijo srečne uspehe in se bodo še dolgo čutili. Balkan, ki je bil prej strašilo Evrope, je postal jamstvo za mir in red.

Svečano razpoloženje v Belgradu

Belgrad, 23. jan. m. Zaradi jutrišnjega slovesnega podpisa pakta večnega prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo je zavladalo že danes v prestolnici svečano razpoloženje. Vse državne in samoupravne oblasti kakor tudi večina privatnih lastnikov hiš je razobesila naše državne in bolgarske zastave. Na vseh tramvajskih drogah in tramvajih visita istotako obojni trobojnici. Tudi železniška postaja je zelo lepo okrašena. Slovesen sprejem bo jutri ob 9 dopoldne.

Nocoj so Kioseivanova po prihodu sofijskega brzovala pozdravile na obmejni postaji v Caribrodu vse civilne in vojaške oblasti. Sprejel ga je osebni tajnik zunanjega ministra dr. Stojadinoviča Vukašin Sečerovič.

Občinske volitve v Bolgariji

Sofija, 23. januarja. AA. Po enočinji seji ministrskega sveta je notranji minister Kraševski izjavil časniki, da je kralj podpisal ukaz o občinskih volitvah. Volitve občinskih odborov se bodo vršile po pokrajinah, in sicer 7. marca v pokrajini Stare Zagore in Plevna, 14. marca za Sumen in Plovdiv, 21. marca za Burgas in Varno, 28. marca za sofijsko pokrajino. Občinske volitve bodo končane do konca marca. — Glede agitacijskih shodov je notranji minister izjavil, da so na podlagi zakona o razpustu političnih strank vsi agitacijski politični shodi prepovedani.

Bolezen svetega očeta

Vatikan, 23. januarja. AA. (Havas.) Papež je dokaj dobro prebil noč. Kakor običajno se je udeležil maše, ki se je vršila v kapeli blizu njegove sobe. Po obisku prof. Milanija je papež vstal in so ga položili v poseben naslanjač ter odpeljali v dvorano zasebnega stanovanja, kjer je sprejel v avdienci več osebnosti.

Po razgovoru s kardinalom državnim tajnikom msgr. Pacellijem je sv. oče sprejel msgr. Giovannija Castelanija, nadškofa Roda, ki je imenovan za apostolskega vizitatorja Abesinije. Sprejel je tudi v posebni avdienci pred njunim odhodom iz Rima kardinala Faulhaberja, monakovega nadškofa, in kardinala Karla Schulteja, nadškofa v Kölnu.

Vojaška diktatura na Japonskem

Tokio, 23. jan. e. Vlada Hirote je odstopila in je mikado zaupal Hiroti spet mandat za sestavo nove vlade. Zelo verjetno je, da v novi vladi ne bo več zastopnikov parlamentarnih strank in da bo parlament najbrž tudi razpuščen.

Do kompromisa med vojsko in strankami ni prišlo, ker so vojaški krogi zahtevali, da se morajo priti voditelji parlamentarnih strank k njim opravičiti zaradi napadov nanje v parlamentu. Vojni minister Teruši je tudi zahteval, da morajo izgnati iz japonskega parlamenta voditelja stranke Minseitō Amaga. Prepada med strankami in vojsko je torej popoln in je razpust parlamenta neizogiben.

Današnja številka ima o spomin na podpis prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarijo posebno „Bolgarsko prilogo“

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme, le v zapadnih krajih in na jugu bo nekoliko oblačno. Temperatura bo padla.

Dunajska vremenska napoved: pretežno jasno, ponekod megla, v nižinah še mraz.

Pol leta državljanske vojne v Španiji

Osebo doživetje švicarskega časnikarja V obeh taborih - pri nacionalistih in rdečih

V. J. de G. napisal Georges Rotwand

Pred približno šestimi meseci so vsi španski časopisi sprejeli brzojavno vest, da se je neki general slučajno ubil, ko je čistil svoj revolver. Drugi dan je vest šla po vsej Španiji. Bila je lažnjiva, toda dosegla je svoj namen, ker je bila dogovorjen znak za splošno vsajanje nacionalistične Španije. Organizatorji upora so izračunali, da mora biti vse končano v 10 dneh. Vse je bilo skrbno pripravljeno. Toda človek obrača in ... Malo oklevanja, nekaj izdajstev, nekaj nespretnosti, vse je sodelovalo, da je bila vstaja, ki bi imela bliskovito iznenaditi nasprotnika, ponesrečena. Požar je bil prižgan. Državni udar vojske se je spremenil v državljansko vojno. Po vsem svetu so se zmanjale sile. In trpljenje Španije se je začelo.

Pol leta še traja. Španija ne more več zakriti svojih ran, svojih razvalin, svojih žalosti. Kajti povsod vlada žalost. Ni je družine, ki bi ne bila koga izgubila, sina, očeta, bratrance. Nikoli ne bom pozabil pretresljivega prizora, ki sem ga vedno gledal, kadarkoli so nacionalisti vkorakali v kakšno zavzeto mesto. Tokrat je bil San Sebastian. Vse mesto sem obredel in povsod nas je ustavljala množica od veselja in navdušenja pijana. Ženske, z rdečimi cvetjem v črnih lasih, so padale vojakom okrog vratu. Vse mesto se je veselilo. Častnik, ki smo ga spremljali, je šel proti hiši Viktorja Predero, znanega advokata in pisatelja. Naleteli smo na strašno žalost. Na pragu je stala ženska, blede kot vosek in s črnimi brazdami, ki so ji sekale obraz, oblečena v črno. Kot v starih dramah je stegovala proti nam roko v pozdrav: Hvala, hvala, je dejala, toda zame ste prišli prepozno. Pet dni poprej so njenega moža ustrelili. Ko je iskala njegovo truplo med kupi mrličev, vrženih na pokopališče, je čisto slučajno našla na truplo svojega — sina, ki so ga pred par urami tudi ustrelili.

Pred Madridom sem enkrat kosil. Malo koncentro, košček kruha, to je bilo vse. Sedela sva skupaj z mladim karlistom, ki je prišel iz Alcazarja v Toledo. Tudi on je bil med njimi, o katerih danes ves svet proslavlja junastvo. Medtem ko se je boril v Alcazarju, so mu pobili očeta, sestro in enega njegovih bratov. To so čisto vsakdanje stvari, normalne bi rekli, če bi ne bilo tako grozno.

O razvalinah se ne more reči, da bi bile splošne. Najbolj je med vsemi mesti trpel Irun, za ujem pride Oviedo, kontno Madrid. Od Iruna ni ostalo ničesar več. Kup razvalin. Vse središče mesta so zažgali anarhisti, predno so zbežali. Prizor je bil izvanreden, ko smo obiskali Irun. Hiše, napoli odrti in od črne dima osmojene, se stiskajo ob jarkih, ki so bile ulice. Železne ograje pred bankami in cerkvami in šolami se še zvijajo kot v bolečinah. Povsod so na tisoče in tisoče praznih steklenic. Kaj vse se je dogajalo, predno so anarhisti zbežali ... Oviedo, ki je neprestano oblegano in bombardirano, predstavlja mesto, na katerem na vseh straneh zijajo široke, grde rane. Toledo je tudi mnogo trpel. Samo v njegov Alcazar je udarilo 15.000 bomb. Menda nadaljnjih razlag ni treba več.

In Madrid! Tukaj so velike bombe udarjale in dokazovale svojo oblast. Bomba, težka 500 kg, ki je padla sredi ceste, ki se je vila med drevjem, je porušila drevje 200 metrov v okolici. Druga, ki je padla sredi trga, je porušila vsa poslopja naokrog s samim zračnim pritiskom. Ponekod se iz lukenj, ki so jih navtrale bombe, vidijo tiri podzemeljske železnice. Toda preveč bi bilo, če bi rekli, da od Madrida ni ostalo ničesar več. Če opazujemo Madrid z Angelskega vrha, se ti zdi stara, neposkodovana, bogata španska prestolnica. V glavnem lahko rečemo, da so ruševine neznatne v primeru a trpljenjem prebivalstva. Alcazar v Toledo je sicer izginil, tudi palača Moncloa in Casa Velasquez v Madridu sta izginili. Nekaj lepih mostov je v razvalinah in — seveda veliko veliko neprecenljivo dragocenih cerkva. Toda ostalo je še veliko lepega.

Ce me vprašate o podeželju, moram reči, da je trpela sama severna Andaluzija in pokrajina južno od Madrida. Legane, Yncos, Torrejon smo našli popolnoma razdejane, ko smo vkorakali. Polja, po katerih so ležali vsevprej mrličji in mrtvi konji, so vsa prevrta na od strelskih jarkov, ki so jih morali bliskovito izprazniti. Drugod smo našli mrličje, mrličje ... nosilnice z ranjenici, ki so jih rdeči milicniki na begu postavili ob ceste in poti. Tu pa tam tanki, pogostokrat prevrnjeni kot premagane poašti. V neki vasi, kjer je bilo vse polno zažgalnih bom, ki so prišle od vseh vetrov sveta, smo našli tudi zvon iz neke madridske cerkve. Top ga je razklal na dvoje. Čemu so ga semkaj privlekli, ne vem. Naleteli smo na vasi, kjer so vse hiše podrte. Drugod so bile samo izropane. Omare še zijajo nasproti, prazne ali razdejane, s predali napol ven potegnjene ... Na tleh različne stvari, ki jih niso smatrali vredne za rop, vmes slama, med njo še kakšne otroške igračke. Po polpodprtih stenah vise še fotografije od srečnih zakoncev, prvega obhajila, birme ... Kakšni spomini med temi razvalinami. Ko sem gledal to razdejano notranjost skromne španske družine, se mi je zdel še bolj pretresljiv, kot pa, kadar smo korakali po cesti in so na desno in na levo ležala trupla vojakov in civilistov, žena in mož.

Isto smo videli na jugu Madrida prizor, ki nikakor ne dokazuje, da je človeštvo v kulturi napredovalo. Tam stoji hriček, Angelski vrh se imenuje, ki stoji točno v središču Španije. Na njem je stal veličasten spomenik na čast Srcu Jezusovemu. Spomenik je razdejan. Tu pa tam leže nastlani po tleh drobci Jezusove marmornate podobe ali kosti

svetniških soh. Vidi se še, kako so jim rdeči milicniki, predno so bežali, s sekirami razsekavali roke in glave. Koliko pa je razlike med danes in med davnimi časi, ko so barbari s sekirami odsekali roke sohi Venere iz Milona ali podobno »Zmagac iz Samothracije«?

Toda navzlic pobijanju, navzlic rušenju, navzlic ropanju pa je vendar ostalo življenje, ki zahteva svoje pravice. Eno imata obe fronti skupno, rdeča in nacionalistična. Na obeh straneh pridno igrajo kina svoje programe nemoteno dalje. V tem oziru je rdeča Španija nekoliko na slabšem. Tukaj ni organizacije, množicam se je pustilo preveč prostosti, krajevni oblastniki so delali kar so hoteli. Ponoč pa se slišijo neprestano odmevi od streljanja, ki noče nehati in ki udarja tako pošastno skozi temo. Takrat pobijajo vse, kar imenujejo »negotove elemente«. Igre s človeško krvjo pod tako strašnimi gesli!

Med nacionalisti je v tem pogledu bolje. — Življenje je postalo popolnoma normalno. Tam je največja nevarnost tako rekoč preobličeno obložena miza s španskimi jedili. En določen dan v tednu smejo jesti samo enkrat. Toda ta obed je še preobil. Druge dneve pa moraš, hočeš nočeš, prebresti ves kuharski program. Sever in zapad sta prenapolnjena z ljudmi. Nikoli jih ni bilo toliko. Ni čudno. Domačinom so se pridružili begunci iz rdeče Španije. Zadnji, ki prihajajo, se morajo če-

Kardinal Bertram se pogaja z nemško vlado

Rim, 23. januarja.

Razgovori nemških kardinalov v Rimu se nanašajo na važno razdobje odnosov med državo in Cerkvijo v Nemčiji. Po zakonu o mladinski vzgoji, ki ne dovoljuje več dvojne članstva v kaki katoliški mladinski organizaciji nastaja bojazen, da bi utegnile nastati težave tudi glede verskih šol, čeprav proti jasnim določilom državnega konkordata. Kardinal, državni tajnik v Vatikanu polaga važnost na to, da se celotno vprašanje kolikor mogoče obširno in direktno osvetli. Zaradi tega je kardinal Bertram včeraj s posebnimi navodili Vatikana odpotoval v Berlin. Oestl pa bo ves čas v tesni zvezi z nemškimi cerkvenimi dostojanstveniki, ki so ostali še v Rimu, kakor tudi s kardinalom

Danes govori Blum o francosko-nemških odnosajih

Pogajanja sredi februarja

Pariz, 23. januarja. b. Danes bo ministrski predsednik Leon Blum imel v Lyonu na velikem poročanju ljudske fronte svoj napovedani govor. Blumom se odprelje v Lyon še 15 ministrov. Pričakuje se tudi prihod zunanjega ministra Delbosa, državnega tajnika Viena in nekatere druge ugledne osebnosti. Razen ministrskega predsednika Leona Bluma bodo govorili v Lyonu tudi mestni župan Herriot, voditelj strokovnih organizacij Jouhaux, predsednik radikalno-socialistične stranke Campinchi, predsednik socialistične unije Paul Boncour ter voditelj komunistov Duclos. Končno bo govoril Leon Blum, ki bo zavzel stališče do govora britanskega zunanjega ministra Anthony Edena in pa do problema nemško-francoskih odnosov.

Pričakuje se, da se bodo uradna francosko-nemška pogajanja pričela sredi februarja. V Parizu gledajo z velikim optimizmom na ta pogajanja, ki se bodo pričela z izjavami dr. Schachta in Bastida o skupnih ciljih trgovsko-političnega zblizanja med obema državama. Francoski gospodarski in politični krogi so samo v skrbah zaradi tega, ker je Nemčija odklonila svoje sodelovanje na konferenci za razdelitev surovin, ki se prične v Ženevi prihodnji teden. Misli se pa, da bo Nemčija izostala od teh pogajanj zaenkrat iz čisto formalnih razlogov. Čuje se, da je poljski zunanji minister Beck pri svojem potovanju skozi Berlin nemškemu zunanjemu ministru von Neurathu izjavil, da bi bila Poljska pripravljena zastopati interese Nemčije na tej konferenci, češar pa Nemčija ni hotela sprejeti. Francoski krogi so nemško odklonitev poljske ponudbe sprejeli v Parizu z velikim zadovoljstvom. Združene države in Japonska pa sta že sprejeli ta poziv.

Göring se vrača

Rim, 23. jan. c. Pruski ministrski predsednik Göring je imel danes zadnji sestanek z Mussolinijem. Sestanka se je udeležil tudi grof Ciano. Ves pogovor je trajal nad dve uri.

Po tem sestanku se je izvedelo, da bo Italija v ponedeljek izročila svoj odgovor v Londonu. Italija miali pristati na angleško tezo o prostovoljih, vendar pa bo zahtevala, naj se določi datum, ko se prične izvajati kontrola.

stokrat zadovoljiti s foteljem namesto postelje. Ne morete si predstavljati, kakšno vrvenje nastane po mestih zvečer in traja še dalje tudi ko ugasnejo vse luči, kot je predpisano zaradi nevarnosti letalskih napadov. Vojniki in prostovoljci v uniformah vseh barv napolnijo ulice, dekleta pa, ki so tudi oblečena v kričeče barve karlističnih uniform ali posnemajo sinje modre barve falangistov, se vsipljejo po ulicah kot cvetje iz košar in radovedno opazujejo ponosne vojaške silhuete marokanskih mejallahov. Železnice normalno obratujejo. Tudi zakasnitve so normalne — španske. Niti vojaštvo niti policija ne delata nikakih ovir. Po vseh oknih so razobešene zastave in dragocene preproge, na oknih in balkončkih cvetje in zelenje, za njimi pa starodavne podobe španskih lepotic.

Tudi na frontah je še dosti časa za veselje. V Leganesu, nekoliko sto metrov za madridsko fronto, sem nekoč prisostvoval prihodu karlistične čete iz Seville. Razposajeno je igrala vse himne nacionalistične Španije, ki jih je poznala. Množice pa niso imele dovolj. Se, še, so vpile. Godba ni znala več nobene himne. Kar naenkrat je začela s popevkami iz Andaluzije. In množice so se razgibale kot da bi se jih bila dotaknila čarobna palica. Vse se je pomešalo, vojak in civilist, vse se je objemalo, vse plesalo, vse prepevalo. Iz daljave pa so odmevali rezki piki pušk s fronte ...

Tudi na frontah se dogodi, da nastopijo hipi trenutnega premirja. Potem si izmenjujejo časopise, drugič zopet dovolijo rdečemu častniku, da pride obiskat svoje starše v univerzitetnem mestu, tretjič gresta dva nacionalista na obisk staršev v osrje Madrida.

Čudna Španija. Razdejanje, a istočasno strast za obnavljanje. Žalosti in vesele pesmi. Idealizem in strahne okrutnosti. Sovražstvo in ljubezen. To je samo nekaj kontrastov iz državljanske vojne v Španiji.

državnim tajnikom Pacellijem. Ni izključeno, da se kardinal Bertram zopet povrne v Rim in se udeleži posvetovanj, ki jih je na osnovi razgovorov v Berlinu mogoče pričakovati. Sv. oče ima namen, da se enkrat osebno celotno vprašanje prouči skupaj z nemškimi škofi.

Dokler niso ta pogajanja končana, ni mogoče govoriti o »obupnem položaju nemškega konkordata«, kakor so nekateri inozemski listi javljali. Glinlivo je, da se papež Pij XI. kljub svoji težki bolezni in kljub rastočim bolečinam ter telesni slabosti sam osebno dnevno za potek pogajanj zanima in si o njih pusti dnevno poročilo. Osebnost je celo pridržal pobudo in vodstvo v tej akciji, ki naj dovede do strpljivejšega razmerja med Cerkvijo in tretjim Reichom.

Kam s zlatom

Glavna briga rdeče vlade

Marseille, 23. januarja. »United Presse« poroča, da je v marsejsko luko priplula iz Kartagene španska ladja »Tramontana«, ki nosi 22 ton zлата iz španske Narodne banke. To zlato je bilo namenjeno prvotno v francosko Narodno banko. Španska vlada pa se je v zadnjem trenutku premislila in je v Marseilleu zlatu pretovarjeno na ladjo »Samtana«, ki bo odpeljala v Odeso in tam zlatu iztovorila. Španska republikanska vlada namreč nima nič več zaupanja v Francijo, ker obstoja možnost, da bi se po debati v nevtralnem odboru v Londonu moglo odločiti o usodi španskega zлата neugodno za rdečo vlado. V tresorih francoske banke pa že itak leži 6 milijard zlatih pezet, ki so last španske Narodne banke.

Avilla, 23. januarja. AA. (Havas.) Havasov posebni dopisnik je dobil vabilo od poveljstva nacionalističnih čet v tem odseku, da si z vrha Los Angelesa ogleda postojanke in da se tako sam prepriča, da je hrib v rokah nacionalističnih čet.

Salamanca, 23. jan. AA. Havas: Uradno poročilo nacionalne junte pravi, da se je na severni fronti včeraj samo lahko streljalo. Čete južne armade so včeraj v pokrajini Grande napredovale za 34 km. Po silajni bitki so sovražniku prizadejale hude izgube. Sovražnik je pustil na bojišču nad 80 mrtvih. Ujetih je bilo nad 20 milicnikov, med njimi dva kaplana in dva poročnika.

Bruselj, 23. jan. b. Policija je snoči aretirala g. Jouhauxa, sina tajnika francoske delavske zveze ter dva španca, ki trgujeta s orožjem. Policija je aretirala vse tri zaradi nakupa vojnega materiala in nabiranja prostovoljcev za Španijo. Po zaslišanju so bili vsi trije odpeljeni v zapore ter jih bo sodilo vojaško sodišče.

V Ženevi

Turki nezadovolni

Ženeva, 23. januarja. c. Danes sta imela zelo dolg sestanek turški zunanji minister Ruždi Aras in angleški zunanji minister Eden. Razpravljala sta o sporu med Turčijo in Francijo zaradi Alexandrette. Izve se, da se Eden postavil na francosko stališče in je rekel, da je Anglija proti očitiviti Alexandrette od Sirije. Angleška vlada meni, da bi to povzročilo preveliko nezadovoljstvo med arabskim svetom.

Iz Carigrada prihajajo vesti, da je turška vlada zelo nezadovoljno razpoložena radi debate v Ženevi. Današnjim posvetom vlade je prisostvoval tudi načelnik turškega generalnega štaba. Vlada je poslala svoji delegaciji v Ženevo nova navodila. Jugoslovanska delegacija je danes priredila kosilo na čast delegatom Male zveze in Balkanskega sporazuma. Kosilo je sledil dolg razgovor med delegati teh držav.

Ženeva, 23. jan. c. Francoski krogi izjavljajo, da je danes popustila napetost v sporu med Francijo in Turčijo. Baje so pogajanja krenila v čisto novo smer, ker se je dopoldanskih pogajanj med Delbosom, Ruždi Arasom in Sandlerjem udeležil tudi angleški zunanji minister Eden. Na tem sestanku je Eden obrazložil stališče angleške vlade, ki je baje tako, da bo Anglija lahko izvedla uspešno svojo posredovanje med Francijo in Turčijo.

Ženeva, 23. jan. c. V vseh krogih se zelo živahno komentira kosilo, ki sta ga priredila jugoslovanska delegata Purli in Subotić na čast delegatom Male zveze in Balkanskega sporazuma. Na kosilo sta skupaj prišla tudi Delbos in Ruždi Aras.

Dunaj, 23. januarja. AA. (Korbiro.) Danes je preminul bivši minister Henrik Mataja. V zadnjih letih se je pokojnik odlikoval s političnimi spisi. V svojih spisih je zagovarjal avstrijsko neodvisnost. Dočakal je 60 let.

Domači odmevi

Kneginja Olga med brezposelnimi

Belgrad, 23. januarja. m. Kneginja Olga je dopoldne obiskala moško zavetišče za brezposelne delavce, v katerem je tudi kuhinja. Kneginjo Olgo sta sprejela v zavetišču socialni minister in belgrajski župan kakor tudi vsi odborniki odbora za zimsko pomoč, katerega predsednica je kneginja Olga. Pri vstopu jo je pozdravil župan. V kratkem nagovoru je omenil, da bo belgrajska občina zgradila po zgledu drugih mest moderen vajenski dom. Nato si je kneginja Olga ogledala še druge socialne ustanove belgrajske občine.

Blago za smučarske drese, zimske suknje itd. v bogati izbiro nudi

Drago Schwab
Ljubljana, Aleksandrova 7
VELIKA ZALOGA KONFEKCIJE ZA GOSPODE
IN DECKE

Ponesrečena obramba

»Kaj pa je tebe treba bilo?« se sprašuje človek, ki je prebral polemično notico ob »Slovenca«, ker da ni pravilno tolmačil, kaj pomeni USSR ali RSFSR, kakor se s kratkimi nazivi diktatura boljševikov mogotev. Ali ni zelo značilno, da je »Jutro«, ki se sicer, klikor le more, ogiba dotikati se načeloma boljševiškega vprašanja in gre najraje mimo njega, brž zagrabilo priliko, da pod nedolžnim videzom skoči našemu listu v borbi zoper propagando boljševizma v hrbet? Zakaj pa je glasilo jugoslovenske nacionalistične stranke, kateri je šef g. Peter Živković, oče fašistične diktature v Jugoslaviji, samo tako zelo skopo s priobčevanjem »resničnih, za komunizem in boljševizem poraznih poročil o razmerah in dogodkih v Rusiji«, katera bi, kakor trdi, želelo čitati v »Slovenca«? Mislimo, da taka taktika »Jutra« komunističnim agitatorjem daje v roke bolj nevarno orožje, ker se le-ti na njeni podlagi lahko ponašajo s simpatijami vsega framasonstva, četudi je odeto z zastavo nacionalizma, nego če kdo razne kratice, s katerimi se označujejo institucije sovjetskega raja, ne tolmači tako, kakor jih »Jutro«.

»Jutro« je v svoji gorečnosti, s katero je prišlo skočilo v pomoč svojemu srčnemu drugu »Narodu«, ki se tako nesrečno otepa v boju z nami, samo pokazalo veliko porčilo nevednosti, ki jo očita nasprotnikom boljševizma. Zaleto se je v »Vigred«, ker je pisala, da sedaj posvečajo v Rusiji več skrbí družinskemu življenju, to pa le zato, ker hoče sovjetska unija imeti čim več vojakov. To, pravi »Jutro«, da je bedastoča, ki lahko služi komunističnim agitatorjem za zelo dobrodošlo sredstvo v borbi zoper njihove nasprotnike. Vprašamo glasilo JNS, čemu neki naj bi sovjeti sedaj naenkrat posvečali več skrbí družini in njeni rodovitnosti? Gotovo ne zaradi družine same, zakaj neka resolucija kominterne od 16. novembra 1924 pravi: »Proletarska revolucija ni mogoča vse dotlej, dokler bo obstojal duh družine.« Buharin piše v »Početnikih komunizma«: »Otrok pripada družbi, torej komunistični stranki.« Gohberg piše v »Ženitvenem pravu« (Moskva, 1922): »Komunistična stranka mora popolnoma zamenjati družino. V njej se bo uničila ona ozkogrudna ljubezen staršev napram otrokom, ki iz njih ustvarja egoiste.« Lilina Zimovjeva je zanimala: »Ljubezen staršev do otrok je navadno škodljiva.« In še: »Otrok, ki ga je vzgojila družina, je protisocialen.« Ljeningova vdova Krupskaja pa je leta 1919 doslovno pridigala: »Sovjeti bodo osvobodili ženo od suženjstva družine.« Sicer pa pobija »Jutrovo« modro mnenje sam znani komunistični intelektualac Louis Fischer v praskem »Novem dnevniku«, ki je izšel nedavno ob priliki zakona o zaščiti družine, ki ga je sprejel osrednji izvršilni odbor sovjetske unije 25. maja 1936 in o katerem v obširnem referatu pravi v opravičilo tega zakona: »Dejstvo je, da moderne vojske požirajo ogromne množice ljudstva in da mora sovjetska unija, ki potrebuje veliko število vojakov, s to okolnostjo vsprej računati.« Kdo trdi torej bedastoča, »Vigred« ali »Jutro«?

Kopje, ki ga je šlo lomit »Jutro« za čast svojega tovariša, je bilo torej zastoji nastavljeni in je doseglo ravno nasprotni učinek, nego je želelo; povečalo je samo vtis, da je ves JNS tabor iz samega brezmejnega antiklerikalnega fanatizma kar slepo zašel v mednarodni filokomunizem, žagajoč vejo, na kateri sam sedi.

Gradbena delavnost v Belgradu

Po statistiki belgrajske mestne občine je bilo v preteklem letu zgrajenih v Belgradu stavb v vrednosti 106 milj. din. Skupno je bilo postavljenih 291 stavb, leta 1935 pa 314. V tej statistiki pa niso všete stavbe in poslopja, ki jih je zgradila država.

Skupščina 1. februarja

Belgrad, 23. januarja. Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je sprejel danes opoldne prvega podpredsednika Narodne skupščine Franja Markiča. Ker zastopa Markič zdaj predsednika Narodne skupščine Ciriha, je bilo na tem sestanku govora o delovanju plenuma Narodne skupščine. Sklenjeno je, da začne skupščina zasedati 1. februarja t. l.

Belgrajske vesti

Belgrad, 23. januarja. m. Upokojen je dr. Ivan Robida, šef oddelka splošne državne bolnišnice v Ljubljani.

Belgrad, 23. januarja. m. Danes dopoldne se je sestel finančni odbor ter nadaljeval razpravo o proračunu v načelu. Sejo je vodil dr. Janjič. Govorilo je več poslancev. Ob 1. je bila seja prekinjena in se je nadaljevala ob 4. popoldne. Ko je bila lista govornikov v načelni debati izčrpana, je povzel besedo finančni minister ter odgovoril na vse kritike. Nato je bil sprejet proračun v načelu. Prihodnja seja bo jutri dopoldne ter bodo nadaljevali z razpravo v podrobnostih.

Belgrad, 23. januarja. m. Jutri bo v Zagrebu seja izrzišnega odbora SDS.

Drvar, 23. januarja. m. Minister za gozdove in rudnike je danes v Drvarju otvoril tovarne celuloze, ki je po odkupu od tujih lastnikov postala državno podjetje.

Belgrad, 23. januarja. m. V ponedeljek bo v ministrstvu za telšno vzgojo konferenca zimskih športnikov iz Ljubljane, Belgrada in Sarajeva. Na konferenci, ki jo bo vodil sam minister dr. Rogić, bodo izdelali podroben načrt za smusko prireditve v Sarajevu, ki bo od 14. do 16. februarja.

Belgrad, 22. januarja. m. Včeraj je prišel zasedati v prosvetnem ministrstvu glavni prosvetni svet. Seji prisostvuje tudi načelnik prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani profesor dr. Lovro Sušnik.

Ruždi Aras k Mussoliniju

Italija bo priznala dardanelsko pogodbo

Rim, 23. jan. AA. Havas poroča: Sestanek med turškim zunanjim ministrom Ruždi Arasom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianoem bo v nekem severnem italijanskem mestu. Sestanek se bo vršil čez tri ali štiri dni. Govorilo se bo o tem, da naj Italija pristopila k dardanelskemu sporazumu. Gre tudi za to, da Italija odstrani nekatera sumničenja proti Turčiji.

Rimski listi pišejo zelo ugodno o tem zblizanju med Turčijo in Italijo in pravijo, da je ta italijanska politika maščevanje za politiko Francije in Anglije v turški republikli. Spor med Francijo in Turčijo zaradi Alexandrette so v Rimu zelo skrbno opazovali in menijo, da bo po sredozemskem sporazumu med Italijo in Anglijo prišlo sedaj do sklenitve splošnega sredozemskega pakta. Berlin, 23. jan. c. Vsi nemški listi z veseljem

komentirajo vesti, da se bosta te dni v severni Italiji sestala Ruždi Aras in grof Ciano. Kdor ve, da mora danes nemški tisk objavljati predvnetiste vesti, ki so diktirane, potem jasno vidi, da pripisuje nemška vlada temu sestanku izreden pomen. Glasilo zunanjega ministristva »Politische Korrespondenz« piše, da je v sredozemskem sporazumu spet prišlo do tega, da se je razgalila prava resnica, da se močni in veliki sosedi zmeraj sporazumejo tako, da gre to na račun manjših sosedov. Italija in Anglija sta sklenili gentlemen'ski sporazum, tako da ata uredili vsa sredozemska problem na splošno, sedaj pa se mora Nemčija samo veseliti, da rešuje Italija podrobnosti svojega razmerja do države, ki je tudi z Nemčijo v najtežjih gospodarskih stikih.

Pismo iz Nemčije:

Izseljenci v Nemčiji nujno potrebujejo dva slov. duhovnika

Gladbeck, 20. januarja.

Večkrat je bila že izražena želja in zahteva po slovenskem duhovniku za naše izseljence v Nemčiji. Zdi se mi pa, da nekateri ne smatrajo izpolnitve te želje za nujnost, menda zato ne, ker do sedaj ni bila to nekako spontana zahteva vsega slovenskega katoliškega življa v Nemčiji. Med izseljenci samimi pač ni toliko tiste gibalne sile in nuje, ki je za to potrebna, kakor jo ima in vidi izobraženec. Nekaj mu manjka v njegovem življenju, pa sam ne ve česa. Skoraj sleherni ti zato pritrdi, da je potreben duhovnik, ko ga na to spomniš. Čul pa sem tudi popolnoma napačne nazore, in to po večini iz domovine, da je nujnost, da pride med izseljence duhovnik, le nekaka politika in želja ljudi, ki imajo v tej zadevi posebne namene, ni pa to res nujna zaradi stvari same, češ, da je v Nemčiji dovolj dobrih duhovnikov-Nemcev, ki so se iz idealizma naučili slovenščine in da je zato za naše rojake v verskem oziru dovolj preskrbljeno. Ti nazori so napačni, to je zmotno, ki jo hočem v naslednjih vrstah ovreči.

To zmotno je že zavrnil naš generalni konzul gosp. D. Pantič v svojem razgovoru z g. Avg. Kuharjem (»Slov.«, 4. novembra 1936). Ko je gosp. Kuhar vprašal, če ima gosp. generalni konzul kake želje v zvezi s svojo službo v tako važnem kraju, je gosp. D. Pantič odgovoril: »Prosil bi domovino, da mi pošlje vsaj še dva katoliška duhovnika in vsaj še štiri učitelje. Slovenskih duhovnikov in naših narodnih učiteljev za stotine družin in otrok nam primanjkuje, navezani smo tudi v tem oziru na ljudi drugih narodnosti.« Tako govori naš državni zastopnik v osrčju ene največjih slovenskih izseljenskih kolonij. On prav dobro pozna potrebe izseljencev, saj deluje med njimi skoro štiri leta. Takoj tukaj bi rad pripomnil nekaj z ozirom na razgovor. Besedici »vsaj še« bi morda kdo razlagal po svoje in bi zavedli mogoče koga v zmotno, češ, gotovo deluje v Nemčiji že eden ali dva slovenska duhovnika. Zato povem jasno: V Nemčiji ni nobenega duhovnika jugoslovanske narodnosti in le jaz sem v službi izselj. učitelja. To je vse za 40 tisoč naših ljudi.

Moram pa biti strogo objektivni v dosegu namena. Hvalevredno je, da imamo vendar nekaj nemških duhovnikov, ki so se iz samega idealizma in ljubezni do nas in potreb naših rojakov naučili slovenskega jezika in vodijo versko življenje med njimi. Kakor je to hvalevredno, vendar se zdaleka ne zadovolji potrebam slovenskih izseljencev.

Po zadnjih podatkih, katere imam na razpolago, je v Nemčiji trenutno 22 društev sv. Barbare in 14 Bratovščin in to v 22 različnih krajih. Koliko pa imamo nemških duhovnikov, ki so večji slovenske in delujejo med izseljenci? Vsega skupaj tri: gosp. vikarja Tensunderna, gosp. župnika Fischera in gosp. rektorja Hülsmana. Gosp. Hegenkötter deluje sedaj v Belgradu, gosp. Jenster pa ne deluje več. Pa tudi ti gospodje delujejo le v svo-

jih krajih, z izjemo gosp. Tensunderna, ki poleg rednega obiska v Gladbecku enkrat v mesecu, obiskuje še dve nedelji v mesecu zapored ostala društva. Torej v treh krajih so Slovenci tako srečni, da imajo eno nedeljo v mesecu bogoslužje v slovenskem jeziku, dočim mora ostalih 19 krajev čakati, kdaj pridejo na vrsto in zanje sta na razpolago le dve nedelji v mesecu. Sedaj pa kar računajte, kdaj in kolikokrat v letu pride ostalih 19 društev na vrsto. Zato ni čuda, da večina le enkrat ali dvakrat v letu čuje božjo besedo v slovenskem jeziku. To so dejstva, ki jih ne more nihče ovreči.

Hvaležni moramo biti tem gospodom, ki poleg svojih rednih dolžnosti za svoje ljudi na mestih, kjer službujejo, opravljajo še tako človekoljubna dela za stotine naših izseljencev. Seveda tudi ne smem zamaščati dela onih nemških duhovnikov, ki vodijo versko življenje med rojaki v nemškem jeziku. Občudujem požrtvovalnost tako onih prvih in drugih in nočem zmanjšati vrednosti njihovega dela, saj nam ohranjajo vero in skupnost, kar je zelo veliko, toda slednji nam v naši drugi glavni težnji, da bi ohranili Slovenci poleg vere tudi svoj materni jezik in s tem svojo narodnost, ne morejo pomagati. Spomnimo pa se najvažnejšega dela poslanice našega prevzvišenega škofa gosp. dr. Rožmana, ki jo je napisal izseljencem v novembru 1936 ob izseljenski nedelji, ko piše: »Samo dve vezi sta, ki vezeta ta izkoreninjeni rod z rojstno zemljo, z domovino, vera in materina beseda. Oboje je dostikrat v resni nevarnosti. Če se te vezi potrgajo, je naša kri izginila v tujem morju in se nikdar več ne vrne. Zato je dolžnost domovine, da skuša z vsemi sredstvi med izseljenci svojimi otroci ohraniti to dvoje: vero in materino besedo. Oboje je med seboj v tako tesni zvezi, da se ohrani materina beseda med tistimi izseljenci najboljše in najdalje, ki imajo duhovnika svojega jezika, kajti v molitvi se človek najdalje poslužuje svojega jezika, tudi ko v civilnih odnosih splošno rabi in mora rabiti tuj jezik. Da se obojna vez ohrani, je treba, da gredo z izseljenci duhovniki in učitelji.«

Ali ne vidite tu nujne potrebe, da pride v Vestfalijo naš duhovnik, ki bo samo Slovencev na razpolago in to vedno, vsak dan. Ne samo eden duhovnik, dva sta nujno potrebna, kakor je rekel gosp. Pantič.

Pa še v enem oziru bi bila nujno potrebna. Vedno se poudarja, posebno v izseljenski službi, da morata delovati skupno duhovnik in učitelj. To je neobhorno potrebno. Koliko bi mi lahko pomagal duhovnik pri kulturnem, narodnem delu. Poučeval bi v tečajih za odrasle, vodil igre itd. Vse mora biti v službi za doseg smotra, da tem ubogim Slovincem ohranimo materni jezik in vero.

Slivar Tone,
izseljenski učitelj.

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot »navadno«. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov
RADION
POPOLNA NEGA PERILA

Članom Kmetijske zveze

Danes ob pol 10. dopoldne priredi Kmetijska zveza sestanek v Rokodelskem domu v Ljubljani. Na sestanku bo govoril generalni direktor Poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković o predmetu »Naše kmetijstvo in naša vasa«. S tem v zvezi bo obravnaval tudi uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov. Člani Kmetijske zveze vabljeni, da se zanimivega predavanja udeležijo v obilnem številu.

Naša bolgarska priloga

Bolgari so ostalim Slovanom morda še najmanj znan narod. Kruta zgodovina je veliko slovansko družino razdelila na severne in južne Slovence in vsako teh skupin posebej pehala zdaj sem zdaj tja. Nastali so narodi, ki so se morali vsak po svoje braniti pred različnimi napadalci in varovati svojo ped zemlje. Misel nekdanje skupnosti pa je vedno bolj ginevala in včasih celo popolnoma izgnila, prevlado jo je ščuvanje tujecev...

Bolgari so še skoro najbolj ušli ostalim Slovanom izpred oči. Zadnji doli na jugu, stoletja pod vzhodno kulturo in turško oblastjo, vsi drugi slovanski narodi pa vsak svoje boje in vsak v svojih kletkah — vse to je skoro zatrla trajno zanimanje za Bolgare. Glasovi o njih so prodrli v široko javnost samo takrat, kadar jih je diplomatska igra priklicala na površje.

Toda življenje neprestano teče. Noben slovanski narod danes vsaj v celoti ne živi več pod tujim varstvom. Iz lastne življenjske moči so si postavili svoje domove; novi so še, zato morda bivanje v njih še ni tako prijetno, kakor bo čez kaj let, ko bodo stene izgubile duh po beležu in materialu.

Tudi Bolgari so si postavili svoj dom. S kakšnim trpljenjem, ve samo tisti, ki pozna tudi zgodovino narodov, ne samo zgodovino držav in vladarjev. Čim dalje bolj se južni Slovani zavejajo svojega brata ob Črnem morju, ki varuje izliv Donave, velike vode, ki je nekdanj tudi izvirala na slovanski zemlji. Močna znamenja kažejo, da nas zgodovina ni učila zaman in da smo pred dobo trezne in do vsakogar posebej pravične slovanske vzajemnosti.

Današnja slovesna prilika, ki med južnimi Slovani odpira vrata novemu času, je »Slovenec« kot glasnik najsevernejšega slovanskega naroda tostran Donave porabil, da svoje bralce seznani z najoddaljenejšim južno-slovanskim narodom, z Bolgari. Ni to prvič, da »Slovenec« toliko piše o Bolgarih, je pa prvič v našem času, ki Bolgarom zlepa ni hotel ali ni mogel biti naklonjen.

Prilogo so večidel napisali sami odlični predstavniki povojne Bolgarije, ki so v tem ali onem času vodili usodo nove države ali pa še danes utirajo nova pota svojemu narodu. »Slovenec« s ponosom gleda na to prilogo, Slovenci kot narod pa se od prilike, ob kateri je bila izdana, nadejamo lepše bodočnosti. Danes je prijateljstvo med južnimi Slovani, ki nikdar ni zamrlo, tudi na zunaj potrjeno. Veseli nas, da smo ob tej priliki skromno pripomogli k utrditvi tega prijateljstva, taka priloga pa nam je dokaz, da smo ostali zvesti nazorom svojim prednikov, ki so se čutili Jugoslovane in so pisali o Jugoslovanih že takrat, ko so sami na zunaj smeli biti samo »Avstrijci« ali »Kranjci«, »Štajerci«, »Korošci« in »Primorci«. Danes pa pozdravlja prijateljstvo med Jugoslavijo in Bolgarijo tudi — slovenski narod.

—Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpeloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Novo mesto

Velik dobrodelen koncert v prid šmihelski sirtišnici pripravlja RK v Novem mestu na svečnicu ob 8 zvečer v Prosvetnem domu v Novem mestu. Ker gospa Vera dr. Adlešičeva vsled smrtnega slučaja v rodbini na koncertu ne more sodelovati, kakor prvotno javljeno, pojejo na koncertu sledeči člani ljubljanske opere: ga Ribičeva, ga. Bernot-Golobova in g. Marčar. Spremlja gospod Gallatia. Sodeluje »Sokolski salonski orkester«. Vstopnina po 15, 12, 8 in 6 din. Stojlišča po 2 din. Preprodaja vstopnic v trgovini gospe Klemenčičeve, društvene odbornice.

Bolgarska kraljeva dvojica v Belgradu leta 1933

Na levi: Kralj Aleksander in kraljica Marija pozdravljata bolgarskega kralja Borisa in kraljico Ivano na bolgarskem kolodvoru dne 12. decembra 1933. — Na desni: Kralj Aleksander in kralj Boris se peljeta na lov.

Kolodvorski misijon v Mariboru

Maribor, 23. jan

Ze nekaj let deluje v Mariboru kolodvorski misijon, ki ga vodi z veliko vno in lepimi uspehi ga. Terezija Stumbergar. Prijazna gospa z rumenim pasom na levi roki kot znakom svojega poslanstva je med potniki, ki večkrat prihajajo v Maribor, že splošno znana Vedo pa zanjo tudi že vsa tista množevilna dekleta, ki prihajo v mesto iskat službe ali dela in se ponavadi že kar sama zatekajo k njej po prihodu vlaka. Gospa pa tudi sama z bistrim očesom opazuje prihajajoče potnike in že na prvi pogled opazi dekleta, ki bodo potrebovala njene pomoči, katero jim ljubeznivo stavi na razpolago. Pridobila si je že tako prakso pri spoznavanju ljudi, da se skoraj nikoli ne zmoti. Nešteto mladih deklet ji bo za njeno pomoč hvaležno vse življenje. Da bi opisali to veliko delo, ki ga vrši kolodvorska misijonarka, nam nedostaja prostora. Radi pa bi naši javnosti pojasnili pomen kolodvorskega misijona, ki se najbolj odraža v sledečih številkah: V letu 1936 se je pri misijonarki oglasilo 1774 oseb — največ deklet. Z njenim posredovanjem je dobilo službo 360 deklet v mestu. Največji promet je imel kolodvorski misijon v prvih štirih mesecih, kadar po navadi odhajajo kmečka dekleta z doma iskat v mesto službe. V januarju je iskalo pri misijonarki pomoči 174, v februarju 166, v marcu 171 in v aprilu 180 oseb. Službo pa je oskrbela v januarju 30., v februarju 27., v marcu 28. in v aprilu 29. osebami. Glede služb je bil najboljši mesec maj, ko je misijonarka preskrbela zasluzka 40 dekletom. Posredovanje misijonarke je bilo vsestransko. Pri gospodinjah, pri borzi dela, na sodniji, na policiji, pri zdravnikih itd., mnogim pa je nudila tudi materialno podporo. Vse to delo je zahtevalo velikega napora, pa še več požrtvovalnosti in idealizma. Gospa, ki ga je vršila, zasluži res priznanje in pohvalo, enako pa tudi vsi, ki delo kolodvorskega misijona nesebično podpirajo.

Razširitev kranjskega vodovoda

Tehnični oddelek banske uprave v Ljubljani že delj časa dela na razširitvi omrežja kranjskega vodovoda, ki je glede na naraščajoče potrebe Kranja premajhen. Za sedaj vodi od rezervoarja v Tupaličah glavna vodovodna proga mimo Visokega do stoipnega rezervoarja v Kranju, odkoder odteka voda pod zadostnim pritiskom naprej v mesto. Iz Kranja vodi še poseben odtok do Prebačevega. Ta sedanji glavni vod, bi morda še zadostoval, vsaj za silo, če se ne bi v Visokem odccepil stranski vod, ki gre skozi Luže in Senčur do Voklega. Ta stranski vod odvzema glavnemu vodu toliko vode, da pri večji porabi vode v Kranju kaj hitro nastopa pomanjkanje vode, ki se zlasti pozna v bolj oddaljenih predelih Kranja.

Lani na jesen so zato po načrtih tehničnega oddelka banske uprave začeli graditi zvezno vodovodno progo med stranskim odtokom v Voklem in koncem glavne vodovodne proge v Prebačevem. Po tem, ko so bili izkopani jarki in položene cevi, je bila ustvarjena vodovodna zveza med obema odccepoma, tako da je nastal nekakšen krogotok. Sedaj more v primeru pomanjkanja vode pritekati v nekatere predele Kranja voda tudi po stranskem odcepu čez Luže, Senčur, Voklo in Prebačevo, kar se bo zlasti poznalo v poletnem času. Vsa gradbena dela na zvezni progi Voklo—Prebačevo so bila končana koncem decembra in bo še ta mesec izvršena kolavdacija zvezne proge. Zvezna proga med Vokliem in Prebačevem je dolga okrog 2 km in je stala z nabavo cevi in vsemi gradbenimi deli okrog 188.000 Din. Glavni strošek so bile seveda vodovodne cevi, ki so veljale okrog 140.000 Din (po 70 Din meter).

Ker dosedanjí stranski odtok jemlje vodo iz glavne vodovodne proge v Visokem z ustvarjeno zvezo med Vokliem in Prebačevem, ne bo še pomagano v toliko, kolikor potrebuje Kranj. Saj voda, ki odteka v Visokem v stranski odtok, slabi s tem dotok vode po glavni vodovodni progi in je zato treba misliti na drugo rešitev. Tehnični

oddelek banske uprave je v ta namen izdelal poseben načrt, po katerem naj bi se kranjski odtok napajal z vodo kar naravnost iz rezervoarja v Tupaličah. Po tem načrtu naj bi se zgradil vodovodni odtok, ki bi šel iz rezervoarja v Tupaličah do Olševke in odtod do Luž, kjer bi se združil z dosedanjim stranskim odcepom, ki prehaja iz Visokega v Luže. Iz Luž naj bi se zgradil še poseben odtok do Velesovega, odkoder je le še nekaj kilometrov do Česnjevke, ki bo napajal iz cekljskega vodovoda, katerega tudi že grade. S tem bo dana namreč možnost, da se v primeru potrebe v bodočnosti zvežeta kranjski in cerkljanski vodovod z ne preveč drago zvezno progo med Velesovim in Česnjevko. Pomen take zveze je očiten: Če bi primanjkovalo vode kranjskemu vodovodu, bi lahko po tej zvezni progi pritekala voda v omrežje kranjskega vodovoda iz rezervoarja cerkljskega vodovoda in obratno. Zgradba novega priključka stranskega odcpea kranjskega vodovoda na rezervoar v Tupaličah pa bo omogočila temeljitejšo dovajanje vode po glavni vodovodni žili v Kraj, hkrati pa bo povzročila, da bo stranski odtok, ki bo še razširjen s progi proti Velesovem mogel dobivati zadostne količine vode iz rezervoarja in jih po zvezni progi Voklo—Prebačevo dovajati tudi v Kranj.

Ker se obenem tudi ojačuje zajetje studencev za kranjski vodovod, bo rezervoar v Tupaličah razpolagal z zadostno množino pitne vode. Zato ga tudi zgraditev posebnega odcpea čez Olševke na Luže ne bo mogla preveč izpraznjevati in so dani vsi predpogoji za izvedbo tega načrta. Tehnični oddelek banske uprave je zaradi tega že v tem tednu začel z vsemi potrebnimi meritvami za ta odtok. Ko bodo meritve končane, bodo izdelani potrebni načrti, nakar bo mogoče pristopiti k izvršitvi res nujno potrebnega odcpea Tupaliče—Olševke—Luže—Velesovo, ki bo dosedanje pomanjkanje vode v Kranju za delj časa temeljito preprečil.

Kaj pravite?

Ali se vam ne zdi, da so se države kot najvišje svetne organizacije članice pred množicami rečevo izkazale za neresne? Skrb za jetične otroke, jim strežijo po raznih klinikah, jih pošiljajo po zdraviliščih — če ima X oče »zvezec«, naslednji bratec, ki pride na svet, je zopet jetičen in kmalu začne svojo pot po klinikah in poliklinikah, ker ni nikogar, ki bi očetu omogočil, da bi se izselil iz vlažnega stanovanja in nikogar, ki bi mu omogočil, da bi svoj družini mogel preskrbeti boljše hrano. Kamorkoli pogledate, povsod vidite, da država vsa v skrbeh za posledice družabnega reda in ne ve več, kam bi prav za pravo s tolikimi rečmi, ne poskrbi pa, da bi odpravila vzroke — družabni red sam. Vse take ustanove so potrebne, toda naloga države s tem še ni odpravljena, ker družabni red rečevo nepristojno peha na površje in če bo država skrbela kar naprej samo za rečevo, bo kmalu ostrtela, ker bodo osiroteli državljani — in krah je tu. Bolj prijetno pa je celiti posledice in pri tem uživati sloves plemenitosti in ugodnosti družabnega reda. Odpraviti vzroke je težja operacija, pa bolj izdatna. Zato pravimo, da je neresno celiti posledice, pri tem pa opiti, da je treba obstoječe stanje, ki je vzrok, za vsako ceno ohraniti. Če je dobro, ne opij o reči in ne uganjaj socialnosti, če je slabo — prevrni ga!

Na svetovno razstavo v Parizu se bomo peljali z odprtim avtobusom v dveh različnih variantah. Prva varianta od 6. do 20. junija in od 1. do 15. avgusta: Ljubljana, Linz, Innsbruck, Konstanz, Schaffhausen, Strasbourg, Nancy, Pariz, Saarbrücken, Stuttgart, München, Heilgenblut, Ljubljana. Druga varianta: od 4. do 18. julija in od 5. do 19. septembra: Ljubljana, Benetke, Gardsko jezero, Milan, Turin, Mont Cenis, Grenoble, Lyon, Pariz, Basel, Luzern, St. Moritz, Bolzano, Ljubljana. Vsako potovanje bo trajalo 15 dni. Poleg tega se bodo vršili izleti v Benetke, Monte Carlo, Nizoz, Rim, Grossglockner, Salzkammergut, Češko, Dolomite, Dubrovnik in Maria Zell in bo še več krajših potovanj po tuzemstvu. Zahtevajte prospekte. Prijave, in podrobne informacije v Okrožni izletni pisarni, Ljubljana, hotel »Slon«.

Koledar

Nedelja: 24. januarja: Prva predpostna nedelja. Timotej, škof; Evgenij, mučenec.
Ponedeljek: 25. januarja: Spreobrnjenje Pavla; Anonija, mučenec.

Novi grobovi

† Na Hajdini pri Ptuj je nenadoma umrl gosp. Klaneček Blaž. Pokojnik je bil splošno spoštovan in priljubljen posestnik in trgovec. Pogreb bo v nedeljo, dne 24. t. m. izpred hiše žakosti k cerkvi sv. Martina, po sv. maši pa na pokopališče Hajdina. Naj počiva v miru! Žalujoci rodbini naše sožalje!

† V šmartnem pri Litiji je umrla v 79. letu starosti ga. M. Prijatelj, dolgoletna posestnica na Dolah pri Litiji, sedaj stanujoča pri svoji hčerki v šmartnem. Bila je skrbna gospodinja in vzorna mati svojim ljubečim otrokom. Naj ji sveti večna luč! Preostalim naše sožalje!

Osebnosti

— Poroka. V ponedeljek, dne 25. januarja se bosta poročila na Tinju pri Slov. Bistrici g. Bohak Vekoslav, pos. sin iz Kostanjevce pri Sv. Vencelju, in gđe. Janjš Helena, pos. v Malem Tinju. Mlademu paru naše iskreno čestitke!

— Odvetnik g. dr. Božidar Černež je vpisan v imenik odvetnikov s sedežem v Ljubljani.

Javna zahvala

Podpisnik **Marija Česnik**, lastnica trgovine Janko Česnik v Ljubljani, sem imela dne 14. t. m. v svoji trgovini nevaren požar; bil pa je kmalu udušen, k čemur so pripomogli razen sosedov in policije zlasti **ljubljanški poklicni gasilci**, ki im izrekam vso hvalo in priznanje.

Prav posebno pa se čutim dolžno zahvaliti se **»Slaviji«** jug. zavarovalni banki v Ljubljani, ki je škodo ocenila in tudi takoj plačala v moje popolno zadovoljstvo. Zato vsakomur priporočam, da se zavaruje pri **»Slaviji«**.

Svoje cenj. odjemalce pa prosim, da mi ohranijo svoje zaupanje še za naprej; potrdila se bom, da bodo s postrežbo v moji trgovini kar najbolj zadovoljni.

V Ljubljani, 22. januarja 1937.

Marija Česnik

Ljubljana, Lingarjeva ul. št. 1

— Občinske volitve bodo v nedeljo 28. februarja za občine Metlika-okolica in Semič, Golnik in Krize, Hajdina in Motnik ter Zibika in Treselec.

— Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani poziva vse gasilske čete svojega področja, da najkasneje do 26. t. m. najkrajšim potom javijo na njen naslov sumarično današnje število izvršujočih članov. Gasilska zajednica rabi točne podatke za odmero rednih podpor. — Poziv se je izvršil zaradi nujnosti tem potom.

— Odvetniška vest. Znani dunajski odvetnik dr. Babnik Friderik je moral, ker si je obrnil svoje jugoslovansko državljanstvo, svojo leta 1914 ustanovljeno advokaturu opustiti. Svojo pisarno je izročil že leta 1919 v listo dunajskih advokatov vpisanemu advokatu dr. Franz Stefanu, kateremu je kot sodelavca dodeljen dr. Wihler Florian. Pisarna ima prej ko slej svoje prostore: Wien I., Liebiggasse 4. Tel. A. 20079 in bo kakor dosedaj specializirana za jugoslovanske pravne zadeve.

— Naši zdravniki v Topolšici. Iz vseh krajev naše države so prišli zdravniki v Topolšico, državno zdravilišče za jetične v Sloveniji, da se izpopolnjujejo v tej stroki, udeležujejo teoretskih predavanj kakor tudi v moderni diatermiji in kirurgiji.

— Ugankarjem sporoča založništvo »Družinske Pratičke«, da se posamezni izdaji še dobe v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni H. Ničman v Ljubljani, pa tudi še v nekaterih drugih trgovinah.

— Za sirotišnico v Šmihelu je poslala mestna občina Črnomelj znesek 500 Din, za kar se ji društveni odbor najiskrenejše zahvaljuje. Ko bi se vse občine, katerim smo pred letom dni poslali tozadevne prošnje spomnile prepotrebne in za Dolenjsko in Belokrajino tako nujnega socialne-

ga zavoda s takim zneskom, kot se je črnomeljska občina, bi bil dokaj prikrašan čas našega zbiranja. Prosimo, da naprošene občine mislijo na našo stvar pri sestavljanju proračuna za letošnje oziroma prihodnje leto.

— Pokojniški zaklad za zdravniške vdove in sirote bo imel svoj občni zbor v nedeljo, 31. januarja 1937 popoldne ob 2 v hotelu Štrukelj v Ljubljani.

— Zveza blagajniških zdravnikov ima svoj redni letni občni zbor v hotelu Štrukelj v Ljubljani dne 31. januarja ob 3 popoldne.

Zivljenje je kratko in zdravje nestalno!

Če Vam je le mogoče, pijte čim bolj pogosto našo najboljšo n najbolj zdravo prirodno mineralno vodo

RADENSKO!

— Za postanek brzovlakov v Litiji. Na zadnji občinski seji v Litiji je bil soglasno sprejet sklep, da se pri ravnateljstvu državnih železnice posreduje, da se z uvedbo novega voznega reda, to je s 1. majem zopet vpelje postanek brzovlakov na litijski postaji, kjer so se do prejšnjega vsi brzovlaki ustavljali. Ne glede na dejstvo, da brzovlaki na progi med Ljubljano in Zidanem mostom, to je 64 km, sploh nimajo nikjer postanka, je Litija tako veliko gospodarsko, politično-upravno in zemljepisno središče, da bi že samo ti razlogi zadoščali na merodajnih mestih, da dovolijo postanek brzovlakov. Litija ima veliko predilnico, ravnateljstva pa na Dunaju in v Zagrebu ter morajo razni strokovnjaki, ki se iz teh krajev vozijo v Litijo, prav po nepotrebnem prestopati ali v Zidanem mostu ali pa v Ljubljani, ter se upravičeno čudijo naši železniški upravi, da brzovlaki v Litiji nimajo postanka, medtem ko postajajo v Sevnici, Krškem in še na mnogo manjših postajah, kakor je Litija, ki je med Ljubljano in Zidanem mostom gotovo najbolj frekventirana postaja. Da se postanek brzovlakov do danes kljub raznim utemeljenim prošnjam in intervencijam ni mogel doseči, je kriva, tako pravijo, kaprica nekega odločujočega gospoda, da, dokler bo on imel v tej stvari za odločevati, se v Litiji ne bodo ustavljali brzovlaki. Zato apeliramo na uvidenost gosp. železniškega direktorja, da odredi z novim voznim redom 1. maja postanek brzovlakov v Litiji, kjer smo to ugodnost že imeli skozi desetletja.

— Upokojeni železničarji brez pokojnine. Precejšnje je število železničarjev, ki so bili z mesecem aprilom leta 1936 razrešeni službe, ter so zadnjo plačo še kot aktivni prejeli meseca aprila 1936, zaman čakajo na svojo pokojnino. Njihova zadeva se nahaja pri ministrstvu financ, katero mora dati odobrenje za upokojitve. Vse prošnje prizadetih pa so brezuspešne. Vsi prizadeti so v velikem pomanjkanju, krediti se jim odpovedujejo. Za že napravljene dolgeve bodo morali plačati obresti. Kam naj se še obrnejo, da pridejo do svojih pokojnin in da bodo s tem rešeni skrbi, ki jih tarejo noč in dan. Podpisano društvo se je že veliko prizadevalo, da se njihove pokojnine uredi in nakažejo, a doslej brezuspešno. Ponovno apeliramo na vse merodajne faktore, da se to pereče vprašanje nemudoma reši, da se jim uredijo in nakažejo pokojnine. — Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

Če ugihaš, kaj bi kuhala...

spomni se na Jajbine-Pekate. To je izvrstna jed. Le pomisli kako se nakuhajo, kako duhte, ko si jih prinesla na mizo in kako zadovoljni so obrazi tvoje družine, ko jih s slastjo uživa.

— Praktičen pouk gospodinjstva na I. dekl. meš. šoli v Ljubljani. V članku, ki smo ga na prošnjo priobčili v četrtkovni številki, je stavek: »Večkrat smo imeli priliko videti razne gospodinjke tečajne po deželi. Toda kaj so se na teh tečajih dekleta naučila? Nekaj specialitet pečenja raznih potic in tort, dobrega kruha pa ne in tudi ne jedil za vsakdanje življenje.« Ti očitki nikakor ne zadevajo banovinskih kmetijsko-gospodinskih potujočih tečajev, ki so Krekova ustanova, ki že nad 20 let vzgajajo kmečke dekleta v dobre gospodinjke in na katerih poučujejo samo strokovno izobražene moči.

Rezultat natečaja za plakat razstave slovenskega novinarstva na spomladanskem velesejmu. Velesejska uprava in ljubljanska sekcija Jugoslovanskega novinarskega združenja sta 15. decembra objavili natečaj za plakat razstave slovenskega novinarstva. V petek je imelo razsodišče sejo in ugotovilo, da je predloženih samo 11 osnutkov za plakat. Po natančnem pregledu je razsodišče sklenilo, da ne more nobenemu osnutku podeliti prve nagrade niti druge, ker noben osnutek glede idejne vsebine in umetnostne kvalitete ne ustreza popolnoma. Zato je razsodišče podelilo dve tretji nagradi po 500 din, in sicer osnutkom z geslom »M-3« in »Paviljon«. Da se pa tekmovalci ne bi zastonj trudili, je razsodišče prisodilo dvema tekmovalcema še po 250 din za osnutki »K« in »Novinar sprejemac«. Ko je razsodišče odprlo osnutkom priložene kuverte z gesli, je ugotovilo, da sta tretjo nagrado po 500 din dobila litograf Miroslav Götzel iz Most in slik. akad. Tine Gorjup z Viča; po 250 din pa dobila litograf Lado Škrabar iz Most in grafik Ciril Novak iz Šiške. Rezultat natečaja je bil torej slab glede udeležbe, idejne vsebine in kvalitete osnutkov.

— Srečolov v Grobljah. Zrebanje števil se je vršilo v nedeljo, dne 17. jan. Številke so bile objavljene v zadnjem četrtkovem »Slovenec«. Objavljene bodo še v »Domoljubcu«, v »Slov. Gospodarju«, »Delavski front« in v »Našem listu«. Kdor se v Grobljah zgleda z izžrebano srečko, dobi v platno vezano veliko knjigo o »Evharističnem kongresu«. Če bi kdo želel imeti v usenje vezano in zlato obrezano knjigo, bi moral za to doplačati 20 din. Kdor želi, da mu pošljemo knjigo po pošti (zadeto srečko naj nam pošlje v priporočenem pismu), mora poštino sam plačati (13 din). Po pošti pošiljamo knjigo kot paket, ker je težja kot 2 kg. Če pošljemo na isti naslov več kot en izvod, zaračunamo samo poštino (za dva izvoda n. pr. enako kot za en izvod). — Mišijonska tiskarna, Groblje-Domžale.

— Ivana Cankarja celotno delo. Dokončana je izdaja tega velikega dela, ki ga je s hvalje vredno poštvalnostjo oskrbela »Nova založba« v Ljubljani. Vsak zvezek posebej ima ostro zrčrtan uvod urednika Iz. Cankarja in književno-zgodovinske opombe, ki odprivačo pisateljevo duhovno podobno in kažejo njegovo živo zvezo z oživiljenim slovenskega naroda. Zbrani spisi Ivana Cankarja so eno najmočnejših prbi slovenskega duha in zaluzijo, da si jih oskrbi vsak izobraženec.

— Trgovci in obrtniki opozarjamo, da vložje v mesecu januarju davčne prijave za pridobitno, da se izognejo neljubim posledicam, če ni prijave pravočasno vložena. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ima v zalogi sledeče davčne tiskovine: Davčna prijava za pridobitno, pola 1 din; Pripominek za sestavo davčne napovedi za pridobitno, kos 1 din; Pripominek za sestavo davčne napovedi za pridobitno (sa gostilničarske obrti), 1 din; Davčna prijava za splošni davek na poslovi promet, pola 1 din; Davčna napoved za rentino, pola 1 din. Imenovana knjigarna ima v zalogi tudi druge davčne tiskovine, kakor: Davčno prijavo za sgradarino, pola 1 din; Knjižno opravljene prometa, obr. A, pola 3 din; Davčno prijavo za skupni davek na poslovni promet, pola 1 din; Uslužbeni davek, veliki format, za 32 uslužbencev, pola 1.50 din, mali format za 12 uslužbencev, pola 1 din; Vplačilni list, kos 25 par; Knjižice za uslužbeni davek (za takene znamke), kos 2 din; Tabela za preračunavanje uslužbenega davka, 10 din; Prijava za družbeni davek, obr. A, pola 1 din, obr. B, 1.—dinar; Seznam za odpremo samskega davka, pola 1 din; Opominska tožba (prvopis), pola 1 din, drugopis, pola 75 par; Pooblastila, pola 75 par; Seznam obresti in rent (za denarne zavode), pola 1 dinar.

— Vaše stanovanje Vam opremi udobno, moderno in najceneje tapetinstvo E. Zakrjašek, Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon 34-84.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, do redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Pri saprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« gretnice.

— PRI RAZPOKANI KOŽI, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILIČNO MAZILCO«.

Ljubljana

V nedeljo, 24. januarja

Gledališče

Drama: 24. januarja ob 15: »Korajža velja«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20: »Atentat«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. — 25. januarja: zaprto. — 26. januarja: zaprto.

Opera: 24. januarja ob 15: »Traviata«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20: »Navihanka, opera. Izven. — 25. januarja: zaprto. — 26. januarja: »Pri treh mladenkah. Izven. Popust za abonente.

Predavanja

Skriptično predavanje v Križankah. Drevo ob sedmih predava v kongregacijski dvorani v Križankah g. vseuč. prof. dr. A. Snoj o svojem potovanju v Palestino. Križanski kongreganisti in njihovi prijatelji vljudno vabljeni.

Verandna dvorana v Unionu: Tretje predavanje Karitativne zveze bo prihodnji torek, 26. januarja 1937 ob 8. uri zvečer. Predaval bo g. dr. Janez Kraljič o temi: Caritas in humanitas. Vstopnine ni.

Bela dvorana hotela »Union«. Četrto predavanje iz ciklusa predavanj »Danice«, »Savice« in »Zarje« bo v ponedeljek, 25. t. m. ob 8 zvečer. Predaval bo gosp. dekan dr. A. Gosar o »naloga krščanske in delavske strokovne organizacije«.

Mala dvorana Filharmoničnega društva: Ljudska univerza v Ljubljani. V sredo, dne 27. t. m. ob 8 zvečer bo predaval docent-primarij dr. Ivan Matko o prehrani sladkorno bolnih.

Akademski dom (Miklošičeva cesta): Krščansko žensko društvo vabi članice in somišljenice k predavanju gosp. upraviteljice Anice Trebarjeve, ki bo v četrtek, 28. t. m. ob 20.

Prireditve in zabave

Rokodelski oder, Rokodelski dom, Komenskega ulica 12. Drevo ob pol 8 veseloigra s petjem »Utopljenca«. Predprodaja vstopnic dopoldne od 10 do 12.

Ljudski dom v Mostah: Dne 29. januarja ob 8 zvečer priredi Pevska zveza (zbor pevovodij vse banovine) koncert v spomin 100 letnice rojstva skladateljev Davorina Jenka in Antona Försterja. Vse tiisti dobicek je namenjen v korist cerkve sv. Družine v Mostah. Predprodaja vstopnic bo v Domu na dan koncerta od 2 popoldne do pričetka koncerta, obenem pa ves teden na domu dušnega pastirja. Vstopnina bo: sedeži: 10, 8, 6 Din, galerija 4 Din, stojšče 3 Din.

Trnovski prosvetni dom (Karumova ul. 14). Prosvetno društvo ponovi drevo ob 8. ljudsko igro »Trije kralji«.

Francišanska dvorana: Francišanska prosveta priredi v torek, dne 26. januarja 1937 ob 8 zvečer veselo predpustno burko. Kontrolni listek za 2 Din, dijaki z legitimacijo 1 Din. Ker je veliko zanimanje za predstavo, si lahko rezervirate boljše sedeže po 3 in 4 Din. Predprodaja rezerviranih kontrolnih listkov v pisarni »Pax et bonum«, francišanska pasaza.

Dvorana žel. glasnega društva »Slogce«: Društvo nameščencev Nabavljalne zadruge usl. drž. železnice v Ljubljani priredi v soboto, dne 30. januarja t. l. ob 20. družabni večer.

Samostanska dvorana v Šiški: Fantovski odsek Prosvetnega društva vprizori drevo ob 8 burko: Kurentova nevesta. Ob 5 popoldne pa je letotam lutkovna tridejanka: Gašperček dvorni zdravnik.

Dvorana Trgovskega doma: Prvo hrvatsko zabavo v Ljubljani priredi v torek, dne 9. februarja t. l. ob pol devetih zvečer tukajšnje Hrvatsko kulturno društvo »Napredake«.

Sestanki

Prešernova soba gostilne »Novi svet«: Nadzorniki progovne službe imajo dne 2. februarja 1937 ob 14.30, redni občni zbor.

Sokličeva gostilna (Pred Konjušnico 1): Pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 21. januarja t. l. ob 10 dopoldne.

Kodeljevo. Fantovski krožek bo imel jutri ob 20 svoje redni sestanek. — Ženskemu odseku Salezijske prosvete bo v torek predaval g. šolski upravitelj Janko Grad o vzgoji.

Rokodelski oder

Rokodelski dom: Danes ob pol 10 dopoldne predava na sestanku »Kmečke zveze« o likvidaciji kmečkih dolgov generalni ravnatelj Pošne hranilnice gosp. dr. Milorad Nedeljković iz Belgrada.

Cerkveni vestnik

V kapelici Salezijskega mladinskega doma bo vsredo 28. t. m. redno čiščenje.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Danes: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič. Jutri: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartsus, Moste.

Kino

Kino Vič predvaja danes ob 4., 6. in 8. uri zvečer veselo Millöckerjevo filmsko opereto »Dijak prosjak«.

V Elitnem kinu Matici bodo danes predstave zaradi ogromne dolžine filma »Revolte na brodu Banthy« izjemoma ob 14.30, 17., 19.15 in 21.15.

Kino Kodeljevo igra danes ob 5 in 8 »Crno sobo« (Boris Karloff) in »Noč na Donavi« (Wolfgang Liebeneiner, Leo Slezak), danes ob 3 po znižani ceni »Noč na Donavi«, jutri ob 8 »Ali baba in 40 hajdukov« (Ana May Wong) in »Noč na Donavi«.

Dr. Milorad Nedeljković v Ljubljani

Včeraj je prišel v Ljubljano znani srbski finančnik g. dr. Milorad Nedeljković, glavni ravnatelj Pošne hranilnice v Belgradu. Z njim sta prispela v Ljubljano tudi pomočnik ministra za pošte in telegraf in predsednik nadzornega odbora Pošne hranilnice g. dr. Rataje in dr. Bojan Pirc, načelnik oddelka centralnega higienskega zavoda v Belgradu ter član uprave Pošne hranilnice. Dr. Nedeljković se udeležil nedeljskega zborovanja Kmečke zveze v Ljubljani, kjer bo poročal o sedanjem stanju zaštite kmetijskih dolgov.

Vsi trije gostje iz Belgrada so danes obiskali banko upravo. G. ban dr. Natlačen pa je že prej odpotoval v Belgrad ter se je njihov obisk omejil le na oficijelno vljudnost. Nato so obiskali župana dr. Adlešiča. Župan dr. Adlešič je izrekel dr. Nedeljkoviću zahvalo za naklonjenost mestni občini, ker je mestna občina znižala obrestno mero pri dolgovih. Župan dr. Adlešič je tudi sprožil vprašanje nadaljnjih kreditov za regulacijo Ljubljane. Dr. Nedeljković je zagotovil g. župana, da bo Pošna hranilnica ljubljanski mestni občini pod sedanjim vzornu upravo v vsakem pogledu naklonjena.

Še dopoldne so vsi trije gospodje obiskali Pošno hranilnico na Aleksandrovi cesti. Upravnik dr. Vidmar je predstavil glavnemu ravnatelju vse načelnike oddelkov, sprejel na znanje njihove želje ter izrazil zadovoljstvo nad poslovanjem ljubljanske podružnice Pošne hranilnice. Popoldne si je dr. Nedeljković v spremstvu ogledal parcelo za stanovanjsko hišo uradništva Pošne hranilnice za bežigrasko kolo. Po shodu Kmečke zveze odpotuje dr. Nedeljković jutri popoldne še v Radovljico, kjer si bo ogledal parcelo, na kateri namerava uradništvo ljubljanske Pošne hranilnice zgraditi svoje letovišče in zdravilišče. Dr. Nedeljković je tudi član glavne uprave Privilegirane agrarne banke ter bo v nedeljo tolmачil zastonjskom našega kmeta vprašanje kmetске zaštite. Zaradi tega je njegov obisk še posebno važen.

★

I Ustanovitev društva za ceste. Ljubljanska sekcija Zdrženja inženjerjev in arhitektov je predložila banki upravi pravilnik »Društva za ceste«, katerega namen naj bi bil spremljati razvoj tehnične vede o cestah in sodelovati pri izboljšanju cestnega omrežja ter vršiti propagando za boljše ceste in sodelovati z mednarodnim združenjem za cestne kongrese. Banska uprava je sedaj potrdila pravila ter bo ustanovni občni zbor v petek, dne 29. januarja t. l. ob 20 v društvenem lokalu v Kazini.

I »Ljubljana«. V ponedeljek ob 20 vaja v novih društvenih prostorih v Beethovnovi 9. Udeležba nujna.

I Društvo izloženih aranžerjev drav. ban v Ljubljani obvešča vse zainteresirane, ki bi se zanimali za obiskovanje aranžerskega tečaja, kateri bi se vršil okoli 15. febr., da nemudoma prijavijo svoj pristop društvu izloženih aranžerjev v Ljubljani. Ker je število obiskovalcev določeno na gotovo višino, prosimo, da se resni interesi čimprej prijavijo. Rok prijave najkasneje do 8. februarja. Vsa pojasnila daje predsednik g. Albin Engelmann, Ljubljana, Zg. Šiška 99, nasproti remize.

I Pisalne in računske stroje vam strokovno popravi Simandl, Kolodvorska 11, tel. 24-37.

I Desetega brata išče policija. Zanimivo tiralicco je izdala ljubljanska policija. Okoli Krškega in Sevnice se namreč klati približno 50 leten mož, za katerega oblasti ne vedo, ali je Janez Koderman, ali Janez Koderna. Ime izdaja, da je Korosec in se je v resnici rodil v Beljaku. Mož je oblečen približno tako, kakor so Tirolci, hodi od vasi do vasi in kaže neko knjižico-neke občine v Hrvatskem Zagorju. Ljudem trdi, da je deseti brat in da je prisiljen berati po deželi. Mož pa ni tako nedolžen, kakor se dela, in je zagrešil težak zločin, zaradi katerega ga policija sedaj išče.

I Čudna pota kolesa. Na ljubljanski policiji imajo obrabljeno kolo in pa ogrođje kolesa. Oboje je policija našla, ko je izsledila neke mlade tatove koles ter jih vzela malo v strah. Izkazalo se je, da je tako kolo kakor tudi ogrođje kolesa napravilo dolgo pot. Tat je ukradel kolo, ga seveda prepleskal in zabrisal tovarniško številko ter ga prodal za nekaj kovačev drugemu, ta zopet tretjemu itd. Najbolj zanimivo pa je to, da je bil tat obeh koles že pred mesci prijet in ga je sodišče pred dnevi kaznovalo na daljšo ječo. Tat je priznal vse tatvine, samo tatvin teh koles ne. Policija je sedaj našla še ti dve kolesi in bo zaprti tat ponovno sojen še zaradi teh dveh koles. Če bi pri prvi sodni obravnavi priznal tudi ti dve tatvini, bi nemara kazen kaj kmalu odsedel, tako pa bo potrebna nova obravnava.

I Nevaren vlomilec na poti v Ljubljano. Te dni je vliomil v Zagrebu v blagajno tvrde Haag neki 25 leten Evgen Somogyi iz Daruvarja, zelo prosluti vlomilec, ter odnesel 54.000 din. Vse sledi kažejo, da je vlomilec odpotoval v Slovenijo, najbrž v Ljubljano, kjer upa, da se bo najlaže skril.

I Tatvine v Ljubljani. Izpred trgovine Josipa Ravnikarja na Pogačarjevem trgu je neznan tat odnesel okoli 60—70 m raznovrstnega blaga, vrednega okoli 900 din. — V Strelški ulici je Simonu Pomavljni neko odnesel večji kovček, poln perila in raznih malenkosti, skupno vredno okoli 900 din. — Božu Pelcu je v Valjavčevi ulici odnesel neznan tat temnosivo zimsko suknjo, vredno 850 din. — Tvrđki Dukič je bila ukradena na Mirju 80 kg težka tirnica, vredna 1000 din. — Splošni bolničarji v Ljubljani pa je neko ukradel 5 aluminističnih posod, vrednih okoli 600 din.

Dol pri Hrastniku

Parna univerza. Predavanje Mirka Javornika je privabilo nabito polno dvorano poslušalcev. Njegova izvajanja so vsi odobraval posebej pa delavci. Prihodnje predavanje bo v nedeljo 14. febr.

»Burko o jezičnem dohtarju« igrajo naši igralci prihodnjo nedeljo ob treh popoldne v dvorani.

Proslava na Svečnicu bo ob treh v dvorani. Na sporedu je nova proslavna igra: Goreča sveča, ki je po vsebini sodbna in globoka. Zanimat bo tudi nastop farnih mladenk, katerih bo 20 nastopilo v novih oblekah kot »mornarjice«.

Ob 20 letnici sovjetske revolucije

V petek je imel glavni urednik »Slovenca«, g. dr. Ahčin, predavanje na večeru Prosvetne zveze, kjer je v jasno zasnovanem razlaganju razčlenil in orisal pogoje ruske revolucije, njene ljudi, okolnosti in vplive. G. predavatelj se je anovi približal objektivno in z dobrim poznavanjem ruskih posebnosti, zato je bil prepričevalen.

Predvsem je razvil potek sovjetske revolucije, ki se ni izvršila na vsem lepem in naenkrat, temveč predstavlja boljševidna vlada samo zadnji člen v takratnih dogodkih. Prvi sunek, ki je zmaljal stari red, je dalo meščanstvo in plemstvo, ko je dvignilo zahtevo po socialni reformi. To je tako zvana februarska revolucija. Takrat je car moral popustiti pritisku in sklicati durno. Knez Suvov je sestavil dve vladi in izpeljal podržavljenje carevih posestev. Toda vojska je šla svojo pot in v juliju je bivši vojni minister Kerenski sestavil socialistično vlado. V tisti zmedli, sredi uporov in pobojev, so boljševiki predstavljali sicer po obsegu majhno plat, toda edino, ki je natančno vedela, kaj hoče in kam gre, ter je v splošni zbežanosti in neurejenosti organizirala svoje trojke povsod. Kerenski se je sicer zavedal nevarnosti in udaril po boljševikih, zapri Trockega, — Ljenu pa je pravočasno ušel in 1. novembra že izdal svoj proglas, s katerim je pozival na upor, ter 8. novembra 1917 prevzel oblast.

Po kratkem pregledu, zadržavajoč se na najbolj važnem, pri socialističnem gibanju v Rusiji, ki se je začelo okoli leta 1870 po vzorcu zapadne Evrope, je dr. Ahčin opozoril na klavni izid ruske vojne z Japonci, na poraz, ki ga je Lenin imenoval uvertiro v revolucijo, saj so ti dogodki razredno izvežbali ruske proletarske mase. Ko so boljševiki leta 1917 prevzeli oblast, so pač uspeli zaradi njim ugodnih pogojev v ruskih razmerah. Inflacija prejšnjega leta je povzročila nezadovoljstvo v mestu, potem je nastal kaos zaradi izgub na frontah, narod je bil demoraliziran, vojska je lačna bežala z orožjem v gozdove in ropala, promet je odpovedal popolnoma. Po drugi strani pa so imeli boljševiki sijajne talente med svojim vodstvom: Lenin je bil velik državnik, ko je znal sredi tolike zmešnjave zgraditi državo po Marxovem konceptu; Trocki je bil odličen organizator ruske armade, hladnokrvni in duha prišten, govornik in pisec, dočim je Radek uveljavil in izpeljal diplomatsko stran ruske politike, da inozemstvo dolgo ni vedelo, kaj se v Rusiji prav za prav dogaja.

Vendar je ruska revolucija v stvari zorela že oca stoletja. Odločilno vlogo so igrali zgodovinski vzroki, ki so določali posebnost ruskih razmer. Rusija je imela svoj dedni politični sistem, ki ga imenujemo »krutokracija«. Tako krivične in slabe

uprave ni bilo nikjer. Njene temeljne oznake so: brezpravnost, nasilje in teror. Človek in njegovo življenje je od nekdaj ni imelo v Rusiji posebne veljave, pojem osebnosti, ki ga je poudarjala evropska krščanska kultura, je ostal nepoznan. Terorju od zgoraj je odgovarjal teror od spodaj. Samo v petih letih je bilo izvršenih nad 7000 smrtnih obsodb (1905—10) in še večkrat toliko pregnancev v Sibirijo. Nasilje je vzgajalo sužnje in na sužnjih se ne da graditi država. To je pokazala tudi Rusija, ki jo niso branili, ko je bil nanjo napravljen napad. Drugi zgodovinski vzrok je rusko pravoslavlje, ki se je navezalo na cara in z njim delilo vse dobro in zlo. Značilno za to pravoslavlje je neživljenjskost, ki ni imelo nobenega smisla za socialne zadeve. Izobraženejša »črna duhovščina« se je zaprla v samostane in ni imela zveze z narodom in nobenega vpliva nanj, neuka »belac duhovščina« med narodom pa mu v odločilnih trenutkih ni znala pomagati.

Važno vlogo so igrali tudi socialni vzroki, ki so omogočili razvoj v revolucijo. Ruski narod sploh ni bil organiziran, ker sleherna diktatura potrebuje za svoj obstoj le amorfin maso. Plemstvo je bilo odvisno od cara, gospodarsko neproduktivno, ter je po reformah obubožno prešlo v uradniški stan. Meščanstvo je bilo pasiven element, najmočnejši sloj pa je bilo kmetstvo, ki je še leta 1920 dosegalo 85% prebivalstva. Ruski kmet je bil v pravem pogledu tlačan od 1861. in je tak v stvarnem pogledu tudi ostal. Ze pred vojno je Rusija štela 8 milijonov delavcev, ki so neorganizirani živeli v obupnih razmerah. Ruska mladina je po svoji zgodnji dozorelosti nekaj posebnega, zmerom bojno razpoložena in teroristična. Tam je žena že zgodaj samostojno nastopala in aktivno posegala v politiko ter se udeleževala terorističnih dejanj. Boljševiki so dobro spoznali veliko vlogo matere in vzgojiteljice, zato še danes igrajo odločilno vlogo v njihovi propagandi ženske, ki so dovezle masovno prirojenemu nauku. Posebne lastnosti kaže tudi ruska inteligenca, ki je prepričana z neko idejo mešljanja in radikalizma, ki hoče brez posebnega smotra izvesti sleherno zamisel od skrajnega konca. Boljševizem je sprejela kot univerzalno zdravilo, ki naj vsemu odpomore.

Dr. Ahčin je med drugim poudaril, da kolektivizem prav za prav ni nobena novost, ki naj bi jo bil prinesel komunizem, saj je že sam kapitalizem red vzgajal in silil ljudi v neko skupno zavest. Boljševizem v Rusiji se je doslej vzdržal na oblasti, toda padel bo, ker je brez Boga. Pravo človečansko misel more dati samo doživeto krščanstvo.

Za pet tihih minut

(Nedeljsko berilo: 1 Kor 9, 24—27 in 10, 1—5.)

»Karkoli delaš, delaj razumno in se oziraj na konec!« To pravilo se nam zdi in je tako samo po sebi jasno, da je vsako utemeljevanje odveč. A koliko je ljudi, ki se ga drže pri posameznih svojih opravkih, zanemarjajo pa ga pri najvažnejšem, pri življenju v celoti; bližnje namene svojih prizadevanj imajo pred očmi, takó želó, da ne upirajo pogleda na zadnji, najvišji življenjski namen, kateremu bi se morali vsi bližnji namenji podrediti. »Oziraj se na konec!«

To naglašá sv. apostol Pavel v odlomku iz 1. lista Korinčanom, ki se bere pri sv. maši proo nedeljo pred pepelnico. Kaj imajo tekmeči na tekaštvu pred očmi? Nagrado. Kaj imej kristjan v velikem stadionu življenja pred očmi? Nagrado večnega življenja. »Tako tečite, da jo dosežete!« Kakó se pripravljajo tekmeči na tek in kakó se vedejo pri tekmi? »Vsak, kateri tekmuje, se zdržuje vsega (kar bi škodovalo njegovi čistosti in gibčnosti in kar bi ga odiralo): oni, da prejmejo minljivo venec, mi pa neminljivega.« Apostol sam ravna kakor pameten in izkušn tekač ali bорец: »Jaz torej tako tečem, ne kakor na slepo; se tako borim, ne kakor bi mahal po zraku; marveč zatiram svoje telo in ga deujem v sužnjost, da bi, ko evangelij drugim oznanim, sam ne bil zavrnjen.« V človeku se borita za oblast duh in telo: to je posledica izvirnega greha, da čutno teženje ni v skladu z duhom. Da zablada boljši, višji del, mora glavna krepost zmernosti krotiti nedopoljena nagnjenja.

Nihče naj ne misli: Kristjan sem in to mi zadošča. Biti kristjan je veliko dostojanstvo, a hkrati velika naloga. Zato misli, hoti, delaj kot kristjan; samo to te bo rešilo in pripeljalo do nagrade. Izraelci, ki jih je Mojzes otel iz egiptovskega tlačanstva, so bili vsi deležni posebnega božjega podstva in izrednih božjih dobrot. »Ali očena izmed njih Bogu ni bila po volji.« Zakaj? Zato, ker njih življenje ni bilo po božji volji, ampak so se odajali svojim Bogu protinim nagnjenjem. »Popadali so v pušca« in niso prišli o obljubljeni deželo.

Jubileji naših prijateljev

Danes pred šestdesetimi leti se je rodil v Krškem g. Jože Koletič, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, filozofske študije pa na graškem vseučilišču, kjer je tudi opravil profesorski izpit. Dodeljen je bil na I. drž. gimnazijo (sedaj klasično), odkoder je odšel za pol leta v Kranj. Od tam se je v šolskem l. 1917-18 vrnil zopet v Ljubljano na sedanjo klasično gimnazijo, kjer še danes poučuje. JNS-arski režim je tudi njega pogljal v predčasni pokoj in zapustiti je moral svoje ljubljene dijake, ker je bil zaveden Slovenec in neuklonljiv katoličan. Ko je zapihal drugi veter, je bil naš slavjenec zopet poklican na klasično gimnazijo in mu je bila s tem vsaj deloma popravljena krivica. Pravičen, pa vendar do skrajne meje dobitljiv, krščansko dosleden v zasebnem življenju in jekleno neizprosilen v praktičnem izvrševanju katoliških načel — to je g. prof. Koletič, ki mu vsak bere že z obraza, da je človek izredno dobrega in usmiljenega srca, ki ga zmaterializirani, bolni čas ni potegnil v svoj vrtinec, temveč ga je le utrdil v vsem dobrem. Ob šestdesetletnici se ga spominjajo hvaležni učenci, njegovi stanovski tovariši in številni prijatelji in mu žele, da bi ga Bog ohranil zdravega in zadovoljnega do skrajnih mej človeškega življenja.

40 letni jubilej ljubljanskega obrtnika. Ugledni ljubljanski brivski mojster g. Matija Podkrajšek obhaja 40 letnico, odkar se je osamosvojil. Svojo obrt je ustanovil v januarju 1897. v Stricjevi hiši na Sv. Petra cesti, kjer je sedaj Šimenčeva cvetličarna. Odtod se je preselil v Levčovo hišo, zdaj pa je v lastnih prostorih na Sv. Petra cesti 12. G. Podkrajšek se je v svoji stroki izpopolnil tudi v tujih mestih. Tudi svojega sina je dal izobraziti v svojem poklicu ter se ni strahil niti truda niti stroškov. Bil je v svoji stroki glede nadaljne izobrazbe v Parizu in Nemčiji. G. Podkrajšek je v Ljubljani prvi vpeljal trajno kodranje las. Za 40 letnico je podjetni mojster priredil poučno razstavo v svojih izložbah, ki kaže ves razvoj brivske in frizerske obrti od leta 1897. dalje. Vsi izdelki so domači. Naš jubilar je bil vedno vnet za napredek domače slovenske obrti. Dobro je znan po vsej slovenski domovini, saj zalaga podeželske odre in prosvetna društva z lasuljami, šminko itd. Z njegovo odlično postrežbo so vsi zadovoljni. G. Podkrajšku k lepemu jubileju iskreno čestitamo in mu želimo, da bi še dolgo deloval za procvit slovenske obrti.

Togal

Proti
revmatizmu, išijasu
in prehladu poma-
gajo Togal tablete.
Pazite na varstveno
znamko:

TOGAL

Din 21.—
v vseh lekarnah

Dr. Stevanović i Pyk
Registrirano S. br. 28088/1936.

Elektrifikacija Litije

Litija, 23. januarja.

Na litijem županstvu se je vršila anketa glede priključitve Litije na električni vod KED, oziroma Velenja. Sestanek je otvoril župan Lebinger, ki je ugotovil, da bi že lahko prejšnja občinska uprava dosegla s KED priključitev na velenjski vod, če bi se takratni gospodje kaj več za to stvar zavzemali, tako da bi Litijani lahko že par let sem prejeli za 1.75 din pri k. w. cenejši tok za razsvetljavo, za pogon pa nekaj nad 2 din cenejše. Nato je g. banski višji inšpektor inž. Ruech razvil do podrobnosti vse, kar je potrebno za priključek k velenjskemu vodu. V glavnem mora litijska občina pri kakem denarnem zavodu dobiti posojilo okrog 500.000 din, ki je potrebno za daljnovod iz Doba čez Moravče-Hotiča v Litijo, na to posojilo odpadajoče obresti in anuiteto pa bi KED same iz svojih rednih dohodkov od konzuma električnega toka odplačevale. Litiji bi se vzel za vse ozemlje v račun že obstoječe omrežje, ki odgovarja tehničnim zahtevam današnjega časa in ki je bilo zgrajeno še pod županovanjem ljudskega občinskega odbora leta 1927., tako da za te kraje, to je trg Litija, Grbin, Smarska Dobrava, del Gradca, industrijske četrti litijske predelnice, ne bi bilo treba ničesar doplačevati. Za vse druge kraje pa bi morala litijska občina kot enkratni prispevek za priključitev posameznih vasi in krajev plačati 387% doklado na vse direktne davke, ki odpadajo na ta zemljišča, obrti in zgradarino, izvzemši rentnino. Občinski odbor litijski je na svoji seji 23. januarja na vse te predloge pristal ter je pooblaščen občinska uprava, da si preskrbi pri kakem denarnem zavodu potrebna denarna sredstva, da pride Litija čimprej do rednega električnega toka, ki bo mnogo cenejši od današnjega, ki ga prejema od Kunsterjeve kalorične naprave.

Elektrifikacija Litije in okolice, to je vasi Gradec, Zg. Log, Zg. Sp. Hotič, Verneka, Ponoči, Save, Brega in Tenetiš, je sedaj odvisna le še od najetja posojla, nakar bo priključitev v teku 3 mesecev izvršena. Z električno strujo bi se okoličila tudi litijska predelnica, ki bi odvzela letno najmanj 100.000 kw, če pa pride do prodaje litijskega svinčenega rudnika nemški finančni skupini, potem je v litijem okolišu dovolj odjema struje, da se bo izpeljava daljnovoda v najkrajšem času izplačala.

Vsi pa že željno pričakujemo velenjske elektrike, ki bo ne samo stalnejša in boljša, ampak, kar je poglavito, mnogo cenejša, kot je to naša sedanja.

Proslava sv. Janeza Boska

na Rakovniku v Ljubljani — 28.—31. jan. 1937.

V četrtek, petek in soboto (28., 29., 30. jan.) slovesna tridnevna. Veak večer ob pol 8. govor, litanije in blagoslov.

Petek (28. januarja: praznik sv. Frančiška Saleškega — bo javno čestčenje Najsvetejšega od 6. jutraj do 8. zvečer. Sv. maše bodo ta dan od 5.15 do 10. Ob 10. peta sv. maša.

Nedelja (31. januarja): praznik sv. Janeza Boska. — Dopoldne: Ob 6. govor, sv. maša pred Najsvetejšim, po maši blagoslov. Ob 7.15 sv. maša za gojence. Ob 8. tih maša, nato sv. maša za oratorijance. Ob triletni na 10. govor o sv. Janezu Bosku, nato slovesna sv. maša. — Popoldne: Od pol 3. do pol 4. molitvena ura za sotrudištvo, nato ob pol 4. salezijanska konferenca, h kateri so povabljeni vsi salezijanski sotrudišniki in sotrudišnice, pa tudi vsi drugi, ki se žele seznaniti s salezijanskim delovanjem za mladino. — Po konferenci pete litanije in slovesen blagoslov. — Po blagoslovu kratek sestanek salezijanskih sotrudišnikov in molitve za vajo srečne smrti (v kapelici vernih duš). Ob 5. slavnostna prireditev v dvorani (opereta »Knežev iz Trebizonda«) za naše dobrotnike in dobrotnice. Za vstopnico služi program, ki ga dobite pri vodstvu sotrudištva.

Po slovesni sv. maši ob 10. in po blagoslovu bo darovanje okrog oltarja za salezijanske naprave. Pridite v obilnem številu, da dostojno proslavimo apostola mladine in našega očeta sv. Janeza Boska!

Posebno vabimo ljubljansko in okoliško sotrudištvo, da se v nedeljo udeleži slovesne sv. maše ob triletni na 10. molitvene ure popoldne ob pol 3, salezijanske konference in blagoslova!

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehejo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, saaluzenju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

izpod peresa g. dr. med. Guimanna, bivšega žel-zdravnika v zavodu za tuzenkurjo, o temi: »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v intervju s splošnega blaga odpisati to knjigo na zahtevo popolnoma zastoni in poštne prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 2.—) in jo odpisati na

PUHLMANN & Co., BERLIN 615 Mûggelstrasse Nr. 23-23 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odeljenje S. Br. 4416 od 12. XI. 1935

Proračun mariborskega cestnega odbora

Maribor, 23. jan.

Okrajni cestni odbor v Mariboru je teritorialno največja lovrsna ustanova v Sloveniji, saj skrbi za 841 km banovinskih cest, pa je zaradi tega tudi njegov proračun pomemben za gospodarski razvoj severnega dela naše banovine. Vodstvo cestnega odbora je te dni zaključilo priprave za proračun ter oddalo osnutek na pristojno mesto. V osnutku se predvideva v proračunskem letu 1937-38 za vzdrževanje in napravo novih cest na področju cestnega odbora 4.787.292 Din izdatkov, ki so pokriti z rednimi dohodki. Proračun za leto 1936-37 je znašal 4.179.375 Din, tako da je novi za 607.917 Din višji od lanskega. Ta povisek je pač upravičen, saj ne bodo z njim krite niti najnujnejše potrebe, da bi se naše ceste spravile v primerno stanje. Priznati moramo vodstvu cestnega odbora, da dela s tako skromnimi sredstvi, kakor mu stoji na razpolago, naravnost čudeže. Vota, ki je predvidena samo za vzdrževanje dosegljivih cest, dočim mora cestni odbor z njo graditi še nove cestne zveze, ki so nujno potrebne.

Isdatki

cestnega odbora se v novem proračunu delijo na sledeče naslov: Osební izdatki 14.840 Din, upravni stroški 5000 Din, upravni in redijski stroški 38.069 dinarjev, stvarni stroški 1.900.960 Din, dovozne ceste 11.084 Din, osební izdatki 343.384.40 Din, drugi izdatki 35.832 Din, prispevki občinam za vzdrževanje občinskih cest in objektov na njih 185.722.60 Din, stroški za vzdrževanje subvencioniranih cest 202.990 Din, anuitete posojil 194.410 dinarjev, razno in nepredvideno 455.000 Din; izredni izdatki: nove zgradbe in preureditve banovinskih cest in mostov 1.350.000 Din, naprava načrtov in odkup zemljišč 30.000 Din, poškodbe ob elementarnih neizidih 20.000 Din, skupno torej

4.787.292 Din. Zanimive so podrobnosti. Tako je pod naslovom stvarni stroški določeno za

dobavo, naprave in vožnje gramozov 1.117.445 Din,

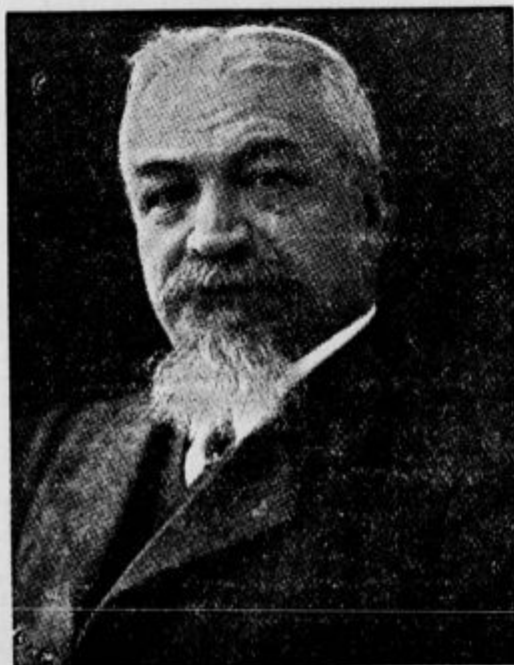
dočim je bilo v sedanjem proračunu v iste svrhe predvidenih le 770.950 Din. Znak, da bodo naše ceste v prihodnjem letu z gramozom skoraj še enkrat bolj oskrbljene, kar se bo gotovo poznalo. Med osebnimi izdatki je najvišja postavka za cestarje, ki znaša 189.351.36 Din, dočim so ostali osebni izdatki razmeroma nizki, kar je dokaz, da se pri cestnem odboru zelo varčno gospodari. Pod naslovom razno in nepredvideno je določenih za zaključek zgradbe nove ceste Sv. Peter pri Mariboru—Ložane 300.000 Din. S tem bo ta važna cestna zveza končno po tolikih ovirah, katere so ji povzročili mogotci iz JNS-režima, končno dovršena. Zanimivi so načrti za

zgradbe novih cest.

V proračunu ima okrajni cestni odbor predvideno za zgradbo poborske ceste Reka—Sv. Arah 500.000 dinarjev, za novo banovinsko cesto Slov. Bistrica—Oplonica 230.000 Din, za preložitve banovinske ceste Maribor—Dravograd pri Kamnici k Dravi 300.000 Din, za preureditve banovinske ceste Sv. Lenart v Slov. goricah—Sv. Benedikt 100.000 Din.

Dohodki

cestnega odbora so v proračunskem osnutku naslednji: lastni dohodki 2.214.367, od tega bo prinesla cestna doklada 2.107.367 Din (sedaj 2 milij. 048.834 Din), prispevek 1.872.925 Din, od tega prispevek banovine 1.869.397 Din (v letošnjem proračunu 1.410.732 Din), izredni dohodki, ki obstojajo iz 50% prispevka banovine, 700.000 Din, skupaj dohodki 4.787.292.—

Na levi: Prof. S. S. Bobčev, rektor »Svobodne univerze« v Sofiji — njegovo izjavo ob bolgarsko-jugoslovanski pogodbi glej v današnji bolgarski prilogi. — V sredi: Katoliški škofje Bolgarije: (Od leve na desno) msgr. Damjan Theelen, pasionist, škof nikopoljski; msgr. Vikenti Peeli, solifsko-plovdivski apost. namestnik; msgr. Angelo Giuseppe Roncalli, apost. vizitator; msgr. Šanov, bivši apost. vikar katoličanov vzh. obreda v Solunu in okolici, sedaj v p. v Kasanliku; msgr. Kiril Kurtev, apost. administrator katoličanov vzhodnega obreda v Bolgariji. — Na desni: prof. A. Bezenšek (15. aprila 1854 — 10. decembra 1915) oče bolgarske stenografije.

Brezposelni mladi izobraženci

Sorazmerno največ brezposelnega izobraženstva ima v naši državi Slovenija. To dejstvo je najbolj vidno v številu slovenskih brezposelnih učiteljskih abiturientov, ki jih je še nad 700. Ako pomislimo, da bo v letošnjem šolskem letu prejelo diplomne še okoli 100 slovenskih učiteljskih kandidatov, bo še vedno čakalo, tudi, če bi Slovenija dosegla največji mogoči odstotek nastavitve po proračunskih možnostih, n. pr. okoli 100, 700 absolventov še nedoločeno čas na službo. Nekateri čakajo že od 1932 leta, dočim v drugih krajih države nastavljajo celo že one, ki so maturirali lani.

Prav ta negotovost v čakanju na državno službo je osebno za abiturienta najbolj usodna, ker ga noben delodajalec ne sprejme rad v službo, ako vsaj za eno polno leto točno ne ve v naprej, da bo vztrajal pri njem. Razen tega pa je ustroj učiteljski tak, da ne usposobi za kakoršnokoli praktičen inteligenčen poklic. Edino ugotovljeno poklicno in inštruktorska mesta preostajajo za absolventa učiteljskega. Prvih ni mnogo in se jih morejo posluževati največ abiturientke, ki pa jih delodajalci za sramotno plačilo izrabljajo do telesne in duševne izčrpanosti. (Instrukcije, kar je boljše, so oddane profesorje). Denarna stiska staršev pa po večini ne dopušča vzdrževanja inštruktorev, razven v skrajni sili ob koncu leta, plačajoč 4, 5 do 8 Din od ure ali celo za ves dopoldan. Na drugi strani, pa uživajo razne postranske službe ljudje, ki jih niso potrebni.

Marsikdo bo dejal, da bi ne bilo sramotno, ako bi prijel franciškanski abiturient za kakršnokoli delo. Toda ugovor je neopravičen, ker se to tudi dogaja v mnogih primerih, ko dela za bore dinarje ali celo samo za hrano. Največkrat pa so

abiturienti v breme mnogočlanski in nepreskrbljeni družini.

Toda pri intelektualcu ni brezdnele najhujše radi materialnih pomanjkanj, ampak sega še mnogo globlje, v njegovo dušo se zajeda, polni mu z grenkobo srce. V njem vzbudi nerazpoloženje, ki postane tem usodnejše, čim manj prirojenega in privzgotnega optimizma, vztrajnosti in idealizma ima tak človek in čim manj je pogojev v okolju, ki bi vplivali blažilo nanj. Upoštevati je namreč ona najslabša mladeniška leta, ko v človeku še v neki neubranosti vse kipi in kriči po samostojnem udeleževanju. Ako ni pravega strokovnega dela, ki bi ga vodile v določene struje k umiritvi, je nujno, da se prične uveljavljati drugod, čeprav rušilno. Ta plat je usodnejša. Poleg tega pa napeljujejo brezvestni ljudje to nerazpoloženje na svoje podtalne mine. Mladih tu ne gre obsojati, ampak iztrgati jih je čimprej od teh vplivov s pametno, realno načrtno prosvetno politiko in po njej z delom in kruhom.

Breznačrtno prosvetno politiko prejšnjih režimov, ki je nasilno hotela zadržati kulturno rast slovenskega naroda, se danes bridko maščuje tudi v naslovnem vprašanju. Treba bo energične prosvote, ki je sicer itak že v teku. Okoli 200 sol je pri nas brez polnoštevne učiteljskega. Koliko je še v državi takih sol, koliko brez vsakega učitelja, koliko bi jih še bilo treba ustanoviti? Razen tega je mnogo za pokoj sposobnih učiteljev.

Intelektualec, učitelj, ki bo užival vso podporo svoje države, bo tudi najboljši vzgojitelj odločne državljanske zavesti, ki je pri nas še zelo nedostaja. To pa lahko nudi samo dober učitelj, ki ga tako zelo upravičeno zahteva naše slovensko ljudstvo.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravna FRANZ JOSEF grenčica.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.483 od 23. V. 1935.

Maribor

m Praznik franciškanske župnije. Jutri, v ponedeljek, obhaja franciškanska župnija v Mariboru župnijski praznik Matere Milosti. Slavnostne pridige bodo ob pol 7 in 10, ob 10 slovesna služba božja; popoldne ob 15 pridiga in litanije, zvečer ob 18 sklepna pobožnost s pridigo.

m Krčevinsko prosvetno društvo priredi na svečnico 2. februarja ob 15 v društvenem domu burko »Vaški skopuh«. Sodeluje zbor domačih tamburašev.

m Boris Arhipov gostuje. Priljubljeni bivši član mariborske opere Boris Arhipov bo gostoval prihodnji torek 26. t. m. v naslovni partiji opere »Baron Trenke«.

m Praktični učiteljski izpiti. Na državni učiteljski šoli v Mariboru bodo praktični učiteljski izpiti dne 26. februarja.

m Občni zbor mariborske gasilske čete bo prihodnje sredo, dne 27. t. m., ob 20 v dvorani gasilskega doma na Koroški cesti.

m Zetev smrti. V Krčevini, za Kalvarijo 17, je umrla zasebnica Margareta Longino, ki je dočakala visoko starost 81 let. Pogreb bo danes popoldne ob 3 na pokopnišču pokopališča. — V bolnišnici je ugrabila smrt soprogo kovača dr. železnice Pavlino Urlep, staro 40 let. — Naj počivata v miru!

m Za 20 milijonov posestnih kupčij. Promet s nepremičninami je bil v Mariboru v letu 1936 zelo živahen. Skupno je bilo sklenjenih na področju mariborske mestne občine 165 posestnih kupčij, in sicer je bilo prodanih 78 hiš in 87 parcel v vrednosti 20.283.722 din. Od tega zneska dobi mestna občina 1%, kar je prav lep donos nad 200.000 din. Največ kupčij je bilo meseca maja, ko je bilo prodanih 15 hiš in 16 parcel v vrednosti 3.179.245 din, najmanjši pa je bil promet v decembru, ko je bilo prodanih samo 1 hiša in 5 parcel v vrednosti 374.670 din. Najdražja lani prodana hiša je bila v Trubarjevi 5, ki jo je prodal docent dr. Matko dr. Fricu Scherbaumu za 770.000 din, najdražjo parcelo pa je prodala gospa Robaus-Jawurek ing. Valterju Abtu na vogalu Maistrove in Cankarjeve za 250.000 din.

m S črno kavo se je do smrti opekel. Tragična smrtina nesreča se je pripetila na Orlici pri Ribnici na Pohorju. Poldrugo leto stari sinček gospodinjice Kranjčeve je ostal za nekaj minut sam brez nadzorstva v kuhinji. Otrok se je motil okrog štedilnika ter prevrnil po sebi lonec z vrelo kavo. Zadobil je tako hude opekline, da je naslednjega dne umrl.

m 14 dni ga že pogrešajo. Dne 11. januarja se je odpravil posestnik Matija Bertalančič, star 30 let, od svojega doma v Vajnu pri Jarenini, v Maribor k zdravnici, ker je imel doma bolnega otroka. Od tistega časa ga ni bilo več domov in ga tudi nobeden od znancev ni nikjer videl. Njegova žena Kristina je sedaj to zagonetno prijavila oblastem. Ugotovilo se je, da je Bertalančič bil v Mariboru pri zdravnici, pri kateri je dobil recept za zdravila, potem pa je zmanjkala za njim vsaka sled. Zena pripoveduje, da je bil mož pri odhodu od doma nenadno zamišljen in potr ti se bolj, da je šel prostovoljno v smrt.

m Pismena licitacija za popravilo mostu čez Dravo v Ptuj bo na tehničnem oddelku mariborskega okrajnega glavarstva dne 1. februarja t. l. ob 11.

m Dva stotaka od uboge služkinje. Drzno gojufko je izpeljala neka elegantno oblečena mlada žena na Slomškovem trgu. V stanovanju učitelja Grčarja je prišla, ko je bila služkinja sama doma. Predstavila se je služkinji kot šivilja, ki šiva gospej Grčarjevi obleko ter je zahtevala 130 din. da bo kupila še nekaj blaga, ki ga je premalo. Služkinja ji je dala svojih 200 din, da bi ustregla svoji gospej, je pa nasleda prepreden sleparki, ki je z denarjem izginila.

m Pozor novoporočenci! Pri nabavi pohištva poseben popust. Unterlechner, Vojašniška 12.

m Svojega svaka v silobranu ubil. Pred malim senatom, ki so ga tvorili predsednik dr. Turato in prisednik Kolišek in Lešnik, se je zagovarjal 44letni kmečki delavec Ignac Bezjak iz Zikarcev. Državni pravnik dr. Zorjan ga je v svoji obtožnici obdolžil uboja, ker je dne 31. marca lani z rutanco ubil svojega svaka Ivana Polančiča. Pokojni Polančič se je priženil leta 1928 k Bezjakovim v Zikarceh ter je prevzel njihovo posestvo. Bil je priden človek, ki pa je rad pil ter je bil v pijanosti zelo nasilen. V pijanosti je napadal in pretepal domače, da so morali zaradi tega večkrat sredi noči pobegniti od doma ter iskati zatočišča pri sosedih. Dne 31. marca so delali Polančičevi v vinogradu. Polančič se je spet napil šamrance ter je s polenom pretepel svojo svakinjo. Ko je Bezjak izvedel, da je Polančič

zopet pijan, je šel na dom k svoji sestri — Polančičevi ženi ter jo opozoril, da je mož vinjen in naj se ga varuje. Žena je vzela otroka ter se z bratom vred napotila k sosedu Partliču, kjer so se v hišo zaklenili. Kmalu je prišel Polančič iskat svojo ženo in ker mu niso odprli, je s silo vdrl vrata, grozeč pri tem, da bo svaka Bezjaka ubil. Komaj pa je stopil v temno vežo, se je že začel udarec in nato so našli Polančiča s krvjo oblitega ležati v veži, Bezjak pa je pobegnil. Ranjenca so prepejali v mariborsko bolnišnico, kjer je umrl. Bezjak se je zagovarjal s silobranom. Obsojen je bil zaradi prekoračenega silobrana na 6 mesecev zapor, pogojno za dobo 2 let.

Celje

e Proslava 30 letnice KPD v Celju. Katoliško prosvetno društvo v Celju bo v soboto, dne 30. in v nedeljo dne 31. januarja t. l. proslavilo svojo 30. letnico. V soboto bo ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice akademiki z zanimivim sporedom. — V nedeljo, dne 31. januarja bo ob pol 9 v veliki dvorani Ljudske posojilnice slavnostno zborovanje. O temeljih slovenske kulture bo govoril bogoslovni profesor dr. Josip Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze v Mariboru. Vstop k slavnostnemu zborovanju bo prost. — Ob 10 popoldne bo v župniški cerkvi sv. Danijela slovesna sveta maša za namene katoliške prosvete. Med eveto mašo bo pel zbor Celjskega Zvona.

e Koliko posojila dobi Celje? Včeraj smo poročali o izredni seji celjskega mestnega sveta, na kateri se je sklepalo o najetju 8 milijonskega posojila pri Hipotekarni banki. Zupan je poročal, da so se pogajanja med mestno občino in Hipotekarno banko ugodno zaključila in da dobi občina 8 milijonov dinarjev 7-odstotnega posojila. Mestni svet je najetje posojila soglasno odobril. S posojilom bo mestna občina odplačala del svojega dolga pri Mestni banilnici in nekatere druge dolgeve. S tem bo prihranila na obrestni meri letno okrog 100.000 dinarjev, ker je morala sedaj plačevati občina za svoje dolgeve 8 do 9 odstotne obresti, novo posojilo pa je 7 odstotno.

e Na prosvetnem večeru KPD v Celju v ponedeljek ob pol 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice bo predaval pisatelj in urednik g. Mirko Javornik iz Ljubljane o Španiji.

e Pogreb iskarnarja Antona Rodeta bo danes ob 3 popoldne iz hiše žalosti Jenkova ulica št. 26 na okoliško pokopališče. (V toliko popravljamo včerajšnji vest v uredniškem delu pod »Celje«).

e Samomor na postaji v Laškem. Včeraj zjutraj se je v Laškem vrgla pod osebna vlak, ki prihaja v Laško iz Celja ob 7 Polc Marija, maserka v Radiotermi Laško. Pelcevi je vlak odtrgal glavo.

e Nepotrebno eviranje prometa. Pri izredni seji mestnega sveta celjskega v petek zvečer je mestni svetnik g. Wlavec interveniral zaradi oviranja prometa pri železniškem prelazu na Mariborski cesti. Sedaj so namreč vsajš spuščene zapornice kar po četr uri, zaradi česar zelo trpi promet, ki je posebno tukaj izredno velik. Zupan je odgovoril, da bo interveniral pri železniški upravi, da se ne odstopita odpravijo.

e Opozorjamo na oglaš Celjske tovarne elada, ki je začela izdelovati tudi »Sladok«, to je slad v kockah.

e Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 Schubert pri treh mladencih. Matineja ob 10.15 in 14. Reudez-vous (Tajna služba). — V Ponedeljek ob 16.15 in 18.15 Schubert pri treh mladencih — zadnjičkrat. Redne nene. Predstava ob pol 21 odpade.

Radeče pri Zid. mostu

Danes popoldne priredi »Dekliški od.« Kmetoske knjižnice v dvorani Narodnega doma predstavo »Pamet je srečalac. Igrale bodo udeleženci kmetijsko-gospodinjkega tečaja.

Fantovski odsek se je osnoval. Ze dolgo smo ga pogrešali, zdaj je stopil v življenje. V torek je bil prvi sestanek, ki je bil zelo živahen. Izvoljen je bil tudi začasen odbor. Od sedaj naprej bodo fantovski večeri vsak četrtek ob pol osmih zvečer v cerkveni hiši.

Obštrna razstava katoliškega tiska bo odprta v nedeljo 31. januarja od jutra do večera. Priprave za njo so velike, zato se bo na tudi videlo toliko, da pač ne bo nikogar, ki bi to izredno priliko zamudil. Okoli 25 časopisov kakor so izhajali več let in še veliko drugih stvari bo razstavljenih v cerkveni hiši za cerkvi.

Krajevna organizacija JRZ bo imela 31. januarja ob 11 v dvorani Narodnega doma občni zbor. Vabljeni vsi člani.

Velik vlom v Hočah

Maribor, 23. januarja.

V Hočah je bil izvršen v noči od petka na soboto drzen vlom v tankajšnje župnišče. Vlomilec se je moral splaziti v župnijsko poslopje po žlebu, ker so vsa vrata v župnišče bila skrbno zaklenjena. Skrivališče si je lahko takoj našel, ker je župnišče izredno prostrano. Ponoči je vdrl v župnijsko pisarno, kjer je vse razmetal in odprl vse predale. Posrečilo se mu je vdreti tudi v blagajno, ki jo je popolnoma izpraznil. V blagajni se je nahajala dekanijska zbirka — okrog 9000 Din gotovine, ki jo je odnesel. Zjutraj okrog 4 je končal svoj vlomilski posel in ni mu bilo težavno odpreti vržnih vrat z notranje strani. Ko je odhajal, so slišali domači v župnišče korake, vendar si nihče ni mogel misliti, da je to vlomilec. Vlom so opazili šele zjutraj, ko je prišel gospod dekan v pisarno. Obvešeni so bili takoj orožniki, ki so začeli z najenergičnejšo preiskavo. Vlomilec je gotovo nekdo, ki dobro pozna razmere v župnišče. Radi tega obstoja upanje, da ga bodo dobili v roke, še preden bo denar zapravil ali skril.

Prva božičnica v Koprivnici

Tudi naša zelo revna šola je imela letos božičnico. Sicer pozno — a golovo. Dne 16. januarja popoldne je bila mala slavnost. Zasluga, da je tu v naše zapuščene kraje prinesel Jezušček darove, je gospe soprote generalnega ravnatelja svinčenih rudnikov v Mežici Luise Bargetove. Darove je poslala tudi družba sv. Cirila in Metoda iz Ljubljane, kr. banska uprava, občina Črna, Kolo jug, sester in gg. trgovci Kert in Čulk iz Črne. Obdarovani so bili vsi otroci; vsak je dobil nekaj, največ otrok je dobilo obleko ali pa čevlje. Tako lepe božičnice ne pomni Koprivna — ker druga leta so bili samo najubožnejši otroci obdarovani, a letos čisto vsi, okrog 90 otrok. Tudi je bila letos prva slavnost — mala proslava. Najprej je imel g. župnik ginljiv nagovor. (Na tej šoli je ledino oral g. župnik Ivan Hohnjec že nad 30 let in je še upravitelj te siromašne šole, katero je on vpeljal in katero on vodi. Njegova zasluga je, da ima Koprivna sploh šolo in da znajo ljudje čitati in pisati in da so sploh izobraženi.) Sledilo je petje otrok in pa deklamacije. Zahvalujemo se vsem plemenitim dobrotnikom, ki so naše siromašne otroke obdarovali in s tem pripomogli, da je tudi naša revna šola imela svoje veselje.

Trbovlje

Petdeseti letni občni zbor ima danes tukajšnje gasilsko društvo v telovadnici meščanske šole. Lep jubilej!

Zanimivo predavanje o kmetijski zaščiti, denarnih in drugih gospodarskih vprašanjih priredi JRZ prihodnje nedeljo zjutraj ob osmih v Društvenem domu. Naprošen je za govornika strokovnjak gospod ravnatelj dr. Baeaj iz Ljubljane. Opozorite na to tudi druge.

Združevanje. Del Plčmanovih obrtnikov je velopil v Rebekevo obrtno društvo, ki mu predseduje g. Rozin Miloš. Večina obrtnikov pa ni za to.

Zasluge. Nabiranje premoaga v nasipih je bilo vpoškojemcem zaradi nekih nerednosti začeto prepevando. Po tem je bila centrala TPD izdala nova navodila, kdaj in kako se lahko premoag nabira. Ko se je predsednik druge rudarske skupine v za devil oglašil pri g. ravnatelju, mu je ta sporodil, kaj je centrala odločila in je bilo to razglašeno tudi po obratih. G. Pliberšek pa je sklical v Delavski dom shod vpoškojemcev in jim tam na dolgo razlagal, kako hude boje je imel s tuk. g. ravnateljem, da jim je priboril nazaj stare pravice, a vse tisto je bilo že dva tedna prej določeno od centralne TPD v Ljubljani! Bolj stvarno delo bi pa že pričakovali od g. Pliberška in bolj nepristransko tudi, saj ga vsi rudarji vzdržujejo, ne samo socijalisti. Vpokojenec.

Ruše

Znano je, da je Jug Alojz, prekupovalec v Rušah, objavil nedavno v »Delavski politik« svojerodno podpisano izjavo, v kateri je namigaval, da mu je sedanjí predsednik ruške občine gospod Jos. Jurše dal nekako pobudo za prireditve njegove »razstavice kmetijskega orožja v občinski ubožnici. Gosp. Jurše je nato odločno izjavil, da ni v nikakršni zvezi z Jugovo razstavo. Jug je res prišel, kakor že večkrat prej, tudi nekaj dni pred »razstavo« k njemu na dom v raznih zadevah in Jurše mu je po stari slovenski navadi postregel, ker ga je Jug vprašal, ima li še kaj mokrega v kleti. Ni pa niti z eno besedico pritril prirejanju kakšne razstave. Zato je hotel na Jugovo izjavo v listu vložiti proti njemu tožbo radi klevet, toda znana državna amnestija je onemogočila tožbo. Jug pa je zdaj ponovil svojo obdolžitve v zapisniku pred občino, radi česar je zdaj g. Jurše resnično vložil tožbo proti njemu radi razžaljenja časti; vrhu tega ima Jug sodnijsko stanovanjsko odpoved.

Spor med gasilci v kamniški župi

»Jutro« je napisalo v svoji št. 16 od 20. t. m. članek pod naslovom: »Zanimiv spor v gasilski župi v Kamniku« — ki zlohotno trdi, da začasnemu vodstvu našega gasilstva ni za napredek letega, ampak da gleda samo na to, da si pridobi položaje pri višjih gasilskih ustanovah. Pri trditvi v omenjenem članku, da se je pri ustanavljanju novih gasilskih čet v kamniškem okraju etremelo za tem, da pridejo v vodstvo gasilske župe novi, za gasilstvo prav nič zaslужni ljudje, je tako, kakor s tatomi, ki je kričal: primate tatu. Pri ustanavljanju novih gasilskih čet v kamniškem okraju so se namreč upoštevale samo koristi prebivalstva, kar lahko potrdi vseh 100 odat. prebivalcev vseh, v katerih so se ustanovile nove gasilske čete. Razrešena župna uprava pa je res videla, da je s sprejemom teh novih čet v članstvo ogrožen nadaljni njih položaj, pa je ustanovitev prepovedala kljub temu, da imajo po zakonu o organizaciji gasilstva pravico do obetova.

Znano je tudi, da obetovi v kamniškem okraju četa, ki jo je bivši župni starešina prav toplo priporočal, pa že pri ustanovitvi ni imela nobenih predpogojev za obetov. Poleg tega pa je bilo pred letom vsaj polovica vseh požarov v kamniškem okraju ravno v vaseh, kjer so se ustanovile te nove gasilske čete.

Bivšemu starešini pa se je samemu morda zdelo, da ni pravilno postal, zato je iskal odobrenja od uprave gasilskega združenja, kjer je tudi napačno informiral odbornike, ko je trdil, da je občina Nevlje dala gasilski četi v Nevljah samo 150 Din podpore ter da je tako nemogoče ji podpirati še 3 nove čete. Ta trditve ni bila resnična prvič, ker je občina Nevlje takrat prispevala gasilski četi 800 Din. Drugič pa je inčitivna za

Problemi naše univerze: Zakaj zahtevamo hidrotehnični laboratorij?

Kot praktična veda, ki je namenjena predvsem praksi, črpa tehnika tudi vse svoje znanje iz prakse. Vse njeno znanje je plod dolgoletnih opazovanj, in vse njene formule so več ali manj uspešni poizkusi, dajati zakonitost materiji, nikoli pa ne bodo postale splošno veljavne dogme, ker je nemogoče usteniti živo prirodo v več ali manj teoretični okvir. Zlasti velja to za hidrotehnično stroko, ki je skoro izključno vezana na eksperiment.

Res je, da poznamo danes precizne formule za računanje pretočnih množin po ceveh ali po koritih enostavne prereze, poznamo tudi zakonitosti precejšnjega števila ostalih hidravličnih pojavov, toda tudi teh ne bi poznali, da niso možje kot Bazin, Regnold, Weyrad in drugi v dolgoletnem neumornem opazovanju zasledili zakonitosti teh navidezno tako kompliciranih pojavov. Ostalo pa je še premnogim problemom, ki niso splošni, ki se pojavljajo od slučaja do slučaja in ki jih računsko najbrže ne bo nikoli mogoče zajeti.

Za široko javnost in za narodno gospodarstvo bi bilo to manj važno, če bi šlo le za več ali manj interesantne teoretične raziskave, toda to so pojavi, ki so stali in še stanejo težke milijone, in ki bi jih bilo mogoče preprečiti.

Izkušeni po katastrofah, ki so nastale na pr. pri porušitvi jezov in dolinekih pregrad, pri poplavih, ki so jih povzročile za regulirane reke itd., so zapadne države in USA uvedle predpisano modelno preizkuševanje za vse večje vodogradbene projekte na svojih ozemljih, oziroma modelni preizkus že obetožnih naprav, ki se niso kljubovale silam, za katere so bile preračunane.

Pokazalo se je sledeče: tudi najskrbneje izdelani projekti, ki so se v svoji obliki oddaljevali od običajnih, že od preizkušnih oblik, so pokazali nedostatke, ki bi v praksi ogrozili obstoj naprave ali pa jo napravili nerentabilno.

Pri obstoječih napravah pa se je izkazalo, da so deloma premočno demenzionirane, torej neekonomične ali pa, da so v veliki nevarnosti, da jih prva malo nenormalno visoka voda poruši.

Z modelnimi poizkusi se je pričela doba ekonomičnega in obenem varnega grajenja naprav. Vsakdo bo razumel, kaj to pomeni v gospodarskem pogledu pri gradbenih stroških, ki se gibljejo vedno v višini nad 10 milj. Din, oziroma pri poplavih škodah, ki so še znatno večje in zahtevajo poleg tega dragocena človeška življenja.

Kakor v marsičem, je tudi pri nas izšla inčiativa za zgraditev hidrotehničnega laboratorija, iz privatnih krogov. Pešiča dalekovidnih inženjerjev in gospodarstvenikov, ki je uvidela ogromni pomen takega laboratorija za naše narodno gospodarstvo, si je stavila za nalogo — postavitev tega laboratorija v Ljubljani. Iz nabranih sredstev se je postavil začasni provizorij na Viču, ki je obenem memento za merodajne kroge, ki odlašajo z izpolnitvijo tega, kar je po našem mnenju njihova službena dolžnost.

Ze v času, ko so odločnejši krogi oklevali glede vprašanja postavitve Univerzitetne knjižnice, se je akcija za izpolnitev univerze v Ljubljani z vso odločnostjo zavzemala za to življenjsko vprašanje naše univerze, danes, ko se rešuje vprašanje našega bodočega tehničnega razvoja, se pridružujemo mi akademiki, ki smo deloma sami, gledali v inženjerskih razmah moderne tehnike, zahtevati naše tehnične javnosti, da se s primernimi dotacijami uredi v Ljubljani hidrotehnični laboratorij, ki bo ustrezal vsem zahtevam sodobne vodogradnje.

Da pokaže Akademika akcija javnosti potrebo naše tehnike, bo priredila v torek, dne 26. jan., v Trgovskem domu ob 8 zvečer javno predavanje, kjer bodo govorili zastopniki univerze kakor tudi študenti.

Akademika akcija za izpolnitev univerze.

Ljutomer

Prosvetno društvo v Ljutomeru pripravlja za pustni čas Danilo Cerarjevo veselo opereto: Cevljari in vrag. Soliste in zbor spremlja orkester. Prva predstava bo v nedeljo, dne 31. januarja ob pol 4, druga pa dne 7. februarja ob isti uri v Katoliškem domu.

Kako stajajo so gospodarili poglavarji prejšnega občinskega odbora okoliške občine v Ljutomeru, je pokazala revizija sama. Prišla je na sled velikim nerednostim, ki jih bodo morali prizadeti na lep in pravičen način kratkoročno poravnati. Še lepše se nam zdi, kako se ti JNS-arski brodomolci love za rešilne drogove v vrstah dr. Mačka; zadnji čas je namreč neki bivši vodja JNS vrst iz okoliške občine odpejal iz svoje vasi par svojih pristavev, ki so ga še volili ob zadnjih zanj neuspeših volitvah, v neko sosednjo hrvaško vas na shod. JNS-arski brodomolci se krhajo.

Kamnik

Pri Salfarju nova prvovrstna primorska črnina in opolo po 8 Din.

ustanovitev prišla ravno od občinskega odbora. Efekt pa je sledeči: Vsaka gasilska četa ima pravico do podpore iz 4 in pol odst. gasilskega elada, pa je jasno, da bodo dobile štiri čete več, kakor pa ena s tremi pododdelki, kar je ravno z ozirom na revščino, ki vlada v teh krajih, velike važnosti. Zaradi zavijanja kako nepristransko se je postopalo s četnimi odbori, pa naj navedemo samo dopis, ki ga je evoječasno poslala bivša župna uprava četi Studenec, kjer ni šlo za nikake poverbe. Dopis se glasi:

Gasilska župa ereza Kamnik, tek. št. 47.

P. n. Prostovoljni gasilski četi Studenec

Sporoča se Vam, da je župno starešinstvo izvolitev Vase četne uprave le deloma potrdilo. Uprava naj se spremeni v toliko, da pridejo v poevst tudi sledeči člani.

Za predsednika: Jože Capuder iz Krtine 24, za poveljnika: Cerer Miha, Zalag 15, za tajnika: Cerer Tomaž, delavec, Selo 40, za blagajnika: Peterka Karel, pos. ein, Kokošnje; ostali odbor pa naj ostane ter naj ee župa sporodi imena odrednih vodij.

Kamnik, dne 25. februarja 1934.

Za upravo:

Fran Fajdiga, tajnik Anton Cerer l. r., starešina

Da bo pa gospodom iz bivše uprave olajšano izpraševanje vesti, naj jih spomnimo še gg. Antona Flerina in Janeza Kladnika, članov četne uprave v Nevljah, ki jih tudi niso hoteli potrditi v upravo, četudi ata bila pravilno izvoljena in neoporečna.

Ostalo pa bodo uredili zastopniki čet na župnem občnem zboru, ki bo prihodnji mesec.

Cesta največjih milijonarjev

Cesta v New Yorku, kjer prebiva 3000 najbogatejših ljudi sveta

Dne 21. januarja letošnjega leta je drugi nastopil svojo vladno novoizvoljeni predsednik Združenih držav Severne Amerike Franklin Roosevelt. Pri tej priliki je imel velik govor, v katerem je med drugim dejal nekako takole: Skrbel bom, da se bodo razmere še bolj izboljšale. Ni tako važno, koliko bomo vzeli tistim, ki imajo preveč. Mnogo bolj je važno, da bomo dovolj dali tistim, ki so dolegle imeli premalo.

Morda nikjer na svetu te besede niso bolj opravljene kakor v Ameriki, kjer je moč kapitala brez dvoma največja. Saj ves svet ve, da je denarno središče sveta doma v New Yorku. Do pred enim desetletjem se je to svetovno denarno središče zbiralo v New Yorku v tako imenovani »5. aveniji«. Pred kakimi desetimi leti pa se je središče v New Yorku preselilo v drugo ulico, v tako imenovano »Park avenijo«. Za milijonarje, ki so se ssemkaj preselili, so bile zgrajene same nove velikanke hiše. Ta ulica je sedaj najbogatejša ulica na svetu. Le poslušajte!

Amerika ima nič več in nič manj kakor 15.000 dolareških milijonarjev. Izmed te množice bogatašev jih 4000 prebiva v New Yorku. In med temi 4000 jih 3000 prebiva prav v tej ulici. Ne mislite pa, da ima vsak izmed teh 3000 milijonarjev tam svojo hišo. Za 3000 milijonarjskih hiš bi bila ulica pač premajhna. Ampak vsi ti milijonarji stanujejo v najetih stanovanjih. To je tudi sedaj v Ameriki najbolj moderno. Hiše so seveda veliki nebotičniki. V teh ogromnih hišah najamejo potem posamezni bogataši cela nadstropja za se. Hiše so na zunanjo dolgotrašno in skoraj grde. Narejene so iz betona in v obliki kock. Toda notranjost teh stanovanj je toliko bolj razkošna. Poslušajmo, kaj piše o tem Stuart Chase, ki je napisal celo knjigo o tem, kako se v Ameriki zapravlja denar.

Milijonarjski del te ceste se razteza od 46. do 96. prečne ceste, ki to milijonarjsko cesto križajo. Na vsaki strani je po 50 hišnih blokov. Vsaka teh hiš v teh blokih pa ima po 12 do 15 nadstropij. Vse je narejeno in ulito iz železobetona. Te hiše so dali delati spekulanti z zemljišči in hišami. Sredi ceste se razteza mal park s cvetličnimi gredami. Vse je na zunanjo preprosto. Toda za zidovi se skrivajo velikanke bogastvo. Staro pohištvo in pa umetnine, katere so pokupili po Evropi in Aziji. Pravijo, da so v teh stanovanjih kopalnice iz samih jadvov in zlata, katerih vsaka je veljala najmanj po 35.000 dolarjev.

Najdražja so stanovanja v hišah, katere so zgrajene na strehah teh nebotičnikov. Filmski magnat Zukor, po imenu bi človek oodil, da je žid, ima tudi tako stanovanje. Na leto mora plačevati 40.000 dolarjev najemnine, ali 4000 dolarjev za sobo na leto. Pa tudi druga stanovanja v tej ulici niso cenejša kakor po 1500 dolarjev na leto za eno sobo.

Večino stanovanj so milijonarji kupili. Kupna cena je 75.000 dolarjev, in sicer za eno sobo. Torej je ceneje sobo kupiti kakor pa vzeti jo v najem. Ker pa nihče ne ve, koliko časa bo ta moda, da bodo milijonarji stanovali v tej ulici, zato tisti, ki kupi stanovanje, nosi tudi tveganje, da bo zemljišče izgubilo vrednost. Toda najemniki te ulice se za to ne menijo. Te ogromne najemnine pomenijo za nje samo 5% ali kvečjemu 10% vsega letnega dohodka.

Najbolj razkošno stanovanje v tej ulici ima neki samec. Med drugimi sobanami v tem stanovanju je tudi velika plesna dvorana, katere ari 75x40 čevljev. Sicer pa si človek težko more misliti, kakšno silno razkošje je nagrađeno v teh milijonarjskih stanovanjih. Vsak milijonar si da načrte za svojo opravo narediti od arhitekta, kateri ima samo to omejitev, da pohištvo z vso opremo ne sme biti cenejši kakor 100.000 dolarjev. Zlasti so v modi velike originalne lesene ploščice za etene, katere so bogataši nakupili v starih angleških gradovih ter jih dali prepeljati v Ameriko. Poleg tega so velika moda v teh zasebnih stanovanjih milijonarjev — baril

Bari v zasebnih stanovanjih! Ti bari so narejeni v obliki velikih bančnih blagaj, tako imenovanih safov. Ti safi so visoki 7 čevljev in pol. Samo lastnik stanovanja ve za tisto besedo, s katero more potem odpreti to skrivališče najfinejših piščaj, vin in žganja.

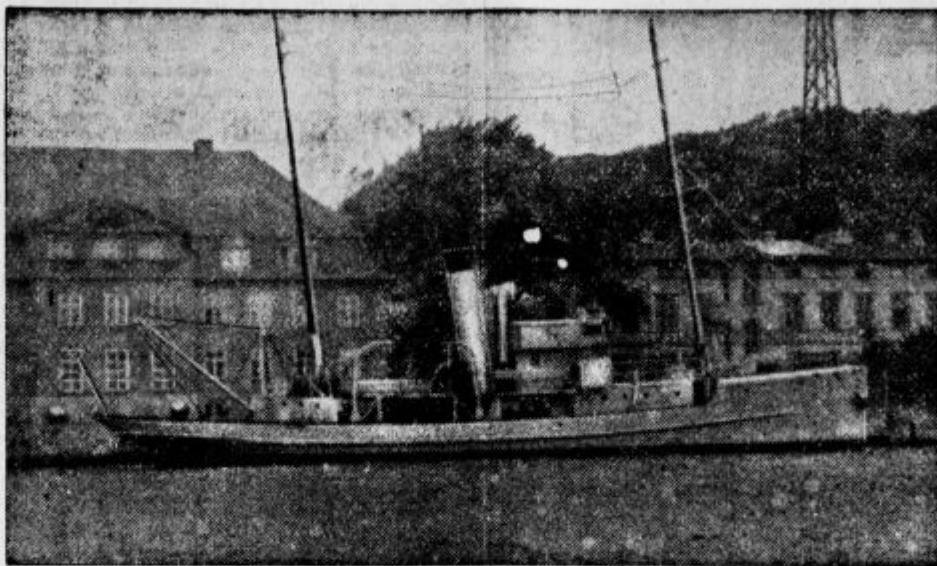
Najbogatejši prebivalci te ulice so Ford, Rockefeller mlajši ter bivši republikanski državni tajnik Mellon, ki je kralj aluminija. Iz tega torej sledi, da imajo v tej ulici svoja stanovanja tudi taki bogataši, ki sicer redno prebivajo kje drugje. Tako je na primer Mellon, dokler Roosevelt ni vrnil republikanske vlade, prebival kot državni tajnik v Washingtonu, imel pa je svoje razkošno stanovanje tudi v tej ulici milijonarjev v New Yorku. »Manjši« milijonarji imajo seveda manjša stanovanja. V nekaterih hišah je kar po 60 teh bogatih »siromakov« stlačeni v eno hišo, ki je torej nekaka stanovanjska kasarna za milijonarje.

Ta ulica izda vsako leto 280 milijonov dolarjev! To je ogromna številka, ki pa teh stanovalcev nič ne moti, ker vsak izmed teh najemnikov ima na leto povprečno najmanj po 100.000 dolar-

jev dohodkov. Zanimivo je, za kaj vse ti milijonarji mečejo svoj denar: 85 milijonov dolarjev gre za ženske obleke, 18 milijonov za moške obleke, 58 milijonov za stanovanja, opremo in služinčad, 32 milijonov za jed in restavracije, 20 milijonov za dragulje, 16 milijonov za avtomobile, garaže in šoferje, 15 milijonov za potovanja, 8 milijonov za negovanje lepote, parfume itd., 7 milijonov za svoje zesebne jahte, 5 milijonov za gledališča in kabarete, 5 milijonov za cvetlice, bonbone in darila, 5 milijonov za dobrotelost. Koliko pa gre za opojne piščaje, tega pa bogataši niso hoteli povedati.

Od teh 280 milijonov, ki jih ta ulica bogatašev na leto zapravi, pa živi 1200 trgovcev in obrtnikov vseh vrst. Med njimi so specialisti, kakor na primer kemik, ki najbolj pozna bordoška vina, drugi sestavlja načrte za svetovna potovanja. Med temi 1200 ljudmi jih je gotovo nekaj, ki bodo enkrat postali sami milijonarji.

Najbolj zanimiv človek v tej ulici je brez

Nemški pomožni bojni čoln se je pri reševanju drugih ladij v silnem viharju potopil in z njim vred 25 nemških mornarjev.

Rdeči general - ropar in morilec

Pred nekaj tedni je časopisje poročalo o smrti rdečega španskega generala Durrutija, kateremu so napravili velikanke pogreb. Baje se je v Barceloni udeležilo pogreba nad pol milijona ljudi. Pogrebne slovesnosti so trajale pol dneva. Sedaj španski poslanik v Budimpešti Carlos Arcos grof Bailen, ki je prišlaš Francove vlade, priobčuje članek, da je bil Durruti navaden zločinec. Takole piše:

»Pol milijona ljudi se je udeležilo pogreba. Vprašanje pa je, ali so ti ljudje vedeli, kakšen mož je bil tisti, katerega so pokopavali. Na podlagi uradnih aktov hočem tukaj naslikati njegovo pravo sliko.

General miličnikov, ki se je nazadnje imenoval Durruti, se je rodil 14. julija 1896 na Špankem. Njegov oče je bil Florenzio Santiago, njegova mati Anastazija Caballero. Ko je postal mož, se je le redkokrat posluževal svojega imena Santiago. Včasih se je pisal Ramon Cal Cagno, včasih Ramon Dominguez, njegovi prijatelji pa so ga na kratko imenovali »Gorila«. Po poklicu pa je bil šofer.

Dokazila o njegovem političnem in nepolitičnem delovanju pa imajo shranjene policije najrazličnejših držav na svetu. Kot poglavarja tolpe, kateri je pred 12 leti umorila kardinala Soldevilla, nadškofa saragoškega, so s tiralicami zasledovale policije vsega sveta. Ta zločin pa mu je dal še pravi pogum za nadaljnja dejanja. Kmalu nato je izropal gijónsko podružnico španske narodne banke. Ustrelil je ravnatelja banke, hudo ranil enega policaja ter nato ušel s plenom 550.000 pezov. Takoj je bila na nogah vsa španska policija, da bi zajela drznega bančnega tolovaja. Ta pa je ušel v Argentino, kjer je svoje krvavo delovanje nadaljeval. Dne 18. novembra 1925 je oplenil blagajno železniške postaje Heras ter se mu je nato tudi posrečilo, da je pravčasno izginil. Policija v Buenos Airesu ga je zamaš zasledovala. Mesec dni kasneje je s svojo tolpo oplenil železniško blagajno postaje Cabellito ter je takrat odnesel 12.000 pezov. Policist Francisco Umeiz, ki je roparje zasledoval, je bil ustreljen. Ustrelil ga je Durruti, ki se je takrat imenoval »Cal Cagno«. Zadnje podjetje v Argentini je bilo 18. januarja 1926, ko je ta tolpa oplenila podružnico San Martino neke banke v Buenos Airesu.

Po vseh teh zločinih se je tolpi zazdelo, da bo najbolj pametno, ako izgine iz Argentine. Kmalu je tolovaj nastopil v Čile, kjer je organiziral novo tolpo ter je z njeno pomočjo za 40.000 pezov olajšal podružnico Matadero čilenske notne banke. Tretja postaja njegovega delovanja je bila Kuba. V Havani na otoku Kuba je s svojimi tovariši oplenil trgovsko banko ter je zagrešil še nekaj manjših vlovov, preden je zapustil deželo.

Tolovaj je upal, da je že pozabljena tirailica, katere ga je zasledovala zaradi umora saragoškega nadškofa. Zato se je s svojimi najboljšimi prijatelji vrnil v Evropo in prišel v Pariz. Ta španska družba pa se je pariški policiji zdela sumljiva. Pariška policija je domnevala, da ti ljudje pripravljajo zaroto zoper tedanjega španskega kralja Alfonza XIII. Zato je vedno družbo zaprla. Skupaj s poznejšim rdečim generalom so bili pri tej priliki zaprti Francisco Abadia, Manuel Serrano, Garcia Ascaso. Toda zgodilo se je, da je ta družba ravno pri tej zaroti bila docela nedolžna. Ker pa je španska policija Durrutija zasledovala tudi zaradi mnogih političnih zadev, zato francoske oblasti niso mogle ustreči zahtevi španskih oblasti, da bi ga izročile Španiji. Pač ga je nazadnje francoska policija izpuščila, toda kot nadležnega tučca izgnala čez belgijsko mejo.

Kako je naprej živel, o tem mi manjka zanesljivih aktov. Izvedeli smo le to, da se je ta mož pod napačnim imenom Durruti skrivaj vrnil na Španko, kjer je v tej revoluciji pri rdečih napravil kariero ter užival vse zaupanje vlade v Valenciji. Slave ga, ker je padel kot junak na fronti. V resnici pa ni padel na fronti, ampak so ga umorili komunisti, njegovi sodrugi, s katerimi skupaj se je bojeval na fronti.

dvoma G. Gordon Duval, ki je organizator in glavni mečejo svoj denar: 85 milijonov dolarjev gre za ženske obleke, 18 milijonov za moške obleke, 58 milijonov za stanovanja, opremo in služinčad, 32 milijonov za jed in restavracije, 20 milijonov za dragulje, 16 milijonov za avtomobile, garaže in šoferje, 15 milijonov za potovanja, 8 milijonov za negovanje lepote, parfume itd., 7 milijonov za svoje zesebne jahte, 5 milijonov za gledališča in kabarete, 5 milijonov za cvetlice, bonbone in darila, 5 milijonov za dobrotelost. Koliko pa gre za opojne piščaje, tega pa bogataši niso hoteli povedati.

To je slika najbogatejše ceste na svetu! Ni čudno, če ima Roosevelt tako težko stališče. Občudovati moramo njegovo silo, s katero se je vrغل na te magnate in jih deloma že porazil.

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dobro sredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

Častna straža voditelja belgijskih reksistov Leona Degrella. V bruseljski športni palači so belgijski reksisti imeli velika zborovanja, na katerih je govoril njihov voditelj. Na teh zborovanjih je nastopala tudi Degrellova častna straža, katere je skrbela za red. Kakor znano, je znak belgijskih reksistov — metla.

Novi boji v Abesiniji

Včeraj smo še poročali, da se velike italijanske vojaške sile pripravljajo, da bi uničile čete abesinskega vojskovodje rasa Desta, ki je zbral 15.000 mož v južni in srednji Abesiniji, kjer se je miell upiral Italijanom. Podkralj Graziani je podvrženim abesinskim veljakom naznanil, da bo uporne čete rasa Desta z njim vred strl ter naj zato imajo rasa Desta že za mrtvega moža. Vse te vesti so prinesli 21. t. m. italijanski listi.

Dne 22. t. m. pa italijanski listi že poročajo, da je vojska rasa Desta že uničena. Milanski list »Corriere della Sera« namreč poroča, da so napredujoče italijanske čete z abesinskimi uporniki že v bojih. Na prehodiščih čez reko Uebe Sebeli so bili Abesinci hudo poraženi ter je samo ena italijanska kolonija uplenila 700 abesinskih pušk ter 50 strojnih pušk. Italijani so poleg tega ujeli pet abesinskih poglavarjev. Italijanske čete so zasedle Keveno ter ujele tajnika in pa nečaka rasa Desta.

Podkralj Graziani je nato poslal velik oddelek rednih italijanskih čet ter več tisoč njemu udanih abesinskih vojščakov na zasledovanje bežečih abesinskih čet. Tako hoče Graziani zadnje uporniške vojskovodje končno zatreti.

Uradno poročilo iz Adie Abebe pa se glasi: Eno leto po zmagi pri Negeliju je maršal Graziani na ozemlju abesinskih jezer v južno zahodnem delu Abesinije znova končno porazil rasa Desta ter njegove tolpe.

Ledenik - zasebna last

V Švici vzbuja veliko pozornost odločba zveznega sodišča v Lozani, ki je odločilo, da je ves ledenik, ki ga imenujejo Ledenik Rhone, lastnina enega samega človeka. Ledenik je 10 kilometrov dolg ter obsega 20,5 kvadratnih kilometrov. Sedaj je sodišče prišlo do tega, da ledenik hotelirju Seilerju. Ta pravda je bila sprožena zaradi pritožbe občine Oberwald, katere si je sama lastila pravico do lastništva tega ledenika. Pri tem se je sklicevala na to, da so tamkajšnje planine javna last. Toda sodišče je odločilo, da ledenik takrat, ko si ga je prisvojil hotelirjev prednik, ni bil last nikogar. Takrat še ni bilo alpeškega športa. Lastnik pa ga je začel negovati ter je na svoje stroške gradil dohode do ledenika, kakor je tudi v ledenik zgradil ledeno jamo, katero sedaj hodijo gledat turisti.

Dokaz.

»Ta le dragocen prstan kupim od vas le, če mi dokažete, da ste ga pošteno dobili.«

»O prosim, nič lažega! Tukaj je moj prijatelj, kateri mi ga je daroval.«

Mehiški telovadci s puškami: 1500 mehiških telovadcev je nastopilo v spomin revolucije leta 1910.

Prvorojenka bolgarske kraljeve dvojice princesinja Marija Lujiza, ki je stara šele 4 leta pa baje gladko govori že 4 jezike.

Sumi Marica...

BOLGARSKA PRILOGA „SLOVENC“

Min. preds. Kjusteivanov:

Pozdravljam lepo zamisel »Slovenec«, da posveti posebno številko Bolgariji. Takšne pobude so zelo koristne za medsebojno spoznavanje obeh narodov in važen ter potreben predpogoj za njihovo zblizanje in prijateljstvo med njima, zlasti še, kadar gre za dva bratska naroda, med katerima so v preteklosti žal obstojali nesporazumi.

O sedanjih odnošajih med Bolgarijo in Jugoslavijo nimam ničesar dodati temu, kar sem imel v zadnjem času priložnost ne samo enkrat povdariti pred zastopniki jugoslovanskega tiska. Vendar pa rad potrdim, da so ti odnošaji zelo dobri in da se od naših vladarjev odobrena politika zblizanja uspešno razvija v duhu medsebojnega razumevanja in sodelovanja. Skupno z mojim starim in dobrim prijateljem, vašim odličnim državnikom ministrskim predsednikom g. dr. Stojadinovičem smem izjaviti, da medsebojni odnošaji še nikdar niso bili tako dobri in tako prijateljski, kakor danes. V dno duše sem prepričan, da bodo tako srečni odnošaji med obema bratskima državama zelo veliko doprinesli tudi k utrditvi miru na Balkanu.

Dr. G. Kjusteivanov.

Ing. Ivan Ivanov, župan Solije:

Sofija - prestolnica Bolgarov

Sofija je eno najstarejših mest na Balkanskem polotoku. Mesto je ustanovilo trakijsko plemo Serdi, ki so se tu naselili še pred Kristusovim rojstvom. Rimljani so imenovali mesto »Serdika«, pozneje pod rimskim cesarjem Trajanom (98.—118. leta) »Ulpia Serdica«. Mesto se je hitro razvijalo, ker leži na križišču potov v Macedonijo in proti Jadranskemu obrežju in veže s carigrasko cesto Azijo z Evropo in Donavskim obrežjem. Že za časa Trakijcev so odkrili v mestu tople mineralne vrelce, katere so uporabili za mineralno kopališče, ki v obnovljeni obliki še dandanes obstoja. Tako se je Sofija mogla vzdržati kot mesto kljub vsem zgodovinskim preobratom več kot 2000 let.

bolgarske države, temveč tudi duhovno središče vseh Bolgarov. Sofija ima danes popolnoma lice modernega evropskega mesta.

Sofija je središče znanstvene misli v Bolgariji. Ima dve vseučilišči — državno z 7 fakultetami, in svobodno vseučilišče, dve akademiji — glasbeno in umetniško. Ima bogato narodno in občinsko knjižnico. Velikega pomena so naravoslovni instituti Nj. Vel. carja Borisa:

1. zoološki vrt s 5000 bolgarskimi in eksotičnimi živalmi,
2. naravoslovni muzej z bogatimi zbirkami in materiali,
3. botanični vrt s toplimi gredami za tropične rastline in alpineume, kjer so zbrane redke bolgarske rastline, ki so jih osebno zbrali bivši car Ferdinand in njegova dva sinova po bolgarskih planinah.

V Sofiji so še razni muzeji, arheološki, etnografski muzej »Iv. Vasov«, Vojni muzej, Narodni muzej i. dr.

Sofija je tudi središče izvozne in uvozne trgovine, središče industrije, ker ima vse potrebne pogoje: obilno električno energijo, vodo, v bližini je premogovni rudnik Pernik i. dr.

Sofija je središče kredita v Bolgariji. Glavne banke imajo svoje lastne krasne arhitektonične palače. V Sofiji je zbrano 45% vseh bolgarskih delniških društev.

Sofija je sedaj največje železniško križišče v Bolgariji in ko bo železniška zveza sklenjena z Jugoslavijo in Grško, bo postala največji železniški voz na Balkanu sploh.

Središče mesta je moderno tlakovano, s kanalizacijo in vodovodom. Ima najmodernejše opremljene električne centrale, dobro urejen tramvaj in lepe parke. Sedaj se uvedena tudi moderna avtobusna služba. Šport se razvija dobro, v mestu je nekaj športnih parkov z modernim stadionom za nekoliko desetisočev ljudi. Sofija ima najmodernejše opremljeno gasilsko poveljstvo. Velik riški vodovod in moderna kladnica predstavljajo dvoje največjih občinskih tehničnih podjetij na Balkanu. V predmestjih se zidajo ljudska kopališča.

Zemljepisni položaj je zelo ugoden za turizem, h kateremu pripomorejo še klimatični pogoji in udobni moderni hoteli, ki zadovoljujejo vsakega Evropejca.

V središču mesta se nahaja mineralno kopališče z velikim parkom. Mineralna voda je zveplena in vsebuje sodin in karbonat. Voda je bistra, brez duha in prijetna za pitje. Temperatura je 47,5° C, vrelec daje 650 litrov v minuti, je radioaktivna 3,6 in ima 10/10 zdravilnosti. Pri samem kopališču je »zvezdovrabilen« institut, prvi na Balkanu.

Sofija - zdravilišče

Tudi okolica Sofije ima mnogo zdravilnih vrelcev. Najvažnejše in najeleгантnejše kopališče je Bankja, 17½ km od Sofije z redno železniško in avtobusno zvezo; Knjaževo 8 km in Ovča kupel 5 km Gornja Banja 8 km in Pančarevo 18 km, ki so vsa zvezana ali železniško, tramvajsko ali avtobusno.

Po balkanski in evropski vojni se je sofijsko prebivalstvo znatno pomnožilo, ker so prišli v Sofijo tisoči beguncev, za katere je morala prevzeti skrb država in mesto. Tedanji hudi stanovanjski krizi moramo pripisovati, da se je zgradilo pozneje toliko združnih velikih domov. Menda se nobeno mesto v pol stoletja ni tako razrastlo in tako napredovalo kot Sofija.

G. P. Genov, prof. mednar. prava: Slovanska Bolgarija

Z največjim veseljem sem se odzval ljubeznivemu vabilu bratskega lista »Slovenec«, da povem nekaj o mednarodnem položaju Bolgarije.

Z velikimi žrtvami velikega ruskega naroda ustvarjena bolgarska država je okusila grenkost političnega življenja že v zori svoje osvoboditve. San štefanska Bolgarija je bila razkosana. Anglija se je

bala, na bo nova slovanska Bolgarija postala orodje bližnje ruske države. Vzhodna politika je dosegla na Berlinskem kongresu, da teče meja kneževine Bolgarije po grebenu Stare Planine. Trakija, ki je bila pozorišče krvave bolgarske epopeje, strašne in obenem junaške (1876), je ostala zunaj mej kneževine Bolgarije. Avstrija, ki je po berlinskem kongresu zasedla dve slovanski pokrajini, Bosno in Hercegovino, ljubosumno hranila vardarek dolino za sebe, da bi mogla nekega dne doseči Solun.

V 19. stoletju ustanovljene slabe države so lahko postale prizorišče bojev med velikimi silami. Niti ena balkanska država ni mogla voditi samostojne in stalne zunanje politike. Ljubosumnost in aspiracije velikih sil vzbujajo spore med balkanskimi narodi.

Tako stalno vmešanje velikih sil v notranje razmere balkanskih držav je preprečilo njihovo medsebojno razumevanje in je vzdrževalo sovražno stanje med njimi.

V vsej tej žalostni balkanski zgodovini je samo ena svetla stran: To je sklenitev balkanske zveze v letu 1912. Balkanska zveza je dala edino upanje na osvoboditev podjarmljenih krščanskih slovanskih narodov na Balkanu. In v tem položaju je ona sijajno izpolnila svojo nalogo, toda silna v svoji borbi s sovražnikom, je pokazala veliko slabost na diplomatskem polju. Ni se mogla otresti zunanjih vplivov. Konec teh slabosti je bil zapečaten z vojno med zavezniki v letu 1913, ki je pomenila tudi konec balkanske zveze.

Razpad balkanske zveze je postal izvor velikih nesreč za narode na polotoku, najgorenjejo čašo od teh jemoral izpiti bolgarski narod.

Danes, po tolikih nesrečah, more in mora dati politično smer Bolgarije samo miroljubje in želja po dobrih odnošajih z vsemi sosedi.

Nj. Vel. kraljica Joana, Princesa Marija Luiza, Nj. Vel. kralj Boris III.

Razen zvez, ki vežejo Bolgarijo z balkanskimi narodi, je bolgarski narod povezan tudi z veliko slovansko družino. Zveza med slovanskimi narodi je potrebna radi njihovih lastnih interesov. V odnošajih med velikimi in sorodnimi narodi je vedno precej čustvenosti, kar pa ni dovolj za trajnost takih zvez. Mednarodna politika sloni na realnih dejstvih in zahteva realnih odnošajev. Na podobni temelji se morajo postaviti tudi medsebojni odnošaji med slovanskimi narodi.

Poslednja leta moremo pozdraviti vidno zblizanje in pomirjenje med Bolgarijo in Jugoslavijo. To je dober začetek, ki ga je treba podpreti. Občni in solidarni interesi Bolgarije in Jugoslavije nas k temu sili, in samo ob sebi je umevno, da se pri tem da pravica in dostojanstvo vsakemu narodu.

Atila tudi Sofiji ni prizanesel ter jo je oropal in požgal. Novi slovanski narodi so mesto imenovali »Sredec« (po njegovi legi sredi Balkanskega polotoka), Bizantinci pa »Triadica«. Ime »Sofija« izvira iz časa Turkov (1386), ki so mesto imenovali po cerkvi »Sv. Sofija«.

Sofija leži 550 m nad morsko gladino, v planinskem pasu z zmerno in prijetno klimo. Sofijsko polje je zelo plodovito ter ima mnogo mineralnih vrelcev. Blizu mesta se vzdiguje visoko nad njim planina »Vitoša«, proti severu Stara planina in cela vrsta drugih nižjih planin. Vitoša bodo v bližnji bodočnosti preuredili v narodni park in bo lahko dostopna vsem ljubiteljem prirode.

V Sofiji je zbrana vsa kulturna in materialna moč bolgarskega naroda; ona je ne samo srce

Sofija: Spomenik carja Osvoboditelja, trg Sv. Nedelje in mošeje, zadnje znamenje stoletne turške oblasti

Katolicizem v Bolgariji

(Napisal neimenovani Slovenec v Bolgariji.)

Če se govori o katolicizmu v Bolgariji, moramo priznati, da živi in se razvija v ozračju verske svobode. Verska svoboda v Bolgariji ni samo na papirju, ampak tudi v resnici. Katoliška cerkev, katoliške šole, zavodi, bolnišnice in društva opravljajo neovirano svojo religiozno, kulturno in karitativno delo. Nekatere verske slovesnosti se obhajajo javno, n. pr. procesija sv. Rešnjega Telesa, pri kateri svira vojaška godba. Spreved se pomena vsako leto mirno po ulicah bolgarske prestolnice brez najmanjšega incidenta. Škofje občejejo svobodno s sv. Stolico, njihove naredbe vernikom se izvajajo nemoteno. Katoliški duhovniki in redovniki so spoštovani in hodijo v obleki svojega stanu, ne da bi bili najmanj nadlegovani. Cerkev, župnijski domovi, samostani in šole ne plačujejo državnih davkov. Vse katoliške osnovne šole in gimnazije so javno pravne. Priznati je treba, da se v resnici Bolgarija odlikuje po svoji široki verski svobodi.

Vsled verske strpnosti bolgarskih vlad in bolgarskega naroda napram katoličanom, se je katoliška cerkev lepo razvila, kar lahko razvidi iz naslednjih podatkov.

V Bolgariji živijo katoličani in duhovščina latinskega in vzhodnega obreda. Škofje so sledeči: Mgr. Giuseppe Mazzoli, nadškof, apostolski delegat od l. 1904. Mgr. Vikenti Peef, kapucin domačin. Sofijski Plovdivski vikar. Mgr. Damjan Theelen, pasijonist, Holandec, škof Nikopoljske, Mgr. Kiril Kurtev, domačin apostol, administrator za katoličane vzhodnega obreda v Bolgariji. Mgr. Epifanij Sanov, domačin, bivši apostol, vikar katoličanov vzhodnega obreda v Solunu in okolici. Sedaj živi ta starček v pokoju v svojem rojstnem mestu Kasanliku.

Katoličani latinskega obreda so potomci starih parlikijanov-izpreobrneni v katoliško vero pred 300 leti od redovnikov frančiškanov, ki so takrat imeli v Bolgariji cvetočo redovniško provincijo. Razdeljeni so v dve cerkveni pokrajini, Sofijsko-Plovdivski apostolski viharjat in Nikopoljska škofija.

Škof mgr. Vikenti Peef je na čelu Sofijsko-Plovdivskega vikarijata, ki obsega Sofijo, mesto Plovdiv z okolico in mesto Burgas ob Crnem morju. Steje 26.000 katoličanov, živčih v 14 župnijah. Središče vikarijata je Plovdiv, ker je v njegovi okolici več katoliških vasi, oddaljenih 25–40 km.

Te vasi so ali čisto katoliške ali mešane s pravoslavnimi. Med čisto katoliškimi sta največji Sekirovo in General Nikolaev, vsaka z nad 4000 prebivalstva. Mesto Plovdiv ima 5500, a Sofija 4500 katoličanov. V mestih Burgas, Stara Zagora in Jambol jih je le malo. Sofijski katoličani so v veliki večini tuji. Najštevilnejša kolonija v Sofiji so češka, italijanska in nemška.

Dušno pastirstvo opravljajo v vikarijatu svetni duhovniki in redovniki kapucinskega reda. Prvih je 15, vsi domačini oskrbujejo župnijo v Plovdivu in v treh vaseh. Kapucinov je 31 (21 duhovnikov in 10 bratov) in oskrbujejo razen Sofijske tudi drugih osem župnij. V mestu Jambol imajo razven župnije slovenskega obreda patri asumpcionisti tudi župnijo latinskega obreda. Istotako je v Stari Zagori, kjer so resurekcionisti.

Nikopoljska škofija se nahaja v severnem delu carstva ter obsega mesta ob Donavi: Busbuk ali bolgarske Ruse, sedež škofa — tukaj je 500 katoličanov —, Svištov, Vidin, Varna ob Crnem morju in Veliko Tirnovo, kjer je stara stolnica, ter podunavske katoliške vasi. Dušno pastirstvo je poverjeno kongregaciji pasijonistov.

Duhovnikov je 28, 3 svetni in 25 pasijonistov. Vernikov je 20.000 v 17 župnijah, dve opravljajo svetni duhovniki, druge pasijonisti.

Dušno pastirstvo v Bolgariji se v sredstvih in metodah ne razlikuje od onega v Sloveniji; seveda je v Sloveniji vse bolj urejeno nego tukaj. Bratovščine, tretji red in društva so tudi tukaj po mestih in vaseh, toda njih delavnost je skromna.

Ljudstvo je po vaseh moralno zdravo, pobožno in rado izpolnjuje svoje verske dolžnosti. Vskandanje obhajajo se prakticira tudi po mestih, toda ne v takem razmerju kakor po vaseh.

Cerkva latinskih obredov ne manjka, vsaka župnija ima svojo. Sofija in Plovdiv imata tudi podružnice. Leta 1928 je razrušil potres v vaseh plovdivske okolice štiri cerkve, pa so že vse na novo zgrajene in so večje ter lepše nego prej. Sv. Oče papež so dali vsa potrebna sredstva v to svrhu. V vaseh Sekirovo in General Nikolaev so bile celo zgrajene prav impozantne hiše božje, katere so dolge vsake 72 metrov.

Duhovščina kakor tudi cerkve ne dobivajo nobene podpore od države in se izdržujejo od dohodkov zemljišča ali hiš, ki jih imajo župnijske cerkve ter od milodarov.

Mednarodna katoliška bolnišnica v Plovdivu, ki jo je zgradila Slovenka s. Danijela Jaklevič

Dino Kazasov, bivši poslanik v Jugoslaviji:

Vas in mesto

Bolgarsko politično življenje je že pred vojno trpelo na stalnih političnih krizah. Vzrok temu je treba iskati v precejšnjih razlikah med vasio in mestom, tako na materialnem kakor tudi na duhovnem polju, v razlikah med preprostim narodom in izobraženstvom. Te krize so dobile svoj zunanji izraz ne samo v globoki mržnji podeželskega ljudstva do prebivalcev mest, marveč destokrat tudi v bolj sirovi političnih preprih, ki so se včasih razvili celo v državljanske neredne. Na srečo pa lahko rečemo, da ta prepad med vasio in mestom, ki ga je izkopal neenak razvoj podeželskega in meščanskega ljudstva, polagoma izginja in ni več daleč čas, ko bo popolnoma izginil. V tem razvoju vidim tudi jamstva, da se vrača v našo državo tudi notranji mir.

Bolgarski kmet, obrtnik in delavec so v predvojni dobi gledali na življenje v državi iz zaprtega obzorja vasi ali podeželskih središč. Toda svetovna vojna je povzročila veliko premikanje ljudskih množic, ki se prej niso ganile s svojega kraja, ter omogočila obsežne stike med pokrajina, stike tudi z mesti in z vsemi kulturnimi in materialnimi pridobitvami, ki so v mestih doma. Tako so se kar naenkrat odprla pred prejo v svoji vasi utesnjenemu podeželskemu prebivalstvu vrata v veliki svet in začel je spoznavati veličino njegovega dihanja in tudi nove možnosti za svoj lastni napredek. Lahko rečemo, da je doba vojn tako rekoč zrevelonirala kmetstvo miselnost in vili v dušo podeželana iskreno željo po višji materialni in duhovni kulturi.

Takoj po vojni smo opazili, da se je naš kmet začel mnogo bolj brigati za udobnost svojega doma, za izboljšanje svoje prehrane in svoje obleke. Tudi otroke je začel pošiljati na višje šole, ki jih je osebno spoznal po mestih. Kmetijski dijaki so postali ravno tako številni kakor dijaki iz obrtniških družin. Danes je hvala Bogu število izobraženstva, ki je izšlo iz kmetijskih družin, silno visoko. Priporili so si važna mesta v državnih upravi in zasedli vodilne položaje v raznih panogah javnega udejstvovanja v go-podarstvu in v kulturi. Občinski tajniki, davčni uradniki, učitelji — so bili prej sinovi meščanstva. Danes so zasedli vsa ta mesta že kmetijski sinovi. Zdravniki, odvetniki, agronomi, vse to je prihajalo prej iz mest. Danes je tudi tukaj že razumniki naraščali iz kmetijskih hiš. Isto lahko trdimo tudi o državni upravi, kjer je kmetijski sin zasedel večji del uradniških mest.

Mržnja med vasio in mestom, med kmetstvom

prebivalstvom in meščanstvom, ki je dajala oznako bolgarskemu notranjemu življenju pred vojno, izginja vedno bolj in bolj in danes stojijo mlada izobražena pokolenja kmetijskega stanu pred nalogo, da vzamejo vodstvo države v svojo roko, tiste države in tistega naroda, ki so ga njihovi pradedje tako lahkomišeno izdali v 90 letih prejšnjega stoletja. Danes si novo bolgarsko izobraženstvo znova postavlja nalogo, da opre vse državno življenje na kmeta, s katerim se hoče duhovno in materialno zblizati, da ga bo, spoznavajoč njegove potrebe, podpirala in mu postala zaželjeni in vdani voditelj v težkem delu za materialni napredek in duhovni prepored. Ta naloga je brez dvoma ena najtežjih. Če pa jo naše od kmetijskih virov pomaljeno razumnstvo uspešno reši, potem smemo pričakovati, da bomo osvobodili državo od notranjih pretresov, ki so ji v prošlosti toliko škodovali, a ji tudi v bodočnosti ne bodo prihranjeni, ako zveza med ljudstvom in izobraženstvom ne bo postala živa resnica. Važno je tudi velike državopolitične naloge, od katere je odvisna usoda naše domovine, vsakdo priznava. Priprani smo, da se bo to dejstvo tudi vedno upoštevalo, kadar bo treba reševati kakšne nove vladne krize, kajti v zvezi med razumnstvom in ljudstvom je ključ do naše bodočnosti, v premirju med tema do sedaj razprtima taboroma je tudi ključ do naše sreče.

Od narodnega osvobođenja dalje je prestal bolgarski jezik nekoliko reform. Gonilen cilj reform je bil ta, da se olajša težkoča pravopisa, a da se obenem ne poruši jezikovna tradicija, zasajena pred stoletji. Vsi kulturni narodi so se poslužili takih reform za pridobitev zunanje krasote, čim večje udobnosti pisanja v slovniškem jeziku in lahkega izražanja, v stremljenju: da si ohranijo kolikor mogoče značilnosti prvotne pisave in prvotnega podavanja oblik.

Današnji službeni jezik bolgarske književnosti je osnovan na zdravem in neonahiljivem instinktu, mnogo je približan realnemu izrazu fonetičnega izgovora in kaže težnje, da si ohrani svoj narodni značaj. Zato je ostal navzlic vsem reformam še vedno blizu zunanje oblike izpred desetih stoletij. Nekateri slovanski narodi so korenito spremenili svoj književni jezik in se na ta način zelo oddaljili od krasne zvokovne oblike svojega prvotnega jezika. Tako je jezik izgubil svoj čar kakor ptica porezanah kril. Toda bolgarski jezik je ohranil svoj značaj, ker so se zanj zavzeli narodni možje in profesorji-filozofi, ki so opazili vire prvega slovanskega pisemstva. S temi reformami ni bolgarski jezik ničesar izgubil na svoji zunanji krasoti, logičnem izrazu in svonki muzikalnosti ter vzdržuje živo vez med staro in novo bolgarsko literaturo.

Vsak jezik, točno izglačen v izražanju, da krasen govor, postane vzoren o literarnih proizvodih, zadobi sposobnost globljega izraza ter zaste v umetniškem pogledu. Višina umetniškega ustvarjanja — zlasti v poeziji in drami — zahteva

Dr. Džidrov, bivši pravosodni minister:

Pota Bolgarije

Bolgarska zgodovina skoraj ni znana evropskim narodom, ki vedo le nekaj malega o nas in še to samo iz novejšega časa, odkar se je Bolgarija odtrgala od turškega cesarstva in postala samostojna država po rusko-turški vojni 1877-78, ki se je, kakor znano, končala s mirom, podpisanim v San Stefanu.

Bolgarija v vojnah

Mirovna konferenca v San Stefanu je sklenila, da se ustanovi samostojna država pod imenom Bolgarija in sicer iz treh turških pokrajin: severna Bolgarija, Tracija in Macedonija (brez Soluna). Tako je sanšefanski mir zedinil ves bolgarski narod na Balkanu v skupno državo, ki pa si je že prej izvojevala svojo cerkevno neodvisnost, ko je dobila lastno upravo pod svojim bolgarskim eksarhom, ki je imel sedež v Carigradu. Solun, ki je naravno pristanišče nove države, je bil od sanšefanskega mira odrezan od svojega zaledja in je ostal izven novo ustanovljene Bolgarije. Toda sanšefanski mir ni zadovoljil vseh vesele, ki so zahtevale njegovo spremembo ter so v ta namen v Berlinu sklicale novo konferenco. Na berlinskem kongresu leta 1878 so vesele na pobudo Nemca Bismarcka in Angleža lorda Beaconsfielda iz strahu pred razširjenjem ruskega vpliva sklenile, da se zedinjena Bolgarija zopet odpravi. Mesto tega so ustanovili posebno bolgarsko kneževino v severni Bolgariji, Traciji so dali svojo lastno avtonomijo pod turškim nadzorstvom, a Macedonijo so brez nadaljnega vrnili Turkom, da se lahko nadaljevali svoj protikrščanski režim ter še naprej zatirali ljudstvo z metodami, ki so bile vsej Evropi znane.

Sele leta 1885 je bilo proglašeno zedinjenje severne Bolgarije in Tracije v eno državo, kar je povzročilo srbsko-bolgarsko vojno. Leta 1908 je bila proglašena popolna neodvisnost zedinjene Bolgarije, temu dejanju pa je takoj sledila tudi aneksija Bosne in Hercegovine po Avstro-Ogrski.

Po berlinskem kongresu se je v Bolgariji začelo nacionalno gibanje, ki je polagoma zadobilo revolucionaren značaj. Takrat je bila tudi ustanovljena »Vtršnja Makedonska Revolucionarna organizacija« (VMRO), ki jo po Evropi obdružujejo teroristične delovanja, v Bolgariji pa jo smatrajo kot epično borbo za osvoboditev.

Balkanska vojna 1912-1913 se je za Bolgare katastrofalno končala. V vojni proti Turkom je imela Bolgarija brez dvoma neprecenljive zasluge, toda na mirovni konferenci v Bukaresti leta 1913 je mnogo izgubila. V svetovni vojni se je Bolgarija pridružila osrednjim veseleim in z njimi delila posledice katastrofalnega poraza. Osemnajst let se naša država že bori, da bi našla izhoda iz gospodarske in politične anarhije, v katero jo je potisnil poraz v svetovni vojni.

Bolgarija sama s seboj

Po svoji ustavi je Bolgarija monarhija z demokracijem parlamentom. Vsak moški, ki je izpolnil 21. leto, ima volilno pravico. Narodno sobranje tvorijo poslanci, izvoljeni od ljudstva po ključu: na 20.000 volivcev en poslanec. Ker ima Bolgarija okroglo 6 milijonov prebivalcev, šteje Narodno sobranje vedno okoli 300 poslancev, ki se delijo zopet v številne politične stranke. Po vojni je stopilo v ospredje političnega življenja ljudstvo, medtem ko so Bolgarijo pred vojno upravljale razumniske plasti iz mest in trgov. Prvi kabinet po vojni se je oslanjal na šest strank, od socialistov do konservativcev. Od sodelovanja so bili izključeni samo komunisti in liberalna koalicija, ki je nosila odgovornost za to, da so osrednje vesele potegnile Bolgarijo v bojni metež na svoji strani. Ne moremo si misliti boljše kabineta, kot pa je bil ta prvi. Na žalost pa politične stranke takrat še niso bile zrele, da bi bile doumele državne naloge, ki so jih čakale in tako tudi ta sijajna prva vlada ni mogla izvesti kakšne zdrave splošne državne politike. Ta koalicija je izvedla tudi volitve v prvo Narodno sobranje (Bolgarija ne pozna senata), ki pa so vrgele kot zmagovalko na površje zemljedelsko stranko Aleksandra Stambulijskega. Čudno, ravno ta zemljedelska stranka, ki se je celih 20 let razvijala in rastla kot ljudska demokracijska stranka, je dala Bolgariji prvo nasilno vlado, ki ji je primanjkovalo vseh državnih sposobnosti, da bi bila izpolnila v njo stavljenе nade. Vlada se je predstavila kot protimeščanska vlada ter je začela brez izjeme preganjati vse ostale stranke. Nadalje pa so novi oblastniki hoteli izkoristiti državo le vsak za sebe. Brez dvoma je vlada imela zaslonbo med širokimi plastmi podeželskega ljud-

stva. (V Bolgariji je 80% prebivalcev kmetijskega stanu), a je tako brutalno šla mimo vseh razvojnih zakonov, da je postala nevarna obstojnemu gospodarskemu redu. Po preteku treh let, dne 9. junija 1923 je bila strmoglavljena z državnim udarom skupine političnih strank, ki so se po uspešni revoluciji združile v znani »Demokratski Zgovor« ter so vladale neprenehoma do leta 1931.

»Demokratskemu Zgovoru« je treba priznati, da je zbral okrog sebe predvsem razumnstvo in da so tudi ministri njegovih vlad bili vsi izobraženi ljudje. V začetku tudi idealizma ni manjkalo. Vlada je bila sprejeta celo s simpatijami, toda kaj kmalu je nastopilo razočaranje. Porazena zemljedelska zveza se je združila s komunisti, kar je povzročilo po nekaterih krajih krvave državljanske borbe. Vlada je na to zapustila okvir zakonitosti ter začela s sirovo silo napravljati red in je s tem med širokimi plastmi ljudstva, tudi takoj izgubila vso popularnost. To stanje je trajalo do leta 1925 ko je bil izveden atentat na katedralo Sv. Nikolaja Nevskega v Sofiji, ki je opozoril vlado na potrebo, da zastavi vse sile za obrambo države. V takšnih razmerah je ostalo le malo, malo časa za tvorbo in koristno ljudsko politiko.

Pri volitvah leta 1931 je »Demokratski Zgovor« propadel in z njim vred tudi vlada. Na krmlu je prišla koalicija demokratov, liberalcev, radikalov in zemljedelcev. Imenovala se je »Narodni blok«. Med združenimi strankami ni bilo nobenega načrta za vladanje. Posameznim strankam so bile porazdeljene razne državne panoge in stranke so, vsaka v svojem področju, vodile upravo kakor so hotele in brez vsakega nadzorstva. Sobranje je vlado podpiralo, dokler je imela oblast še v rokah. V takšnih razmerah vlada ni mogla storiti ničesar, niti da bi si svoj položaj utrdila, še manj seveda da bi reševala kakšne nujne probleme. Vsled neprestanih notranjih intrig je začela hirati, ministrske krize so sledile druga drugi, dokler se na koncu niso več mogli rešiti potopa in so dne 19. majnika 1934 napravili prostor novi prevratni vladi »Zborovce«.

Vlada od 19. majnika je bila neljudska. Tudi vladarju se je kar sama viliila. Vladarju je vzela pravno in dejansko vsako možnost, da se poslužuje svojih ustavnih pravic. Uničila je vse stranke in jih razpustila z dekretom, obenem jim je pobrala tudi vso imovino. Razgnala je parlament ter uvedla režim dekretov. Razpustila je macedonsko revolucionarno organizacijo in nacionalni odbor macedonskih bratstev ter je veselo preganjala, zapirala in internirala razne macedonske prvake, poddržala njihova premoženja ter uvedla diktatorski režim. Kršila je ustavo na vseh koncih in krajih. Režim od 19. majnika je moral skozi nekaj etap, dokler da se ni sam v sebi zrušil. Danes so vsi ti oblastniki po večini zaprti ali izgnani kot izdajalci.

Kako je bil mogoč prevrat od 19. majnika 1934? Tega nihče ne razume, kdor ne pozna našega notranjega političnega življenja. Poznati je treba predvsem to resnico, da so se v očeh ljudstva strankarski režimi v povojni dobi izkazali nesposobne, da rešijo vse težave, v katerih se je nahajal bolgarski narod po vojni. Medtem ko so se državo rušili parlamentarni režimi, je vladalo pri nas naravnost strahotno strankarstvo v grdem pomenu besede, o se pravi, da je vsaka stranka izkoriščala oblast le v svoje lastne koristi in v korist svojih strankarskih pristašev, ne pa v korist države in vseh državljanov. To je parlamentarne režime med narodom zastidilo. Ljudstvo je iskalo izhoda iz takšnih razmer ter je pozdravilo vsak poizkus, da se to zlo iztrebi. Vojska je strankarstvo odpravila, toda vlada je skušala uvesti neko ideologijo, ki je bila armadi tuja. Radi tega je prišlo do nesporazumov med vladami in armado, kar je povzročilo celo vrsto vladnih kriz. Sedanja, že peta vlada po usodnem 19. majniku, pa skuša stvari spraviti v red in predvsem uveljaviti zopet ustavo in ustavnost.

Stranke, brez strankarstva

Razmere so toliko dozorele, da kralj lahko zopet misli na obnovo strankarskega življenja, na parlamentarne volitve in na normalno ustavno delo sobranja. Toda obnova starega reda v prejšnjem obsegu skoraj ne bo mogoča, ker zadeva na marsikateri strani na trdovratno opozicijo, ker se mnogi boje, da se bodo s strankarstvom vrnila tudi stare razprtije, proti katerim se bori vsak pošten človek v državi.

Kam torej gremo? To je sedaj najtežje vprašanje, na katerega še nimamo odgovora. Stare stranke si žele starega režima, povdarjajo pa, da bodo strankarstvo, v kolikor je osebnostnega značaja, iztrebile. Toda to so utvare, kajti narava naših političnih razmer je takšna, na nikakor ne dovoljuje, da bi leseno posnemali strankarske režime po zapadnoevropskih državah. Na drugi strani pa zopet ne smemo pozabiti, da bolgarsko ljudstvo na vsak način hoče, da se ohranijo osnovna načela ustavnega življenja in da ostane predvsem volilna pravica za sobranje nedotaknjena.

L. 1928. sem napisal brošuro o »Problemih nove oblasti« in sem v njej dokazal, da pri nas ni prostora za fašizem, da ga ljudstvo noče, čeprav je bilo že takrat jasno, da so stari strankarski režimi pri nas popolnoma neplodni in sem zato prerokoval tudi vojaško diktaturo, ki da je pri nas prej mogoča kot pa fašizem. Naše bolgarsko ljudstvo je od osvoboditve sem navajeno na občinsko samoupravo ter na volitve v zakonodajno sobranje, zato torej fašizma ne sprejme in tudi vojaške diktature ne bi dolgo prenašalo, kot je dejansko tudi ni. Kajti kmalu po 19. maju 1934, ki je uvedel vojaško diktaturo, se je začela pod ljudskimi udarci zopet majati in izginiti iz morala. Toda s tem ni rečeno, da je ljudstvo hotelo, da se povrne staro strankarstvo. Vladar mora s tem dejstvom pač računati in mnogi med nami, ki razumejo dušo bolgarskega naroda, so prepričani, da ne bo fašizma, a da tudi še dolgo, dolgo ne bo pravega strankarskega režima.

Kaj nam je danes potrebno? Potrebna nam je oblast, ki se oslanja na zakon in ki je sposobna, da poskrbi, da se rešijo najbolj nujna socialna, gospodarska, politična in kulturna vprašanja, torej oblast, ki bo za svoj poklic tudi sposobna. Takšna oblast nam naše stare stranke ne morejo zagotoviti, niti poedine stranke, niti če bi se združile v koalicije. Pri nas je mogoča samo brezstrankarska in nadstrankarska vlada, ki bo delata s svobodno izvoljenim parlamentom. Če pa hočemo to doseči, se moramo odreči vsakemu sanjarenju o angleških tradicijah po katerih je vlada odvisna od parlamenta. Potrebno je nadalje, da se v naprej napravi določen vladni načrt in da potem vlada in parlament in vladar skupno strogo pazijo, da se ta načrt udi dejansko izvaja. Če se bo notranja politika v Bolgariji razvila v tej smeri, potem bo položaj kmalu zdrav in normalen in bomo našli podlago za napredek našega naroda.

Bolgarski jezik

razveseljiv in slikovit jezik, ki je sposoben tenkočutnega izraza. Temu odgovarjajoč proizvod je ponos ne samo avtorja temveč tudi vsega naroda.

V nedavni preteklosti so bili bolgarski listi, spisi in umetniška literatura, polni tujk, kar je zelo oviralo jezikovno čistost in kazalo splet raznih jezikovnih primesi. Počasi in po malem so začeli razdirati to babilonstvo v bolgarskem jeziku.

S svojim vsem obširnim umetniškem lepote so bolgarski pisatelji izločili iz svojih besedil in pisave vse tuje navlake (barbarizme) in gredo za tem, da uporabljajo čisti narodni jezik, ki ne trpi na pomanjkanju zdravih zasnov, točnega izražanja ter lepih nians, ki so polne krasnih, nežnih in očarujočih slik.

Danes je dosegel jezik nove bolgarske književnosti lepo višino. Bolgarski pisatelji se trudijo, da ga ohranijo na višku, ter si vedno prizadevajo, da ga očistijo vsega, kar ni zrastle na domači zemlji in poglajlo iz bolgarskega naroda.

V delih mnogih učenjakov, pesnikov, beletristov in dramaturgov kakor: prof. M. Arnaudov, T. Trajanov, N. Liliev, Jord. Jovkov, St. Cilingirov, Strašimirov, B. Savov, D. Nemirov in drugi, ima današnja bolgarska literatura prekrasen, čist, bogato slikovit jezik. V njihovih številnih delih more vsak, ki želi črpati iz kristalnega vira blestečega rodne govora, uživati ob zvočnih pesmih svojih dedov, ki so zapustili svojo lepo besedo naslednikom malbnega naroda, ki živi po krasnih poljanah in dolinah, prepojenih s krvjo junakov, ki so padli za osvobodjenje.

Stefan, soliški metropolit

Misli Slovenca, ki živi med Bolgari

V dobi, ko so bili odnosi med Bolgarijo in Jugoslavijo še zelo napeti, ko so pokale bombe po obmejnih mestih in vaseh, sem prišel 6. marca 1930 v Sofijo, prestolnico Bogarije. Le redki potnik je bil tedaj, ki je prihajal iz Jugoslavije v Bolgarijo. Številni ognji ob železnici so bili priča, da so tam postavljene nočne straže, da čuvajo železnico in vlake.

Deževalo je. Z radovednostjo so me opazovali carinski stražniki. Toda ko sem jim razložil, da sem Slovenec, ki prihaja naravnost iz bele Ljubljane, središča Slovenije, so postali vsi veliko bolj prijazni.

Zivim med našimi brati Bolgari, prehodil sem skoraj vso Bolgarijo, šel sem v takrat tako zelo razvpita mesta Petrič, Sv. Vrač, Kjustendil, Dupnica in Gorna Džumaja, toda nikjer se mi ni skrivil las, ker Slovenec je bil povsod dobrodošel.

Bil sem priča, še sedaj mi nerazumljivemu, medsebojnemu obračunavanju med dvema kriloma Macedoncev. Padle so brezštevne žrtve bratormornega boja. Sofija je bila torišče vsakodnevnih pobojev iz zased. O zblizanju med tako sicer sorodnimi državami je bilo takrat sploh nemogoče govoriti, zlasti v prestolnici Sofiji.

Potoval sem tudi po širokih planjavah Bolgarije. Družil sem se z onim narodom, ki v potu svoje obraza v večni borbi z naravnimi silami obdeluje svojo ljubljeno domačo grudo — z bolgarskimi kmeti. Prebivalstvo Bolgarije je najmanj 75% kmetstvo. Povsod in kjerkoli sem se izdal za Slovenca, sem bil sprejet najgostoljubnejše. — Kar je tudi zelo zanimivo je to, da so imena skoraj vsega orodja, ki ga kmet ima v rabi, ista kakor naša slovenska ali se pa le zelo malo razlikujejo. Že tedaj, ko bolgarski meščani še niso dosti govorili o zblizanju med obema državama in vsemi jugoslovanskimi narodi sploh, so bolgarski kmetje spoznali to potrebo. Kajti Bolgarija je ravno tako izpostavljena neprijateljskim vplivom kakor naša Slovenija. Mi, Slovenci, živimo najbolj daleč od vseh Jugoslovancev na zapadu, isti položaj imajo Bolgari, ki živijo najbolj na vzhodu.

Razgovarjal sem se po deželi s starimi bolgarskimi kmeti, ki so se udeležili še osvobodilnih bojev. Vsi — brez izjeme — ne samo stari veterani, temveč tudi mlado pokolenje želi, da stopita obe jugoslovanski državi v najtesnejše stike. Bolgarski narod se zaveda, da bomo le v vzajemni pomoči mogli zavrniti vse poskuse, da nas sovražnik znova ne zavaruje.

Po državnem preobratu 19. maja 1934. leta je bila od tedanjih vlade g. Kimon Georgijeva razpuščena revolucionarna macedonske organizacije (VMRO), s tem je bil storjen prvi korak za resno zblizanje Jugoslavije in Bolgarije.

Sedaj ni več resnih ovir iskrenemu zblizanju. Bolgarski ministrski predsednik g. Kjustendilov in ministrski predsednik g. Stojadinović sta stara prijatelja. V poslednjih letih se je izvanredno mnogo spremenilo. V Bolgarijo prihajajo razne deputacije iz Jugoslavije in bolgarske gredo v Jugoslavijo. Vršijo se kongresi in povsod se poudarja potreba čim tesnejšega zblizanja vseh jugoslovanskih narodov.

Slovenska pesem si je utrla pot v Bolgarijo, ko je Glasbena Matica gostovala po bolgarskih mestih. Delegacije in kongresi so sicer tudi pripomogli k zblizanju, toda potrebno je veliko več.

Glavni stebel obeh držav je kmet, torej temu stanu naj bo v prvi vrsti dana naloga, da naveže stike in namen medsebojnega spoznavanja. Že v prihodnjem letu naj se osnujejo potovanja v množicah iz ene države v drugo. Tisoči slovenskih, hrvatskih in srbskih kmetov naj obiščejo bolgarsko prestolnico in naj se potem razkrope po vsej Bolgariji in obratno, bolgarski kmetje iz vseh predelov Bolgarije naj obiščejo našo Jugoslavijo. Naj se da mladini prednost, ker v njej je bodočnost. Po izvršenih izletih naj bodo v sleherni vasi predavanja s skriptičnimi slikami itd., da se bodo mogli narodi spoznati najhitreje, da bodo vzljubili skupno slovansko zemljo od Triglava do Črnega morja. V vseh šolah naj bodo posebna predavanja, posvečena edino le medsebojnemu spoznavanju.

Prepričan sem, da bomo zblizanje hitro dosegli, kadar se bo iz vsake kmečke kočice čul klic: Skrajni čas je, da pokopljemo to, kar nas je do sedaj delilo, da pozabimo naše spore in da si ustvarimo zdravo zvezo vseh slovanskih narodov, živčevih v južni in jugovzhodni Evropi — Čas hiti, zgodovina nas uči, da razdeljeni in mali narodi postanejo žrtve pohlepa tujcev. Zveza zdravih slovanskih narodov v južni Evropi si bo znala priboriti spoštovanje tudi večjih narodov.

Priloga, ki je namenjena Bolgariji in izdana od »Slovenca«, ki je že izhajal za časa osvoboditve Bolgarije, naj bo korak naprej k temu vzvišenemu cilju!

F. L., Slovenec, ki se je udomačil v Bolgariji.

Stefan, soliški metropolit:

Slovansko bratstvo

Velik svetovni dogodek bi bil, če bi slovanski narodi, ki so do 13. stoletja govorili še skupni jezik in imeli skupno kulturo, danes v dobi paktov, sporazumov in zvez, pogledali nazaj na svojo zgodovinsko pot ter bi sklenili, da bodo tudi oni sledili oporoki matere Slavije: Slovani vseh dežela, zedinite se! Ta klic ni nobena plehka romantika ali kakšna nežna lirika. Je to klic naravnih zakonov samih. Kako so mogli recimo Prusi, Saksonci, Bavarci, navzlic tolikim razlikam v jeziku in običajih, ustanoviti eno samo veliko, zedinjeno Nemčijo! Kako so se na primer mogli zediniti Francozi s severa in Francozi z juga, ki se med seboj skoraj ne razumejo — da ne govorimo o Italijanih in drugih narodih, kjer so notranje razlike v jeziku in kulturi bile še večje — v en sam edinstven narod v eni državi in z isto kulturo. Toda mi, otroci sv. solunskih bratov Cirila in Metoda, si stojimo nasproti tako rekoč kot tujci, če že ne zasovraženi in še nadalje dajemo prav Momzenovi trditvi, da smo »Slovani samo gnoj na tuji njivi«.

Dovolj je tega! Zatorej Slovani vseh dežela, zedinite se! V skupnosti je sila Slovanov. Mi smo Vam mnogo bližji po jeziku in po šegah, kakor vsi drugi narodi, ki vas obdajajo. Oprosti na načelo, da je treba družiti začeti z bližnjim in iti potem do bolj oddaljenega, da je treba najprej povezati, kar narodno spada skupaj in šele nato iskati mednarodnih zvez, smo mi Bolgari in ste vi Jugoslovani sklenili, da ustvarimo trajno bratsko zvezo in da si zgradimo dom trajnega miru in trajne bratske ljubezni med nami. To, kar nas deli, je malenkostno v primeri s tem, kar nas druži. Razdružuje nas pa itak samo le intrige naših narodnih nasprotnikov. Mi nismo več otroci, tudi mladostni nismo več. Preveč krvi smo prelili v bratormornih vojnah. Zato ni čuda, da smo prišli do zaključka, da je dovolj tega in da je treba na drugo pot. Ne smemo več biti »gnoj na tuji njivi«, niti voda, z našo krvjo pomešana, ki goni tuje mline. Bratje smo in bratje hočemo ostati. Hočemo v medsebojnem soglasju skovati silno in trvorno slovansko voljo, ki bo, če jo bomo znali prav vzgajati v obrambnem duhu in jo usposobiti za ustvarjajoče delo, dala Evropi novo osnovo. Ne

da bi bili imperijalisti, hočemo priti do zdrave demokracije, ki bo nam Slovanom jamčila, da se nikoli več ne bo ponovilo v zgodovini Evrope, da bi narodi teptali druge narode. Slovanski genij se šele sedaj javlja na obzorju. Naš slovanski genij nima nobene zveze z boljševizmom, ki je izrodek sovražnikov slovanstva. Naš slovanski genij pomeni ljubezen, ki jo slovanstvo goji do svobode vesti in duha, ki oživlja um in voljo za pravična dela in za pravičen red.

Dejanski izraz tega velikega dejstva je manifest bolgarsko-jugoslovanskega zblizanja, ki sta ga izdali dve cerkvi-sestri, jugoslovanska in bolgarska pravoslavna cerkev z namenom, da postanejo Bolgari in Jugoslovani bratje ne samo v besedi, temveč tudi v dejanjih. Obisk, ki so ga od 14. do 16. septembra 1936 napravili bratski Jugoslovani zastopniki našega narodnega sveta za mirno zvezo, za sklenitev mednarodnega prijateljstva s pomočjo cerkva, je odkril pred slovanskim svetom v bratski Jugoslaviji široke možnosti za doseg toliko zaželjene jugoslovansko-bolgarske skupnosti v bodočnosti.

Vi prihajate iz Ljubljane. Vi mi prinašate vedri in tvorni slovanski duh. Bodite blagoslovljeni! Mi se čutimo tako blizu vas, dasi nas ločuje razdalje. Zakaj? Zato, ker je ime Ljubljana tako drago vsem Slovanom, tako prežeto s silo duha in tvorne volje, da se izpolnijo oporoke svetih slovanskih apostolov, ki so s pomočjo slovanskega jezika narisali čez vse to ogromno ozemlje od Triglava do Tihega morja, od ledenega severa pa do sinjega Sredozemlja, zemljevid slovanske skupnosti. Bodi torej pozdravljena Ljubljana, in blagoslovljena! Goreče Boga prosimo, mila nam in draga ter plemenita prestolnica slovanske ljubezni, krasna in veličastna Ljubljana, da bi si za vedno zapisala v srce to-le misel: Ničesar tujega ne zahtevamo, a svojega ne damo! Slovani vseh držav, zedinite se! Sveti val prebujenja slovanske zavesti in samozavesti vstaja!

Naša mila in bratska nam Jugoslavija naj bo zdrava in srečna in naj se razvija v stalni rasti proti dnevom nove slave. Naj živi, raste in cvete v strah nasprotnikom v slavo božjo in v splošno, za vse Slovane srečno in svetlo bodočnost!

Vitan Georgiev:

Bolgarsko zadružništvo

Poljedelstvo in njegove panoge so osnova narodnega gospodarstva in Bolgariji. Dovolj je, ako navedemo, da se 75 odstotkov vsega prebivalstva preživlja z obdelovanjem zemlje, torej vemo, kje moramo iskati glavne opore za gospodarski, socialni in kulturni napredek v državi. Pri tem moramo še navesti, da tvorijo srednji in mali kmetje 95 odstotkov poljedelskih gospodarstev.

V razvoju organizacije bolgarskega kmetkega gospodarstva in v napredovanju kmetkega gospodarstva na lastni zemlji — po osvoboditvi Bolgarije — je moral narod preživeti mnogo zanimivih in tudi dosti težkih dob, ki pa jih ne bomo omenjali. V tem mučnem položaju bolgarskega kmeta moramo iskati v največji meri psihološke in gospodarske predpogoje za ustanovitev in razvoj kmečkega zadružnega gibanja v Bolgariji že proti koncu minulega stoletja.

V nevarnosti, da postane suženj oderuha in da bi se moral celo s svojo družino seliti, je bolgarski mali in srednji gospodar iskal že v l. 1890 svojo rešitev v zadružništvu. Prva bolgarska združba je bila ustanovljena v vasi Mirkovo, Pirdopski okraj, v letu 1890. Združba je »rajajznovka«, s čisto kreditnimi nalogami, ob neomejeni odgovornosti svojih članov. Resnično zadružniško gibanje v Bolgariji se je začelo v začetku novega stoletja. Kmetstvo zadružništvo je potem zelo hitro napredovalo in se je naglo razširilo.

Na isti način je zadružništvo s svojo kreditno pomočjo rešilo bolgarskega kmeta še neke druge nevarnosti in nesreče — tako imenovanega »zeleničarstva«. »Zeleničarstvo« je bilo posebno v pretekli dobi zelo v navadi. Pod imenom »zeleničarstvo« se razume prodaja poljedelskih pridelkov »na zeleno«, to je stoječih še na njivi in nezrelah, da se dobijo v naprej potrebna denarna sredstva.

Torej z ene strani osvoboditev oderuškega

kapitala in »zeleničarstva«, z druge strani pa — kar je glavno — usmeritev bolgarskega poljedelstva k potrebam domačega in tujega trga, to je bolgarskega kmeta nagnilo, da je iskal in tudi

Dva tobakarja

našel v zemljedelskem zadružništvu edino in najpolnejšo obliko, ki mu pomaga izboljšati in izpopolniti svoje gospodarstvo v namenu, da se izvaža poljedelsko blago v velikih, vzorčnih in tipičnih množinah, pri vsem tem pa da si varuje intenzivnost malega posestnika.

Knalu je »zemljedelsko zadružništvo« postalo središče vse gospodarske pobude kmečkega ljudstva v Bolgariji.

Zadružništvo se je pojavilo od začetka kot kreditna gospodarska organizacija, polagoma pa preide v gospodarsko izvajanje bolgarske vasi zlasti po vojni, v zadnjih letih pa razvija že veliko gospodarsko delavnost. Iz kreditnega gospodar-

Preds. min. sveta dr. G. Kjustendilov

stva se hitro prelevi v vsestransko kmečko gospodarsko zadružništvo z nalogo, da varuje malega in srednjega posestnika pri prodaji njihovih proizvodov, da mu pomaga pri nabavi domačih potrebščin.

Danes, ko kmetstvo zadružništvo obsega v svojih organizacijskih in gospodarskih pojavih skoraj vse proizvajajoče kmetstvo v državi, je že izredno velikega pomena za narodno gospodarstvo.

Spričo svojih velikih nalog in v težki konkurenci z zasebnimi kapitalističnimi podjetji, je čutilo bolgarsko kmečko zadružništvo že v svojih prvih letih, da je na vsak način potrebno, da se združi v eno, mogočno zadružno centralo, ki naj vodi vse gibanje.

Že leta 1907 je bil storjen začetek take centralne: najprej pod imenom Glavna, pozneje Centralna, a od leta 1914 že »Splošna zveza Bolgarskih zemljedelskih zadruge«.

»Splošna zveza Bolgarskih zemljedelskih zadruge« je zedinila tekom svojega 30 letnega obstoja 1250 kmečkih zadruge, ki imajo skupaj nad 200.000 članov (v letu 1935 znaša število vseh zemljedelskih zadruge v Bolgariji 1600).

Tu je treba tudi omeniti, da je ena važnejših dob v razvoju splošne zvezne zadružne organizacije, ustanovitev pokrajinskih zvez in sindikatov, ki so posredovali med »Splošno zvezo« in posameznimi zadrukami, zlasti v zadružni prodaji in zadružni nabavi. V vsej Bolgariji je danes 34 pokrajinskih zvez in sindikatov, ki so vsi zedinjeni v »Splošni zvezi Bolgarskih zemljedelskih zadruge«.

S pomočjo Bolgarske zemljedelske in kooperativne banke kreditira danes splošna zveza bolgarskih zemljedelskih zadruge svojim zadrugam v njihovem vsestranskem kreditnem, trgovsko-gospodarskem in kulturnem prosvetnem delovanju. Združuje poljedelske zadruge v eno moralno in materialno zastopstvo.

Za doseg svojega glavnega namena vodi »Splošna zveza bolgarskih zemljedelskih zadruge« — splošno prodaje: poljskih pridelkov v zrni (razna žita, fižol itd.), izvoz jaje, sadja in zelenjave, mlečnih in mesnih proizvodov, rožnega olja, bombaža, semena od sončnic in drugo, ter splošne nabave: materiala za kurjavo, kolonialno blago, poljedelske stroje in njihove dele, papirni material, modro galico in druge tovarniške proizvode, ki so potrebni kmetom pri njihovem gospodarstvu.

V svojem trgovsko-gospodarskem delovanju skrbi »Splošna zveza bolgarskih zemljedelskih zadruge« za naotrzanje in za zunanji trg. Samo v letu 1935 je imela zveza skupaj s svojimi pokrajinskimi zvezami in sindikati 5.150.000.000 levov prometa.

Danes je »Splošna zveza bolgarskih zemljedelskih zadruge« ena največjih izvoznikov vseh vrst poljskih pridelkov zlasti grozdja, jaje, sadja in zelenjave.

S svojim kulturnim in socialnim delovanjem je ona izrednega pomena za življenje bolgarske vasi in deluje za izboljšanje njenih socialnih, gospodarskih in kulturnih razmer.

Po svojem vsestranskem trgovsko-gospodarskem, socialnem in kulturno-prosvetnem delovanju je »Splošna zveza bolgarskih zemljedelskih zadruge« z vsemi svojimi organizacijami najmočnejša socialna in gospodarska organizacija v Bolgariji.

Življenje bolgarskega kmeta. Železni plug nikakor ne more izpodriniti lesenega drevesa, ki ga je bolgarski kmet vjen že stoletja. Slika v kotu: Delo v rudniku Popov Dol

Prof. A. Cankov:

Ob prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo

Zbližanje je delo narodov samih.

Z radošjo zadovoljim vaši želji, da napišem nekoliko vrstic za »Slovenec«. Predvsem porabim priliko, da izkažem svoje spoštovanje imenitnemu slovenskemu državljanu g. dr. Korošcu. — Pred leti sem imel priliko, da sem se osebno spoznal z njim. Nekoliko dni se je mudil v naši prestolnici. Na vašega voditelja sem si ohranil ne samo dober spomin, ampak tudi najboljši vtis. — Dr. Korošec je kulturni človek, Evropejec v polnem smislu besede. Tih, miren, blagoroden, z eno besedo: vse dobre lastnosti svojega slovenskega naroda. — Veselim se dalje, da mi je dana možnost po listu »Slovenec« izraziti moje občudovanje slovenskemu narodu. Smatram ga za enega najnaprednejših in najboljših slovanskih narodov. Pod neposrednim zapadnim vplivom so postali Slovenci najkulturnejši Slovani. Moja želja je, da ima naš bolgarski narod v slovenskem narodu dostojen vzorec za lasten preporod.

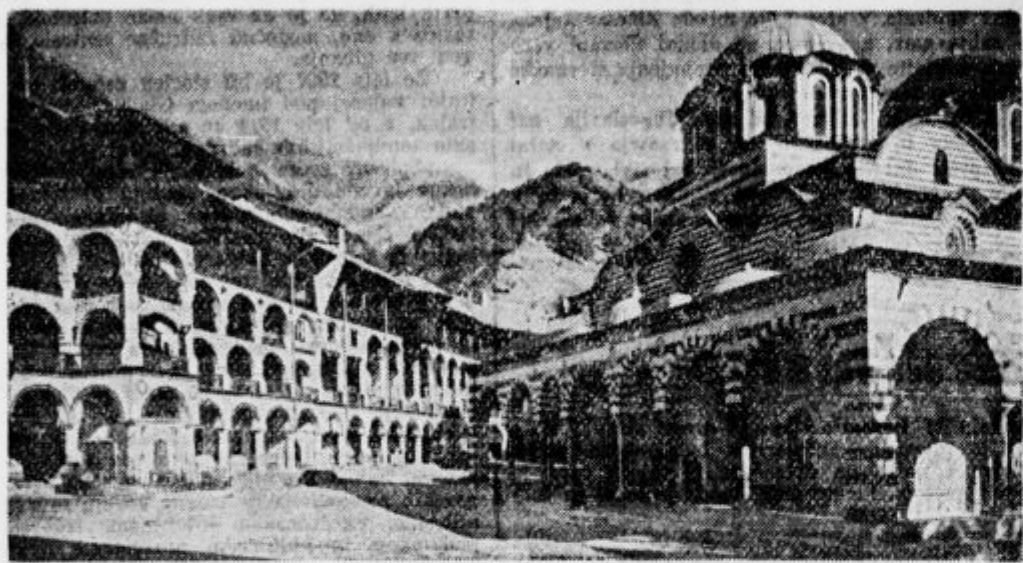
Od tu dalje bom govoril z gotovo rezervirano, ker nekateri jugoslovanski tiskovni organi proti meni osebno niso blagohotno razpoloženi. Razumem zakaj to. Eni imajo v tem smislu interes, a drugi me ne poznajo dovolj, kakor tudi sicer malo poznajo naš bolgarski narod. Vemo, da ima Bolgarija veliko sovražnikov, ki se ne bodo nik-

dar spreobrnil. Zato želimo, da bi nas vsaj sosedje dobro poznali.

Bolgarski narod je narod hrabrih borecev. V stoletnih historičnih borbah smo dokazali, da imamo pravico do narodnega obstoja in do napredka. Z lastnimi silami smo razbili državni stroj naših zavojevalcev (Turkov) ter si sami pripravili osvoboditev. Pol veka smo se borili za našo osvoboditev — za najvišji ideal, v katerem je bila vzgojena nova Bolgarija. Usoda nam ni bila mila. No, danes je naš ideal — mir, svoboda in kulturni napredek. Glavna posebnost Bolgara je njegova ljubezen do svobode in želja po neodvisnosti. On ne trpi niti suženjstva niti varuštva. Mi smo ljubežni na vsak poskus, kateri bi mogel ogroziti dostojanstvo neodvisnega naroda in suverenost države. V borbi za našo narodno svobodo se nismo ustavili pred ničemer.

Z zadovoljstvom gledamo na delo, ki ima za cilj zbližanje med našim in ostalimi jugoslovanskimi narodi. To stremiljenje je delo narodov samih. Daj Bog, da bi mi politiki dobro razumeli težnje naših narodov in jih z dobro voljo in širokosečnostjo podpirali v njihovih naporih. Potrebno je mnogo potrpljenja in razuma, da bode naše delo venčano z uspehom.

Naše narodno socialno gibanje, največja in trenutno gotovo najmočnejša javna sila, ki je vzgojena v zgodovinskih tradicijah našega naroda, je kot patriotska in nacionalna sila goreč in iskren pobuditelj bratskega zedinjenja med slovanskimi narodi na polotoku in zagovornica dobrih in iskrenih stikov z vsemi sosedi. Prepojena z duhom naše miroljubnosti deluje danes z vsemi silami za usvaritev in organizacijo države in za kulturne ter gospodarske povzdig bolgarskega naroda.

Rilski samostan pod planino Rila

Dr. D. Kovačevski:

Planinstvo v Bolgariji

Tujcu, ki pride od katerekoli strani v Bolgarijo, se odkrivajo neskončne planinske verige. Stari »Balkan« je razprostrl svoje grebene po sredi države in po njem se ta del Evrope že od davnih časov imenuje Balkanski polotok. V jugozapadni Bolgariji se vzdiguje mogočna »Rila« planina z najvišjim vrhom na Vitosu. Kakor hitro se bodo zgradile železnice v Turčiji. In tudi tukaj bo zrastle hotel, kakor na Rigi-Kulm (Svica). »Tempe« pod visokim Olimpom je romantičen, »Voden« v Makedoniji je očarujoč, toda kje na svetu more človek videti toliko krasnih slik iz enega samega in lahko dosegljivega vrha, kakor je »Crni vrh« na Vitosu?

Planina pa, ki je najbolj pospešila razvoj planinstva v državi, je veličastno, nad prestolnico Sofijo se vzdigajoča »Vitos«. Ze pred našim osvoboditvijo je pisal francoski učenjak in potovalec Ami Bue, ki je prehodil balkanske države: »Vem, da bodo člani planinskega društva in mnogi turisti šli na Vitos. Kakor hitro se bodo zgradile železnice v Turčiji. In tudi tukaj bo zrastle hotel, kakor na Rigi-Kulm (Svica). »Tempe« pod visokim Olimpom je romantičen, »Voden« v Makedoniji je očarujoč, toda kje na svetu more človek videti toliko krasnih slik iz enega samega in lahko dosegljivega vrha, kakor je »Crni vrh« na Vitosu?

Ze leta 1890 je napravila majhna skupina izobražencev izlet v Vitos. Duša izleta je bil pisatelj Aleko Konstantinov, ki je postal ustanovitelj planinstva v Bolgariji. Leta 1895, v mesecu avgustu, je povabil prijatelje narave k ustanovitvi turističnega društva, čigar člani naj postanejo vsi oni, ki se bodo na praznik Sv. Bogorodice, 28. avgusta, povzpeli na vrh Vitoša. Kako je bil pisatelj Aleko Konstantinov presenečen, ko se je na Crnem vrhu zbralo več kot 300 ljudi. To je bil začetek prvega bolgarskega planinskega društva.

Ustanovitelj planinstva v Bolgariji, Aleko Konstantinov, je umrl v mesecu maju 1897. leta, z njim je ugasnila tudi njegova pobuda. V juliju 1899 se je obnovilo bolg. planinsko društvo in je šlo v svojem prvem letu 156 članov. Ideja se je razširila tudi po drugih bolgarskih mestih, tako da je društvo v letu 1902 imelo že 27 podružnic e 1200 člani. V letu 1910 je podružnic e okoli 42 z okoli 3000 članov.

Po izbruhu vojne je društvo tako rekoč prenehalo delovati.

Po balkonski vojni se začne nova, mrzlična delavnost. V množicah obiskujejo ljudje planine in tu iščejo po prestatih vojni naporih ukrepitev telesa in osvežitve duha.

Povojna doba pomeni za bolgarsko planinstvo novo, podvojeno delovanje v gradbi planinskih koč (koča = bolg. hiša). V maju 1922 je bil blagoslovljen planinski dom v Trnovu, na zgodovinskem mestu »Carevec«.

Temelj doma je bil postavljen sicer že 1911. leta, toda doma radi nastale vojne ni bilo mogoče dovršiti. V letu 1922 je bila postavljena prva planinska koča »Skakavica« na planini Rila. Zgrajena je z združenimi silami mladih in starih turistov iz mesta Dupnica. 1924 leta je bila dograjena koča »Aleko«, — prva koča na govorju Vitoša nad Sofijo. Ena izmed najboljših planinskih koč je »Musala« na vznožju gore Musala pri Musalskem jezru. Postavili so jo samokovski planinci. Sedaj imamo dve planinski zvezi B. T. S. in Ju. T. S. (prva zveza starih planincev, druga mladinska planinska zveza); na govorju Vitoša je 7 koč in 2 zavetišči, v Stari Planini 12 koč, v Srednji Gori 2 koči, v Rila Planini 4 koč e in 3 zavetišča, v Rodopi 5, v Pirinu 5 koč, na Osogovo 1 in na obali Crnega morja

1 koča, skupaj 37 koč in 5 zavetišč. Poleg tega ima 11 podružnic lastne domove.

Od ustanovitve planinskega društva v Bolgariji je živela misel na lasten planinski list, ki pa je začel izhajati šele marca 1902 z imenom »Bolgarski turist«.

Skoraj v vseh kočah so vremenske opazovalnice, ki jih nadzoruje osrednja vremenska postaja.

Ustanovljeni so bili tudi posebni zaščitni parki na planinah Vitoša in »Strandža«. Pri nekaterih kočah so urejeni »alpineum«. Zelo je poskrbljeno tudi za pogodovno okolice planinskih koč in za markiranje potov.

Bolgarski planinci imajo pred seboj še mnogo nalog. Če pa pregledamo njihovo zelo živahno po-vojno delovanje, smemo pričakovati, da bodo tudi ostalim nalogam kos. Razveseljivo je, da so se bolgarski meščani in knetije privadili planin, ki jih obiskujejo zlasti ob praznikih; takrat gredo cele množice v gore. Treba je prisostvovati vsakoletni spominski slavnosti za pokojnim ustanoviteljem bolgarskega planinstva, Aleko Konstantinom, pa se človek osebno prepriča, kako je planinstvo v Bolgariji že splošno. Včasih prisostvuje temu prazniku na Vitosu še 10.000 ljudi.

Rektor S. S. Bobčev:

pozdravlja jugoslovansko prijateljstvo

Na dogovor o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo gledam jaz z več vidikov. Najprej me osebno zelo veseli, ker v tem dogovoru vidim izpolnitev tega, kar sem učil mnogo let in kar je sprejeto v naših slovanskih krogih kot vera. Drugič pa je dogovor formalni izraz tega, kar je bilo in kar bo ostalo v zavesti in želji našega naroda. Naš narod gleda na zvezo z Jugoslavijo kakor na potreben sestavni del za trajno srečo in vzajemno kulturno sodelovanje obeh držav. Končno — z visokega slovanskega vidika — se bo v tem dogovoru o večnem prijateljstvu povdrala in razjasnila formula, sprejeta pri nas in pri vseh Slovanih na vseslovanskem zborovanju, prirejenem v Sofiji leta 1910, po kateri bodo srečni vsi Slovani samo takrat, ko se bodo med seboj priročno zbližali in ko bodo mogli roko v roki smelo iti po svoji razvojni poti do ustanovitve in okrepitve kulturne skupnosti, ki bo v svetovni kulturni zaklad mogla položiti svoj dar — za okrepitev mira, svobode in višje kulture.

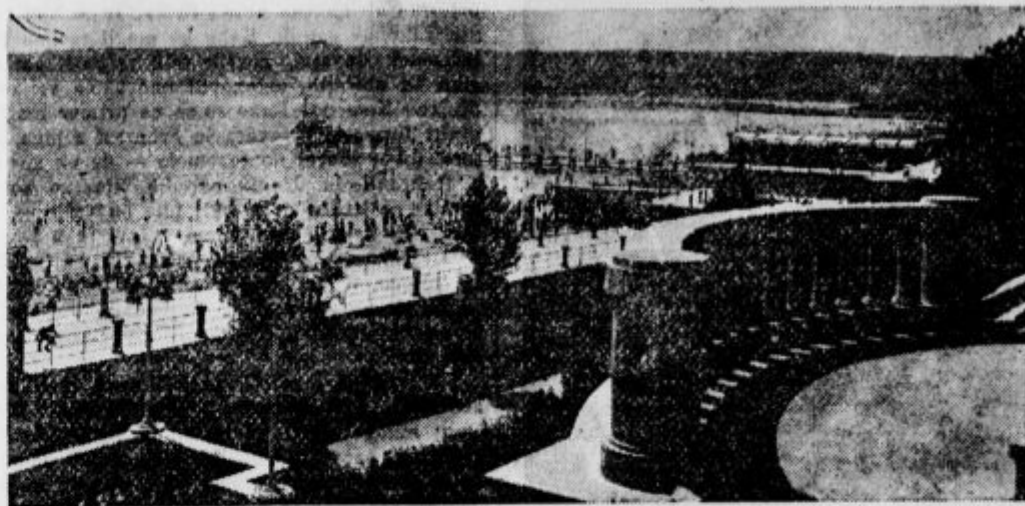
Vrh Musala (2925 m)

N. V. Balabanov, ravnatelj bolg. tisk. urada:

Bolgarski tisk

Zgodovinski razvoj bolgarskega dnevnega tiska je v tesni zvezi z duhovno in politično zgodovino Bolgarije. V primeri z zapadno Evropo je razvoj našega tiska zakasnel, kar za nekoliko stoletij, to pa zaradi 500 let trajajočega narodnega suženjstva. Preden preidemo na pregled dnevnega tiska, moramo vsaj mimogrede omeniti tudi razvoj pe-

politično vzgajati. Značaj tega tiska pa je bil že politično-strankarski. Prve politične dnevnike so začele izdajati razne politične stranke. Vsebinsko so se delili v domačo kroniko in v inozemsko informativno službo. Časopise se je potem naglo razvijalo in izpopolnjevalo, toda o dobro urejenosti in tehnično modernem časopisju ni mogoče

Varna, kopališče ob Črnem morju

riodičnega tiska, ki je časovno starejši od dnevnega. Prvi, ki je začel z izdajanjem periodičnega lista, je Konstantin Fotinov, ki je leta 1842 izdajal v Smirni v Mali Aziji list »Ljuboslovje«, ki je pozneje izhajal mesečno do leta 1846, ko je ugasnil. Zanimivo in omembe vredno je, da so za časa narodnega robslva duhovni in politični voditelji bolgarskega naroda mnogokrat sprejemali izdatno podporo, namenjeno izrecno za tisk, od angleških misijonarjev (protestantskih), ki so delovali po ozemlju turškega cesarstva. Tako je na pr. znano, da je angleško svetopisemsko društvo dalo tiskarni Damiani v Smirni cerkveno slovanske črke, ki so bile potrebne za propagando literature. Tudi Fotinov je bil v zvezi z angleškimi misijonarji, ki so mu izdatno pomagali pri izdajanju »Ljuboslovja«.

Ce je bil Konstantin Fotinov ustanovitelj prvega periodičnega lista v bolgarsčini, pripada čast in zasluga za ustanovitev prvega bolgarskega časopisa dr. Ivanu Bogorovu, ki ga je izdal leta 1846 v Leipzigu v Nemčiji. Imenoval se je »Bolgarski ore« in je imel že popolnoma značaj informativnega časopisa. Zaradi tega smatramo, da so bili že takrat postavljeni temelji današnjemu bolgarskemu informativnemu časopisju.

Konstantin Fotinov in Ivan Bogorov sta bila velika rodoljuba. Vrgla sta se na zelo nevarno delo, povezano z velikimi žrtvami, samo da pomagata svojemu narodu, ki je bil duhovno suženj Grkov, politično pa suženj Turkov. Prvi bolgarski listi so imeli predvsem to nalogo, da vzbudijo narodno zavest med bolgarskim izobraženstvom. Zato imajo tudi ogromno zaslugo za politično osvoboditev Bolgarije. Kajti s pomočjo tiska so širili svoje ideje voditelji bolgarske revolucionarne borbe, kakor tudi vodje našega narodnega preporoda in so tako pripravljali narod na politično in duhovno svobodo. Iz te dobe revolucionarnega snovanja je treba omeniti »Zname«, ki ga je izdajal Gotev, »Svoboda«, ki jo je izdajal Karavelov, nekoliko pozneje »Nezavisnost«, ki je tudi plod Karavelovega duha, »Dunavski lebec«, o katerem je učil Rakovski. Vsi ti so z veliko gorečnostjo pošiljali prve iskricke zaupanja v svobodo zaslužnih bratov. V Carigradu pa so klicali k narodni samozavesti Slavejkov s svojo »Macedonijo«, Balabanov s svojim »Vjekom« in razni drugi narodni voditelji.

Preden zaključim ta bežeči pregled bolgarskega tiska pred osvoboditvijo našega naroda, moram omeniti velik vpliv, ki ga je imela protestantska propaganda na Balkanu za razvoj našega tiska. V tej zvezi je treba omeniti »Zornice«, ki je začela izhajati leta 1864 z uredniki kot Albert Long, I. K. Bryan, L. Byghton in drugi. »Zornice« je že takoj v začetku odmerila veliko prostora za politične informacije ter je do podrobnosti opisovala trpljenje bolgarskega naroda pod turškim suženjstvom. Vedno in vedno je pozivala ves kulturni svet, naj se vendar zavzame za Bolgare in napravi konec neznoznemu položaju na Balkanu. »Zornice« izhaja še danes kot tednik.

Prvi bolgarski dnevnik je začel izhajati šele pred osvoboditvijo Bolgarske. Naslov mu je bil:

Vidin, pristanišče na Donavi

»Sekidnevni novinar«, in je prvič izšel leta 1877, in sicer v Bukarešti v Romuniji. Prevzel je zunanjo obliko romunskih informacijskih dnevnikov. Vsega je izšlo samo 76 števk.

O pravem bolgarskem dnevnem tisku smemo govoriti šele po osvoboditvi Bolgarije. Tvorci nove države so nujno potrebovali pomoč izrjenega tiska, da so mogli vplivati na javno mnenje in ga

govoriti pred letom 1900. Do tega časa imamo prav za prav samo en dnevnik, ki mu gre naslov evropskega, namreč »Balkanska Zorac«, ki je začela izhajati že leta 1890 v Plovdivu pod vodstvom Haritona Ganadijeva. »Večerna pošta« izide leta 1902 in je imela silen vpliv na nadaljni razvoj široko-informativnega časopisja v naši državi. Okrog njenega uredništva so se vzgajali vsi veliki bolgarski časnikarji. Prvi njen politični urednik je bil Simon Radev, sedanjí bolgarski poslanik v Londonu. Istega leta je izšel tudi informativni dnevnik »Dnevnik«, ki še vedno izhaja v Sofiji. Pomembna je bila tudi »Kambanac« (Zvon), ki je bila ustanovljena v isti dobi pod vodstvom K. Stančeva. »Kambanac« izhaja še danes. Vmes so le kratki presledki, ko je onagala. Vpoštovano vlogo igrajo tudi »Denc«, ki ga je prvi urejeval V. Velčev, nadalje »Mir«, ki ga je do pred kratkim vodil znani časnikar Iv. Peev-Plačkov. »Mir« še vedno izhaja in vživa sloves resnega političnega časopisa.

V dobi po balkanskih vojnah in po svetovni vojni sta na ugledu silno zrasla dnevnika »Utroc« in »Zarjac«.

Do svetovne vojne je izhajalo bolgarsko dnevno časopisje le v skromnih nakladah po par tisoč števk. Razmere pa so se že med vojno popolnoma spremenile in so naklade hitro narasle, kakor se je tudi urejevanje listov in njih tehnična oprema izpopolnila.

Po svetovni vojni, ko je bil bolgarski narod ves potri in ponižan, je začel v Sofiji izhajati časopis »Zorac«, ki si je stvil nalogo, da v bolgarskem narodu zopet oživi vero v samega sebe. »Zorac« je žela velike uspehe in se je dvignila do enega največjih informativnih listov v naši državi. Največja časopisa sta danes v Bolgariji »Utroc« in »Zorac«, ki oba dosegata 100.000 dnevne naklade. Najbolj upoštevana in resna politična lista pa sta brez dvoma »Mir« in »Slovoc«, ki pa imata, kot se to vedno dogaja za resnejše časopise, bolj skromne naklade, ki ne presegajo 20.000. Po svetovni vojni so se pojavili dnevniki tudi po raznih večjih pokrajinskih mestih.

V Sofiji izhajajo danes naslednji pomembnejši informativni listi: »Zorac«, »Utroc«, »Zarjac«, »Mir«, »Slovoc«, »Dnest«, »Nova Kambanac« in »Dnevnik«. V provinci pa izhajajo: »Borac« in »Jugoc« v Plovdivu, »Varnenska pošta« in »Varnenska novine« v Varni, »Bugarski Far« in »Večerna pošta« v Burgasu, »Rusenska borba« v Ruseh, »Sever« v Lomu, »Haskovski« v Haskovu.

V ponedeljkih ter na dneve po praznikih pa izhajajo še v Sofiji »Poslednja pošta«, »Praznični vest«, »Dage«, »Sofijac«, »Dumac«, »Utroc«.

Mali dnevni časopisi, ki so v začetku izhajali na dveh straneh, so se sedaj že razširili na 8 strani, ob nedeljah pa redno na 10 do 12 strani. »Utroc« in »Zorac« vsaki izhajata tudi na še večjih straneh.

H koncu bi rad omenil še nekaj najbolj vplivnih bolgarskih časnikarjev: Mihail Madžarov, Ivan Peev-Plačkov, Velčo Velčev, Hristo Siljanov, Danail Krapev, Krstju Stančev, Todor Kožuharov, Boris Vasov, Georgi Kulčev, Jordan Mečkarov, Stefan Tanev, Grigor Vasilev, Dimo Kazasov, Georgi Belčev, C. Bršljanov, T. Trifunov, Kupenikov in še mnogi drugi. Vse ta časnikarski zbor skupno z mlajšim naraščanjem, ki se zbira okrog njega, služi ne glede na pripadnost strank ali svetovno naziranje svoji domovini in brani, kakor sploh ves bolgarski tisk, ideale bolgarskega naroda.

Elizabeta Bagrjana:

Moja pesem

Le vzemi, čolnar, v lahkotno me ladjico svojo, ki morju brezšumno reže smolne valove in kakor do nebesa pot da od tod si utira, z galebi drznimi, prostimi, zdi se, da pliva.

Ko pridemo ven iz zaliva v odprto širjavo in kapljice slane ustnice nam oškropijo in veter od juga napolni nam jadra razvita in ladjica bela začarana plane v daljavo — tedaj, o čolnar, zapojem neališano pesem, zapojem pesem o svoji neznaní deželi, ki njeno ime kot oblak je nad mano povešen in pesem mi njena kot med je in vino.

Ob žetvi pojo dekleta pri nas temnooka, pripevajo fantje, na večer ob durih jih čakajo, po svatbah pojo in na preji, ko noč je globoka, in matere pojejo, ko nad mrtviní plakajo. O, pesmi nesrečne tako, zadušene in tihe, čul nisi še — morda enake ne najdeš na sveti, ker naroda ni, ki imel bi usodo bolj bridko in muko bolj težko, in voljo le nemo trpeti.

Na naših planinah sneg ne topi se v poletju in morje je majhno, toda ime mu je Crno. Vrh gore je Crn in večno srdit je in mračen in zemlja je črna — plodna, a tožna brezumno.

Le vzemi, čolnar, v lahkotno me ladjico svojo, ki ljubi brez straha zapenjene, smolne valove; na pot se odpravimo, na potovanje brez kraja, do nebesa in galéba, ki svobodno plove...

Prevedel: Neznani.

Spomin na Bagrijano

Mislim, da je povsod tako kakor pri nas: s tisoč računih se znamo sprijazniti, jih trpeti, celo priznavati; če ne zaradi njih samih in njihove vsebine pa iz navajenosti, ki jo poraja njihova trdovratno vztrajanje, njihova nepretrgana navzočnost v duhovni ali zunanji bližini. Toda tri, štiri resničnosti ostanejo zmeraj zoprne, nesprejemljive, kljub razvoju, kljub tako zvanim zahtevam časa in kljub pravilom. Med teh nekaj nesprejemljivosti spada ženska umetnost, ali da se omejim na njeno, moškimi najbolj neljubo obliko, ženska literatura. Morda se te besede zde preveč osebne, sumljivo podobne zvokom iz neumne preteklosti; marsikdo bi mi utegnil očitati tako ali tako pogojen tradicionalizem. A ne skupaj ne izpodbije te, recimo, moške resničnosti.

Vem, da je za nas ta resnica še dosti bolj brutalna kakor za splošnost. Ženska literatura je za nas zmeraj nekaj, kar odpravimo z nasmehom ali ostro domiseljo, še večkrat pa banalno besedo. Zmreaj je videti, da gre pri omembi ženske literature za nekaj neobglednega, kar se v neumnem naporu stresa čez svoje zmožnosti. Ženska literatura — simbol nepristnosti, izraz večne ženske težnje po ugajanju; težnja, ki ne ostane nikdar zgolj težnja, marveč se prevrže v pretvarjanje. S tem se odreče iskreni obliki in zdrane v nesorazmerje, kakršno vidimo v lihožitju za dva solda, vključenem v pozlačen okvir za tisočake. Roba za diletante in imejitelje poceni okusa, kvečjemu še za spoštljivo domačo rabo.

Vem, Mundsetova in še dve ali tri služijo za obrambni zid proti takim sodbam. Toda ob njih, izjemah, se zdi resnica še vidnejša.

V umetniku ljubimo človeka, ki je večji, v doživljanju zgoščenejši, v podajanju neskončno bolj ustvarjalni od nas samih. Ljubimo njegov pogled čez širino in skozi globine; njegovega duha, ki hkratu objame vse, kar ni vsak zase kot drobci živimo. Ljubimo njegova pota po svetu, ki si ga gradi v zanosu iz tvari, vidnih, dojemljivih odlomkov v celoto, ki nam vsiljuje lepa spoznanja, misli, prepričanja, hrepenenja. Vemo, da je njegov svet prostornejši, bolj neomejen, bolj svetel in bolj temen od našega.

Ljubimo še zlasti umetnika, ki ta svet ponazarja ne le umetniškim, marveč tudi v življenjskim ustvarjanjem. S svojim življenjem, ki ga v malenkostih prepaša ta njegov pravi poklic. Ljubimo večjega človeka, celotnega človeka.

Torej bi v umetnici ljubili dovršenejšo, večjo žensko. Recimo popolno žensko. Nedvomno bi jo — moška umetnost in njeno iskanje žene, ideala po smislu umetniškega ustvarjanja, najbolj govori za to. Za ljubitelje vzgledov navedem Danteja in Prešerna. Tisočletja umetnosti so priče te, tudi moške resnice. Toda...

Tu se prične filozofija. Toda s tem premišljanjem sem napisal bistvo tega, kar naj bi dalo vsebino kratkemu spomenu na Bagrijano. Ne utegnem, da bi iskal za označbo teh stavkov slovensko rečenico za tisto, čemur pravijo po francosko hommage. Hommage à Bagrijana.

Bagrijana, bolgarska pesnica, je prva umetnica, ki sem jo srečal tako, ne v knjigah. Vedel sem zanjo iz knjig, vedel sem, da je drzno, pogumno začela odkrivati to malo slovensko umetnost Bolgarom, da je začela živeti zadnja leta prav za prav med Balkanom in Triglavom. Videl sem jo od daleč pri obiskih v Ljubljani; kak večer smo se

navduševali med begotno bleščavo njenega nemirnega življenja.

Vse to bi utegnili na človeka vplivati, da bi ob srečanju ne videl v njej glavnega; umetnice. Zato je bilo prav, da smo se spoznali izven vsega tega, kar bi nas doma oviralo pri pogledu in presoji.

Mimogrede smo se pozdravili v Genovi; tako nakratko, da je bilo komaj dovolj za radovednost oči. Prvi vtis ni bil tak, kakršnega se človek pri umetnicah boji: nepristno, odbijajoče, zatajevanje ženskega; zunanje stremiljenje po moškostu. No, Bagrijana, je umetnica, to se pravi, pristna ženska.

Zatem je prišel teden skupnega bivanja v Barceloni, skupne poti, skupna odkrivanja majhnih lepot velikega mesta ob morju z istimi mladimi prijatelji, ki menda danes ni nobenega živga.

Vožnje po Kataloniji, slava, lepote. Nazadnje dolg izlet po tisti pravilni obali v maju. Terase, plamenice v nagelnih in večernem soncu, bela dvorišča samostanov. Pogledi čez črno, luknjičavo razjedeno pirenejsko obalo, nad katero je divjala južna pomlad.

Vse do tedaj sem sovražil deklamacije, s katerimi se morajo ob lepih prilikah postavljati ne-

rodni otroci. Tisto popoldne bi se mi zdelo še zlasti nemogoče poslušati čigarkoli pesmi iz njegovih lastnih ust.

Sedeli smo pod pisanim robom zemlje in gledali morje, kako je kar naprej potovalo domov in se penasto uničevalo med skalami. Ne vem, če je morje moški ali ženski simbol; zmeraj je nekaj velikega, ob čemer se da ure in ure molčati.

Bagrijana pa je kljub vsemu temu začela napol naglas praviti svojo pesem iz »Zvezde mornarjeve«. Počasi, brez viharne naraščanja, preprosto, kakor so preproste velike resnice. Bilo nas je okrog pet ali šest, poslušali smo, ta tuji jezik ob zapadnem šumenju Sredozemlja, ki ni pripovedoval nič več in nič manj kakor morje pod nami.

...na pot se odpravimo, na potovanje brez kraja do neba in do galeba, ki svobodno plove...

Mislim, da je bilo to. Morda še celo kaj lepšega, toda prenesel sem vse. Bilo je lepo in sila neprijetno: vsaka beseda je podajala priznanje, da je Bagrijana tisto, v česar resničnost tako težko verjame: umetnica, ženska, človek, ki ga v umetnosti ljubimo.

Spoznanje me ni prepričalo na sploh; toda za Bagrijano me je. Ob tem uradnem priznanju sem napisal ta spomin, ki morda vonja po staromodnosti kot priznanje in kot poklon. Napisal sem ga kot hommage za Bagrijano in za literaturo, katero njena sila bogati.

Mirko Javornik.

Mihalj Madžarov, bivši minister:

Bolgarsko-jugoslovanska pogodba

Mi jo smatramo za velik političen dogodek, ker odgovarja čustvom in željam obeh narodov, ker vidimo v njej novo strujo tibega in mirnega razvoja obeh narodov, ker krepi poročila neodvisnosti obeh držav, ker da večjo možnost Bolgarom in Jugoslovanom, da živijo prijateljsko in bratsko, da se gospodarsko razvijajo bolj na široko. Vsi narodi, veliki in majhni iščejo danes prijateljev, da bi si povečali svojo silo in bogastvo. Pogodba je velik korak do vzajemnega razumevanja in bratskega sodelovanja. Ne more napredovati narod, ako nima zaimenjenega notranjega in zunanje miru. Naš narod ni pokazal samo enkrat, kam so obrnjeni njegove simpatije in kakšne so njegove želje. Bolgarski car in njegova vlada so odgovorili tem čustvom in željam. V takih nacionalnih vprašanjih mi ne moremo biti razdeljeni.

Običajno se govori, da je dobra notranja politika tudi dobra zunanja. Tako je tudi v drugih državah. Kdor je zasledoval našo najnovejšo zgodovino, se bolj pa tisti, ki jo je preživel, ve, da smo ob slabi zunanji politiki imeli tudi razdore in prepire v notranjosti, kadar pa smo imeli zunanjo po-

litiko, ki je odgovarjala čustvom bolgarskega naroda, smo imeli tudi notranji mir, imeli smo svobodo in zakonitost.

Prepričan sem, da je to tudi ob tej priliki res. Pomirjeni na zunanji, urejeni v notranjosti se bomo posvetili mirnemu delu in kulturnemu razvoju.

Kakor ste videli, bralci, pogodba o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo ni bila sprejeta z radostjo samo od dveh narodov, Bolgarije in Jugoslavije, temveč tudi od drugih narodov na Balkanskem polotoku, od velikih sil, ki drže danes v svojih rokah usodo sveta celo take države, ki jih drugi štejejo med vojno ljubice, so pogodbo odobrile.

To je očitno znamenje, da je delo, ki ga opravljata dva bratska naroda, vsečloveško, ki bo pripomoglo k pomiritvi sveta. Pred kratkim še je bil Balkanski polotok na glasu, da je ognjišče nemirov in krvoprelitja. Naša domovina je dala dober dokaz svojemu miroljubju. Pozabila je mnogo minulega in obrača svoj pogled v svetlo bodočnost. Katera druga dva naroda sta si bolj blizu kot Bolgari in Jugoslavo? Nekoč udeležba narodov v vladi ni bila velikega pomena in radi tega je bilo mogoče vladati brez narodne volje, toda danes mora odgovarjati notranja in zunanja politika narodnim stremiljenjem in narodnim zahtevam. Torej ni nič bolj naravno, da zunanjo našo politiko pripeljejo do enomiselnosti in prijateljstva predvsem z nam najbližjimi narodi in da se naslonimo na kamen večnega prijateljstva. Naj bo blagoslovljen dan, ko bo kraljeval notranji in zunanji mir. Hvala vsem, ki podpirajo tako politiko!

Ivan Stojanov, Solija:

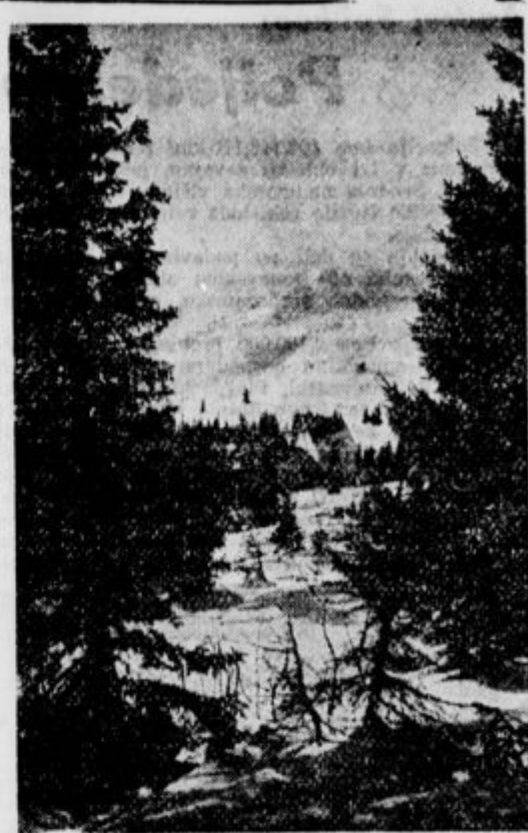
Razvoj Bolgarije v novem času

Med balkanskimi državami je najmlajša Bolgarija. Srbija, Grčija in Romunija (od začetka pod formo dveh kneževin, Moldava in Vlahija) so se osvobodile z rusko pomočjo v letu 1833, dasi kol vazalne kneževine, Bolgarija pa je dobila svojo svobodo šele leta 1878. Celih 45 let je minulo, odkar so imeli sosedi Bolgarije srečo, da dobijo državno politično svobodo, katere bolgarski narod še ni bil deležen. Seveda to ni ostalo brez vpliva na občni razvoj bolgarskega naroda, kakor tudi ne na njegovo meddržavne odnose in njegov položaj.

Glavni značaj nove bolgarske zgodovine je, da se je začel preporod bolgarskega naroda s prosveto, a ne po politični revoluciji. Prva narodna politična revolucija na Balkanu je bila srbska (1806. leta), kateri je sledila 15 let pozneje grška. In v obeh teh narodnih revolucijah so se Bolgari iz bratskega sočustvovanja borili na strani sosednjih narodov, pričakujoč od dobrega izida revolucij tudi izboljšanje stanja in usode za svoj narod. »Takrat je bil on srečni čas,« piše francoski duhovnik G. Songeon, »ko so se borili in umirali skupaj buntovci od Kapaonika in hajduci z Balkana.« (Hist. de Bulgarie, Paris, 1913.)

Toda to je bila le delna udeležitev Bolgarov v prvih balkanskih narodnih revolucijah. Bolgarski narod v celoti ne samo da ni bil pripravljen za podobno revolucijo, ni imel niti dejanske možnosti za to: pod turškimi jarmom je bil bolgarski narod najbližje središču otomanskega imperija, najbližje

njegovim vojnim silam, ki so bile porazdeljene po strateško najvažnejših bolgarskih krajih kot sloječe garnizije. V tem položaju, v tako važnem zgodovinskem trenutku prve polovice XIX. stoletja — v spomladni narodni revoluciji v Evropi (1848 do 1870. leta) bolgarski narod, vkovan od 4. stoletja v verigah dvojnega robstva — duhovnega (verskega — grškega) in političnega (turškega) ni imel možnosti, da bi se razgibal; lu tedaj si je bolgarski narod zadal za nalogo, da uniči najprej najsihibejšega nasprotnika, t. j., da se osvobodil verskega jarma zvitih Grkov. Odpor bolgarskega naroda proti verski sužnosti je ostal v zgodovini zapisan kot duhovno prosvetna revolucija — cerkveno vprašanje. Prvi klic za to mirno revolucijo, ki ni potrebovala in zahtevala orožja, je izdal skromni redovnik od »Svete Gore« — otec Paisij. Toda mirna revolucija se je izvedla šele 77 let po klicu očeta Paisija — da čuva Bolgar »svoj narod in jezik« (1839). Cerkvena revolucija bolgarskega naroda (1839—1870) je zaznamovana v zgodovini kakor pametna in skromna revolucija in popustljiva v svojih zahtevah: od začetka je zahtevala samo narodno duhovništvo, 3. aprila 1860. leta pa se je zasukala v resen napad, ko so Bolgari prisilili voditelje cerkvene borbe, da pretrgajo vezi s carigradskim patriarhatom. Od tega trenutka ves bolgarski narod sodeluje v novo oživiljeni cerkveni revoluciji. In zato tudi konča s polnim uspehom ter povzroči padec 8 grških patriarhov in izšli od

Zimska pokrajina na Rila planini

otomanske vlade ustanovitev posebne bolgarske ekzarhije, potrjene z državnim aktom.

Vzporedno z bolgarsko cerkveno revolucijo teče z vso paro razvoj bolgarske prosvete in književnosti: v kratkem času so bile ustanovljene številne bolgarske šole, izdajajo se knjige in periodičen tisk. Bolgarski narod je izdal knjige, postavil cerkve in šole: šole so vzgajale novo bolgarsko izobraženstvo, cerkvena revolucija je zapisala ime »Bolgar (blgarin)« in »bolgarsko vprašanje« v mednarodno politični slovar.

Otomanski režim in mednarodni položaj med tem časom ženeta bolgarski narod z vso neizbežnostjo v narodno politično revolucijo. Pripravljala so jo razna krajevna vlaška gibanja, ki so se ponavljala do 1830. leta.

V 60. letih XIX. stoletja se pojavi ideolog in patriarh bolgarske narodne revolucije — Georgi Sava Rakovski. On je dal tudi odločujoče geslo »svoboda ali smrt«. Pod njegovim vplivom se prične priprave za politično revolucijo preko uporabnih čet tudi izven Bolgarije. Toda žalostni konec teh čet je izpremenil naloge in taktiko bolgarskih revolucionarnih voditeljev: z neustrašenim in odločnim Vasil Levski-jem se začne organizacija notranje bolgarske revolucije. Neamiselna akcija, rop turškega poštnega voza v soteski Arabakonak, je napravila konec njegovemu delu in tudi njegovemu življenju. Toda njegovo delovanje je rodilo posnemovalce, druge »apostole za svobodo«, ki so agitirali in pripravljali splošni narodni upor v širih revolucionarnih oblaših. Tretja oblast je objavila dne 20. aprila 1876. leta tako imenovano aprilsko (srednjegorsko) revolucijo. Bolj delo navdušenja, kakor materialno in politično pripravljenost, je bila ta revolucija krvavo zadušena od Turkov: več kot 70 vasi in krajev je bilo požganih med Srednjo goro in Rodopi in več kot 20.000 Bolgarov, od otrok do starecev, ubitih ali odgnanih v pregnanstvo.

Aprilska grozodejstva v Bolgariji so razdražila splošno mnenje v celi Evropi. V Turčiji je nastal prekrat, ki je dovedel do prestola Abdul Hamida. Njegovo zavlačevanje ustavnega vprašanja je povzročilo — vmešavanje Evrope. V Carigradu sklicana evropska konferenca (koncem leta 1876) je izdelala načrt za reformo v Turčiji, ki ga pa ni hoteli odobriti. Ruski car Aleksander II., kot mandator Evrope, zaradi tega objavi osvobodilno rusko-turško vojno (12. IV. 1877).

Z uspehom ruskega orožja in s podporo bolgarskih vatašev dovršena vojna se je končala z Berlinskim dogovorom (1. VI. 1878), ki je raztrgal bolgarsko zemljo.

Po berlinskem kongresu se začne novo državno politično življenje v Bolgariji. Ze od začetka ima mnogo ovir: z ene strani berlinski dogovor onemogoči za dolgo bolgarsko narodno zedinjenje, z druge strani pa postavi v notranjosti mnogo zaprek z ustanovitvijo male kneževine Bolgarije pod vazalstvom Turčije. Po zedinjenju (1885) tako imenovane Vzhodne Rumelije s kneževino in zlasti po proglasitve popolne svoje neodvisnosti (1908) je napravila Bolgarija nov poskus zedinjenja bolgarske zemlje, toda brezuspešno.

Sedaj skrbi bolgarski narod za gospodarski napredek države in za ohranitev najboljših odnosov s sosedji.

Notranjščina cerkve sv. Jožefa v Soliji.

Damjan Kalfov:

Mali tiran

Tineček se je spet zbudil kot ponavadi, udaril mamico dvakrat z ročico, zlezal izpod odeje in začel včkat.

Mamica iztegne vsa zaspana roko, ga vzame v naročje in se popravi v postelji.

»Tibo bodi moj mali! Ni-na, na-na, angelček moj, ni-na na-na ni-na na-na.« Toda Tineček ni hotel razumeti, kakor nikdar. Neprestano in vse glasneje joče.

Zbudi se oče.

»Ne, tega ne morem več prenašati! To ni nobeno spanje! Uh, kakšno življenje!«

Tudi on iztegne roko, prižge nočno svetilko in pogleda na uro.

»Glej! zavpije jezno, »spet dve in dvajset minut! Točno dve in dvajset minut!«

Tineček pa joče, dere se kot prašček, obešen za zadnje noge.

Da bi ga pomirila, mu da mamica malo mleka. Tineček pa odrine stekleničko, da se razlije po maminii spalni srajci.

»Uh, boljše bi bilo, da se ni rodil! To vrešče!«

»Daj, trkaj po posteljnici, pa bo zaspal!« reče mamica.

»Ej, nepridipravček, sinček Tineček, sinček Tineček, reci: ata — mama, ata — mama! Daj, reci: ata, mama!...«

Ni! Niti »ata-mama«, Tineček je znal samo eno: dreti se, kolikor se more — in se je dri, dri na vse pretege.

Iz drugega koša se oglasi Matijček: »Ma—mama!«

Jezem in zaspan zazdeha kot starec: »Spet me je zbudil Tineček! Oh, ta Tineček! Ma—mama!«

Ia seže z roko pod zglavje, da vidi, če ima tam še svojo knjigo s podobami.

Mamica vstane s postelje in ujčka Tinečka po sobi: »Aja—tu—tu—ja!...«

Ne pomaga nič. Niti to ujkkanje.

V spalnici pri sosedu se prižge luč. Oče skoči, zapre okno in spusti zaveso.

»Boš videla, da nas bodo policijsko izgnali s tega kraja. Boš videla! Tako lepe, tako čiste so noči, in niti enkrat ne moremo spati pri odprtem oknu!«

Mamica se zopet vleže in se dela, kakor da spi.

»U—u—u!« joka. »U—u!« Ugasi svetilko in udarja po postelji,« reče možu. Tudi ti, Matijček, pomagaj! U—u—u!«

Kakor sinoči in kakor vsako noč že mesec sem, je ata zabel z desnim kazalcem tipkati po posteljnici. »Tik—tik—tok...«

Zdaj se je zbudil pišček in zalaja: »Hov, hov, hov!«

In vsa spalnica se je spremenila v malo mežnarjaro. Vsi so bili zaposleni in vsak je hotel kar najbolj vestno vršiti svojo nalogo. Tineček pa je kričal še bolj, tako, kakor da koljejo praščka. Mamica je zaprla oči in jokala, kolikor je mogla žalostno. Očetov upogojen kazalec se je spremenil v avtomatsko kladevce, ki je vedno glasneje pribijalo svoj »Tok! tok! tok!« na rob postelje. Kar pa se tiče piščka, je lajal in beval kakor pravi buldog. Najprej je začel le polahno, potem pa se je razvil tako, da je pozabil, zakaj je začel lajati: lajal je in beval kakor tako, brez misli...

Tineček utihne za hip, potem pa spet v jok. Toda zdaj že s prestanki.

»Tise, tise toli! Prestanite!« pravi mamica in zaplaka.

Najprej utihne oče, potem Matijček, nazadnje pišček.

»Tih! Tih!«

Tineček zaspil.

Oče vstane, vzdigne potihno zaveso in odpre okno. V hipu je bila soba polna dišečega vonja po španskem bezgu. V spalnici pri sosedu ni bilo več luči. Čisto oddaleč, tam nekje s periferije mesta, se je čul komaj slišen žvižg tovarniške sirene...

Zjutraj prilize Tineček k očetu in se mu vade na vzglavje.

»Ma ma, ta—ta, ma—ma, ta—ta, ma—ma, ta—ta!«

»Primi ateka za nos! Primi ga za nos!«

Tibo, previdno prime Tineček z dvema prstoma ateka za nos...

Ata odpre oči.

»Ej, ti živalca mal! Čakaj, te bom že nabil, prav gotovo, boš videl!«

»Poljubi ateka, poljubi ateka! Ej, tako, tako! Poljubi me, Tineček! In zdaj jaz tebe!«

Veselo gleda Tineček, kaže svetle zobčke in nastavi svoja polna, rdeča lica.

»Povej, Tineček! Povej, kako ti je ime?«

»Te-ne!«

»Kako? kako?«

»Te-ne!«

»Oh, ti mali deraš ti! Ti nepridiprav! Daj sem lice, daj, da ga pojem, da ga ugriznem, ta lička, to ročice, tebe vsega, Tineček, maj sinček!...«

Toda drugo noč se je zgodilo, kar se ni še nikoli pred tem.

Oče se spet zbudi sredi najlepšega sna. Prižgo luč. Točno: dve in dvajset minut...

»Moj Bog, reši me že tega, vzemi mleč je to žila mamica, vsa zaspana, vsa obupana. Uboga, podobna je bila že pravi seni!«

Ni! Ne pomaga. Niti mamičino jokanje, niti očelovo tipkanje, čeprav je tolkel z obema kazalcema, niti pomoč Matijčkova, niti bevsanje piščkovo. Tineček se je dri na vse naštine, ostro, da je šlo kar skozi ušesa, in brez prenehanja.

Kakor da je preboden s tisoč kopji, zakriči oče ko nor:

»To je že od sil! Saj nisi človek!«

Malo je manjkalo, da ni zagrabil Tinečka in ga vrgel skozi okno, ali vsaj tresel ob tla.

»Tiran si, Tineček! Pravi tiran! Ne pa človek!«

Mamica začne, zdaj pa ne več skrivaj, temveč glasno, solze ji kar vro.

»Vse nas boš uničil do smrti. Ubil boš nas, nepridiprav!« je rekel oče.

Mamica se jokajoč nagne k njemu:

»Nikar, atek, nikar tako. Bolje je, da greš v salon!«

»To ni več življenje, to ni življenje. Najbolje bi bilo, da grem kam daleč odtod!«

In vzame odejo ter gre v salon, kjer mirno zaspi — bogve kdaj.

Pozno zjutraj se mamica in Tineček, bos in v sami srajci, ustavita pred vratmi salona.

»Potrkaj, Tineček! Potrkaj! Atek je tam notri, atek! Potrkaj s prstkom!«

Tineček skreči svoj prstek in začne trkati na vrata:

»Ta—ta... Te—ne!... ta—ta! Te—ne!«

Vrata se hitro odpro.

»Le počaj, Tineček. Zdaj bom pa jaz tebi tata —tene! tata—tene! A sinoč? A sinoč? Nisi priden, Tineček! Nisi priden! Čakaj, zdaj ti bom že dal tata—tene! ta—ta tene!...«

In ves vesel — kakor da se ni nič zgodilo — je atek zagrabil malega Tinečka, svojega malega tirančka, poljubila ga po ličkih, po nožicah, postavi si ga kot jezdeca za vrat, in začne korakati v pred-sobi po taktu znane melodije, ki jo žvižga:

»Tineček ni dober, tara-ri-ri-rum! Tineček sinček — tara-ri-ri-rum, tara-ri-ri-rum, moj sinček Tineček, hople!«

Poslovenil td.

Andrej Spilkov:

Poljedelstvo v Bolgariji

Bolgarija ima 103.146.170 km² površine, ki je razdeljena v tri oblasti: severno, južno in jugozapadno. Srednja nadmorska višina je 480 m. Napajajo veliko število rek, toda v letnem času vode zelo upadejo.

Podnebje se deli po padavinah v naslednja območja: suho ob Donavskem obrežju, zmerno celinsko, prehodno sredozemsko, morsko in planinsko.

Bolgarija ima 6.100.000 prebivalcev s približno 825.535 kmečkimi gospodarstvi; večja od teh so v deželah Burgaski, Plevenski, Staro Zagorski in Vidinski. Vse druge dežele imajo samo mala gospodarstva, ker so goste naseljene ter so tudi sami gospodarski pogoji vzrok, da so gospodarstva zelo majhna. Največ kmečkih gospodarstev je v trnovski, sofijski, plovdivski, burgaski in vračanski pokrajini. Bolgarsko kmečko gospodarstvo trpi na velikem razkasanju posestev; ustanovljena je bila posebna služba »komasacij« pri poljedel-

stencil, Gabrovo, Drenovo, Elena, Trojan, Teteven. Tobačni nasadi so v bolgarski Macedoniji v mestih: Kirdžali, Mastanli, Haskovo, Acenovgrad, Dupnica in Plovdiv.

Vrtnarstvo: Plovdiv (riž, paradižniki), Gorna Orehovica. Proizvodi sočiva se modernizirajo in se zelo veliko sočiva izvažajo v tujino, sveže ali pa konservirano.

Živinoreja se goji zlasti v okolih: Pelven, Lukovit, Sevljevo.

Naravni in gospodarski pogoji pospešujejo razvoj sviloreja, ki je važna za kmečko gospodarstvo. Posebno je razvita sviloreja v mestih in okolih: Svilengrad, Harmanli, Vraca. — Druga važna kultura je — roža, bolgarski narodni ponos. Pridelovanje rož je zelo odvisno od podnebja in zemlje. V gospodarskem oziru je pridelovanje rož za destilacijo rožnega olja zelo važna za prebivalstvo, ki živi od tega pridelka. Znamenita »rožova dolina«, ob rekah Tundže in Strume in po obron-

Iz Rožne doline pri Kasanliku

skem ministrstvu, ki je rodila zelo dobre uspehe. Do 2. stoletja nazaj je bila glavni vir dohodkov in sploh glavno delo kmeta — živinoreja. Od živinoreje je prešel bolgarski kmet k obdelavanju polja. Po vojnah se je obdelovanje usmerilo v pridobivanje trgovskih in industrijskih rastlin — tobaka, sladkorne pese, solunice, bombaža i. d. V mnogih krajih se je gospodarski sistem specializiral po najdobitnejših rastlinah v naslednja gospodarstva:

Vinogradništvo: Suhidol, Leskovec, Asenovgrad, Sliven, Cirpanj, Plevni i. dr. in sicer se pečajo z njim kmetje, obrtniki in družine uradnikov. Gospodarsko je to zelo važno, ker se vinska trta sadi le na taki zemlji, ki ni porabna za druge kulture. V Bolgariji raste odlično namizno grozdje, znameniti »Alfus-Ali« in »Damjat«, ki se izvažajo zlasti v poslednjih letih v zelo velikih množinah na vse evropske trge.

Sadjarstvo uspeva zlasti po planinskih krajih, tam, kjer je podnebje bolj vlažno in pomlad pozna. Pred nekaj leti je bilo sadjarstvo še bolj domača zadeva, v poslednjih letih pa, ko se je dvignil izvoz sadja, se opaža čimdalje večje zanimanje za umno sadjerejo po najnovejših izkušnjah. Najbolj znana središča sadjarstva so Kju-

kih Stare planine, Srednje Gore in v Rodopi so glavna mesta pridelovanja rož.

Glavne delovne sile v kmečkem gospodarstvu so domače: ljudje in živina; tujih rok je pri bolgarskem kmečkem gospodarstvu le malo. Bolgarski kmetje dobivajo kreditno pomoč od bolgarske zemljedeljske banke in kreditnih združenj.

Glavne kulture, ki hranijo bolgarskega kmeta, so: pšenica, rž, koruza, ječmen, oves, tobak ter solunice, bombaž, konoplja in sladkorna pesa.

Živinoreja je zelo važna za gmojni položaj kmečkega in narodnega gospodarstva sploh, toda je še vedno precej preprosta. Izmed domačih živali ima Bolgarija: konje, mule, osle, goveda, bičve, ovce, koze in svinje.

Razširjena je tudi kokošjereja; veliko jaje se izvažajo v inozemstvo.

Poljedelsko ministrstvo pospešuje živinorejo z vsemi silami, ustanavlja poskusne postaje in kmetijske šole v vseh oblasteh Bolgarije; pomaga z izrednimi fondy, da bi se kmečko gospodarstvo razvijalo vzporedno s splošnim kulturnim napredkom države.

Mnogo truda in veliko žrtev je bilo treba, da je Bolgarija v kmečkem gospodarstvu dohitela druge kulturne države.

Odziv tega obiska jugoslovanskih gospodarstvenikov je bil iskren poziv za gospodarsko zblizanje, ki smo ga dobili nekoliko mesecev pozneje iz Ljubljane. Občni zbor Trgovske in industrijske zbornice je namreč po referatu predsednika zbornice g. Jelačina soglasno sklenil, da se pristopi takoj k intenzivnemu delu za gospodarsko sodelovanje obeh držav. Zbornica je sklenila tudi zaprositi jugoslovanskega ministra za trgovino in industrijo in kraljevsko vladu, da vzamejo v bodoči program vse priprave za sključitev carinske zveze med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Vprašanje carinske zveze med obema državama ni novo. Že leta 1905 je bil sklenjen dogovor za carinsko zvezo med takratno Srbijo in Bolgarijo. Dogovor je bil soglasno sprejet v našem »Narodnem Sborniku«, toda ga ni bilo mogoče uveljaviti radi opozicije Avstro-Ogrske.

Nekaj let pozneje je bil na pobudo Sofijske trgovske in industrijske zbornice ustanovljen odbor za zblizanje bolgarskega in srbskega naroda na gospodarskem temelju. V odbor so stopili znani gospodarski in vidni možje obeh držav. Toda vojne s svojimi posledicami so zavrele stike med gospodarskimi trogi obeh držav.

Danes, ko imamo zopet normalne odnose z Jugoslavijo, je vprašanje postalo še bolj pereče. Današnji trenutek se nam zdi še bolj prikladen za zblizanje prav zaradi mednarodnega gospodarskega položaja. Načrti o gospodarski samozadovoljivosti narekujejo malim evropskim narodom ustanovitve večjih gospodarskih področij. Zblizanje med balkanskimi državami se more doseči najlažje z dvostranskimi gospodarskimi dogovori. Koristi, ki bi jih imela Bolgarija in Jugoslavija od dogovora o carinski zvezi, bi bile velike. Na ta način bi se ustanovila velika gospodarska enota in večji trg, katerega ne bi mogel nihče prezreti, najmanj one države, ki uvažajo svoje proizvode v balkanske države. Taka zveza bi obojem državama omogočila, da bi združeno in s skupnimi silami branili svoje pravice in da bi pri ureditvi svojih trgovskih odnosov s tujimi državami izvajali večje koristi za vnovčevanje svojih proizvodov.

Ljubomir Saralov:

Zunanja trgovina Bolgarije

Bolgarija je v trgovskih stikih s skoraj vsemi evropskimi državami, poleg tega še z nekaterimi državami bližnjega Vzhoda in z severo-ameriškimi državami. Važnejše države, s katerimi Bolgarija redno zamenjuje svoje blago so: Nemčija, Italija, Češkoslovaška, Avstrija, Anglija, Švica, Belgija, Egipt i. dr. Trgovina Bolgarije s tujimi državami v poslednjih letih je razvidna iz sledečih števil:

Uvoz v tisočih levov	1934	1935
Tekstilne surovine	756.583	703.131
rude in izdelki	388.719	597.179
stroji, aparati in orodje	244.437	581.456
blago za barvanje	107.248	108.090
kemični proizvodi	107.403	130.712
sur. za papir in pap izdelki	91.804	98.753
surovine za kurivo	98.102	3.521
medic. blago in medikamenti	65.731	67.212
usnje in izdelki	60.617	68.227
olja i. dr.	48.744	43.739

Kakor največ držav uvažajo Bolgarija posebno surov material za industrijo, stroje, tudi velike množine izgotovljenega blaga.

Izvoz iz Bolgarije v sledenje važnejše vrste blaga (v tisočih levov)	1934	1935
Tobak in drugi kol. izd.	1.024.104	1.402.321
presni in drugi izdelki	462.854	592.678
sadje, zelenjava, semena	328.134	684.009
hrana v zrni	318.158	150.467
surove in polobdelane kože	142.354	118.335
živa živina	99.083	102.395
odpadki, živalski in rastl.	70.231	68.709
rožna in druga eterična olja	36.124	48.530

Najvažnejše blago, ki se izvažajo iz Bolgarije, je prvovrstni tobak, ki se vsako leto dobro proda v državah srednje in zapadne Evrope, v Egipt, v severo-ameriških državah. Takoj za njim pridejo jajca, katera slovijo po dobrem okusu in trajnosti. V letu 1935 je prišlo na tretje mesto namizno grozdje, kateremu se je posrečilo zavzeti srednje-evropski in londonski trg radi svoje visoke kakovosti. Ostale blago, važno za izvoz, je hrana v zrni (žita, fižol, leva i. dr.), žive in zaklane kokoši, mlečni proizvodi, rožno olje, surove kože, velika rogata živina itd.

Trgovina med Bolgarijo in tujimi državami je urejena z dogovori in pogodbami. Redne trgovske pogodbe ima Bolgarija z Nemčijo, Jugoslavijo, Češkoslovaško, Italijo in Turško.

Kot dopolnilo k trgovskim dogovorom in pogodbam se morajo računati tudi pogodbe za ureditev dolgov, ki izvirajo od trgovske zamene blaga, ki jih (kliringi) ima Bolgarija s celo vrsto evropskih držav.

Trgovina med Bolgarijo in Jugoslavijo je zelo nepomembna radi enake gospodarske strukture obeh držav. Izmenjava blaga med Bolgarijo in Jugoslavijo v poslednjih petih letih je bila sledeča (v tisočih levov):

1931	16.304	6.335	— 9.969
1932	13.165	8.937	— 4.228
1933	8.098	1.646	— 6.452
1934	8.670	5.062	— 3.608
1935	8.417	22.608	+14.191
1936 I—VI	5.602	3.869	— 1.733

Dekle ob obiranju rož

Da se bodo odnosi med Bolgarijo in Jugoslavijo mogli okrepiti, mora med njima vladati duh razumevanja in prijateljstva. Mi smo prepričani, da sedaj obstoji ta duh. In zato so ljubljanski gospodarski krogi svoj predlog sprožili v zelo pravem času. Danes je bolj potrebno kakor kdajkoli prej, da se ta ideja prouči in raziasni. Z odločnostjo in vztrajnostjo bomo mogli odstraniti vse ovire — v dobrobit obeh držav.

K. Georgiev, bivši ministrski predsednik:

Vest o skorajšnjem podpisu pogodbe med Bolgarijo in Jugoslavijo ali sklenitve večnega prijateljstva, kakor je bila imenovana z odgovornih mest, je prinesla resnično radost med bolgarski narod. Saj je ne samo enkrat pokazal toliko nepriljubljenih bratskih čustev, pa tudi voljo za iskreno prijateljstvo in sporazum z zapadnimi sosedi. Z iskreno zadovoljnostjo moram zabeležiti, da so ta narodna čustva našla navdušen odmev med vsemi plastmi naroda v bratski Jugoslaviji. Ravno radi tega je že zdavnaj nastopilo ugodno ozračje za praktične korake na potu k zblizanju. Narodi na obeh straneh Timoka so v nestrpnem in opravičenem pričakovanju.

Stojimo pred praktičnim korakom, ki je velikega političnega pomena. Ta pogodba, ki čaka podpisa kot službeni akt, je hvaležen poskus odgovornih političnih činiteljev v obeh sosednih državah za harmonijo čustev in navdušenja njihovih narodov. To pomeni veliko pridobitev in zdrav temelj koristnega delovanja na polju bratskega medsebojnega razmerja. Na poslednje bi mogli gledati v bodoče z večjim optimizmom.

Vzlic gornjim dobro obetajočim znamenjem pa si ne smemo zapreti oči pred nekaterimi tujimi in žalostnimi dejstvi, ki so v očitnem protislovju s čustvi obeh narodov, da bomo videli, koliko predhodkov je še treba premagati in to s strani izobraženih krogov, preden bo do polnosti zmagal ideal iskrenega in bratskega sporazuma. Prav ta okolnost zahteva, da vsi iskreni borci za to razumevanje neprestano bdijo in da neumorno delujejo in tako opravičijo upanje, da objavljena pogodba ne bo ostala samo neka dekorativna fasada, ampak da bo postala močno sredstvo za uresničenje bolgarsko-jugoslovanskega bratstva.

K. Georgiev

Dr. G. V. Sarailiev:

Za gospodarsko zblizanje

Iz podatkov bolgarskega statističnega ravnanstva je razvidno, da je izvozila Bolgarija v Jugoslavijo v letu 1933 blaga 653.000 kg v vrednosti 1.646.000 levov. Bolgarski uvoz iz Jugoslavije je znašal samo 0.04% od celokupnega jugoslovanskega izvoza. V istem času je izvozila Jugoslavija v Bolgarijo 1.070.000 kg blaga v vrednosti 9.097.000 levov. Številke jasno kažejo, da je izmenjava blaga med obema državama zelo majhna. Nekateri so bili mnenja, da je tak položaj medsebojne trgovine zakrivilo v največji meri dejstvo, da nismo imeli nobene trgovske pogodbe. Toda tudi po sklenitvi rednega trgovskega dogovora in veterinarne konvencije med Bolgarijo in Jugoslavijo v mesecu maju 1934. leta ni nastopila pričakovana

stabilizacija in živahnjejša izmenjava blaga. Dosežene številke v letih 1934 in 1935 niso zadovoljive. Vzroke temu moramo iskati predvsem v sorodni gospodarski strukturi obeh držav, ki sta večinoma poljedelskega značaja.

Trgovina med Bolgarijo in Jugoslavijo bi se mogla zelo razviti, toda težko v okviru obstoječega trgovskega dogovora. V poslednjem času je med trgovskimi krogi obeh držav zrastle zavest, da je treba gospodarske stike med Bolgarijo in Jugoslavijo poživiti in da je to tudi možno.

Ta zavest se je zlasti pokazala ob gostovanju jugoslovanskih gospodarstvenikov, ki so nas obiskali spomladi leta 1934. Pod vodstvom predsedni Zagrebške trgovske zbornice — sedanega jugoslovanskega ministra za trgovino in industrijo dr. Milana Vrbanića —, predsednika Trgovske zbornice v Beogradu, Voja Petkovića, in predsednika Ljubljanske trgovske zbornice Ivana Jelačina je skupina prepotovala velik del naše države ter je bila povsod od gospodarskih krogov in ostalega prebivalstva prisrčno sprejeta. Namen obiska je bil: medsebojno spoznanje gospodarstvenikov, da se na način pripravi temelj gospodarskemu zblizanju med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Domača ročna vretena in preproste statve v Bolgariji še niso ob veljavo. V sredi eden izmed stoletnih starčkov — taka starost v Bolgariji ni nič nenavadna

Slovenci in bolgarsko osvobojenje

(Poročila „Slovencu“ pred 60 leti)

Sedaj poteka prav 60 let, odkar se je začelo osvobojeenje bolgarskega naroda. Dogodki pred 60 leti so bili pravi prelom slovenske zgodovine, od katerega smo se tudi Slovenci nadejali vsega najboljšega za vso našo narodno prihodnost. Imamo še na razpolago priče, to so naši listi iz tiste dobe, med katerimi je prav naš list »Slovenec« že tedaj z nepopisljivim navdušenjem in optimizmom spremljal vse dogodke na slovenskem jugu. Iz vseh števil tedanjega »Slovencu« veje nepremagljivo prepričanje, da je turškega jerebstva nad balkanskimi Slovani konec in da bo temu sledil tudi konec jerebstva nad avstrijskimi Slovani.

Naj zato na podlagi pisanja tedanjega »Slovencu« popišemo zgodovinske dogodke tiste velike dobe.

Pred odločbo

V Bosni in Hercegovini, v Srbiji in na Bolgarakem so se dvignili zoper turško moč vsi krščanski ljudje ter je nastalo veliko klanje na obeh straneh. Mala Crna gora je tedaj poklicala pod orožje vse svoje junaške sinove, kateri so v zvezi s hercegovinskimi vstaji začeli Turke točiti, kjer koli so jih mogli. Tisti boj se je udeležilo tudi več Slovencev, izmed katerih je bil eden — Mejaš po imenu — v boju hudo ranjen, od Turkov vjet ter odpeljan v Sarajevo, kjer bi moral prestati 15 let težke ječe. Po 16 mesecih pa je bil na prizadevanje avstrijskih oblasti pomolčen ter poslan v domovino, kjer je bil najprej od vojaških oblasti 4 dni zaprt, ker se kot vojak ni udeležil vsakoletnega vojaškega zbora, nato je potem »Slovenec« lahko dal na razpolago svoje doživljanje. Medtem pa je kri vedno bolj tekla. Turki so pošiljali v nesrečne kraje svoje tolpe, katere so tukaj plenile in morale po mili volji. Velele so sklicale konferenco v Carigradu, kjer naj bi se vse vprašanje rešilo za zeleno mizo. Rusijo so hoteli pregovoriti, naj odneha od okupacije, Turčija pa bo v slovenskih pokrajinah na Balkanu nekoliko popustila. Na tej konferenci je ruski zunanji minister Ignatijev izjavil, da Rusija ne bo okupirala Bolgarije, ako dobi jamstvo, da se v bolgarski zemlji uvede enakopravnost tudi za krščanske Bolgare. Lahko si mislimo velikansko razočaranje vseh Slovanov, ko so brali to izjavo. »Slovenec« je tedaj (13. prosenca 1877) v članku »Pred odločbo« zapisal tudi take stavke: »In čuditi se je, da je Ignatijev popustil okupacijo, ker brez nje si ne moremo misliti, kako bi se Bolgarom obljubljena enakopravnost mogla jamčiti.«

In res je bilo vse skupaj le diplomatsko manevriranje, med katerim se je Rusija, kakor tudi Turčija pripravljala na vojno. Na mejah med Srbijo in Turčijo ter v bolgarskih krajih so se že bili veliki boji. Pretresljivo je popisovanje trpljenja junaških bolgarskih vstajev, kateri so zapustili vse svoje ter se z orožjem v roki uprli Turkom. Tedaj je v »Slovenec« izhajal v obliki listka dopis »Nekoliko dni pri Horvatičih«. Horvatič je bil nekdanji avstrijski častnik, kateri pa je šel v srbsko službo ter vodil srbske vojake kneza Milana zoper Turke, kateri so takrat še imeli v svojih rokah vse Krajino z Nišem vred. Horvatičevim četam so se takrat poleg ruskih prostovoljcev pridružili še močni oddelki bolgarskih legij, katere je vodil srbski strani hotele udariti na Turka.

»Slovenec« podrobneje popisuje veliko žalostno bolgarskih legij:

Bolgarske legije

»Najznamenitejši dogodek v mojem bivanju v taboru pri Horvatiču je bil prihod bolgarskih legij. Ko sem privrkat videl te ljudi, veruje mi, da nisem znal, kako bi si razjasnil njih revščino. Raztrgani so bili tako, da jim je človek do živega videl skozi obleko. Vračali so se z Balkana, docela so bili premrli vsled same zime in lakote. Prišli so Horvatiča prositi kruha. Zalosten je bil pogled na nje, zlasti tistemu, kateri je znal, kako so zapustili dom, in kdor je znal, da so največ imovnih rodovnin ljudi, kupci in dijakci. Mnogo jih je po mnogo dni živelo le ob travi, ki raste na Balkanu po strminah, a ko so bili zopet začeli kruh jesti pri nas, razžalostili so se vsled tega... Bolgarski upor je poknil maja meseca. Pa to je bilo prevedo. Iznenadil je ta vstanek vse vodje in deležnike, ki so bili na tujem. Pogovorili so se, da Bolgarska sme vstati še le takrat, kadar Srbska in Crna gora. Ali na veliko nesrečo priprave na vstajo niso vse turški pozornosti... Ker so torej Turki izvedeli za nameravani bolgarski upor, so turški hodže začeli mohamedance hujskati zoper Bolgare. V deželo so privrli Cerkezi in divje tolpe, katere so začele klati. Zato so tudi bolgarske legije morale prej udariti, čeprav ne ni bilo vse pripravljeno. Ko so leta 1876 Turci nazadnje vzeli Knjaževac in Zajčar, je popisovalec moral proti severu do Donave, odkoder se je potem z ladjo vrnil v Belgrad. Tukaj ob Donavi je v Turn Severinu in v Kladovem zopet videl nove bolgarske legije, katere pa so bile bolj pripravljene ter so bile pod poveljstvom ruskih častnikov, ki so jih vojaško vadili. Dne 10. avgusta 1876 je videl v Negotinu močno bolgarsko četo pod poveljstvom ruskega kapitana, rojenega Bolgara Rajka Rajičeva. Od pesmi, ki so jih Bolgari pri svojem pohodu prepevali, si je zapomnil samo dve kitici, kateri je objavil:

»Neštene mi bogalstvo, neštene mi pari, mi iskame svoboda, človeški pravdini! Napred, napred, na boj da vrvm, dosta sme stojeli, stiga trpim!

Vreme je, da stanem svobodni hora mi, vreme je, da da strošimo turško igo mi! Napred, napred (itd.)«

Takole končuje svoj popis: »Voščil smo jim srečno pot in da bi zmogli sovražnika, kar je zopet vzbudilo gromovit krik: »Dolu turško igo! Marsi, kateri izmed njih je končal svoje mlado življenje v vrstah rusko-bolgarske brigade pri Aleksincu in na Džuniškem vrhu!«

Rusko-turška vo'na

Medtem je na spomlad leta 1877 vedno bolj gnilo upanje, da bi se mogel rusko-turški spor mirno rešiti. Aprilove številke »Slovencu« že sploščka napovedujejo vojno, ker drugače balkanskim Slovanom ne more biti svoboda. Ko je naposled ruski car Aleksander dne 24. aprila leta 1877 v Kijevu izdal vojni manifest zoper Turčijo, je »Slovenec« ta zgodovinski oklic na uvodnem mestu ponatisnil dobesedno. Rusiji je nato sledila takoj nato tudi Romunija. Ti dogodki so do dna duše presunili vse Slovence, čemur je dal izraza naš list 8. majnika 1877 v članku »Krvava zarja«, v katerem obravnava vso težo teh dogodkov ter končuje z besedami: »Molimo, da bi pravična stvar zmagala in da bi vojska za našo sv. vero in za našo slovensko narodnost zdravje razmere naredila ter tako pripomogla k lepi prihodnosti.«

In nato so prišli dnevi budih preskušenj. Vojna sreča se je sploščka nagibala bolj na stran sovržnikov. Rusi so le počasi napredovali. Medtem

pa je doma na Slovenskem vladni nemški tabor zlohotno namigaval, da bodo Turki porazili Ruse ter bo s tem konec tudi slovenskim narodnim sanjam.

Medtem pa je že 13. septembra »Slovenec« vsem Slovincem, ki so kar koprneli, sporočil veselo novico, da je 9. septembra padla turška trdnjava Plevna, katero so ruske vojske toliko časa oblegale. To je bilo veliko zadoščenje za vse Slovence. Še danes se starejši Slovenci spominjajo veselih klincev, katere so kot otroci slišali od svojih staršev: »Plevna je padla!« Vendar se je to veliko veselje kmalu izkazalo za prezgodnje, ker Plevna takrat ni še padla. To je seveda slovenske ljudi strašno potrla, da jim je moral »Slovenec« vlivati novega poguma. V uvodnem članku 27. septembra piše, kaj bi bilo, če bi Turki zmagali. Še večkrat so časopisi prinesli vest, da je Plevna padla, kar pa se je izkazalo za neresnično, ter so nemški častniki tako Slovane le begali ter jim jemali pogum. Bili so res hudi časi, ko je vsak Slovenec vedel, da se pri Plevni odločuje usoda Slovanov.

Plevna je padla!

V tistih težkih dneh negotovosti in pričakovanj je »Slovenec« prinašal članke, zakaj je za Slovence tako važno, če se Bolgarija osvobodí. Enkrat je bil list s tem člankom tudi zaplenjen. Bolgarija mora dobiti tako samoupravo, kakršno ima sedaj Srbija! Tako je klical »Slovenec«. Rusi pa se ne morejo zadovoljiti s samimi obljubami Turčije, da bo tako samoupravo Bolgarom res dala, ker Turki svojih obljub nikdar ne drže. Zato je bilo veselje toliko popolnejše, ko je »Slovenec« dne 13. decembra 1887 na uvodnem mestu naznanil, da je dne 10. grudnia Plevna res padla in da je vsa turška vojska ujeta. »S tem je vojska takorekoč že končana!« Tako kliče »Slovenec«, nato pa pravi:

»Ob Savi, ob Donavi, na severni in na južni strani balkanskih gora ustanovile se bodo svobodne slovenske države. Ubogi Bolgar ne bo več trepetal pred grozljivim in krivičnim Turkom. Le mi, ki nas veže kri do tega dosejati tako nesrečnega naroda, le mi se moremo njih rešenja prav veseliti in prav živo čutiti ga. In bolj ko vidimo, kako nekateri evropski narodi, ki poprej nobenega sočutja za trpljenje Jugoslovanov niso imeli, sedaj dan rešitve le s čimernim in zavistnim erem vstajati vidijo, tem bolj se moramo mi tega dneva veseliti, kajti kaj enakakega, kaj tako velikanskega kakor je odrešenje Jugoslovanov, se ne zgodi vsaki dan, tudi ne vsakih sto let enkrat... In ko bi naši slovenski očaki, kateri so videli Turka po naših krajih divjati, kateri so se mu mnogokrat morali v bran postaviti, ko bi ti naši dedi mogli iz grobov vstati in videti danes veseli dan odrešenja in plačila, glasno bi hvaleli Boga in rekli: »Sedaj hočemo pomirjeni umreti, ker smo videli veselo zarjo jugoslovanske svobode!«

Toda preskušnje še niso bile končane. Sedaj je še Srbija stopila v vojsko ter skupno korakala zoper sovražnika. Kmalu se je začelo prizadevanje za premirje. Rusi so prišli pred Cataldo in nato je bil sklenjen mir pri Sv. Stefanu, kateri je zagotovil Bolgarom svobodo. Srbija se je povečala in dobila popolno samostojnost, kakor tudi Crna gora, katere se je ves čas junaško borila s Turki. »Zarja vstaja na balkanskem polotoku!« je pisal »Slovenec« 24. januarja leta 1878 ter nato pravi takole, veseleč se bolgarske svobode: »Marljivo Bolgar, kakor ustvarjen za kmetijstvo, bode zopet obdeloval svoje polje, kupčija in obrtnjaki se bode razcvitali in tudi v duševnem oziru bodo napredovali. Vedno bolj se lesketa svoboda Bolgarov, rešenih po svojih ruskih bratih. Kak vpliv bo to imelo pri njih! Z radostjo pozdravljamo to zarjo vsi avstrijski Slovani. Tudi nam daje veselo upanje, da ne bomo vedno strahovani in vladani.«

Bolgarija ustanovljena

Na uvodnem mestu je 28. avgusta »Slovenec« prinesel mirovne pogoje, katere sta v Sv. Stefanu sklenili Rusija in Turčija. Točke 6, 7, 8, 9, 10, 11,

Jordan Jovkov:

Žanjec

(Odlomek iz romana.)

Dolga miza je bila pogrnjena kakor za svatbo v največji razredni sobi v šolski zgradbi. Pop Dočo, ki je dobro razumel ogromno slabost učenih ljudi do vsega narodnega, je najprej predlagal, da se mesto miz priredijo nizke kmetijske sofe, okoli katerih bi morali sedeti na blazinah. Vendar so to opustili, da ne bi vznemirili nevaženih meščanov, toda pri vsem ostalem je bil najstrožje ohranjen narodni red in navada. Jedila so bila neredna, posode — težki krožniki in pladnji iz stare medni, kakršna se daruje na svatbah ali krstih, lesene žlice, lesene skodelice in lesene steklenice. Ni bilo serviet za vse, ampak en sam velik namizni prt je krožil okoli mize. Preden so začeli jesti, so mlada dekleta s čisto novimi brisačami in s prav tako starinskimi bričici in laviro polivale gostom roke, da se umijejo.

Mizo so namestili tako, da je bil večji del sobe prost. To so napravili po navodih popa Doča. V sredini je sedel na najlepšem mestu starejši, polni in jedri gospod z rdečim rejenim lice in nizko postrizanimi lasmi. Roke je imel kakor otekle in na kratkih prstih so se lesketali mnogi prstani. To je bil predsednik Osrednjega poljedelskega društva in od njega so Ljuljakovčani pričakovali mnogo koristi za svoje družbo. Z ene strani je sedel pri njem Vlačan, a z druge — Nejklo, načelnik. Predavatelj tečaja so sedeli v isti vrsti in vsak izmed njih je imel sebi nasproti nekoga od uglednejših kmetov. Zupnik Dočo je sedel tako, da je mogel vse videti in da je mogel laže dajati ukaze. Žene so posedale zase, ali na koncu mize.

Na začetku večerje je bilo vse tiho, brez mnogo pogovorov, ker so bili vsi polni spoštovanja, ki so ga izkazovali gostom. Večja poživitev je nastala, ko so trije mladi pastirji, ki so se na hitro najedli, sedli mizi nasproti in zapiskali na svoje piščali. Zapiskali so stare narodne pesmi ne preveč žalostne in ne preveč vesele, bolj svečane, široke — tiste pesmi, ki se navadno pišajo na gostijah — ob jedi in pijači. Tedaj so dekleta, ki so hodila okoli, dvignila na lesenih krožnikih med, bele zvile in bele sire. Tudi kozarce so napolnili z vinom.

»Vzemite medu,« je Vlačan pozival goste. »Naš med je dober. Nekaj časa so nam nosili čebele celo od Eski-Dumaja in od Sumena, takšne panje smo imeli. Dober med je pri nas, ker pri nas imamo evleje vseh vrst... Vzemite, vzemite, vaše milosti!«

12 mirovne pogodbe se tičejo samih Bolgarov. Glavna vsebina je, da Bolgarija postane svobodna kneževina s samoupravo, s krščansko in neodvisno vlado, s svojo vojsko. Segala pa bo od arabskih meja in Donave do Črnege in Egejskega morja. Bolgarskega kneza naj izvoli bolgarski narod sam. Bolgarsko upravo pa bo dve leti nadziral ruski komisar. Turška armada zapusti Bolgarijo. Dokler Bolgarija sama ne dobi svoje armade, ostane na Bolgarskem ruska posadka.

Tako nekako so se glasile mirovne točke. Toda že 30. sušca je moral »Slovenec« v uvodnem članku poudarjati, da so evropskim državam še te bolgarske meje prevelike. »Bolgarija jim je prevelika, ker se boje močne slovenske države. Zato hočejo, da bi se naredili dve Bolgariji: ena na severu, druga pa na jugu Balkana. Ali bo ruski zunanji minister, ki se sedaj mudi na Dunaju, v to privolil? Če bi Madžari na Dunaju od Ignatijeva zahtevali, naj skriži Bolgarijo, naj se ruski diplomat pri tej priliki spomni, da tega od njega ne zahtevajo vsi avstrijski narodi, ampak le gospodujoča dualistična stranka. Tudi mi Slovenci želimo Avstrijo srečno, pa svoboda in samostojnost Bolgarov nas pri tem nič ne moti.« — To so bile odkrite besede, da se moramo danes kar čuditi tej veliki odločnosti in odkritosti.

Bridko razočaranje

Zato pa je številka z 9. julija prinesla po ruskem listu »Ruski Mirc« oster članek zoper rusko diplomacijo, v kateri se izraža vse razočaranje ruskega naroda in vseh Slovanov zaradi neodločne ruske diplomacije, ki ni znala izkoristiti svojih uspehov tako, kakor so to terjali interesi vseh Slovanov, zlasti pa Bolgarov. In 16. julija v uvodnem članku ob zaključku glasovitega berlinskega kongresa evropskih vesele, kjer je Avstrija dobila tudi mandat za okupacijo Bosne in Hercegovine, piše »Slovenec« takole: »Rusija je mnogo tega dosegla, kar si je naprej vžela. Vendar Rusi niso zadovoljni, ko vidijo, kako si sedaj drugi med seboj delijo, kar so Rusi s krvjo pridobili. Peče jih v srce, da delo osvobojenja kristjanov ni dovršeno vkljub tolikim žrtvam in zmagam, da velik kos Bolgarije v turških krepiljih ostane.«

Dne 20. julija je nato »Slovenec« prinesel sklepe berlinskega kongresa, kateri so bili obsežni v 64 točkah. Prvih 12 točk urejajo vprašanje nove bolgarske kneževine, ki bo po sebi samostojna s svojo vojsko in svojim vladarjem. Nadaljnjih 10 točk pa se tiče nanovo ustvarjene bolgarske dežele »Vzhodne Rumelije«, katere pa bo imela omejeno samoupravo pod vrhovno sultanovo oblastjo. Turki so dobili pravico v Vzhodni Rumeliji na določenih krajih še imeti svoje posadke. Deželo vlada poseben nadguverner, katerega pa imenuje turška vlada s privoljenjem vseh lokalnih Rusov. Ruske posadke pa smejo ostati v deželi samo še leto dni.

Tako se je končal ta veliki osvobodilni boj bratskega bolgarskega naroda za svojo svobodo. Tako je la boj odmeval po slovenski domovini pred 60 leti.

Naj končamo pregled naših tedanjih teženj. Zela in skrb ter žalosti z besedami »Slovenec«, kateri je v svoji številki 17. avgusta takole pisal:

»Volitev bolgarskega kneza v Trnovem bode za vse Slovence važen čin. Dežela bo dobila svoj deželni zbor, svojo armado, vse se bo uredilo na krščanski podlagi bratoljubja, enakopravnosti in mirnega dela in reda. Vstanovile se bodo šole. Potem bo prišel čas, da tudi mi Slovenci v duševno zvezo stopimo s tem slovenskim plemenom, saj dozdaj smo Bolgare komaj po imenu poznali... Zalost pa vlada na jugu Balkana, v prekrasnih dolinih kazarliški, v vinskih gorah silivskih, v rodovitni planjavi plovdivski. Evropska diplomacija lem krajem ni privoščila svobode. Še dalje morajo medleti v senci turškega meča in roparstva, vklepani v turško provincijo čudnega imena »Vzhodne Rumelije«. Veliko slabše pa se bo še godilo onim Bolgarom, ki ostanejo valed berlinske protislovanske zarole popolnoma v turški oblasti, to so Bolgari raztreseni okoli Odrina daleč tja proti morju. Za nje je slovenska kri zastoj tekla. Vendar upajmo, da se tok zgodovine ne bo dal ustaviti. Ze protestirajo izdani in prodani južni Bolgari, zbirajo se oboroženi, prepričani, da bo njihova kri več veljala kakor tinta diplomatov...«

Po živem pogledu njegovega lica se je dalo razbrati, da je zelo zadovoljen.

Radulov je bil prav tako tukaj. Bil je nekaj zamišljen, malo je pripovedoval, in kadar ga niso gledali, je jenal kos papirja, nekakšno drobno povito pisemce, čital ga pod mizo in spet skrival. Po vsem se je videlo, da njegove misli blodijo daleč nekje.

Zene so tudi postale malo zgovornejše in se razživele. Moškimi najbolj blizu je bila žena popa Doča. Mlada, ne Bog ve kako lepa žena, polna dostojanstva, ki je mnogo pripovedovala, ali tudi večkrat pogledavala k svojemu možu, kakor bi pričakovala od njega kakšen znak. Med vsemi ženskami je bila najlepša — Zela, starejša Vlačanova snaha, ki se je zelo pripravila za ta večer. Znala je vzbuditi pozornost gostov, zato je stala pokoni in se namestila tako, da jo lahko vsi vidijo, pripravljena na vsak pogled. Vendar se ni mogla vzdržati, in ne da bi spremenila izraz svojega lica, je izrekla nekoliko šal, katerim se je najbolj smejala njena jeterna Mita, in to tako, da se je morala obrniti na drugo stran, da je zakrila smeh.

Ko so odigrali mnogo pesmi, so piščali umolknile. Naslednji hip so se razgovori nadaljevali s povzdignjenim glasom brezglave je kakor čebele v panju. Potem so naenkrat vsi utihnili, da je slehernemu postala ta tišina neugodna. Vlačan je zaklical ženam:

»Kaj je to, zakaj ste vse umolknile? Dajte, še ve recite nekaj, še ve zapojte neko pesem! Ali staro pesem, ono drugo... Dajte!«

Zene so se nagnile ena k drugi in nekaj zapetale. Videti je bilo, da vse prigovarjajo Zeli, ali ona je molčala, oči so se ji svetile, smejala se, in ni niti pristajala niti se branila. Ko pa je opazila, da vsi gledajo nanjo, da je na nji zaustavil svoj pogled tudi najuglednejši gost z zlatimi prstani, ki je bil ob njenem sorodniku, je vstala, zamislila se, kakor da si nekaj kliče v spomin, kakor da se nečesa spominja, mirno je prekrizala roke pred seboj, obrnila se, ali ne prav točno proti gostom, ampak malo po strani, zagledala se v zemljo in zapela:

»Odkar sem se, mati, poročila, na piščal, o mati, nisem še zapela,«

sinoči sem ob piščali zadremala, zadremala in zasnjala...«

Glas ji je drhtel in bil nekam neodločen, toda sama pesem in tisto, kar se je v nji pripovedovalo, je prevzelo skoraj vse in v sobi je nastala popolna tišina. Tedaj se je Zela zganila, dvignila svoj glas, sama se vzravnila, jedra, močna, lepa kakor je bila, obrnila se in pogledala proti gostom. Oči so ji lesketale izpod tankih obrvi, lica so ji pordečela.

Vsi so jo opazovali, gosti in pastirji s piščalkami v rokah, in ni se vedelo, če poslušajo pesem, ali gledajo samo njo. Eden izmed gostov se je nagnil k drugemu, in da ga ne bi razumel kmet, ki je med njima sedel, je zašepetal v tujem jeziku:

»Kako lepa je ta ženska! Ko da je kakšna carinja, preoblečena v kmetško obleko...«

Povesila je oči, sama prevzeta od žalosti, ki je vela iz pesmi.

Zela je zapela zdaj tisti kuplet, v katerem je mati odvrčala pastirja in v katerem je razlaga sen:

»Sinko Stojan, Stojan, ko me vprašuješ, ti povem... Ta sen ni lep! Turki so, sinko, sovražniki, rejeni konji — zopori, rdeči lesi — resnica...«

V taji tišini je Zela izpela vso svojo pesem do kraja. In ko je končala, ko se je nasmejala tako, da se je ves obraz spremenil in zasijal, je rekla:

»Lepo ste poslušali, gostje!«

Od vseh strani so se čula odobravanja, meščani pa so po svoji navadi zaploskali z rokami. Zela je stopila med ženske, in med tem, ko so one vzradoščene od njene pesmi hitele, da ji kaj rečejo, je ona razmišljala:

»Mi ni ničesar reklo, gotovo je bilo dobro in lepo...«

Spet so zaigrale piščali, spet je nastal hrup za mizo. Zene so se zbrale na sredi sobe. Tam je bilo nekaj mladih, nadutih ljudi, in med njimi tudi Marin, sin načelnika Nejkla. Pop Dočo je obhodil vse naokoli in se povrnil na svoje mesto. Naenkrat so piščali spremenile pesem in začele ples. Kmetje, ki so bili za mizo, so takoj spoznali, kaj igrajo, nasmejali so se in so rekli:

»No, zaplesimo!«

Izstopile so štiri deklice — prav tiste, ki so hodile okoli ob času večerje — postavile so se po dve na vsako stran z Marinom v sredini. Pograbile so se za roke, ali tako, da so od lakti navzgor držale roke pokoni — v taktu godbe so počasi stopale naprej, in ko so napravile nekoliko korakov, so se vse poklonile uglednemu gostu, ki je sedel ob Vlačanu. Potem so se na isti način umaknile nazaj. Delale so razne figure in distance, naemščenja, ki jih je vodil Marin, toda glavno kar je zmerom ostajalo in kar se je ponavljalo, je bilo stopanje naprej, za poklon pred uglednim gostom, in umik nazaj. Ta ples se je ob času svatbe izvajal pred botrom, ki je po navadi najbolj spoštovan človek. Zdal je namesto botra najbolj spoštovan ugledni gost na čelu mize.

Ta je moglo razumel skriti smisel plesa, ali tudi brez tega mu je zelo ugajal. Na njegovo prošnjo so izvajali ples tudi dvakrat in trikrat. In ker je dolgo časa gledal, je bil vžihčen. Naenkrat se je zamislil, stisnil nekoliko drobtinice kruha med prsti in se zagledal vse zanesen. Tako je ostal tudi potem, ko se je ples končal. Vlačan mu je nekaj prišepetal, ali gost ga ni slišal, temveč se je dvignil s sedeža. Lice mu je bilo vedro, oči so mu gledale strogo. Razumeli so, da želi govoriti, in zato je nastala tišina.

»Jaz sem iz mesta,« je začel, »od ondot sem prišel, tja se bom tudi vrnil. Jaz nisem oblečen kakor vi, ne govorim kakor vi, in nisem vam podoben. Utegnete reči, da sem vam tuj, da vas ne poznam in da vas ne razumem. To ni res. Štiri deset let je, odkar živim v mestu, ali mislim in čutim, veselim se in trpim z vami, z bolgarsko vasjo...«

Govoril je dolgo. Ker niso bili vajeni na tak govorniški zanos in ploskanje, so se žene stiskale ena k drugi, ali z roko zakrivalo svoj smeh. Samo Zela je ostala mirna in samozavestna, z nezakritim obrazom je gledala govornika. Toda če žene niso razumele govora uglednega gosta, so moške premožgali vse. Uvideli so, da gost hvali vas, da govori o slogi in enodušnosti; za primer je navajal njihovo družbo. Obliubil jim je svojo polno pomoč. Vse, kar bodo zahtevali, se jim bo dalo. Mlatilni stroj je že na poti. Kakor hitro se bo vrnil, se bo zavzel, da se prevoz čimprej izvrši. In ne bo dolgo trajalo, ko bo stroj tukaj — na vasi.

To je bilo dovolj. Kozarci so zažvenketali in veselje se je stopnjevalo ter je šele zdaj postalo vse nepriljubeno in prirčno. Spet so zaigrale piščali in začelo se je kolo. Tog, dostojanstven, z lisijo kožo na suknji, je Vlačan sam povedel v kolo. Za njim so prišli gostje v svojih črnih meščanskih oblačilih, za njimi pa so se v zarki svetlobi svetiljk pisano iskrlili raznobarni nakiti kmetov in kmetice.

Bolgarska mladina

Sofija, v januarju 1937.

Kakor po vseh državah, ki so izšle ponižane iz svetovne vojne in jih poleg gospodarske stiske tare tudi socialna, tako se tudi v Bolgariji mladina vsa vznemirjena giblje in išče svojega prostora v življenju. Kajti mladina hoče živeti. Tega ji ne smemo zameriti. Mladina je moč, mladina je bodočnost. Mladina je vdana idealom. Toda če govorimo o bolgarski, moramo reči, da je žrtvovala mnogo svojih idealov in dolgi starejši rod, češ da je odgovoren za narodno katastrofo, ki je mladino potisnila v zaskrbljeno negotovost in v dejansko revščino. Kateri izmed mladih, ki zapuščajo gimnazije in visoke šole, danes ve, ali bo našel dela in kruha, kajti danes ni vredno ničesar več, če je kdo še tako nadarjen, še tako priden in tako delaven. Razume se, da se mladina, ki je bila tako prepuščena sama sebi, tako rekoč izdana in žrtvovana, krčevito brani. Ona hoče zdrobiti železni obroč, ki jo od vseh strani ovira ter se hoče prepustiti toku, ki bi jo gnal sreči nasproti. Ker pa ne najde nič, kar bi jo moglo zadovoljiti, se je omejila samo na materijalnost, je zapustila ideale in se vdala samo stvarnosti, gibanju, moči in akciji.

Ni čudno, če naša sodobna mladina toliko ljubi šport. Šport, kazati telesno moč, to jo vleče

Na političnem področju se naša mladina ne zanima več za stare stranke. Ni ga mladega Bolgara, ki bi še pripadal recimo liberalni ali demokratični ali radikalni stranki. Mladina, ki sledi fašističnim idealom, bodisi italijanskim ali nemškim, je zbrana v naslednjih skupinah: »Stožer«, »Idejna fronta«, »Legije«, ki zopet nosijo razna zgodovinska imena, kot »Car Simeon« ali »Han Mortag« ali »Han Krum« itd. Legionarji kar na slepo in brez lastne presoje sledijo hitlerjevskemu gibanju. Druge zopet vodi profesor Cankov. Semkaj spadajo predvsem mladi, ki izhajajo iz boljših uradniških družin. Cankovisti in legionarji so desno krilo bolgarske mladine.

V sredini imamo združenje bolgarske mladine »Paissy«, dijaško društvo »Bratstvo«, ki se je začelo zbirati na skrajni desnici, a se vedno bolj približuje širokim narodnim podeželskim plastem ter se je prilagodilo tudi dejanskim življenjskim razmeram bolgarskega ljudstva.

Nekoliko bolj proti levi so mladinska društva, ki stojijo še pod vplivom Stambolijskih idej ter se delijo v dve skupini, v skupino kmet-ske stranke »Pladnev« in v skupino, ki jo vodi Gičev. Popolnoma na levi pa so številne anarhistično-komunistične organizacije ter marksisti v strogem pomenu besede. Sredina in leviča nasto-

Iz okolice Kjustendila izvažajo veliko izbornega sadja

Iz okolice Perušice ob trgatvi (plemenito namizno grozdje — »Hafus - Aly«)

V kotu: pekovski vajence pri svojem delu

mnoho bolj, kot literatura, kot umetnost ali ljubezen, ki so se jim vdajali mladi rodovi v prejšnjih razdobjih. Takrat, da, se je mladina navduševala za ideale liberalne Rusije in demokratične Evrope. Današnja mladina ne ve več tako. Danes se navdušuje za rdečo Moskvo, za fašistični Rim, za hitlerjevski Berlin s svojo pogansko vero, s ključastim križem, z uniformami, disciplino itd.

Za tako imenovano nacionalistično bolgarsko mladino je bila vojna strahotna preizkušnja, ki jo je povsem demoralizirala zato, ker je bila izgubljena vojna, izgubljena pa zaradi tega, ker je bila krivo začeta. Toda ta mladina je danes prepričana, da bo bodoča vojna nekaj drugega, ker jo bodo vodile mlade generacije in jo bodo tudi dobile. Le tako, si domišljajo sedanja mladina, bo izbrano trpljenje prešlih dni.

Da, tako misli in tako dela nacionalistična mladina. Kajti mladini vedno manjka zreli sad izkušnje, ki so zaklad starosti. Tudi tega mladini ne smemo zameriti. Kaj pa so starejši rodovi iz sebe storili, da bi mladim olajšali vstop v življenje in dosegli upravičenih želja po življenju in veselju?

pata skupno, kadarkoli je treba kaj ukreniti proti fašizmu. Trenutno smemo reči, da ima sredina mladino v svojih rokah ter dejansko tudi vodi nacionalno združenje bolgarske mladine.

Poleg tega imamo še društva kmet-ske mladine, ki razvijajo svoje delovanje na deželi. Ona želijo predvsem dvigniti življenjsko raven bolgarskega kmeta, ga navdušiti za ustanavljanje zadrug in ga tudi sicer vsestransko strokovno izobraziti. Tudi »Bratstvo« posega na to področje in izdaja v ta namen sijajno in zelo vplivno revijo »Nacija e Politika«, ki izhaja vsak teden. Omeniti je treba še združenje »Mlada Bolgarija«, ki spada v srednji skupini in izdaja zelo vpliven list »Utrec« (Jutri).

Ker se bolgarska mladina, kot smo rekli, navdušuje za šport in za turizem, je »Zveza bolgarske športne in turistične mladine« kaj lahko, da razvija zelo plodovito delovanje, v mestih, trgih, na vasi, kjer povsod širi ljubezen do domače zemlje in lepote tako pisane in tako mnogolične bolgarske narave.

»Zveza protialkoholne mladine« bije trdo borbo proti najhujšim zlom človeštva, proti vojni.

spolnim boleznim in alkoholu. Je zelo močna skupina in je svetovno nazorno na levem krilu bolgarske mladine.

Na koncu je treba poudariti, da so združenja kmet-ske mladine vedno bila in so še za čim tesnejše zblizanje med Bolgarijo in Jugoslavijo, med tem ko so cankovisti in legionarji v tem pogledu precej rezervirani. Trenutno lahko rečemo, da je

skoraj vsa mladina za Stambolijskijev zamisel, ki sta jo uresničila car Boris in kralj Aleksander in ki jo bosta sedaj posvetila v bratskem paktu dr. Stojadinovič in Kuseivanov, a lahko se zgodi, da bi nezaheljni vpuvi iz inozemstva, ki jim golovi deli naše mladine slepo sledijo, to miselnost lahko motili, kar bi bilo le v škodo našim narodom in v korist tujini.

Dr. N. Či-čev.

Ob vodnjaku v vasi Ustovo pod Rodopi

Ing. arh. Kozarov:

O prvem bolgarskem tovarnarju

Sultan Mahmud II., ki se je prišteval reformatorjem, si je leta 1821 nadel nalogo, da uniči janičarstvo in uvede redno vojsko. V tem času se je začel dolg in krvav upor Grkov. Že uvedena turška redna vojska in uradništvo sta potrebovala veliko uniform.

Bolgarski narod, ki se je malo oddahnil po razgonu janičarjev in je tudi popustilo grško duhovno gospodarstvo vsled upora v Grčiji, se je razveselil, ko je dobil delo za turško upravo in se ga z obema rokama oprijel. Obrtnikom so bili dani razni privilegiji.

V najkrajšem času so se pokrila obrežja planinskih potokov s tedanjim preprostim orodjem, vreteni t. dr., delaželjne in pridne Bolgarke so tkale in predle domače sukno.

Ko se je narod materielno malo opomogel, so nekateri, željni napredka, šli v tuje države, zlasti v Rusijo, da bi se tam naučili bolj racionalnega dela. — V tej dobi se je rodil in vzrasel ustanovitelj bolgarske industrije, Dobri Zelezkov.

Rojen je bil leta 1800 v mestu Sliven od bednih staršev, ostal je skoraj sirota in rasel v velikem pomanjkanju. Pa podjetni mladenič je kaj kmalu postal trgovec domačega sukna in platna. Često je hodil v Carigrad in Rusijo, kjer se je mnogo naučil. Izumil je posebne priprave in stroje ter kmalu začel izdelovati zelo dobro blago. V letu 1834 je skrivaj prinesel iz Rusije lesene modele najnovejših tekstilnih strojev ter si je zgradil nekako tovarno. Njegova slava se je kmalu zanesla do Carigrada, kamor ga je poklical tudi sultan Mahmud, ki je bil zelo zadovoljen s predloženim vzorcem raznega blaga, ki bi bilo primerno za uniforme njegovih častnikov.

V letu 1836 je izdal sultan poseben »ferman«, s katerim je priznal Dobri Zelezkovu razne olajšave in mu dal dovoljenje, da zgradi in uredi prvo veliko tekstilno tovarno na Balkanu. Ta sultanov ferman se more smatrati kot prvi zakon o bolgarski industriji.

Tovarna je bila zgrajena in je napredovala pod večjo upravo Zelezkova. Po letu 1839 in zlasti po krmski vojni 1854 se je čutil bolgarski narod, posebno pa še obrtnik, mnogo bolj svobodnega in se je razvil do polne možnosti tvornega genija.

V tej dobi desetletnega, uspehov polnega delovanja in sredi svoje slave se je vzbudila proti Dobri Zelezkovu zavist pri domačih Turkih, in to največ zato, ker so bili vsi njegovi delavci 400 do 500 po številu, samo Bolgari. Pričele so se spletke, namigavanja o komitskem gibanju, vsepovsod so mu nastavljali ovire pri delu, dokler mu niso kmalu po smrti sultana Mahmuda II. zaplenili tovarno ter jo postavili pod upravo turškega upravitelja.

Seveda je sprememba zelo škodovala nadaljnemu razvoju tovarne, za ustanovitelja pa je pomenila strašen udarec. Dobri Zelezkov je dobil paralizo in celih deset let je bolehal, dokler ni 1865 leta za vedno zatisnil svoje oči.

Duh prvega gospodarskega revolucionarja pa je ostal ter veje nad njegovimi učenci — sedanji skromni bolgarski industrijalci, ki so si vzeli z aprimer svojega patrona — Dobri Zelezkov »fabrikadžiat«.

Asen Balkanski:

Smeri bolgarske glasbe

Prvi koraki mladih bolgarskih skladateljev po osvoboditvi izpod turškega jarma (pred vsem glasbenih učiteljev in vojaških kapelnikov) so se gibal v slepem posnem-manju skladb velikih evropskih mojstrov. — Zatorej je v njihovi skladateljskih poskusih mešanica raznih stilov kaosa idej. Ogronom bogastvo narodnega duha, ki je potomecem ostal od prednikov in

v katerem je izraženo življenje Bolgarije in psihologija bolgarskega naroda, skoraj nič ni vabil bolgarskega glasbenega tvorca, ne zaradi pomanjkanja patriotizma in ljubezni do bolgarske zemlje, ampak zaradi neznanja in slabe priprave. — Njemu so bili bolj vabljivi pojavi glasbenega duha izven mej bolgarskega življenja, ker je on od njih črpal znanje in se tudi vzgajal. Toda čas ni zamudil prigravljati bolgarskim skladateljem, da je na svetu bolj drago in zaželeno to, kar se rodi na domači bolgarski grudi in kar bo nosilo značaj in posebnost bolgarskega življenja. In zatorej vidimo v naprednem času, da sta se skladatelja Dobri Hristoff in mojster Atanasoff (prvi v pesmih, drugi v opernih proizvodih) postavila na drugo pot kakor pa je bila izhojena od minulega časa in sta, ako ne drugega, pokazala gorečo željo, da bi vpletla v umetniško glasbeno delo podedovano narodno pesem. Od druge strani pa je v tem razvoju zelo vplivna ruska kultura, ki je mnogo pripomogla, da se je bolgarski skladatelj prebudil in začel oblikovati narodno glasbo. Dela ruskih skladateljev od »Petorke« so vzbudila ambicijo skoraj vseh bolgarskih skladateljev današnjega časa in niti eden se ne more izogniti temu težkemu problemu, zlasti pod vtisom moderne glasbe in del francoske »Šestorke«. V Bolgariji se je živahno začelo razpravljati o posebnostih in prepleh sestavinah narodne pesmi — o njenem posebnem ritmu, o melodični liniji s prastarimi elementi, o čudni zgradbi njene muzikalne fraze in o potrebi, da iz tega vzkljeje nova umetniška bolgarska glasba. In v skladbah današnjih bolgarskih skladateljev (P. Vladigerov, P. Stajnoff, A. Lipkov i. dr.) to stremljenje bije jasno v oči.

Dekliška narodna noša iz okolice Plevne

Narodna noša iz okolice Varne

PRIPOROČAJO SE NASLEDNJE BOLGARSKE TVRDKE

Ravnateljstvo za nakup in izvoz žita

Sofija, ulica Rakovski št. 118

Državni zavod za trgovino s pšenico, ržjo, semenom solnčnic, konoplje in lanu, bombažem in bombažnim semenom

Zastopstvo: Burgas, Varna, Plovdiv

Brzjavni naslov: „Hraniznos“

Telefoni: 2-60-13, 2-60-14, 2-60-15, 2-60-16, 2-60-17 in 2-60-18

EKSPORT INSTITUT

SOFIJA, ul. Graf Ignatiev, št. 2

Državni zavod za bolgarsko izvozno politiko. Prevzema samo izvoz kvalitetnih bolgarskih proizvodov. Pomaga izvoznikom pri odjemu bolgarskih proizvodov na tujih trgih. Daje brezplačno najtočnejša in obširna poročila vsem, ki se interesirajo za izvoz bolgarskih proizvodov

Brzjavni nasl.: Exportin. — Telefon 2-75-72, 2-75-73, 2-75-74

ZVEZA POPULARNIH BANK

Centralna banka popularnih bank
SOFIJA, RAKOVSKA UL. 116. - Tel. 2-19-65, 2-19-66, 2-19-67

Združenje 190 popularnih bank v vseh mestih in večjih krajih države s 120.000 individualnimi člani - zadrugarji (kooperatorji)

I. Viri zveze združenih popularnih bank

Kapital in fondi 530.000.000 levov
Vloge 1.540.000.000 „
Drugi 350.000.000 „

II. Placimenti zveze in združenih popularnih bank

Predujmi 1.815.000.000 levov
Gospodarska podjetja 262.000.000 „
Lastna posestva 175.000.000 „
Prebitek 262.000.000 „

Zveza in pri njej včlanjene popularne banke izvršujejo nakazila, inkaso, garancijsko in informativno službo

Splošna zveza Bolgarskih poljedelskih zadrug

CENTRALA

Sofija, ulica „Rakovski“ 103

TELEFONI

2-66-21, 2-66-22, 2-66-23, 2-66-24

OBSEGA 30 pokrajinskih zadrugnih zvez, 1200 kreditnih zadrug s približno 200.000 člani - posestniki

IZVRŠUJE splošne prodaje žita, oljnatih semen, jajc, mlečnih in živalskih proizvodov, sadja, zelenjave, riževa olja in drugih

IVAN COČEV & CIE

Tovarna lakov, barv, firnežev, rastlinskega olja, tiskarskega črnila in drugih kemičnih proizvodov

ZALOGE:

SOFIJA — pisarna
ulica PIROT, št. 3
telefon 2-12-54 in 2-36-52

PLOVDIV — pisarna
ulica TRGOVSKA št. 12
telefon 399

PROIZVAJA:

Prstene in mineralne barve za dekorativno slikarstvo. Vse vrste lake. Laneno olje, vse vrste firneža, čisto lanen firnež znamke „King“. — Tiskarska in litografska črnila. Sikative, resinate in oleate. — Razna mazila za parket, za kovine in pasta za peči znamke „Soline“

Zahtevajte kataloge in vzorce brezplačno

F. Langof

Sofija, ul. Car Boris 215

Trgovski zastopnik. Daje slovenskim rojakom potrebne informacije. Dopisuje: slovensko, bolgarsko, nemško. Telefon 2-63-90

PRVA BOLGARSKA INDUSTRIJA ZA STRUNE

za vse glasbene instrumente

Zahtevajte katalog! **GEORGI GASEVSKI, Sofija, ul. Uzunčovska št. 1**

„Petrol“

bolgar. akc. družba

Centrala Sofija

Podružnice v vsej državi

Trgovina s petrolejem in derivati

BRATJE LANDAU

Prva bolgarska tekstilna barv. tovarna — Ustan. 1902
KNJAZEVO PRI SOFIJI
izdelovanje, barvanje, apretura bombažnega, volnenega in svilenega blaga

G. I. P. A. G. deln. dr.

Izvoz

perutnine, živine, sadja in drugih poljedelskih pridelkov

Registr. pri S. O. S. D. V. 287/933.

Brzjavni naslov: Gipag Sofija
Telefon 2-54-07

Pension. kooperativna banka

ustanovlj. 1928 v Sofiji

Članov 2200
Deln. glavica 4.500.000
Fondi 1.000.000
Vloge 3.000.000

Jamstvo zveze narodn. kooper. bank 12.000.000

Magazin „O Bon Gu“

ULICA „LEGE“

FINO SUKNO

Eksportne tvrdke

inozemski in domači oglašujejo v »SLOVENCU« ob vseh danih prilikah in dosežajo

velike uspehe

»Intercontinentale« a.d.

za transport in promet

Sofija, Ul. Gurko 14

Telefon 2-12-75 S. Brzjavke: Tercontale

Podružnici:

Plovdiv, telefon 4-34 — brzjavke: Tercontale

Burgas, telefon 27-57 — brzjavke: Tercontale

Naglo, zanesljivo, preizkušeno!

Specialitete: Transporti tobaka, krzna, svežega sadja itd. Promet z zbiralnimi in hladilnimi vozovi

Andrej Spilkov

zastopnik in dopisnik „Slovenca“

Pisarna: Marija Luiza 36

Sofija

Dom: ul. Isker 11

Bolgarska poljedelska in kooperativna banka

Narodni zavod za kreditiranje bolgarskega gospodarstva
Ustanovljen v l. 1864. Preosnovan v l. 1879, 1904 in 1934

Uradniško kooperativno zavarovalno društvo

je na prvem mestu glede zavarovalnega dela v državi. Ima za seboj 31letno delovanje in šteje nad 100.000 članov zadrugarjev

Zavarovan kapital 1. julija 1936:

pri podružnici „Življenje“ 1.568.030.810 levov
„ „ „Stanovanje“ 65.000.000 „
„ „ „Požar“ 20.000 „

Finančna sredstva 30. junija 1936:

Matematične rezerve 490.576.465 levov
Razni socialni in drugi fondii 55.518.630 „
Skupaj 546.095.104 levov

objekti v vrednosti nad 5 milijard levov.
Društvo je prevzelo upravo zavarovanj bolgarskih državljanov pri „Avstrijskem Feniksu“

Plačane vsote do 31. dec. 1935:

Rodbinam umrlih po izteku zavarovanj in valorizaciji predvojnih zavarovanj . . . 230.367.682 levov
Dividende (delež, sodelovanje pri dobičku) 25.921.921 „

Placimenti 31. decembra 1935:

Predujmi članov na hipoteke pri 7% obrestih 158.383.033 levov
„ „ „ „ 6% „ „ „ „ 105.901.909 „
Vloge v Bolg. Zemlj. in koop. Banki in raznih zadrugah 176.992.238 „
V posestvih in vrednostnih papirjih 107.919.425 „
ali skupaj 549.196.605 levov

Društvo nosi vojni riziko zavarovanih ne dopolnilnih vlog. Zavarovani, da dobe stanovanje:
Kombinacija A z rizikom za življenje za 10, 15 in 20 let.
Kombinacija B za kapital (lastnino) brez rizika za življenje za čas 10, 15 in 20 let.
Zavarovanje otrok od 1 meseca do 15 let, brez zdravniškega pregleda.

DRŽAVNI RUDNIKI

Premogovniki

Pernik • Bobov-Dol • Marica

Proizvajanje premoga in briketov

Oddajanje električne energije

za vsakovrstne industrije v in okolici mesta Pernik

Glavno ravnateljstvo rudnikov v mestu Pernik

Agencija rudnikov v Sofiji
Alabinska ulica št. 54

Telefon št. 6-93

Ljubljanski „Ljudski oder“ na novem odru

Za svojo štiridesetletnico je dobil ljubljanski „Ljudski oder“ zatočišče v najlepši ljubljanski dvorani — v novem Serafinskem domu v Franciškanski ulici. Ta teden so bila na odru končana instalacijska dela za razsvetljavo horizont je že nameščen, na oder prihajajo tudi že razne potrebnosti (praktikabli itd.), tako da bo oder, dasi majhen, s koncem tega meseca dokončan.

Prav za ta čas pa je pripravila igralska družina ljubljanskega „Ljudskega odra“ svojo prvo predstavo v štirideseti svoji seziji. Zadnja leta, odkar je izgubil „Ljudski oder“ svoje domovanje v „Ljudskem domu“ v Strelški ulici, je bilo njegovo delo izpodvezano. Njegova nekdanja delavnost se je prenesla deloma na Rokodelski oder, deloma se je kazala v radiu, o kakšnem sistematičnem delu „Ljudskega odra“ pa v zadnjih letih ni moglo biti govora. Z velikim naporom se je posrečilo lani, sestaviti novo igralsko družino, ki pa je morala delati v skrajno neugodnih razmerah in gostovati na tujih tleh. Prišlo je le do ene igrice, ki se je sicer ponavljala — „Slovenski pasijon“ v Delavski zbornici za postni čas.

Z zgradbo nove dvorane z novim odrom je dobil „Ljudski oder“ priliko, da pride vsaj začasno do strehe. Priti bo moral sicer polagoma do popolnoma lastnega doma, ker je le to pogoj res uspešnega in nemotenega dela, zaenkrat pa je oder v Serafinskem domu najugodnejša rešitev. Zaradi poznih končanih stavbenih del se je začel tekletenje sezi „Ljudskega odra“ sicer zavlekel, zato pa upamo, da bo izrazil mesece, ki še preostajajo, in da bo zastavil jeseni pravočasno s tem večjim ognjem.

Odveč je izgubljati besede, da je katoliška igralska družina z jasno usmerjenim sodobnim programom in resnim stremiljenjem ljubljani pač nad vse potrebna. Če se z njo ponša sleherna gorska vas, če jo imajo vsa druga manjša mesta in trgi, je za ljubljano kot središče pač kulturna sramota, ako ne bi mogla pokazati na takšno igralsko družino. To še posebno, če opazimo, da imamo v Ljubljani navidezno brezbarven diletantski oder, ki teden za tednom prireja redne predstave.

Za svojo letošnjo otvoritveno predstavu si je izbral „Ljudski oder“ Dietzen Schmidtovega „Krištofa“, veselo igrano življenju na svetu. Dietzen Schmidt je eden izmed prvih tvorcev sodobnega nemškega katoliškega (ekspresionističnega) teatra. V tej igri je dvignil legendarno snov o svetlem Kristofu v nadčasovnost, pri tem pa jo vso preprijel s svojstveno in krepko slo, ki se za njo skriva kruta resnica življenja. Igra režira g. Tone Rögger. — Predstavi seboštva vršili v ponedeljek, dne 1. februarja zvečer in v torek, 2. februarja popoldne.

Na obnovljeno delo ljubljanskega „Ljudskega odra“ ljubljansko občinstvo posebno opozarjamo. Želimo temu delu kar največ uspehov, saj zahteva toliko požrtvovalnosti in idealizma.

Mengeš

Nekaj misli o tukajšnji predstavi „Kralj s nebom“. Dops je bil namenjen že za eno prejšnjih nedeljskih števil, pa je pomotoma nekoliko zaostal. Namen tega sporočila ni, da bi preko mere hvallili, dasi zaslužijo sodelavci priznanje. Gotovo je bila ta predstava poseben dogodek za kraj in okolico. Pokazala je, da se tudi na deželi da s požitvovalnostjo sodelujočih marsikaj doseči. Prav te prireditve so pokazale, kako tudi oder lahko služi verški misli in za danes tako potrebni misli o farni skupnosti. Nekaj izrednega je bilo, da niso sodelovali samo tisti na odru, ampak prav tako vneta tudi gledalci v dvorani, ko so s petjem v odmorih in tudi ponekod med slikami pokazali, da so s onimi na odru eno in da imajo z njimi isti namen obhajati božične skrivnosti tudi izven cerkve. Priredili smo predstavo štirikrat, enkrat samo za otroke. Vedno je bilo polno, saj je obiskalo predstavo okoli 1800 ljudi domačih in iz okolice. K zadnji predstavi je prišel tudi g. Gregorin, ki je bil s predstavo zelo zadovoljen, saj je izjavil dobesedno tole: „Igra je bila izvajana nadvse lepo, naravno in prisrčno. Vsi prizori, tudi najtežji so bili podani živo, gladko, z veliko ljubeznijo in razumevanjem. Delo so doumeli do potankosti in ga izoblikovali v idejno celot. Nobeden od nastopajočih ni motil, vsi so bili na mestu in vsak je zadovoljil v polni meri, tako da je „Kralj s nebom“ osvajal srca gledavcev, ki s sledili izvajanjem, polni vere in ubranosti. Bile so predstave, ki zaslužijo največjo pozornost in priznanje. Dogodek, ki bo ostal v dušah gledavcev neizbrisen.“ — Veliko je bilo dela, a je prineslo veliko veselja.

Škofia Loka

Drsališče na igrišču SK Sore je odprto vsak dan, do poznih večernih ur. Drsališče je zelo idealno urejeno. Vsi prijatelji tega lepega športa ne zamudite prilike in prihajajte na drsališče v čim večjem številu.

Kat. prosvetno društvo priredi v nedeljo, 24. t. m., Mollierovega „Skopuha“ v režiji g. Vika Guzelja. Igrajo najboljši moči prosvetnega odra. Predstava je ob 20 uri.

Frlaučuk Gusli ma beseda

Pu kavnarh jest holt na hodem prou nč rad. Mal zavle tega ne, ke je u kavnarh čist pufderban lft, mal pa tud zatu ne, ke kusta. Jest mam pa že ud nekdej ta lepa navada, de usak krajer, preden ga vn dam, desetrkat ukulinkul ubnem. Scer je pa dondons čluvek malkerkat dana prložnast, de b krajerje ukul ubraču, ke ta del namest nas čist drge upraulaja. No, če pa glih kerkat kerga u roka dubim, ga pa že tku ubračam in vrtim, de se začne krajerje, pouzaprout dinarčke, in men kar u glau mešat. Tku delaja dondons usi šparaven lde, za kua b pa jest pol drgač delu? Noja, zaduč, ke me je glih tist guspud, koker sem vam že prpoudvou, kar skuz voken zvabu u Kazina u kavnara, sem biu ta zadenkrt u kavnare. Pol pa nč več. Kua čem pa tud delat u kavnare, lepu vas propem? Časupise hodem holt brat usak juter, pa pupoune glih tku, kar ke na tiste dile, ke sa usi časupisi gor napopan. Kene, prveč me tu čist nč na kušta, drugeč mam pa pu vrh še ta trošt, de me boja enkat pusti tam luugraterat, pol m boja dal pa še ene stu dinarčku nagrađe za ta špas. Zdej nej m naručen puve, če je dubu kašen pušten plačjuč naručnik že kerkat kašna nagrada zatu, ke bere časupise? Pa ni sam tu. Tud lft je tam na cest

BANKA BOLGARSKI KREDIT

Ustanovljena z udeležbo države. Avtoriz. kapital 250.000.000 levov

Centrala: SOFIJA, UL. „Lega“ 17

Podružnice v 30 mestih Bolgarije

Korespondenti v vseh ostalih mestih Bolgarije in v tujini

Izvršuje vse bančne operacije. Sprejema vloge. Brzoi. naslov: Blkred

Bolgarska zadruga lekarnarjev v Sofiji

ulica Vašington št. 22 in 24 — Telefon 3-10-21

Ustanovljena v l. 1914. Sedaj šteje 350 članov-lekarnarjev iz vse Bolgarije z 20.000.000 levov kapitala in fondi 11.000.000 levov

Lastne hiše za skladišča, pisarne in laboratorije

Dostavlja vsem lekarnam potrebna zdravila, specialitete, obveze, gumeni, ambalažni in dr. material

Ima lasten analitičen laboratorij za pregled kakovosti vsega materiala, dostavljenega od inozemskih ali domačih tvrdk ali pa izdelanega v lastnem laboratoriju „Galenus“

Letni proizvod v tem laboratoriju doseže do 10.000.000 levov in se bavi v glavnem s predelovanjem domačih surovin

Bolgarska zadruga lekarnarjev organizira kultiviranje in zbiranje domačih zdravilnih rastlin lako za potrebo svojih zadrugnikov kakor tudi za izvoz

50 let Srbske kraljevske akademije znanosti in umetnosti

Prav za prav je že 1. novembra lanskega leta minilo 50 let od izida posebnega zakona, s katerim je bila l. 1886. ustanovljena v Belgradu srbska kr. akademija znanosti in umetnosti. Svečana proslava tega jubileja pa se vrši danes 24. januarja. Ob tej priložnosti bomo v nekaj bežnih črtah označili začetke, delo in pomen tega najvišjega znanstvenega srbskega zavoda.

Ze pred ustanovitvijo posebne akademije so Srbi imeli svoja znanstvena društva, nekatere njene predhodnike. Tako je že mitropolit Stevan Stratimirovič takoj v prvih letih 19. stoletja zbral v Sremskih Karlovcih okrog sebe krog ljudi, ki so na zasebnih sejah pretresali zgodovinska in jezikovna vprašanja. Tudi Vuk je l. 1817. predlagal, naj bi se sešli učeni Srbi, v glavnem zaradi razpravljanja jezikoslovnih vprašanj, zlasti pravopisnih. Tako je tudi Lukijan Mušicki imel namen ustanoviti l. 1820. »Srpskoje jezikoslovnostno društvo«. Naslanjajoč se na madžarsko akademijo v Budimpešti (1825.), so nekateri srbski pisatelji in javni delavci organizirali leto dni pozneje Matice srpsko v Novem Sadu. V resnici pa so Srbi dobili prvo javno znanstveno društvo šele l. 1841., ko je znani dramatik Jovan Sterija Popović s še nekaterimi osnoval »Društvo srbske slovesnosti«. Pri ustanovitvi so sodelovali sami čezsavske Srbi, največ iz Vojvodine. Začelo je delovati l. 1842. in se največ pečalo zopet z jezikoslovnimi, posebej pravopisnimi problemi, dalje z ustanovitvijo narodne knjižnice in pa pisanjem šolskih knjig. Pet let pozneje je začel izhajati tudi društveni list »Glasnik Društva srbske slovesnosti«, leto dni pozneje pa »Izvori za novu srpsku istoriju«. Društvo je naletelo na precej težav in celo nasprotje in je moralo od prvotnega programa v marsičem odstopiti. Ker je društvo izbralo za svoje člane znane revolucionarje Černiševskega, Garibaldija in Gercena, je v začetku l. 1864. knez Mihajlo prepovedal nadaljnje delovanje društva in ga tako likvidiral. Čez pol leta pa so skoraj isti ljudje ustanovili novo društvo z imenom »Srpsko učeno društvo«. Novo društvo ni bilo docela svobodno, zlasti še če upoštevamo, da so bili člani dolžni svoj vstop vanj pismeno priglasiti prosvetnemu ministru. Znanstveno se je omejevalo na ožjo domovino Srbijo in njeno proučevanje. Imelo je štiri odseke, 24 rednih, 44 častnih in 64 dopisniških članov. Društvo je izdajalo tudi glasilo »Glasnik Srpskog učenog društva«, v katerem so objavljali različni znanstveni članki, referati itd. l. 1877. je bilo društvo reorganizirano. Bilo je v delnih zvezah tudi z ostalimi znanstvenimi društvi slovanskih narodov.

Maja l. 1886. je prišlo do nesoglasja med vodilnimi člani društva in prosvetnim ministrom, ki je društvo razpustil. Jeseni istega leta pa je bila ustanovljena Srpska kraljevska akademija nauka

i umetnosti, ki obstoji še danes in ki prav danes slavi svečano svojo pidesetletnico. Po zgoraj omenjenem zakonu bi morala knjižnica Učenega društva, ki je bilo razpuščeno, pripasti Akademiji, toda razpuščeno društvo je bilo prihodnje leto obnovljeno, vendar ni moglo delati, ker ni več dobivalo državne podpore. Šele čez šest let je l. 1892. izvršena stvarna fuzija Srbskega učenega društva in že obstoječe akademije in je ob tej priložnosti tudi knjižnica prešla v lastništvo akademije. Znanstveno delo akademije je postajalo iz leta v leto mnogovrstnejše in širokopoteznejše. S svojimi štirimi odseki je nadaljevala tradicijo. Članov je imela v začetku 25, pozneje pa 34 (rednih), dopisnih članov pa je še enkrat toliko. Organ akademije je dobil naslov »Glasnik«. V njem je objavljenih največ znanstvenih del.

Dobrna pri Celju

Da se vsaj malo odpomore največjim revežem, je priredilo domače učitelstvo božičnico, pri kateri je bilo obdarovanih 51 učencev z obleko, obutvijo in perilom. K tej človekoljubni akciji so prispevali: Krajevni odbor Rdečega križa 2080 din, uprava zdravilišča Dobrna 500 din, ban primorske banovine dr. Jablanovič 100 din, Podmladek Rdečega križa 300 din, kraljevska banska uprava v Ljubljani sukna in perila za več učencev, po priporočilu tukajšnjega trgovca g. Flereta je darovala nadalje tvrdka Sadnik-Kraker v Ptuj 30 m prav lepega blaga za dekliske obleke.

Z decembrom je pričela delovati tudi šolska okrepčevalnica: dnevno je deležnih 40 otrok skodelice toplega mleka, ki ga daruje primožnejši domačini. Pahvalno je zlasti omeniti g. graščaka Komposka, ki prispeva dnevno po 5 litrov mleka. Vsem dobrotnikom se šolsko upraviteljstvo pri srčno zahvaljuje.

Jesenice

Redni občni zbor Ciril Metodovega društva na Jesenicah, se bo vršil v torek, dne 26. januarja ob 20 v pisarni šol. upravitelja narodne šole. Brez posebnih vabil.

Kino Krekov dom igra danes ob 15, 17, 15 in ob 20 romantičen vellefilm »Tiran« (Ljubčeni dveh največjih poetov sveta, oče tiran.) Resnični doživljaji. Dodatek: Tednik in zabav. film Chaplin št. 2.

Redni občni zbor društva Rdečega križa na Jesenicah bo v torek, dne 26. januarja ob 19 v pisarni šol. upravitelja narodne šole. Brez posebnih vabil. Odbor.

Ali ste že poravnali naročnino?

če b hodu pu kavnarh časupise brat pr te kriz. Dondons je preveč hedu za gnar, de b ga eden tku frečkou. De pr nas gnarja manka, se tud puzna kamer pugleda. Starije sa prazne. Kavnare pa tud. Edin kinu pa špetau sta še dober zasadena. Te delaja kšefte, koker se šika. Antverhari pa še za su na zaslužja. Tku je dons na svet. Kene, če čiš jiti u kino, moreš že en dan preh kupet »ulazna«. Če čiš pridet u špetau, pa žihir puveš že en ceu mesec preč, de s boš ta in ta dan buču razbodu, al pa nuge polomu, pa še ni gvišen, če t boja most pršparat kašna pojstla. Sej pravem, če bom jest še kerkat na svet pršou, bom prou gvišen špetau kar na soja roka začeu. Pa bom prec na kojn.

Sej b špetau tud na šou tku dober, če b bli lde tku pameten, de b šli raj u kašen letoviše, koker pa u špetau. Kene, u letuviš dubiš cela košta in kvarter za ene pedeset al pa šedeset dinarčku na dan. Pa čist soja pojstla. U špetale moreš pa »lačat pu ta malem še enkat tulk. U špetale soič sobe, pa tud na pojstlet marte ležat kar pu trje al pa še več skp, če ni drgač. U letoviš maš tud muska, če ja čiš pušlušat. U špetale pa na slišiš družga koker kašen jamrajne pa stokajne. Če je pa glih kermu namenem, de bo umeru, bo pa tud glih tku lohka u letoviš umeru, koker u špetale. Jest b že usem znanecem in prijateljem nasvetuju, de greja raj u letuviše, koker pa u špetau.

Noja, pa peslima zdej za enkat letuviše in špetau prgmaš. Sam tu nej vam še puvem, de jih u špetale velik več pumrije, koker u letuviš. Ke pa nubeden rad na umrije, nej pa le mene uboga. pa gre raj u letuviše, če ma gnar, koker u špetau, ke še velik več kuma.

Jest na vem kuku je tu, de sem se tku zaklepetou? Tu sem mende pu Nešk poverbu. Ona na zna nekol jejnart, kedr enkat začne. Jesi sem vam tou sam povedat, de na hodem rad pu kavnarh. Vite, zadenc sem pa Je spet enkat biu. Pa pu pra-

Trgovsko potovanje okoli sveta

Iz Zlina se je 6. t. m. podal na pot okrog sveta g. Jan Bata, predsednik upravnega odbora Jugoslovanskih trgovnih obval v Borovu. Spremlja ga devet članov uprave velepodjetij. O svojem trgovskem potovanju okrog sveta je Bata takole pripovedoval: »Svetovna trgovina je nemogoča brez svetovnih cest in prometa. Samo ljudje, ki sedijo pri topli peči, govorijo in modrujejo o nadprodukciji. Ali veste kakšna je situacija v naši stroki? Za 2000 milijonov ljudi se napravi letno po 900 milijonov parov čevljev. Če bi te čevlje med vsemi ljudmi razdelili, bi hodil vsak človek z eno nogo obut, z drugo pa bos. Nadprodukcije ni, pač pa je beda zavladala na svetu. Beda pa pomeni hiperprodukcijo najrazličnejših sporov. Ali bomo rešili mednarodno izmenjavo dobrin in tako odstranili bedo, ali pa bomo pomnožili mednarodno izmenjavo granat in s tem še bolj povečali bedo. Vsak človek, ki ima kako odgovornost, se mora truditi, da bi vsaj v svoji stroki odstranil vse napake in zapreke, ki ovirajo svetovno vzajemnost. To je tudi svrha mojega potovanja. Ne bazariram in ne borim se za letalske rekorde. Letim zaradi tega, ker aviaciji zaupam. V bodočnosti brez aviacije ne bo mogoče trgovati. Prepričan sam, da bo aviacija spet dvignila avtoriteto Zveze narodov, kadar bodo tudi sinovi največjih narodov prišli do prepiranja, da niso nikdar in nikjer varni življenja.«

Na letališče tvrdke Bata je spremlilo predsednika več sto oseb, med njimi je bil tudi ravnatelj Batinih podjetij v Borovu g. Toma Maksimovič. G. Bata se je od spremljevalcev poslovil, potem pa takole nagovoril svoje nameščenice in delavce:

»Med gospodarskimi problemi, zaradi katerih potujem v svet, sta nakup in prodaja enako važna. Cene nekaterih sirovin so se skoraj štirikrat podražile, kar je znatno podražilo tudi našo produkcijo in bi vse to lahko imelo nekoč neugodne posledice v pogledu vaše zaposlitve. Zdej se še ni treba bati. Vam se sploh ni treba bati, a moja dolžnost je, gledati za 10 let naprej in zato moram v svet, da sam vidim, kakšne nevarnosti pretijo in da najdem pota nadaljnjega napredka. Ne letim baš zaradi naročil. V svet se podajam zato, da spoznam, kakšno službo vrši naše delo in kakšno bi moralo vršiti. Podjetje, ki ga zdej zapuščam, počiva na čvrstih in zdravih temeljih. Ničesar in nihče ga ne more ograziti, razen vas samih. Vašemu delu želim mnogo uspeha.«

Po tem slovesu je letalo odletelo proti Alpam v smeri Benek, od tam pa vodi pot v Severno Afriko, Azijo in Severno Ameriko. Svetovno trgovsko potovanje je preračunano na štiri mesece.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 24. januarja ob 15: »Ples v Savoyu«. Znižane cene. — Ob 20: »Kadar se utrga oblak«. Znižane cene.

Ponedeljek, 25. januarja. Gostovanje v Ptuj. — Torek, 26. januarja ob 20: »Baron Trenk«. Gostovanje Borisa Arhipova.

vic puvem, de b prou gvišen na šou. Ampak megla je bla taka, de se m je kar črn delal pred učmi. Ki sem pa pol mogu brat časupise na tisteh dilah? Če čem zvedet, kua se kej pu svet gudi, morem stopet holt u kavnara. Ni drgač. Scer pa tist juter tku ni mogu nubeden braucu lutugraterat, ke je blu tku tema. Asten se men ni blu treba bat, de b m kdu tista nagrada udneseu.

Ke sem jest stopu u kavnara, je bla skori prazna. Sam tam pa tam je sedou ker pr miz prou zavervan u kašen časupis. Ke sem se uzirul ukul pu kavnare in premišlivo kam b se usedu, me pa puklice tam ud ene mize en guspud:

»No, Gusli, kar naprej stop, pa se tlela h men used, de se bova kej pomenila. Sej se že douch nisva vidla. Kod pa vnder hodeš, de te ni nč na spregled. Jest pridem skori usak dan semla časupise brat.«

»Jest jih pa preberem punavad kar na tist dil zraven tiskarne, pa usem zve. Dons je pa taka megla, pa še mrz je prtisnu, de m gre kar pu kusteh. Sem pa raj stopu semle u kavnara. Tle sem saaj na gorkem, če že druga ne.«

»Glih prou, de s pršou. A s ti brau zadenc u »Jutre« tista bužična pesem, ke se je »Sluvenec« tku strašen čezna gor držu? Kua prauš pa ti k temu?«

»Kua čem rečti? Sej ni ureden, de b se člouk zavle tega razburju. Ud enga vola na moreš družga pugnervat, koker koks mesa. Ud takeh pesnku, ke take pesem skupi zlužuje, pa tud družga ne, ket kašna naumnast Puglej, prjatu. Norci tam dol na Stedenci, ke tud nisa dost bl pameten, koker ta pesnk. učaseh take skp sklubasaja, de nisa za nekamer. Viš, dohtari s pa iz tega še glihe na streja. Če ga začne pa eden le preveč lomt, pa pumočka rjuha u prou mrzla voda, pa ga zavijeja vajna. Tu pa prec pumaga. Murde b taka rjuha tud tega pesnka spraula h pamet, če je sploh še uzdrailu. Za puskust b blu holt.«

F. G.

MLADI SLOVENEČ

Muc in miška

(Zgodbica.)

Miška smuknila je v luknjo, se oblekla v črno suknjo, dala šopek si za pas, jo mahnila k mucu v vas.

»Dobro dan, preljubi muc!« rekla je in — buc, buc, buc! — a tačico pod noskom malo poččkala ga za šalo.

Muc je bil hudo vesel. Ganjen miško je objel, potlej z vsem ji postregel, kar v omari je dosegel.

Pozno v noč sta se mastila, jedla sir in mleko pila, pela, rajala — hop, hop! — da se tresel je ves strop.

A nazadnje, kaj je storil? Mar je miško — brrr! — umoril? Od ljubezni same rep je odgriznil ji, potep!

Kadija in šehi

(Bosanska narodno pripovedka.)

Nekoč so trije šehi (derviški poglavarji) potovali po svetu. Nekega večera so prišli do prenočišča, kjer je bil neki kadija (sodnik), ki je bil velik nepridiprav, čeprav je sodil druge. Vse, kar mu je prišlo pod roko, je pouzmal. Ponoči, ko so šehi trdno spali, se je splazil v hlev in jim ukradel osla. Zjutraj so šehi hoteli odpotovati. Ko pa so stopili v hlev, ni bilo osla nikjer. Začeli so ugrabiti, kdo jim ga je ukradel.

»Tat je srednje velik,« je rekel prvi.
»Če je srednje velik, ima dolgo brado,« je rekel drugi.
»Če ima dolgo brado, se imenuje Ibrahim,« je pristavil tretji.
In so začeli zasledovati tatu. Pred neko brivnico so zagledali človeka, ki je bil srednje velik in je imel dolgo brado. To je bil kadija Ibrahim.

»Vrni nam osla!« so zakričali nad njim.
»Kakšnega osla?« se je zadržal kadija. »Čakajte, vam bom že dal osla!«

In je ukazal, naj jih zapro v ječo. Ko se je zmračilo, jim je poslal večerjo: riž z mesom, jagnjetino in pogache.

»Nočem pogache,« je rekel prvi, »ker je bilo žito vsejano na strnišču.«
»Nočem jagnjetine,« je rekel drugi, »ker je jagnje sesalo kravo.«
»Nočem riža z mesom,« je rekel tretji, »ker diši riž po pšenobi.«

Jetničar je povedal kadijo, da šehi nočejo večerjati. Kadija jih je poklical predse in jih vprašal: »Zakaj niste večerjali?«

Šehi so mu začeli pripovedovati, zakaj niso. Kadija je ukazal jetničarjem naj privedejo preden trgovce, od katerih so kupili jagnje in žito.

Naprej so privedli onega, ki je prodal jagnje. Kadija ga je vprašal:

»Kaj je sesalo jagnje?«
»Oprostite, dragi beg-efendija,« je odgovoril trgovec, »mati mu je umrla takoj po rojstvu, pa ga je morala dojiti oslica.«

»Kje je rastle žito, ki si mi ga prodal?«, je vprašal drugič.
»Oprostite, dragi beg-efendija,« je odgovoril ta. »Rastle je na dvorišču, kjer se je sprehajal osel.«

Kadija je spoznal, kam premeteni trgovci merijo, pa jim je podaril ukradenega osla in še polno možno dukatov, da ga ne bi izdali.

Pa so to vendarle kmalu izvedeli vsi ljudje po deželi.

Nekega dne je bila oropana carska blagajna. Ko je car to izvedel, je poklical predse šehi in jih vprašal:

»Kje je ukradeni denar?«
»V kleti,« je odgovoril prvi.
»Če je v kleti, so tam železna vrata,« je odgovoril drugi.

»Če so železna vrata, je denar med orehi v čeburu za zelje,« je odgovoril tretji.

Ko so to povedali, je car ukazal, naj šehi spet zapro v ječo. Potem so začeli iskati klet z železnimi vrati. Ko so jo našli, so gospodarja poklicali pred kadijo. Kadija ga je začel izpraševati, gospodar kleti pa je samo odgovarjal:

»Nisem kriv! Nisem kriv!«
Na carjev ukaz so šehi spet poklicali in jih vprašali vprilčo kadija, kdo je tat.

»Imenuje se Ibrahim,« je rekel prvi.
»Če se imenuje Ibrahim, potem je zdaj med nami,« je rekel drugi.

»Če je med nami, potem nas bo izpustil iz ječe,« je rekel tretji.

»Ali je komu izmed nas ime Ibrahim?« je vprašal car in pogledal okoli sebe.

»Samo jaz se imenujem tako, ampak prosim vas, kako naj bi bil jaz tat?« je predržno odgovoril kadija.

»Preiščite njegovo hišo!« je ukazal car. In so šli in preiskali kadijevo hišo. In so videli, da ima tudi on klet z železnimi vrati. V kleti je stal velik čebur, v njem pa je bil med orehi skriven ukradeni denar.

Car je ukazal, naj kadija Ibrahima zapro v ječo, šehi pa je izpustil in bogato nagradil, da so zadovoljno in brez skrbi živeli do smrti.

Kapljica vode

Ali ste že videli kapljico vode? Seveda ste jo. Ob sončnem vzhodu se jih svetilka na milijone v travi in na drevesnih listih. Ena sama lepa mavrica je v vsaki izmed njih.

Pa kaj je kapljica vode? Malo ali nič, boste rekli. Pa so učeni možje dokazali, da je ena sama kapljica vode velika velika skrivnost. V eni sami kapljici vode je neznansko mnogo drobnih teles, katerih število bi s številkami zapisali takole:

140.000.000.000.000.000.000.

Ta telesa imenujemo atome. Kako neznatni so, si lahko predstavljate, če veste, kako majhna je ena kapljica. Učenci jo dognali, da je v eni sami kapljici mnogo raznih rastlin in živali, ki so našim očem nevidne. Vse to pisano življenje v kapljici vode je čudovito lepo urejeno in se zdí kakor nekakšna majčna država z najrazličnejšimi prebivalci in narodi. Zdjaj pa povejte, če ni res nekaj čudovitega takale kapljica vode! Prav tako kot v kapljici vode, je okoli nas vse polno skrivnosti, ki so našim očem nevidne. Kako velik čudovit in veličasten je šele svet, v katerem živimo!

Najmanjša in najslavnejša filmska igralka

Ko je boksarski prvak Leo Huk opustil boksanje, je bil sprejet v filmsko podjetje Fox-filma; tam je pomagal režiserju in pazil, kdo prihaja v filmski atelje.

Nekega dne je Leo Huk opazil drobno deklico, ki je igrala neznatno vlogo v nekem filmu. Deklica mu je bila tako všeč, da je takoj prosil ravnatelja Fox-filma, naj jo preizkusi. Deklico so v resnici takoj preizkusili in sprejeli za igralko. To je bila mala Sirli Temple. Ze tedaj je dobivala po 3000 dinarjev plače na teden; a leto dni na to, ko so ji podarili lepo hišo, v kateri je stanovala filmska igralka Lillian Harvei, je bila že filmska »zvezda«, kakor pravijo igralkam, ki postanejo slavne.

Lani je Sirli dobila sporočilo, da je postala častni polkovnik ameriške legije; več tisoč ljudi je bilo takrat prisotnih, ko so ji svečano izročili povelje.

A pri vsem tem je mala Sirli ostala otrok, ki ga mati skrbno varuje. Od vse njene plače ji da samo 100 dinarjev na mesec, s katerimi Sirli kupuje slaščice in skromna darila svojim prijateljem. Najbolj čudno je pa to: čeprav je Sirli filmska igralka, v kino nič kaj rada ne hodi in tudi to je nič ne mika, da bi gledala sebe na platnu.

Mala filmska igralka Sirli Temple je danes najpriljubljenejša in najznamenitejša deklica na svetu.

Faustove čarovnije

Kar vas je iz mesta doma, ste najbrž že kaj slišali o skrivnostnem doktorju Faustu. Če drugače ne, ga poznate vsaj iz opere, ki se po njem imenuje. Ne veste pa, da je možakar v resnici živel. Rodil se je okoli 1440 na Nemškem in je tam tudi umrl leta 1539. Njegovo čudovito življenje je stoletja dolgo ožarjalo ljudsko domišljijo. V resnici je bil potujoči zdravnik. Ker so bili v tistih časih zdravniki še redka prikazen, je preprosto ljudstvo videlo v njih čarodeje in okoli njih spletlo gosto mrežo pravljic in bajk. Pa ne samo preprosto ljudstvo, tudi slavni umetniki so napisali o njem z cele gore knjig. Najbolj znana je drama slavnega nemškega pisatelja Goetheja, ki so ga igrali tudi že v ljubljanskem gledališču.

Dr. Faust je kmalu potoval in zato tudi mnogo doživel. Naj vam iz njegovih popolnih pustolovščin danes povem dve, tri...

O Faustovih čarovnijah je zvedel tudi nemški cesar Karel V. Poklical ga je na svoj dvor, ki je bil tedaj v Inmossu na Tirolskem. Faust je prišel in cesarju ni bilo žal, kajti skrivnostni doktor je prekosil samega sebe v črni umetnosti čarodejstva.

Ze prvi dan je cesar kar zijal od začudenja. Zvečer je šel spat v svojo sicer bogato opremljeno, toda za današnje čase vendarle skromno spalnico. Ko pa se je drugo jutro prebudil, se je znašel v prekrasni dvorani. Cesar kar ni mogel verjeti. Pomel si je zaspane oči, toda dvorana je bila tu.

Ob stenah so rastle nežne breze in se košatili zeleni hrasti. Strop so prepletale veje sadnih dreves. Rdeče črešnje in rumena jabolka, sočne breskve in slastne hruške so vabile cesarjev lačni želodec. Tla dvorane so bile en sam travnik pisanih cvetlic. Okoli postelje je rastle cel gozd dreves iz južnih krajev, na katerih so visele smokve, citrone, pomaranče in banane. Nad cesarjevo glavo se je prepletala vinska trta z velikimi grozdi.

Cesar je od samega začudenja nekaj časa kar oblezel v postelji, nazadnje pa je le vstal in se ogrnil v tople krzneni plašč. Sedel je na stol poleg postelje in tedaj je zaslišal ljubko slavčvo petje. Na koncu dvorane je zagledal snežnobele zajčke in celo srnlake ni manjkalo.

Služabniki so bili že v skrbih, kje se njihov vladar tako dolgo mudi. Skrivaj so pokukali v spalnico in od strmenja nad to lepo pozabili zapreti vrata. Kmalu je ves dvor zvedel za čarovnijo in od vseh strani so hiteli cesarjevi gostje skup gledat to čudo.

Zal pa je čez dobro uro začelo listje dreves veneti in sadeži odpadati. Tedaj je prišel v sobo svež veter in vse skupaj odpihlil skozi okno. V trenutku je bila čarovnija proč!

Nekega dne je izvedel doktor Faust, da pripravi cesar veliko gostijo na čast tujemu poslaniku. Da bi se proslavil pred tujcem, je med pojedino pričaral nad slavnostno mizo velik črn oblak. Vsak čas se je zdeto, da bo iz njega prišlo deževati. Toda oblak se je razklat in nebesna modrina se je pokazala skozenj. Čez trenutek se je slika spet spremenila. Zadnji beli oblaki so izginili in jasna noč se je pokazala na stropu. Četiri ure dolgo je nad mizo sijal srebrni mesec in bleščale svetle zvezde. Tudi nočno nebo je izginilo in v kotu dvorane je vželo zlato solnce. Nad vzrastočimi gostji se je bočila pisana mavrica, ki pa je kmalu izginila, kajti svež veter je vse skupaj odpihal skozi odprto okno.

Cesar in njegovi gostje so se dvignili izza mize in odšli v sosedne dvorane na razgovor. V jedilnici so ostale samo ženske, ki kar niso mogle dovolj obrati svojih bližnjih in daljnjih sosedov. Njihovega klepetanja je bilo nazadnje Faust preveč. Zato je prevlekel strop s črnimi oblaki, iz katerih se je pričelo bliskati in grmeti. Se preden so se ženske dobro zavedle, je pričelo deževati in gosta toča se je vsula na njihove uboge glave. Razbežale so se na vse strani.

Sam je kriv

Petletni Gašperček vleče psička za rep.
»Gašperček, to je grdo, da vlečeš ubogega psička za rep!« ga okrega mama.

»Saj ga ne vlečem za rep. Jaz rep sam držim, vleče pa psiček!« se opravičuje Gašperček.

Trmast deček. Mamica, daj mi kozarec vode. — Ne dobiš je, zatisni oči in spi. — Ne, mamica, daj mi kozarec vode. — Če ne boš takoj tih, pridem k tebi in te naščinkam. — Mamica, ko se napotim k meni, ali bi ne mogla vzeti obnem vode s seboj?

Pravijo, da so bile dvorne dame poslej zelo hude na doktorja Fausta, toda nič mu niso mogle, ko pa je bil cesar tako zadovoljen z njegovo čarovnijo, da se je od smeha kar za trebuch držal.

Ko je nekega večera zapel rog in vabil ljudi k večerji, je zapazil doktor Faust na nekem oknu spečega viteza. Čez dan je bilo namreč zelo vroče in ni čuda, če si je revež zaželel nekoliko hladu. Doktorju Faustu pa žilica ni dala miru, da mu ne bi pošteno zagodel. Nič hudega slutecemu možaku je pričaral na glavo velike jelenje roge.

Vitez se je zbudil in hotel vstati. Toda, groza in strah glave ni mogel nikamor premakniti. Jelenji rogovi so se namreč zatanknili zunaj okna in tako ni mogel glave potegniti noter.

Na njegovo obupno kricanje so prihiteli cesar in njegovi gostje. Ko so videli, zakaj gre, so se od smeha skoro valjali po tleh. In se dolgo bi se, če se cesarju ne bi zasmilil ubogi vitez. Zato je ukazal Faust, naj ga odčara.

Vitez je od sramu pobegnil z dvora in se zarotil, da se nad Faustom krtavo maščuje.

Faust se je poslovil od cesarskega dvora in jo mahnil domov, daleč tja v nemško deželo. Srečno je potoval, dokler ni nekega lepega dne zagledal pred seboj sedmih jezdecev. V njihovem vodji je spoznal viteza z jelenjimi rogmi. Tudi vitez ga je spoznal. Zapovedal je svojim hlapcem, naj Fausta živjeva ujamajo.

Hlapci so se zapodili za njim, toda Faust jim je kar na lepem izginil izpred oči. Napravil se je nevidnega. Tedaj so zaslišali iz bližnjega gozda velikanski hrup in glasove nešteti lovskih rogov. Na plan je prihrumel več sto jezcecev.

Vitez je spoznal nevarnost in hotel pobegniti. Obrnil se je v drugo smer, toda pred njim je stala še večja vojska vitezov. Kamorkoli se je obrnil, povsod je bil obkrojen od jezdecev.

Zbral je ves svoj pogum in vprašal jezdece, čemu mu ne pustijo proste poti. Odgovora pa ni bilo. Kakor kipi so stali trdo in molčali.

Tedaj je stopil na plan doktor Faust in pozval viteza, naj se preda. Ker revež ni vedel, da je vso vojsko pričaral Faust, in je mislil, da so to resnični ljudje, se je vdal in položil s svojimi hlapci vred orožje pred doktorja Fausta. Vzel jim je tudi konje in jim v zameno dal sedem pričaranih konj. Nato jih je izpustil.

Vitez je pojezdil s svojimi hlapci do bližnjega prenočišča. Ko so hlapci zvečer gnali konje napajati v bližnjo reko so se jim konji nenadoma izmuznili izpod sedla in ni jih bilo več. Kmalu bi bili tudi hlapci potonili; le z največjo težavo so se rešili na breg.

Zdaj šele je vitez razumel, da je bila vse to le čarovnija doktorja Fausta, toda vsa jeza mu ni nič pomagala.

Uganke

1. Slepčec je videl zajca, hromec ga je ujel, nagec pa ga je vtaknil za erajco. Kaj je to? (zvj)
2. Kdo se poti v mrazu? (ouko)
3. Mojih staršev sin je, pa vendar ni moj brat. Kdo je to? (zvj)
4. Kdo si prej zlomi nogo: ta, ki pade s stolpa ali omi, ki pade s stola? (uaj vu [ad af] jax [i]upz)

Ljubezen do domovine

Ljubezen do domovine je imela že od nekdaj največjo moč do človeškega srca. Iz domovinske ljubezni so ljudje ustvarjali slavna dela. Žrtvovali zanj življenje in imetje. Služba domovini je sladka in prijetna vsakomur, ki je dobrega srca in vedre duše. Ne moremo ji služiti s sebičnostjo, ampak s plemenitostjo in ljubeznijo.

STRIČKOV KOTICEK

Dragi striček! — Kar zazijaj boš, da se Ti bodo oči izpahnille, ko boš po dveh letih spet videl moje ime v svojem kotičku.

Nekoč si me vprašal, kako sem velika. Veš, zdaj sem že zelo velika, in ne verjamem, da me vtakneš to nedeljo v svoj kot. Veš, v šolo več ne hodim, kar mi je zelo všeč.

Zaenkrat naj bo dovolj. Če ustrežeš moji želji, Ti bom še pisala.

Te pozdravlja čez hribe in doline Silva Smolej z Jesenjem na Gorenjskem.

Draga Silva! — Zazijaj nisem, ko sem po dolgem času spet dobil pismo od Tebe, nekoliko pa začudeno sem pa je pogledal izza črnih naočnikov. Ko si mi pred leti prvič poslala svoje prelepe čake, si bila še tako drobna deklica, da je moral človek s povečevalnim steklom pogledati, drugače ni videl pred seboj drugega kot majhno piko, zdaj si pa že cela gospodična in bi pred Teboj spoštljivo snel kosmato kučmo z glave, če se ne bal ljutega prehlada. In prav zato, ker si že cela gospodična, je še tolikanj lepše od Tebe, da se še vedno spominjaš mene in mojega kotička. »Da, da, takole čas beži!« sem bridko vzdihnil in se ves presunjen useknil. »Tudi meni, Kotičkovemu stričku, kmalu ne bo treba več pretiravati svoje starosti ter govoriti o sivi bradi in edinem lasu na glavi, kajti bo vse to počasi samo od sebe prišlo...«

Tako sem vzdihoval in modroval sam pri sebi in začel v skrbih šteti prelube mi lase na glavi. »Malo jih je še, prav malo!« sem vzdihnil in na tistem izračunal, koliko je še do tistega žalostnega dneva, ko bo poslednji las šel rakom živigat in mi bo uboga glava zasijala kot polna luna. Nič kaj vesel ni bil ta račun. Kar zbudilo me je pri srcu, kakor da bi me ugriznila krvoločna stena. Sredi gorjup žalosti pa se mi je nenadoma nekaj posvetilo v glavi. Ročno sem vstal in jo na vso sapo ubral v bližnjo zavarovalnico, kjer se človek lahko zavaruje zoper vse mogoče reči. »Dobro dan,« sem rekel gospodu za steklenim okencem, »dobro dan vam Bog daj! Prosim, ali se pri vas človek lahko zavaruje tudi proti izpadanju las?« — »Če mislite norce brati, jih pojditte brat na Studence!«, me je nadržal resni mož za steklenim okencem in prav malo je manjkalo, da mi ni navrh še jezik pokazal. Kaj sem hotel? Pobral sem svojega rojstva kosti in jih bliskovito odnesel skozi duri. Potrila pa me je ta reč tako, da sem kakor v sanjah zavil v bližnjo gostilno in se tam od žalosti in obupa napil — malinovca. Svojega gorja pa tudi v malinovcu nisem mogel popotiti...

Vidiš, takšne čudovite reči lahko povzroči eno samo takole pismo, kot je Tvoje. Pa mi kljub temu še kaj piši, če se Ti zdi!

Tudi jaz Te pozdravljam čez hribe in doline! — Kotičkov striček.

Dragi striček Kotiček! — Ali se ti kaj dobro godi v počitnicah? Gotovo za mizo sediš pa cigare kadiš. Kajne, kako smo vsi praznikov veseli, ker nam takrat kaj dobrega pride med zobe. Jaz sem z božičnega drevesčka že vse slaščice pohrustala. Tebi nisem nič pustila; imam pa zlate ribice — te si pridi ogledat!

Te pozdravlja Marica Kocjančič, učenka II. razr. v Grabčah. (Pa tudi Kacanov Francek te pozdravlja!)

Draga Marica! — Sem že mislil poštno zaročantiti in Te okragati. Takole približno: Torej tako! Samo zaradi tega, ker Ti pride kaj dobrega pod zobe, se veselíš praznikov. Fej in luji, ali Te ni sram? Mar misliš, da so prazniki samo zaradi dobrih jedi in pijšč uvrstili med črne delavnike? Saj ves kakol — Tako sem Te hotel okragati, pa sem se še v pravem času spomnil, da je odkritosrčnost lepa lastnost in da je vsakekar milijonkrat lepše, če izrečeš to, kar v resnici misliš, kakor pa da bi se lagala in se mi hlinila na debelo. Kaj pomaga, če kdo še tako sladko govori, v srcu ima pa sam — strup! Hinavcev in priliznjencev jaz že od nekdaj nisem mogel trpeti in sem zato kar vesel, da nisi ena izmed tistih. Človek je že tak, da mu je neznansko všeč, če se mu kdo dobrolika in ga hvali do nebes. Saj tudi Tebi gotovo na vso moč ugaja, če se mucka priliznjeno stiska k Tebi in Ti liže roko, v kateri imaš — mesek. Tudi hinavci in priliznjenci se samo zaradi ljubega meska in kruhka hlinijo in prilizujejo — prav kakor ta mucka... Boj se jih!

V zameno za slaščice, ki si jih sama pohrustala, naj pridem pogledat zlate ribe? He, he, he, in ho, ho, ho, Ti jo pa iztuhtuš! Saj nič ne rečem, lepe so zlate ribice, ampak če bi človek rad kaj sladkega v ustih imel, vendar ne bo hodil zlatih ribic gledat! Nak, dušica moja, to Tvoje nadomestilo za slaščice mi pa nič kaj ne diši. Ze zaradi tega ne, ker imam zlate ribice sam in jih lahko gledam poč in dan...

Lepo pozdravljena oba, Ti in Kacanov Francek! — Kotičkov striček.

Dragi Kotičkov striček! — Spet se oglašam v Tvoje kotičku. Oh, kakšne skrbi mi je napravil Tvoj požrešni koš! Vem, da si radoveden, kakšne. Poslušaj!

Včeraj se mi je sanjalo o njem. Sredi noči se je kar na lepem posvetilo pri oknu. Noter je prikomastil Tvoj požrešni koš. Gledam in vidim, kakor brska po mojih pisemih na mizi. Čez nekaj časa se je spet obrnil in odšel. Vsa žalostna sem šla pogledat, kaj se je zgodilo s pismi. Išcem in išcem, ni jih nikjer. Takoj sem si mislila, da jih je pohrustal Tvoj koš. Takrat pa se je spet nekaj posvetilo. Koš se je vrnil, se lepo priklonil in rekel: »Draga Magda! Vem, da si grozno žalostna, ker sem Ti odnesel pisemca. Pa nisem mislil tako. Zmotil sem se, veš. Hotel sem iti k nekemu drugemu, pa sem zašel, ker nisem vedel, kje stanuje!« Na te besede mi je vrnil vsa pisma. Vsa vesela sem gledala, kako je koracal nazaj. Tedaj pa sem se prebudila...

Prav lepo Te pozdravlja Magda Mikuž, učenka I. razr. mešč. šole pri uršulinkah v Ljubljani.

Draga Magda! — Ali zdaj vidiš, da moj koš vendarle ni tako hudoben in brezsrčen, kakor bi si kdo mislil? Tako olikan in pošten je bil, da Ti je vrnil pisma, ki Ti jih je v sanjah pomotoma odnesel. Se koj vidi, da se je lepega vedenja in kavalirstva pri meni naučil. Drugi koši niso tako olikani in poštini. Joj, ko bi Ti vedela, kako hudobni so nekateri! Neusmiljeno pohrustajo vse, kar jim pride pod roko. Na markškatnem pismu, ki ga pohrustajo, so še sledovi komaj posušenih solz. Zaman so tekle tiste solze... Pismo pride v roke človeku, ki mu je tujega trpljenja malo mar. Tebi nič meni nič vrže pismo v koš, ne da bi se mu srce vsaj malo zgenilo v prsih. In koš reče: ham! — in se masti s prošnjami, tožbami, vzdihni solzami do mile volje. Da, takšni so nekateri koši po prelepi naši domovini! Posebno tam doli na jugu je takšnih košov na pretek. Moj koš, pa je — kakor si se prepričala sama — vsaj malo olikan in hrusta samo takšne reči, zaradi katerih se nikomur ni počilo srce.

Da bi se Ti še kaj tako lepega o mojem košu sanjalo. Ti želi od srca in Te lepo pozdravlja — Kotičkov striček.

DRUŽINA

Postelja v sobi za bivanje

Postelja mora biti tako postavljena, v navadni sobi za bivanje (ki ni spalnica), da ne moti celotnega, lepote vtisa sobe. Spanje je najboljši prijatelj človeka, ki mu daje počitka in pozabljenja in mu obnavlja telesne moči in svežost duha. Zatorej je povsem umljivo, da se časih niti stanovalec majhnega stanovanja noče ločiti od svoje postelje in ne zaupa niti najboljšemu in najlepšemu nadomestku za posteljo. Čeprav je v tej trmoglavosti tudi kos domišljije, ji vendarle moremo ustreči, če s tem razveselimo stanovaleca.

Pri opremitvi dvosobnega stanovanja je umljivo, da sta obe sobi opremljeni za bivanje tudi za podnevi, kar pa ne moreta biti, če je ena soba spalnica, z dvema zakonskima posteljama, nočnima mizicama itd. Pravilno je, da uredimo večjo sobo za jedilnico, manjšo pa za spalnico. — V sobi spalnici, ki je zaenkrat tudi soba za podnevno bivanje, je dvojne pohištve za spanje: zofa in navadna postelja, ki jo je moči s tako zvano špansko steno tudi skriti. Nočna mizica stoji kar zraven omare za knjige in listine, druga nočna mizica pa je prav pod oknom. Obe ustrezata vsem pogojem, ne da bi motili drugo opremo. Ta soba za spanje in podnevno bivanje je preprosto in uporabno opremljena, vse je tako urejeno v njej, da je domače in udobno, brez dvoma stokrat bolje kot one običajne spalnice, ki človeka kar zbodejo v oči.

Uporaba pajčevinastih nitk

Skoraj da ne vemo tega, da so tudi pajčevine, ki v pozni jeseni povsod visijo po zraku, uporabne. Uporablja jih znanstveni mehanik za sestavljanje znanstvenih aparatov. Da pridobijo čim več pajčevin, ujamejo pajke in jih dajo v prazne skatlice za vžigalice. Čez nekaj dni odpro skatlice in dajo pajkom podolgovate klinčke kot nekatke lestvice, kjer pajki plezajo navzgor in navzdol. Da se morejo spuščati nizdol, si pajki napredujejo svoje fine pajčevinaste niti, ki jih dotični, ki se s tem bavijo, brž navijejo na majhen žičnat okvirček. Časih zadošča en sam pajek, da so niti navite na 20 takih okvirčkih. Pajek napravi do 100 metrov dolgo nit, preden preneha in ga spet izpustijo. Ko so kakih dvanajst pajkov prisilili na ta način, da so proizvajali svoje niti, ima mehanik dovolj snovi, da izhaja z njo vse leto.

Pajčevinaste niti so za sestavo finih, mehaničnih instrumentov zato pripravne, ker bi se vsakršna druga snov, pa bodisi, da bi bila še tako nežna, spremenila pod vplivom vročine, mraza ali sopen, le na pajčevinaste niti ne vpliva ničesar. Zato so le te primerne za najlince merjenje v znanstvu.

Tančica na klobuku

Mala, ko pajčevina nežna tančica, ki jo letos jako nosijo na klobukih in ki sega do oči, nosu ali do brade, mi skoraj nič več podobna svojim prababicam, onim srednjeveškim tančicam, ki so jim rekali pajčolan in je bil iz tankega blaga, iz platna ali volne.

Modo za nošnje tančice ali pajčolanov smo dobili iz orientala, kakor je tudi beseda »šlar« (»šlajer«) iz besede, ki so jo prinesli nemški križarji k nam

in ki se je glasila »slogir« ali »slegir«, iz česar so nastale besede: »šlajer«, »slajer« ali »šlar« (»šlajer«).

Že v 13. veku so se evropske gospé krasile s pajčolanom (iz besede pajčevina). Zlasti v 16. stoletju je bil pajčolan izrazito dekliška noša. — V poznejšem srednjem veku so bili posebno rumeni pajčolani jako moderni, ki so si jih pa ženske same pobarvale. Ženske preprostejšega stanu so se zavijale v tančice iz debelejših nitk in so se z njimi tudi pokrivala. Rute za na glavo so še ostanki teh tančic.

Najnežnejši pajčolani so bili v srednjem veku švabski pajčolani, ki so bili tako tanki, da je bilo moči skozi pajčolan spoznati tudi obraz, torej so bili že slični današnjim pajčolanom.

Gospa v plašču in matjih kočih.

„En sam otrok – noben otrok“

Edinček-sameček — vsega ima, le bratov in sestrice ne, da bi se igrali s njim.

Tako so časih rekli na deželi in prav so imeli. En sam otrok — to je sama skrb. Tudi dva otroka nista primerna za vzgojo, ker je zmeraj nevarnost, da je eden ljubljeneč očeta, drugi pa materin. Take stvari pa pretrgajo vzgojo in časih je na ta način družina uničena. Torej naj bodo vsaj trije otroci, kar starši brez dvoma že morajo storiti za človeštvo. A če so trije otroci, morata biti oba spola. Če so sami dečki, nekaj manjka. A če imas tri hčere, spet ni vse v redu. Zato je prav, da bi bili v družini štirje otroci, seveda: dva dečka in dve deklici. Seveda, najbolje bi bilo pet otrok, obeh spolov. Sele to je pravilna družina. Saj ni lepšega na svetu, kot je življenje v družini, ki ni premajhna.

A kako je z vzgojo? Hvala Bogu, na ta način je pravilno porazdeljena. Skrb staršev hiti od tega do drugega otroka in se ne zgosti le na enem ali na dveh otrokih. Najmanjši otrok je pač vedno potreben največje nege in skrbnosti. Medtem pa se starejšim že posreči, da razvijejo svoje lastno življenje sredi splošnega varstva, ki bedi nad njimi.

Mogoče pa je šele šest otrok prav pravilno? Kakšna radost za velike in majhne! A koliko to stane! Res, vzgoja, šolanje požre mnogo denarja.

Preizkušnja nas uči, da so tisti otroci najboljši, ki so nas najbolj skrbeli. Največje stvari na svetu niso dosegli edinci bogatašev, ampak tisti otroci,

ki se starši niso nič bali in nič skrbeli zanje. In če je sedem otrok? Mogoče je prav to število najlepše.

Starši naj ne mislijo, da so le oni za vzgojo v hiši. Dosti bolje ko starši, vzgajajo otroci drug drugega. Bolj so pozorni, bolj pravični, bolj strogi. Kdor hoče torej dobro vzgajati, mora imeti veliko otrok, mora iti po prirodni poti in zaupati v Boga.

To ni lahko; res je. Pri nas je bilo devet otrok, a še danes mi je hudo, da enega ni več. Kdor ne more svojega življenja žrtvovati za otroke, ni vreden, da jih ima! In nikar preveč skrbeti! Vsaj ne skrbeti po nepotrebnem! Skrb razjedajo življenje staršev in oropajo otroke najlepšega in najpotrebnejšega: to je, da so starši dobre volje z otroki! Naj bodo starši potolaženi: na svetu je veliko potov. Vaši četici otrok se bo že tu ali tam odprla stezica, ki je drugi ne najdejo.

Nekoč me je poklical trd kmet k sebi. Saj ni bil kmet, bil je le bajtar. Bil je bolan, a ne še na smrt. In to je bilo dobro, zakaj, nenadoma mi je pokazal zibelko poleg svoje postelje, rekoč: »To je moj ena in dvajseti, a prav tako veselje imam z njim, kakor če bi bil prvi.« Tedaj me je bilo sram svojih skrbí, ki so me tolikokrat trle.

Kaj pa moške obleke?

Tudi za moške obleke se za spomlad spremenjajo predpisi. Predvsem je to važno, da bodo suknjiči daljši. Namesto prejšnje koničaste lazzone bo zdaj ležča lazzone. Suknjič ima po dve vrsti ali le eno vrsto gumbov. Obleka modre barve, ki že nekaj let ni bila nič več moderna, je pa spet stopila v ospredje. Vendar so jako moderne sive obleke, le da so proge v blagu bolj široke. Dosti bo spet rdečastih in flanelastih blagov. V modi ostanejo še vedno široka ramena.

Glede na športne obleke je to novo, da so široke hlače (pumparice) zdaj krajše, da segajo komaj še do meč. Suknjič je gladko prikrojen in krajši

ko pri drugih oblekah. — Suknje, zlasti površniki, se navzdol malo razširijo; po barvi so sivi in rjavkasti. Za na potovanja so plašči na tri gumbce, ki imajo zadaj pristo pasico.

O športnih oblekah je še to povedati, da so suknjiči precej svetle barve, iz ševijota »pepitaa«. Hlače so temnejše in gladke. Dobro je, če imaš za k suknjiču po dve hlače: dolge in kratke. Na suknjiču je napelčnik in naprsnik. Novosti: levi rokav ima majhen žepček z gumbom za spravljanje vozne karte ali majhne denarnice. — Srajce in kravate naj bodo v skladnih barvah z obleko.

Liza že nekaj ur sedi v kuhinji in vzdihuje. Gospa jo vpraša: »Kaj počenjate že tako dolgo s temi stariimi žemljami?«

Liza zahteti: »Saj nisem vedela, da je tako težko kuhati. Tu v knjigi stoji: Dva dni stare žemlje strgaj...!«

Podveznica

Tudi podveznica za nogavice se mora pokoravati muham mode in ni bila zmeraj skrita, kakor že pove ime reda podveznice (naramnice) ki ga kot najvišje odlikovanje angleške kraljevske huse nosijo vidno, čez nogavice pod kolenom. Toda razen tega, precej nenavadnega primera, ki ima posebno zgodovino, je mogoče marsikaj povedati o podveznici in njenem pomenu za oblačila.

Že rimski gladiatorji in borci z živalmi so imeli, kar vidimo zdaj upodobljeno v mozaikih, podveznice, ki so mahale po mečih. V 10. in 11. stoletju po Kristusu je bila podveznica jako važen del oblačila, ki ji je človeška ničemurnost posvečala veliko pozornosti. Na kolenu so imeli tedaj ljudje ravne pisane, lepo okrašene trakove. V francoski cerkvi Delémont je še dandanašnji videti par častiljivih podveznic, ki so stare 800 let.

Podveznice so bile okrašene z zaponkami, okrašenimi z biseri in take so nosili gospodje in gospe, kakor poročajo dvorene kronike. Barve trakov za podveznice so se morale vjemati z barvo perila in robca. V 17. stoletju so nošile francoske gospe krasne, škrlatiste nogavice iz finega sukna. Nogavice so bile za okras pošte s progami. Podveznice so bile iste barve kot zapestnice, oklepale so se nog jako na široko in so jih brez dvoma polepsale.

Ko je konec 17. stoletja bolj in bolj pojenjavala moška moda iz trikoja in so začeli nositi suknene hlače, se vendarle niso hoteli ločiti od okrasnih podveznic in so jih nosili vrh hlače. Podveznice so bile okrašene z lepimi zaponkami, s katerih so viseli široki trakovi. Celo kardinali so imeli vrh rdečih, svilenih nogavic z zlatom uvezene podveznice; le ob petkih so bile nogavice in podveznice sive barve. Francoski kralj Ludvik XV. se je dal tako naslikati, da je videti njegove krasne podveznice, prave pravcate umetnine; zlasti vezene in draguljaste zaponke so bile umetniško izdelane.

Kako je bilo časih

Leta 1817 je bila v naših krajih strašna lakota. Črni oblaki so se jeli zbirati nad deželo že jeseni 1816. Sredi zime je pomanjkanje rkalo že splošno na vrata, spomladi 1817 pa so ljudje stradali tako, kakor že dolgo ne. Da je bila stiska še večja, je v aprilu pritisnilo še neugodno vreme z dežjem in snegom. V Ljubljani je stal še v avgustu 1816 mernik pšenice 3 gld. 50 kr., mernik rži pa 3 gld. 25 kr. v srebru. A tik pred žetvijo 1817 je bilo treba šteti za mernik pšenice 12 gld. 20 kr., za mernik rži 8 gld. 40 kr., za mernik koruze 8 gld. 12 kr. V Celovcu so prodajali pšenico takrat mernik za 40 gld 7 kr. v manjvrednem papirnatem denarju. Splošno je tam veljal 1 vagán (2 mernika) pšenice krog 70 gld, rži pa 48 gld. Slovenija je bila navezana na dovoz iz Banata. Blago so dobivali po Savi. V rednih razmerah je na cene že takrat jako vplival tudi dovoz ruskega žita, ki je iz Odesa prihajalo v Trst. Ker pa je bilo v tej dobi po vsej Srednji Evropi pomanjkanje vsesplošno, ti daljni dovozi niso bili dovolj izdatni, vrh tega so prihajali mnogo prepočasni in preveč neredni. Da so morali ljudje stradati, tega je bilo krivo splošno osiromašenje: saj so imeli baje ljubljanski veletrgovci v svojih skladiščih celo v času najhujše stiske še žita in moke, — toda prebivalstvo je bilo brez cvenka.

Nova pričeska, ki jo Amerika priporoča in ki je sares lepa in šenskam primerna.

Kaj bomo kuhali?

Preprosti pustni kroli

Mešas 9 dekagramov masla z 1 jajcem in 1 rumenjkom, 7 dkg sladkorja in dodaš pol vanilijevega praška (Oetker). Vzameš 1 dkg kvasa in ga raztopiš v 4 žlicah mlačnega, sladkega mleka, dodaš malo moke in naj vzhaja. V mešanico daš 26 dkg moke, 1 žlico ruma, vzhajani kvas in utepaš testo tako dolgo, dokler ne dela mehurjev in se ne odloči od kuharnice. Potem ga pokriješ, daš na peč in pustiš, da vzhaja tako, da ga je še enkrat več. Nato razvaljaš testo za prst na debelo, izrežeš okroglo in narediš s palcem in kazalcem v sredo majhno vdrtino. — Kroli morajo plavati v vroči masti in jih pečeš, da so zlatorumeni. Polagaš jih na pivnik (sito), da se odcedijo, jih potreseš s sladkorjem in daš v jamice mezo.

Mešana sadna solata

Ta solata je izvrstna za posladek. Potrebujes: 4 jabolka, 3 hruške (banane?), 3 marelice, 10 suhih sliv, 10 sladkih mandeljev, 100 gr rozin, pol limone in 2 žlici medu. — Slive in rozine opereš in jih položiš v ohlajeno, a prevreto vodo. Te vode ne vržeš proč, ampak jo precediš in nato z njo obliješ narajeno solato — Iz sliv vzameš kosti in daš vanje po en olupljen mandelj. Jabolka razpoloviš, izrebiš in razrežeš na listke. Tudi hruške (ali banane) razrežeš na listke. Potem pa vse to dobro premešaš še z medom in poliješ z onno vodo. Za bolnike je to nekaj, kar jih brez dvoma poživí in razveseli.

Suhe fige razpoloviš počez in daš vanje nekaj jedre orehov. Obe polovici trdo stisneš skupaj in je izvrstno in ceneno sadje!

Sadni madeži na rokah

Če vkuhavaš slive, breskve in tudi drugo sadje, dobiš jako grde roke; teh madežev ne odpraviš z nobenim milom. Kar naglo pa izginijo, če se umiješ z mlekom izpod krave (neprevreto) ali z vinsko kislino. Nato si roke umiješ, a le malo jih smeš namiliti.

NOVOSTI PRISPĚLE

Soiran

MANUFATURA

Nagradna križanica

„Rešitev“ pošljite najkasneje do četrta opoldne na „Uredništvo Slovenca“ in označite na kuverti „Križanica“. V četrtek bo ob treh popoldne žrebanje. V pismu naj bo samo izrežana križanica iz „Slovenca“ in znamka za en dinar. Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad izrežanih bodo dobivali „Slovenca“ mesec dni brezplačno.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16					17					18				
19				20							21			
22			23			24			25	26		27	28	
29		30			31				32	32 a		33		34
35	36			37			38			39	40		41	
42						43			44					
45				46							47			
48	49			50	51		52			53			54	
55		56	57		58	59			60			61		62
63			64	65		66			67			68		
69					70					71				
72						73				74				

Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1 žensko krstno ime, 7 poljska rastlina, 10 vrsta bolezní, 16 rastlina zajedalca, 17 tuja beseda za področje, 18 zvezan del vrvice, 19 druga beseda za lastnino, 20 državno znamenje, 21 slovansko drevo, 22 trgovski izraz, 23 kranjska jed, 24 tatarski poglavar, 26 vrsta glasu, 28 del dibanja, 29 vojaški izraz, 31 kuhinjska priprava, 32a del cirkuša, 35 del molitve, 37 redka žival, 40 žensko krstno ime, 42 moško krstno ime, 43 ruska reka, 44 italijansko mesto, 45 drag kamen, 46 vrsta poti, 47 pokalni plin, 48 skupina ljudi, 51 del narodnega predstavništva, 53 bližnja sorodnica, 55 navadni števnik, 57 glasbeno orodje, 59 vladarski naslov, 60 pripadnik izumrlega naroda, 61 družna beseda za glasnika, 63 del rimskega oblačila, 65 vojaški izraz, 68 glasbeno orodje, 69 čistilna priprava, 70 vas na Notranjskem, 71 domača žival, 72 znamenje nedolžnosti, 73 osebni zaimek, 74 druga beseda za šego.

Navpično: 1 kos papirja, 2del pohištva, 3 druga beseda za ograjo, 4 rumunska reka, 5 druga

beseda za prepiranje, 6 alkoholna pijača, 7 božanstvo starih Slovanov, 8 sin Turasa Buijbe, 9 kačji podoban ovratnik iz kožuhovine, 10 gorilna snov, 11 hrib pod Beogradom, 12 domača žival, 13 končni rezultat, 14 turistijska priprava, 15 mohamedanski bog, 23 član narodnega predstavništva, 24 gospodarska zgradba, 25 druga beseda za prirodušlovca, 27 mesto znano po cerkvenih zbiorih, 29 pisec znanih slovenskih brošur, 30 kupčevalno sredstvo, 31 eksotična rastlina, 32 druga beseda za ropotanje, 33 matematični izraz, 34 predsednik španske republike, 36 kovaška priprava, 37 jugoslovanski otok, 38 del obraza, 39 druga beseda za sled, 41 svetopisemska oseba, 49 najmanjši delci, 50 mesto v vrbaški banovini, 52 naravna sila v živih bitjih, 53 lepo stanje, 54 judovski kralj, 55 del ohištva, 56 del mize, 58 telesna nakaza, 60 angleška trdnjava v Arabiji, 61 druga beseda za moč, 62 nemška reka, 64 turški naslov, 66 vrsta prsti, 67 pogodna členica, 68 vrsta športa.

Številnica

4 10 — 7 16 10 11 3 — 12 13 16 10 18 —
12 17 — 8 17 12 14 10 9 — 12 2 3 9 13 5 13 —
12 13 — 7 16 10 11 3 — 15 6 2 3 15 — 12 17 —
7 14 10 1 6 — 12 2 3 15 13 5 13.

Ključ:

1 2 3 4 — vzpetina
5 6 7 — češki krivoverec
8 9 10 11 — stebel države
12 13 14 15 — del čebelnjaka
16 17 18 — domača žival

Namesto števil vstavi pravilne črke, da dobiš zgoraj vremenski pregovor za januar,

Zlogovnica iz leposlovja

Iz zlogov: bo, ba, be, bi, ci, cmo, če, da, de, do, dov, e, gri, gun, han, hih, in, iz, ka, kav, ki, kl, ko, kon, kr, leš, lez, ma, mar, mar, mec, mla, na, na, na, ne, ne, ni, nom, o, ob, od, olj, pan, pe, per, po, po, ri, ri, rib, ro, ro, rož, s, sa, se, sin, so, ste, ta, ti, ti, ti, tin, ter, tro, uš, va, ve, vi, vič, z, za, zav, ža, že — sestavi 19 besed z naslednjim pomenom:

1 Pregljiva povest, 2 Velikonijeva zbirka novel, 3 Golarjeva igra, 4 spis Izidorja Cankarja, 5 Bevkova povest, 6 Meškova zbirka novel, 7 Detelova igra, 8 Gregorčičeva pesem, 9 Finžgarjeva povest, 10 Sardenkova pesniška zbirka, 11 Tavčarjev roman, 12 Župančičeva pesniška zbirka, 13 Jurčičeva povest, 14 Prešernova pesem, 15 Stritarjeva mladinska zbirka, 16 Murnikova zbirka humorek, 17 Mencingerjeva satira, 18 pesniška zbirka Ivana Cankarja, 19 Levstikova povest.

Prve črke pravilno dobljenih besed ti povedo brane od zgoraj navzdol Finžgarjev zgodovinski roman.

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 24. januarja. 8 Telovadba a) za dame, b) za gospode, gosp. prof. Marjan Dobovšek. — 8.15 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve v Ljubljani. — 8.45 Verski govor (gosp. dr. Vilko Fajdiga): Ali je budizem nevaren nasprotnik krščanstvu? — 9.00 Glasbene slike (plošče). — 9.15 Vseota 'Vesna'. — 10.00 Glasbene slike (plošče). — 10.15 Vseota 'Vesna'. — 10.30 Glasbene slike (plošče). — 10.45 Vseota 'Vesna'. — 11.00 Otroška ura: Trije godci — zvočna slika. — 11.15 Kar želite dobiti (plošče po željah). — 11.30 Glasbene slike (plošče). — 11.45 Glasbene slike (plošče). — 12.00 Glasbene slike (plošče). — 12.15 Glasbene slike (plošče). — 12.30 Glasbene slike (plošče). — 12.45 Glasbene slike (plošče). — 13.00 Glasbene slike (plošče). — 13.15 Glasbene slike (plošče). — 13.30 Glasbene slike (plošče). — 13.45 Glasbene slike (plošče). — 14.00 Glasbene slike (plošče). — 14.15 Glasbene slike (plošče). — 14.30 Glasbene slike (plošče). — 14.45 Glasbene slike (plošče). — 15.00 Glasbene slike (plošče). — 15.15 Glasbene slike (plošče). — 15.30 Glasbene slike (plošče). — 15.45 Glasbene slike (plošče). — 16.00 Glasbene slike (plošče). — 16.15 Glasbene slike (plošče). — 16.30 Glasbene slike (plošče). — 16.45 Glasbene slike (plošče). — 17.00 Glasbene slike (plošče). — 17.15 Glasbene slike (plošče). — 17.30 Glasbene slike (plošče). — 17.45 Glasbene slike (plošče). — 18.00 Glasbene slike (plošče). — 18.15 Glasbene slike (plošče). — 18.30 Glasbene slike (plošče). — 18.45 Glasbene slike (plošče). — 19.00 Glasbene slike (plošče). — 19.15 Glasbene slike (plošče). — 19.30 Glasbene slike (plošče). — 19.45 Glasbene slike (plošče). — 20.00 Glasbene slike (plošče). — 20.15 Glasbene slike (plošče). — 20.30 Glasbene slike (plošče). — 20.45 Glasbene slike (plošče). — 21.00 Glasbene slike (plošče). — 21.15 Glasbene slike (plošče). — 21.30 Glasbene slike (plošče). — 21.45 Glasbene slike (plošče). — 22.00 Glasbene slike (plošče). — 22.15 Glasbene slike (plošče). — 22.30 Glasbene slike (plošče). — 22.45 Glasbene slike (plošče). — 23.00 Glasbene slike (plošče). — 23.15 Glasbene slike (plošče). — 23.30 Glasbene slike (plošče). — 23.45 Glasbene slike (plošče). — 24.00 Glasbene slike (plošče).

Ponedeljek, 25. januarja. 12 Moderni plesni akordi (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13.00 Glasbene slike (plošče). — 13.15 Glasbene slike (plošče). — 13.30 Glasbene slike (plošče). — 13.45 Glasbene slike (plošče). — 14.00 Glasbene slike (plošče). — 14.15 Glasbene slike (plošče). — 14.30 Glasbene slike (plošče). — 14.45 Glasbene slike (plošče). — 15.00 Glasbene slike (plošče). — 15.15 Glasbene slike (plošče). — 15.30 Glasbene slike (plošče). — 15.45 Glasbene slike (plošče). — 16.00 Glasbene slike (plošče). — 16.15 Glasbene slike (plošče). — 16.30 Glasbene slike (plošče). — 16.45 Glasbene slike (plošče). — 17.00 Glasbene slike (plošče). — 17.15 Glasbene slike (plošče). — 17.30 Glasbene slike (plošče). — 17.45 Glasbene slike (plošče). — 18.00 Glasbene slike (plošče). — 18.15 Glasbene slike (plošče). — 18.30 Glasbene slike (plošče). — 18.45 Glasbene slike (plošče). — 19.00 Glasbene slike (plošče). — 19.15 Glasbene slike (plošče). — 19.30 Glasbene slike (plošče). — 19.45 Glasbene slike (plošče). — 20.00 Glasbene slike (plošče). — 20.15 Glasbene slike (plošče). — 20.30 Glasbene slike (plošče). — 20.45 Glasbene slike (plošče). — 21.00 Glasbene slike (plošče). — 21.15 Glasbene slike (plošče). — 21.30 Glasbene slike (plošče). — 21.45 Glasbene slike (plošče). — 22.00 Glasbene slike (plošče). — 22.15 Glasbene slike (plošče). — 22.30 Glasbene slike (plošče). — 22.45 Glasbene slike (plošče). — 23.00 Glasbene slike (plošče). — 23.15 Glasbene slike (plošče). — 23.30 Glasbene slike (plošče). — 23.45 Glasbene slike (plošče). — 24.00 Glasbene slike (plošče).

Torek, 26. januarja. 11 Solška ura: Belokranjske otroške pesmi in pastirski običaji (gosp. Božo Radič). — 12 Plesno polje (plošče). — 12.45 Vreme, poročila. — 13.00 Glasbene slike (plošče). — 13.15 Glasbene slike (plošče). — 13.30 Glasbene slike (plošče). — 13.45 Glasbene slike (plošče). — 14.00 Glasbene slike (plošče). — 14.15 Glasbene slike (plošče). — 14.30 Glasbene slike (plošče). — 14.45 Glasbene slike (plošče). — 15.00 Glasbene slike (plošče). — 15.15 Glasbene slike (plošče). — 15.30 Glasbene slike (plošče). — 15.45 Glasbene slike (plošče). — 16.00 Glasbene slike (plošče). — 16.15 Glasbene slike (plošče). — 16.30 Glasbene slike (plošče). — 16.45 Glasbene slike (plošče). — 17.00 Glasbene slike (plošče). — 17.15 Glasbene slike (plošče). — 17.30 Glasbene slike (plošče). — 17.45 Glasbene slike (plošče). — 18.00 Glasbene slike (plošče). — 18.15 Glasbene slike (plošče). — 18.30 Glasbene slike (plošče). — 18.45 Glasbene slike (plošče). — 19.00 Glasbene slike (plošče). — 19.15 Glasbene slike (plošče). — 19.30 Glasbene slike (plošče). — 19.45 Glasbene slike (plošče). — 20.00 Glasbene slike (plošče). — 20.15 Glasbene slike (plošče). — 20.30 Glasbene slike (plošče). — 20.45 Glasbene slike (plošče). — 21.00 Glasbene slike (plošče). — 21.15 Glasbene slike (plošče). — 21.30 Glasbene slike (plošče). — 21.45 Glasbene slike (plošče). — 22.00 Glasbene slike (plošče). — 22.15 Glasbene slike (plošče). — 22.30 Glasbene slike (plošče). — 22.45 Glasbene slike (plošče). — 23.00 Glasbene slike (plošče). — 23.15 Glasbene slike (plošče). — 23.30 Glasbene slike (plošče). — 23.45 Glasbene slike (plošče). — 24.00 Glasbene slike (plošče).

POMLADNI LIPSKI SEJEM 1937

ZAČETEK 28. FEBRUARJA

60% popusta na vozovnicah nemških železnic
znatni popusti na železnicah drugih držav

Vsa pojasnila daje ta častna zastopnika:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Tyrševa c. 33 — Tel. 27-62
JOŽEF BEZJAK, MARIBOR, Gosposka ul. 25 — Tel. 20-97
in ZVANIČNI BIRO LAJPCISKOG SAJMA, BEOGRAD,
Knez Mihajlova 33/I — Telefon 24311

Tajne kozmetike

knjigo o strokovnem negovanju obraza in telesa je izdala dipl. mojstrica kozmetike Slava Gril-Domaneky. Služi naj kot priročnik vsakemu za pravilno kozmetično nego in učenje. — Knjiga se dobi v založbi knjigarne Kleinmayer-Bamberg, Ljubljana. — Cena 40 Din.

Vabilo

k rednemu letnemu občnemu zboru
PLANINSKEGA DOMA, r. z. z o. z. V TRŽIČU,
kateri se vrši v sredo, dne 3. februarja 1937 ob 19.30 v hotelu »Pošta« z običajnim dnevnim redom. Ako bi ob določeni uri ne bil občni zbor sklepčen, se vrši drug občni zbor pol ure kasneje z istim dnevnim redom in sklepa brez ozira na število članov.

Oskrbite si

za Vaše leposlovne,
znanstvene
in druge knjige
primerne
preproste ali fine

Poslužite se

za vezavo revij:
Dom in Svet,
Mladika,
Ilustracija,
Zena in Dom

trpežne vezave originalnih platnic

katere Vam nudi

Knjigoveznica Jugoslovanske tiskarne

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6/II.

Zahvala

Vsem, ki ste izkazali naši dobri sestrski

Ivanki Adlešič

zadnjo pomoč v njeni bolezni, vsem, ki ste jo obdarovali z lepim cvetjem, vsem, ki ste jo spremlili na njeni zadnji poti, vsem, ki ste z nami sočustvovali, naša najiskrenejša zahvala.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 25. januarja 1937 ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, dne 23. januarja 1937.

Dr. Juro Adlešič in sorodstvo

Zahvala

Ob bridki izgubi našega očeta, starega očeta, strica in tasta, gospoda

Frana Gabrška

profesorja, viš. šol. nadzornika v pok. itd.

amo bili deležni vsestranskega sočustvovanja in izrazov sožalja, za kar se vsem tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Posebej pa velja naša zahvala čč. duhovščini, govornikom za v srce segajoče poslovilne besede, gospodom: nadučitelju v pok. Lovru Perku, ban. šol. inspektorju v pok. Andreju Rapetu, prof. dr. Stanku Gogalu in gospodom pevcem za žalostinko. Dalje obema prosvetnima inspektorjema gg. Dolencu in Štrukelju, darovalcem vencev in cvetja ter vsem mnogoštevilnim spremljevalcem na njegovi poslednji poti, posebno pa njegovim stanovskim tovarišem, predvsem upokojenim učiteljem, ki so prihiteli od blizu in daleč, da se poslove od dragega nam pokojnika; vsem naša zahvala. Maša zadušnica se bo brala v torek, dne 26. januarja ob 7 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 23. januarja 1937.

Žalujoči ostali

Zahvala

Ob bridki izgubi našega ljubljenelega soproga, očeta in tasta, gospoda

Alojzija Škrabarja

tovarnarja in posestnika

izrekamo vsem, ki so nam izrazili ustmeno ali pismeno svoje sožalje — priarčno zahvalo. Iskrena hvala vsem darovalcem prekrasnega cvetja, vsem, ki so nam darovali za reveže obitoje Domžale, kakor tudi vsakemu, ki je blagopokojnika pokropil ter zmolil zanj pobožno molitev. — Posebna zahvala pa velja g. dr. Kremžarju, ki se je zanj skozi vse njegovo trpljenje požrtvovalno trudil, ter č. sestri Nataliji za njeno skrbno postrežbo. — Posebno zahvalo izrekamo pred. duhovščini za zadnje spremstvo, predvsem pa pred. duh. svetniku g. Berniku za njegove tolažilne obiske ob času njegove bolezni.

Iskrena zahvala tudi Domžalski godbi in pevskega društva za žalostinke, vsem gasilskim društvom ter vsem, ki so dragega pokojnika spremlili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

Prosimo, ohranite dragega pokojnika v najlepšem spominu.

Domžale, dne 23. januarja 1937.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo tekoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO *

TEL. 22-21 **UNION**

Willy Ferstner najnovejša in najlepša umetnina
Burgtheater

Werner Krauss, Hortense Raky, Olga Čehova,
Willy Eichberger, Hans Moser

Matineja ob 11. dop. Cene Din 3-50 in 5-50
Mala popularna Shirley Temple

Šanghai-New-York Pariz

TEL. 27-30 **SLOGA**

Premiera zabavne opere, polne humorja in
glasbe

Čardaš

Irene Zilachy, Maks Hansen, Tibor Helmay

Matineja ob 11. dop. Cene Din 3-50 in 5-50
Komična opera - bombe smeja s kraljem smeja

Fra Diavolo

Charles Langton, Clark Gable, Franchot Tone
Zaradi ogromne dolžine filma se vrše predstave danes

v sedelju ob 14-30, 17, 19-15 in 21-15

Predstave v ostalih kinih ob 15, 17, 19 in 21 uri

Službodob

Dekle

pošteno, pridno in zdravo, vajeno vseh domačih del in pa malo šivanja, takoj sprejemljiva. Služba stalna. — Ponudbe in satevke plače je poslati na Stevana Pivka, nastavnika gimnazije, Požarevac, Dunavska banovina. (b)

Topovi na fronto!

Prva specialna tovarna izolirnih sredstev za krovne in zidove laže semo- tojne zastopnike za vsako banovino, poštene in agilne gospode za obisk graditeljev, arhitektov, tesarjev, inženjerov, krov- cov, slikarjev in trgovin s barvami. Spričevala o doseganju službovanju s sliko zaželjena. Ponudbe poslati na: Kardos, oglašni zavod, Novi Sad, pod šifro »Zastopniki«. (b)

Kuharico

dobro in dostojno, ne nad 30 let, laže dvočlanska družina. Nastop takoj. — Vprašati v trgovini Toni Jager, Dvorni trg 1. b

Tapetniškega pomočnika

sedlarskega, dobro izveš- banega, takoj sprejemljive. Erhardt, Šoštanj. (b)

Trgovski pomočnik

ki se dobro razume na manufakturno in galanterijsko stroko, vojaščinu prost, ne- oženjen, spreten in po-šten, se sprejme v večjo trgovino na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Sloven- ca« pod šifro »Manufak- turist« št. 1154.

Alkohol — vino

Za stalen obisk Savinjske doline, Dravske do- line, Slov. gorje in proge Zidani most—Celje—Pra- gerko, Zidani most—Bre- žice, se laže pri gostilni- narjih ter trgovcih dobro vpeljan zastopnik, kateri mora biti slov. in nem-škega jezika zmožen. Nudi se za in potovanja 100 Din kot dodatek, raz- zen tega še provizija. — Samo popolnoma kvalifi- cirani gospode naj po- šljejo obširne ponudbe z navedbo referenc in mož- nosti nastopa v sloven- skem in nemškem jeziku na upravo Slovenca pod označbo: »Alkoholna stroka« št. 1076. (b)

Koresponden:ta (-injo)

ki perfektno obvlada nem- ščno in angleščino, spre- jme večji hotel v letovi- škem kraju. Lastnoročno pisane ponudbe s curri- culum vitae, prepisi izpri- čeval in najnovejšo ne- retuširano fotografijo po- slati upravi »Slovenca« pod šifro »Hotelska ko- respondence« št. 1120.

Dekle in kravarja

vajena vseh del na kme- tih, takoj sprejemljiva

Samostojno kuharico

sprejemljiva. Naslov v upravi »Slov.« št. 1068.

Zastopnike za Ljubljano

sprejme zavarovalnica. Ponudbe upravi »Sloven- ca« pod »Provizija« 1144. službo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 1001. (b)

Iščem

k polletnemu otroku zdra- vo in zelo zanesljivo moč. Ponudbe s navedbo pla- če pod »Zelo zanesljiva« št. 1206 »Slovenca«. (b)

Sprejemmo

za potovanje in pisarno mladega asilnega trgo- vskega pomočnika. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 1204. (b)

Iščem vrtnarja

z ženo na posestvo. Na- slov v upravi »Slovenca« pod št. 1238. (b)

Trgov. pomočnika

manufakturnista, ki zna tudi dobro šofirati, spre- jemljive. Ponudbe pod »Ma- nufakturnist - šofer« 1236 upravi »Slovenca.« (b)

Službe iščejo

Prodajalka

izučena, laže nameščenja tudi kot blagajničarka. — Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 954. (a)

Mizarski pomočnik

laže službo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Priden in vesten« 1043.

Absolvent

glasbene šole, odličen, z večletno prakso, želi me- sto pevovodje event. uči- telja godbe. Cena 20 Din od 2 urne vaje. Cenj. po- nudbe upravi »Slovenca« pod »Pevovodja« 1242. a

Mlado dekle

vajeno finih sob, vseh zdravniških prostorov, in- strumntov ter bolnikov želi službo kamorkoli k zdravniku. Cenj. ponu- bde upravi »Slov.« v Ma- riboru pod »Poštena« 1220

Pridno, pošteno dekle

za vsa hišna dela, ka- tera je že 5 let služila v trgovini z mešan. bla- gom, želi službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »De- lavna« št. 1084. (a)

Prodajalka

izveščana moč, laže stal- nega nameščenja v večji galanterijski ali speceri- ski trgovini. Cenj. ponu- bde upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 1173. (a)

Knjigoveški pomočnik

priden in pošten — laže službo. Ponudbe na ogi. oddelk »Slovenca« pod: »Knjigovez« P 1086. (a)

Natakarica

laže službo v boljšo go- stilno, najraje v Ljub- ljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Boljša« P 1088. (a)

Doma varna kuharica

laže mesto k večim oro- žnikom takoj ali s prvim. Ponudbe na upravo Slo- venca št. 1 — 1091. (a)

Služkinja

vajena vsega gospodinj- stva in kuhe, želi k manj- ši družini. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1095. (a)

Starejša kuharica

vajena vsega gospodinj- stva in tudi vzgoje otrok, laže službo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Majhna plača« št. 1124.

Ključavničar

vešč strojnih popravil, avtogenskega varenja in vseh v to stroko spada- jočih del, kot kurjač i. dr. — Ima 12 letno prakso v tu- in inozemstvu — laže nameščenja. Rudolf An- ton, Stročja vas 14, p. Ljutomer. (a)

Kuharica

srednje starosti, pridna in poštena, ki opravlja tudi vsa druga hišna de- la, gre tudi kot gospodi- nja k enem ali dvema gospodom. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dolgoletna spričevala« št. 1142. (a)

Vešč mizarski pomočnik

sprejme mizarsko in kme- tijsko delo v poštenu kr- ščanski družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1159. (a)

Prodajalka

izurjena mode in galan- terije laže zaposlitve. Po- nudbe upravi »Slovenca« pod »Slovenija« št. 1164.

Šivilja

praktična in poceni — pride tudi na dom. Na- slov: Tyrševa 71. (a)

Šofer

s kavejo laže stalno me- sto. Ponudbe na podru- žnico »Slov.« v Celju pod »Šofer« 1217. (a)

Brivski pomočnik

dobro delavec, specialist v striženju damskih fri- zur, laže stalno službo. — Naslov v vseh posloval- nicah »Slov.« 1216. (a)

Vajenci

Vajenca

sprejemljive v trgovino z mešanim blagom. — Jožef Langeršek, Marenberg (v)

Rabim učenko

ki bi se učila v trgovini z mešanim blagom na de- želi. Ponudbe upravi »Slo- venca« pod »Vestna« 1156

Za mesarskega vajenca

17 letnega, s poldrugo- letno učno dobo, iščem mesto. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Izveš- ban« št. 1170. (v)

Mlad fant

17 let star, se želi izučiti za natakarja. Pošten, z odličnimi spričevali, z naj- boljšo izobrazbo — ali pa sprejme vsako boljšo služ- bo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1176.

Zasluzek

1000 dinarjev

in tudi več lahko zaslu- žite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Pošljem ma- terijal, prevzamem goto- voprospekte, priložite znan- ve izdelke. — Zahtevajte ko. — Hemipa, Pančevo, Braće Jovanović br. 20. z

Denar

Družabnik -ica

za dobro vpeljano trgo- vino s 50.000 se laže. — Ponudbe upravi Slovenca v Mariboru pod: »Dobro zaslužek« 1232. (d)

DENARNE POSLE

vsake vrste izvršujem točno in kulantno. Inter- jevanje dolgov. — Inkaso menic. Posojila vseh vrst

Rudolf Zore - Ljubljana

GLEDALSKA ULICA 12
Telefon 38-10. — Priložite znamke.

Vlogo 120.000 Din

Ljubljanske kredit. banke prodam najboljšemu po- nudniku. Ponudbe upra- vi Slovenca v Mariboru pod »Samo gotovina« št. 1233. (d)

Tvrdba

A. & E. Skaberne
LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v ra- čun zopet

hranilne knjižice

Mestne hranilnice, Ljud- ske posojilnice.

Posojilo 4000 Din

proti vknjižbi na posestvo iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »I. mesto« št. 1182. (d)

Posojila

dobe kredita zmožne ose- be za dobo enega leta takoj. Banka in štedio- nica d. d., Krap. Toplice. Poverjenstvo: Ljubljana, Gledalska ulica 12. Pri- ložite znamke 5 dinarjev.

Ženitbe

Poročiti želim

kr. ineko vzgojeno do 22 letno dekle čiste pre- teklosti, priklupne suna- njosti. Sem mladenič — Slovenec, 29 let, z dobro izo- do obrtjo v centru solčne Dalmacije. — Ne gledam na denar, ampak na čist značaj. Ponudbe s priporočilom in sliko upravi »Slovenca« pod: »Čista pomlad« 1027. (z)

Posestnik

gostilničar poroči gospo- dično s kapitalom, staro do 40 let. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra gospodinja« št. 1218. (z)

DAME!

Ne zamudite ugodne prilike!

Zaradi konca sezone raz- prodajamo damske in dekliske zimske plašče 20 do 50 odstotkov ceneje.

Ker si lahko sedaj po nizki ceni nabavite dober plašč, je v Vašem interesu, da se takoj odločite za nakup, odkler je še lepa izbira!

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

Pazite dobro na naš naslov ter številko 29

Al. Planinšek

astnik trg. agenture za bančne in kreditne posle

vam izposluje

vnočenje terjatev in pri- denarnih zavodih najku- lantneje takoj v govorini

Prodaj knjižico

posojilnice Loški potok, Draga, Trava - vsota 21 tisoč 700 Din. Polzve se: Za gradom 9. (d)

Ureditev dolgov

potom sodnih in izven- sodnih poravnav.

Nasveti v konkurznih za- delah in vseh drugih trgovsko - obrtnih poslih. Strokovne knjigovodske revizije, sestava in apro- bacija bilanc.

Preskrba kreditov,

vsi posli kmečke zaščite. Edina koncesijonirana komercialna pisarna:

Lojze Zajc

Ljubljana, Gledalska ul. 7

Telefon 38-18

užabnika od 30.000 Din

naprej sprejme dobro vpeljano podjetje, na že- ljo lahko tudi nastavljen. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod: »Sigur- nost zajamčen«. (d)

Poravnave plačanje dolgov

posredovanje kreditov in gotovine

notože kapitala, zadržne ureditve, davčne napovedi in vse druge trgovsko go- spodarske zadeje izvede in izvedniška menična oddaja koncesijonirana

Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani

Cesta 29, oktobra (Kimaka cesta) št. 7.

Trisobno stanovanje

komfortno, s kopalnico — oddam v Trdinovi ulici 8 s 1. februarjem. Naslov pri Aloma Company, Ljub- ljana, Aleksandrova 2/I.

Dvosobno stanovanje

delavnica in skladišče se takoj odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1141. (z)

Enosobno stanovanje

v podprtilju, in lokal na dvorišču, pripraven za de- lavnico ali skladišče, od- dam. — Vprašati upravo »Slovenca« pod št. 1169.

Štirisobno stanovanje

z vsami pritlikinami se odda s februarjem even. marcem na Kongresnem trgu št. 15, II. nadstr. — Ogled med 13. in 15. uro. Informacije daje lastnica hiše. (z)

Dvosobno stanovanje

se odda v Zg. št. št. 173, Jančigajeva pot. (z)

Dvosobno stanovanje

se odda v Kolesiji. Polz- ve se: Stranska pot 17.

Trisobno stanovanje

oddam za 1. februar. Vr- hovčeva ulica 12. (z)

Pri HRIPI in PREHLADU

se priporoča lahna masaža.

Za masažo

ALGA

Alga se dobiva povsod 1 steklenica Din 12.—

Opremljena soba

za dve osebi se odda. Po- seben vhod. Tyrševa 71.

Opremljena sobica

s posebnim vhomom se od- da za 170 Din. Podmliša- kova ulica 23. Bežigrad.

Oddam sobo

prazno ali opremljeno. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1242. (z)

Lepa, parketirana soba

z elektriko se takoj od- da. Gradaška 8. (z)

Vnajem

ISČEJO:

Delavnico

za čisto, mirno obrt iščem za 15. februar na promet- nem kraju. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1179. (m)

ODDAJO:

Parno žago

z dvema polnojarmen- koma v Ljubljani oddam v najem ali prodam. Po- nudbe pod šifro: »Žaga« št. 1075 »Slovenca«. (n)

V najem se odda

stara dobro vpeljana kro- jalska delavnica na glav- nem prostoru sredi trga Trbovlje - v sredi bolezni. Naslov v podružnici Slo- venca v Trbovljah. (n)

Trgovino

dobro vpeljano, na pro- metnem kraju blizu Ma- ribora, dam v najem ta- koj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« v Ma- riboru št. 225. (n)

Trgovina in gostilna

v zelo prometnem indu- strijskem okraju se da takoj v najem. Vpraša- nja in ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod št. 1031. (n)

Kaj

z dvema sobama in kuh- njama, vse obenem, se odda. Cesta v Rožno do- lino št. 26. Polzve se isto- tam. (n)

Trgovino

na Dolenjskem dam v na- jem. Za trgovce s primer- nim kapitalom »zlata ja- ma«. Za prevzem zaloge potrebno cca. 30.000 Din. Ponudbe upravi »Sloven- ca« pod »Nizka najemni- na« št. 1121. (n)

Trgovski lokali

svetli, z velikimi izložba- mi, se oddajo s 1. aprilom v najem. Dopise upravi »Slovenca« pod »Center Ljubljane« št. 1188. (n)

Posrestva

Stavbne parcele
v bližini kolodvora Vižmarje pod ugodnimi pogoji naprodam. Informacije: Vižmarje 59. (p)

V Brežicah
in okolici so naprodaj hiše, stavbišča, vinogradi, sadovnjaki, gozdovi in zakroženi deli Attemsovega veleposrestva. Vprašati: Ing. Miklau O., Brežice

Hišo z lokalom
lepimi gospod. prostori, pripravo za vsako obrt, ugodno prodam na Glincah, Tržaška cesta 48. p

Posestvo
in gospodarsko posloplje, na katerem se redi 8 glav živine, se prodaja iz prostosti v Kriški vasi 5 pri Višnji gor. - Več se izve pri Ivanu Zupančiču - Zavrtče. (p)

Enostanovanjska hiša
z vrtom, naprodaj. Novak, Prelake 21, p. Skofljica.

Stavbna parcela
na Jezici, 2600 m², prodam za 50.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1064. (p)

Posestvo
z dobro izoščeno gostilno, ob državi, cesti v letoviskem kraju na Gorenjskem, prikladno tudi za zdravilišče, se ugodno prodaja. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina« P 1092. p

Enodružinska hiša
zaradi odhoda naprodaj. Pobrežje, Medvedova ulica 4, Maribor.

Večjo stavbno parcelo
dve minuti od nove remize v Zgornji Šiški prodam. - Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod št. 1132. (p)

Restavracija
enostanovna, v najboljšem stanju, z gospodarskimi posloplji, naprodaj pod najboljšimi pogoji. Nahaša se tik kolodvora v bližini rudnika. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1143. (p)

Enostanovanjsko hišo
prodam takoj v centru Kranja. Dopolne poslati upravi »Slovenca« pod »Gotovina« št. 1185. (p)

Parcela 772 m²
pri Stadionu - naprodaj. Vprašati v trgovini: Studentovska ulica 9. (p)

Enostanovna hiša
dvostanovanjska, s hlevom, prodaja Hafner, Skofljica. (p)

Vila v dvoriščnem traktu
nasproti gimnaziji (nove) naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 1148.

Več stavb. h parcel
naprodaj pod ugodnimi pogoji pri kolodvoru Šent Vid-Vižmarje. Pojasnila se dobe: Vižmarje 59. (p)

Želite kupiti
lastno stanovanje v dvostanovanjski hiši? Ponudbe upravi »Slovenca« pod »100.000« št. 1194. (p)

Tristan., enonadstr. hiša
v Ljubljani z obsežnimi poslovnimi prostori, garaža, vrt, id., priprava za vsako večjo obrt, osobito za mesno industrijo, se ugodno prodaja. - Ponudbe pod »Hipoteka« na »Slovenca« št. 1224. (p)

Naprodaj:
dvostanovanjska vila na Glincah, tristanovanjska vila v Šiški, dvostanovanjska vila v Mostah, tristanovanjska vila na Kolodvorju, tristanovanjska vila za Bežigradom, tristanovanjska vila na Mirju, petstanovanjska hiša na Tržaški cesti, več stavb. parcel za Bežigradom in v Šiški, večstanovanjska hiša v centru. Realiteta pisarna Kunaver Ludvik, Rimska cesta 6. Strokovnjak-stavbenik brezplačno na razpolago.

Tristanovanjsko hišo
prodam. Viš 169. (p)

Pozor!
Po izredno nizki cen! prodam parcelo v St. Vidu za škofskimi zavodi. Vladimir Blažir, Ob Zeleni jami 17. (p)

Hišica
stara, s tremi stanovanji, v centru, ugodno naprodaj. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod šifro »Sv. Jakob 80.000 Din« št. 1246. (p)

Stavbna parcela
na vogalu Frankopanske in Medvedove ulice naprodaj. - Polzeve se pri Centralni vinarni d. d. Ljubljana, Frankopanska ulica 11. (p)

Dvostanovanjsko hišo
(vilo), vrt, blizu kolodvora v Mariboru, prodam. Hipoteka. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru št. 236. (p)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Vodna turbina
za 1.80 m pada, srednje kapacitete, se kupi v dobrem in kompletnem stanju. Ponudbe naj se pošlje na naslov: Ivan Kralj, Radomlje 17, pri Kamniku. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, ruvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Kupim knjige
Cirilove knjižnice, zlasti Karla Maya, tudi rabljene. Ceno in naslove knjig sporočite na upravo Slovenca pod: »May« 1014.

Telefonski aparat
kupim. - Ponudbe pod: »Aparat« 1295 na upravo »Slovenca«. (k)

Lokomobil
Wolf ali Lanz, v dobrem stanju, s stopničastim podkuriščem (Treppenrost-Unterflurheizung), do 50 HP - kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »V dobrem stanju« 1132.

Ali že veste?
da kupujem vseh vrst stare vreče po najvišji dnevni cen. Dopisnica zadostuje in pridem na dom. Al. Grebenc Ljubljana, Tyrševa c. 36

PIONIR radiotehnike PHILIPS RADIO

je povzročil revolucijo v radiofoniji s svojo zadnjo iznajdbo

Samo PHILIPS ima:

- Stereoionsko reprodukcijo
- Adaptivizor skalo
- Magično oko
- Svetlobno kontrolno postajo
- Popularne cene

5-čevni Super sprejema vse valove

Samo Din 193- mesečno

H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova c. 6

Na dobro domačo hrano
sprejemam več oseb. Perme, Gospodarska cesta 10, dvorišče 1. (r)

NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

Brezplačno pošljamo
poizkušeno skatljico originalne CREME DARUVARI. Za stroške priložite 3 Din v poštnih znakih. Prepričati se boste sami, da je to izvrstno polepševalno sredstvo ki čez par dni odstrani vse nečistosti obraza. V vseh strokovnih trgovinah skatljica Din 15/- Po pošti pošljite: LEKARNA BLUM SUBOTICA 107

Pouk
Instruktorico za fra. - št. 1. no, starejšo damo, iščeva. Ponudbe z zahtevami upravi »Slovenca« pod »Francošina« št. 1006. (u)

Novosti
za šivilje in damske krojače

Brezplačni dvodnevni tečaj
pri nakupu vseh velikosti »Krojnih pot« cena Din 160 - sestava krojev že izgotovljena, poučuje se samo se modele. - Popolna sigurnost in velik prihranek na času. Vstop v tečaj dnevno.

Teodor Kunc
lastnik krojne šole Ljubljana Aleksandrova cesta 5/II. nd

Instruktorja
za nemščino - iščem na dom. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Nemščina« 1097. (u)

Ugodno naprodaj
Vrhniški paviljon na Tyrševi cesti, naspr. Gospodarske zveze. Polzeve se pri: Kreč, Bleiweisova cesta 17. (1)

Razprodaja pohištva
posteljnino, posode, srebrnine itd. zaradi selitve - po zelo ugodni ceni. Ogled od 13. Naslov pove uprava št. 1223. (1)

Čevljarji!
Novo in rabljene šivalne stroje raznih vrst in znamk dobite najceneje na hranilne vloge vseh zavodov. Zahtevajte prospekte pri upravi »Slovenca« pod »Zaloga« 379.

Železno posteljo
zložljivo, s vložkom, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1201. (1)

Lepo izbira sveč za Svečnico
ima Oroslov Dolenc, Ljubljana, Wolfova ul. 10

STARE KOVINE
baker, bron, medenino, aluminij itd. kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Mostar Franc
Ivarna kovin Ljubljana, Galjeva 57.

Pozor!
dve malo rabljeni moški in damski kolesi ter en malo rabljen šival. stroj dobite poceni pri Pepi Krmelj - Ljubljana, Celovška cesta 115. (1)

Radio
skoraj nov, prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Svečni« P 1087. (1)

Prodamo
Šivalni stroji: 1 krojaški, 1 čevljarški - levo-ročno - in cilindrica ugodno naprodaj pri Usarju, Maribor - Trubarjeva ulica 9. (1)

Razprodaja
klobukov iz filca po 30 dinarjev zaradi selitve. - Ivanka Ropret, modistka, Dunajska 9. (1)

Več novih skobeljnikov
naprodaj po nizki ceni. - Mušič, Mengeš 93. (1)

Mlekarno
dobro vpeljana, z inventarjem, vsled odpotovanja ugodno prodam. Za odgovor je priložiti znamko. Ponudbe na ogl. oddelku Slovenca pod: »Središče mesta« št. 1247. (1)

Svetilke
lahke komat, vajeti in steklenice fluida od leta 1915 prodam. - Naslov v upravi »Slov.« 1241. (1)

Stolpno uro
slasličarsko peč, špansko steno in pralni stroj s kotlom ugodno prodam. - Tušek, Jurčkova pot 55.

Šivalni stroj
pogrešljiv, zelo lep, cena 2000 Din, naprodaj. - Beethovnova 13, II. nadstropje, levo. (1)

Perutnino
plščance, kokoši, kapune itd., pitano - vsemen pitalscu, vedno po najnižjih cenah na zal. Prodajalna Kmetijske družbe, Igrška ulica 3 (za Dramo). Telefon 37-55.

PREMOG vreča Din 20- DRVA
Din 8- dostavlja na dom RESMAN LOJZE Borštnikov trg LJUBLJANA - Telefon 33-53

Zelo poceni prodam
popolnoma nov »Singer« čevljarški stroj K.L. 29. Vučko Ludvik, Loka, pošta Križe, Gor. (1)

ETIKETE
STAMPILJE GRAF VER SUTAR & SVETEK LJUBLJANA - MARIN TRG 6
Telefon 25-57

Cepelj. trte in sadno drevje
po trinem, odnosno sadnem izboru. Cene nizke. Zahtevajte cenik: Drevnice Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3.

Hmelovke
smrekove kapnice kupite najbolj ugodno pri L. Rebolju v Kranju. (1)

Gostilničarji, pazite!
Prvorazredno dolensko vino 4 Din iz prvih rok dobite pri: I. Augustin, Golek št. 1, pri Krškem ob Savi. (1)

Kolesa
skoraj nova, prvovrstnih znamk, kupite poceni le pri »P R O M E T« (nasproti križanske cerkve).

Čevljarjska trgovina
naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1166

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudim v velikem izboru najugodnejše in najcenejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Start trg. (1)

Prvovrstni Stanovski premog
(jak 6000 kalorij, brez zlinidre in smradu) dostavljam na dom vsako količino. 100 kg od 32 Din Maribor Kopališka ulica 10 Telefon 27-14, nasproti mestnega kopališča.

Na vsa zimska oblačila
dajemo 15-20% popusta Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Sveže najljubše norveške ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Šivalne stroje
vseh znamk in vrst, kakor tudi raznih znamk kolesa dobite najugodnejše na hranilne vloge vseh zavodov. Zahtevajte cenik potom uprave »Slovenca« pod »Zaloga« 378.

Šivalni stroj
šiva naprej in nazaj - prodam. Trnovski pristan št. 22, Rehar. (1)

Fige - pomaranče!
Fige, male vence, rinfuza za hrano in zganje-kuhno, sočne in sladke pomaranče, palestinske Jaffa, španske in italske - kupite najceneje v »Veletgovini juž. sadja«, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 48. (1)

Poročne prstane
ure, verige, uhane, kakor tudi očala, kupite na polj ugodno pri Josipu Janko, urarju v Kamniku, Šutna, naspr. farne cerkve. (1)

Kompletna postelja
naprodaj. Hirska ul. 22, pri hišniku. (1)

Strugarskega pomočnika
za les sprejemam takoj. Babič, strugar, Rečica - Laško. (b)

SINGER PFAFF
skoraj novi šivalni stroji in kolesa poceni naprodaj odino pri »P R O M E T« (nasproti križanske cerkve).

Ugodna prilika!
Damsko voleno blago, pliš, baržun, čipke in druge vrste manufakture si lahko nabavite takoj s hranilno knjižico članic Zadrudne zveze v Ljubljani pri

Oblačilnici za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa št. 29 (hiša Gospodarske zveze) Drž. uradnikom nudimo raznovrstno manufakuro v veliki izbiri tudi na obroke!

VINA
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani

Gospodinje!
5 do 6 Din Vas stane 1 kg domačega pralnega mila, če ga kuhate: milnim ekstraktom »RUHA« po najnovšem navodilu, ki ga dobite brezplačno v drogeriji

R. Hafner,
Ljubljana VII, Celovška cesta, 61. Telefon 36-65.

2000 kg pese in korenja
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1181.

Jaffa pomaranče
sladke kot med ter štajerska jabolka

na zalogi pri
Gospodarski zvezi Ljubljana, Tyrševa c. 23.

Šivalne stroje
Gr. zner, Kaiser, Vesta, Pfaff - zelo poceni pri tvrdki Plevel v Preski, p. Medvode. Pogrešljivi že od 2000 Din dalje. Pridite kupiti! (1)

MR. BAHOVEC

PLANINKA ZDRAVILNI ČAJ

Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času čisto vzrok slabe prebave želodca, čestih omotič, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se vsled mraza zopet izraziteje pojavijo: hemoroidi, motnje v želodcu, zaprtje, zastrupljenje, črevesna obolenja, splošno in prehitro debeljenje, glavobol, nespečnost, napetost telesa ter omotica. Posebno zrelejši in starejši osebe so tem nadlogam podvržene.

Planinka čaj-Bahovec čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje. Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj-Bahovec, ki se ne prodaja odprti, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih po Din 20/-, polovičnih paketih po Din 12/- in poskusnih vrečkah po Din 3'50. Pišite po brezplačen vzoreček proizvajalca: Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12.

S. br. 27530/35

Radio
skoraj nov, prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Svečni« P 1087. (1)

Prodamo
Šivalni stroji: 1 krojaški, 1 čevljarški - levo-ročno - in cilindrica ugodno naprodaj pri Usarju, Maribor - Trubarjeva ulica 9. (1)

Razprodaja
klobukov iz filca po 30 dinarjev zaradi selitve. - Ivanka Ropret, modistka, Dunajska 9. (1)

Več novih skobeljnikov
naprodaj po nizki ceni. - Mušič, Mengeš 93. (1)

Mlekarno
dobro vpeljana, z inventarjem, vsled odpotovanja ugodno prodam. Za odgovor je priložiti znamko. Ponudbe na ogl. oddelku Slovenca pod: »Središče mesta« št. 1247. (1)

Svetilke
lahke komat, vajeti in steklenice fluida od leta 1915 prodam. - Naslov v upravi »Slov.« 1241. (1)

Stolpno uro
slasličarsko peč, špansko steno in pralni stroj s kotlom ugodno prodam. - Tušek, Jurčkova pot 55.

Šivalni stroj
pogrešljiv, zelo lep, cena 2000 Din, naprodaj. - Beethovnova 13, II. nadstropje, levo. (1)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudim v velikem izboru najugodnejše in najcenejše trdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Start trg. (1)

Prvovrstni Stanovski premog
(jak 6000 kalorij, brez zlinidre in smradu) dostavljam na dom vsako količino. 100 kg od 32 Din Maribor Kopališka ulica 10 Telefon 27-14, nasproti mestnega kopališča.

Na vsa zimska oblačila
dajemo 15-20% popusta Pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Sveže najljubše norveške ribje olje
iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Šivalne stroje
vseh znamk in vrst, kakor tudi raznih znamk kolesa dobite najugodnejše na hranilne vloge vseh zavodov. Zahtevajte cenik potom uprave »Slovenca« pod »Zaloga« 378.

Šivalni stroj
šiva naprej in nazaj - prodam. Trnovski pristan št. 22, Rehar. (1)

Fige - pomaranče!
Fige, male vence, rinfuza za hrano in zganje-kuhno, sočne in sladke pomaranče, palestinske Jaffa, španske in italske - kupite najceneje v »Veletgovini juž. sadja«, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 48. (1)

Poročne prstane
ure, verige, uhane, kakor tudi očala, kupite na polj ugodno pri Josipu Janko, urarju v Kamniku, Šutna, naspr. farne cerkve. (1)

Kompletna postelja
naprodaj. Hirska ul. 22, pri hišniku. (1)

Strugarskega pomočnika
za les sprejemam takoj. Babič, strugar, Rečica - Laško. (b)

SINGER PFAFF
skoraj novi šivalni stroji in kolesa poceni naprodaj odino pri »P R O M E T« (nasproti križanske cerkve).

Ugodna prilika!
Damsko voleno blago, pliš, baržun, čipke in druge vrste manufakture si lahko nabavite takoj s hranilno knjižico članic Zadrudne zveze v Ljubljani pri

Oblačilnici za Slovenijo
Ljubljana, Tyrševa št. 29 (hiša Gospodarske zveze) Drž. uradnikom nudimo raznovrstno manufakuro v veliki izbiri tudi na obroke!

VINA
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani

Gospodinje!
5 do 6 Din Vas stane 1 kg domačega pralnega mila, če ga kuhate: milnim ekstraktom »RUHA« po najnovšem navodilu, ki ga dobite brezplačno v drogeriji

R. Hafner,
Ljubljana VII, Celovška cesta, 61. Telefon 36-65.

2000 kg pese in korenja
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1181.

Jaffa pomaranče
sladke kot med ter štajerska jabolka

na zalogi pri
Gospodarski zvezi Ljubljana, Tyrševa c. 23.

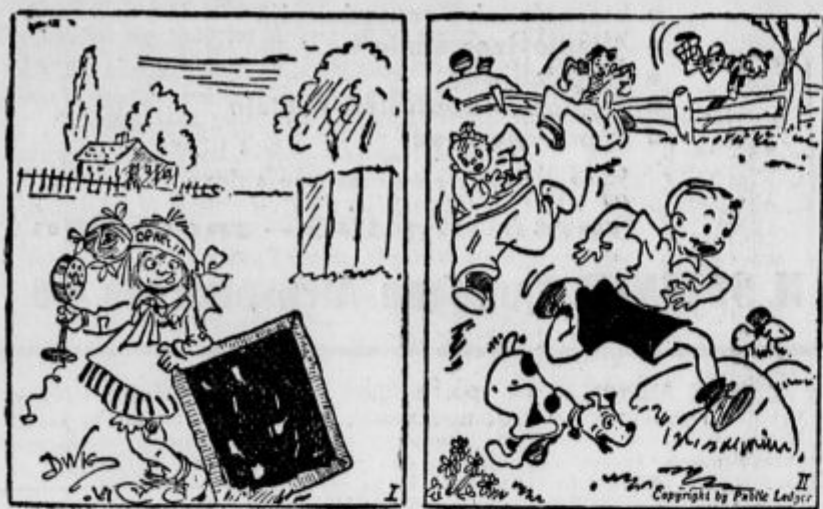
Šivalne stroje
Gr. zner, Kaiser, Vesta, Pfaff - zelo poceni pri tvrdki Plevel v Preski, p. Medvode. Pogrešljivi že od 2000 Din dalje. Pridite kupiti! (1)

Proti hripavosti, kašlju, obojenju vratu in glavobolju je najboljše sredstvo „SLADOK“ (slad v kockah) izdelan iz samih naravnih produktov. — Priporoča se tovarna sladov in kanditov, Celje. Izloje se zastopniki

Meteor pade z neba

16.

Napeto pričakovanje po vsem svetu.

Mala radijska napovedovalka v onem kraju je obveščala svet o dogodkih:
»Meteor, ki je nedavno padel nekam blizu, še ni najden. Tinček, vodja svojih ljudi, nadaljuje raziskovalna dela. Dozdaj je bilo vse njegovo iskanje brezuspešno. Škorpion in Gorila sta Tinčku in njegovim tovarišem stalno za petami. Rada bi se polastila meteorja, da bi dobila zanj bogato odkupnino.«
Medtem, ko je mala radijska napovedovalka obveščala svet, pa je Tinček s svojimi tovariši na vso sapo drvel proti kraju, kjer so njegove oči zagledale nekaj čudovitega.
»Meteor sem našel!« je kričal spotoma.

»Torej takle je meteor?« so se dečki čudili, ko so prišli na cilj. Pred njimi na tleh je ležal nekakšen črn, premoğu podoben kamen.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš pre-dobri, ljubljani soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Blaž Klaneček

posestnik in trgovec

danes dne 22. januarja 1937 ob pol 3. po kratki bolezni v 69. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega pokoj-nika bo v nedeljo, dne 24. januarja 1937, ob pol 10. dopoldne izpred hiše žalosti k cerkvi sv. Martina, po sv. maši pa na po-kopališče Hajdina.

Hajdina, dne 22. januarja 1937.

Marija Klaneček, soproga. — Lovro, Miha, Franc, Katica, Anica, Betka, otroci. — Rajh Martin, Rozman Martin, Zorec Rafael, zeti.

Barclay: 26

Rožni venec

Roman.

»Ne, sam je na svetu. Prijatelj in znanec ima dovolj — povsod so ga imeli radi — toda sorodnikov nima nobenih. Tudi oženjen ni. Sicer bi bil lahko iz-biral kjerkoli med dekleti, nobena ga ne bi odklonila, toda živel je zgolj svoji umetnosti. In zdaj leži, kakor mi piše lady Inglevy, brez moči in sam v temni noči.«
Kmalu nato je začela družba vstajati, da bi odšla. Samo gospod s časnikom v roki se je nekaj zamudil. Prižgal si je cigaro in se pri tem slučajno ozrl po Jani. »O gospodična Champion, kakor vidim! Kako vam gre? Niti slutiti nisem, da ste v Egiptu!«
»Ah, general Loraine! Znani ste se mi zdeli, ven-dar vas nisem mogla dobro prepoznati. — Hvala, če ste tako dobri, da mi prepustite nekoliko vaš list, da ga pogledam. Mudila pa vas ne bi rada. Gotovo se bova pozneje še videla.«
Jana je počakala, da je gospod odšel. Potem se je vrnila na svoj prostor, kjer ji je bil v duhu Garth tako blizu, segla po časniku in začela brati.
Da — bil je Garth Dalmain — njen Garth s ču-dežno žarečimi očmi — ki je brez moči, slep in sam ležal v svoji nordijski domovini.
V Deryekovem varnem zavetju.
Doverske kleči so se prikazovale bolj in bolj, dokler niso končno vstale iz morja liki beli zid, simbol neizpodbitne čistosti Anglije, neomadeževane časti in neoporečne pravičnosti njenega prestola, njene cer-

Otroški vozički naj-novejših modelov
Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!
»TRIBUNA« P. BAYTEL, LJUBLJANA, Karlovska 6.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 16.

Dražba Iova

Dne 1. februarja t. l. ob 11. uri se bo vršila pri sreškem načelniku v Radovljici v sobi št. 8 dražba samolastnega lovišča planina »Vogel«, ležečega nad Bohinjskim jezerom. Površina 801 ha, izključna cena 8000 Din. Zakupna doba od 1. febr. 1937 do 31. marca 1949.

Znani SALVAT-ČAJ

proti žolčnim kamnom in boleznim žolčnega mehurja se dobi v pri glavnem zastopniku

Lekarna pri Sv. Ivanu Zagreb, Kaptol 17. Ogl. reg. S. br. 27871

Zastonj pošiljamo prospekte o zdravljenju.

Oglejte si zalogo pred nakupom!

Blago, katero je stalo Din 24.-, se prodaja po Din 12.-

Trpinov bazar, Maribor

Maribor, Vetrinjska 15

Bog je poklical našo ljubljeno mamo, staro mamo in teto gospo

Ivano Žavbi roj. Mav

dne 22. januarja k Sebi po večno plačilo. Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 24. januarja ob 3 popoldne. Molite za njo!

Vrhnika, dne 23. januarja 1937.

Zalujoče hčere: Antonija, Minka, Ivanka Hren, Angela Cepon in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Ob priliki težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega iskreno-ljubljenega soproga in očeta, gospoda

JAKOBA OBLAKA

posestnika in prevoznika

izrekamo tem potom vsem ljubim sorod-nikom, prijateljem in znanecem, ki so pokojnika v tako častnem številu spre-mili na njegovi zadnji poti, našo naj-iskrenejšo zahvalo. — Prav posebno pa se zahvaljujemo preč. duhovščini, pred-vsem g. župniku Finžgarju, dalje g. dr. Marčunu, gasilski četi Stojice, pev-skemu društvu Krakovo-Trnovo za krasne žalostinke, vsem darovalcem cvet-ja in vsem onim, ki so nam ustmeno ali pesmeno izrazili sožalje. — Bog plačaj!

Sv. maša bo v ponedeljek, 25. t. m. ob 6 zjutraj.

Ljubljana, 24. januarja 1937.

Globoko žalujoča rodbina OBLAKOVA

Samo eden je originalen

FRUŠKOGORSKI BISER

zakonom zaščiteno

*

Le ta je prvovrsten in gle-de kvalitete nedosegljiv. Da se cenjeni konzumenti obvarujejo pred raznimi popolnoma neuspešnimi imi-tacijami, naj zahtevajo pri vsaki priliki le izvirni

„FRUŠKOGORSKI BISER“

Zahtevajte povsod naš list!

Zelo poceni in uspešno sredstvo proti sadnim škodljivcem

„Shell biljbran zimski“

Brezplačna obširna, ilustrirana navodila zahtevajte pri Jugoslovansko SHELL D. D., Zagreb, Gajeva 5.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki izgubi našega ljubljenega očeta in tasta, gospoda

Ivana Dachsa

izkazali na katerikoli način ustmeno ali pismeno sožalje, ga obsuli z mnogoštevilnim cvetjem, ga počastili z lepim žalnim petjem ter ga v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti, naša najiskrenejša zahvala!

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 25. janu-erja ob 7. uri zjutraj v cerkvi sv. Jakoba.

V Ljubljani, dne 23. januarja 1937.

Makso in Pavla Dachs

kve, njene zbornice, njenih sodišč in njenega ravnjanja doma in na tujem, prijatelju in sovražniku nasproti. »Moč in čistost,« je prešinjalo Jano, ko je ho-dila po palubi sem in tja, in srce ji je po dveletni odsotnosti radostno utripalo domovini nasproti. Toda že v naslednjem hipu ji je leglo ko težko breme na dušo.
Odkar je bila pred gostilno v Egiptu prebrala tisto usodno poročilo, se ji je vedno krčevito stisnilo srce, čim je ugledala kaj lepega.
Uro potem, ko je bila zvedela novico, je že bila na potu v Kairo. Sledečega dne se je vkrcala na parnik v Aleksandrijo, pristala v Brindisiu in se vozila nato noč in dan, dokler ni ugledala sedaj angleške obale pred seboj. Čez nekaj minut je stopila na domačo zemljo, in do cilja je imela še dva postanka pred seboj. Od prvega trenutka, ko je bila zaznala za ne-srečo, ni niti malo dvomila, da je ta cilj samo soba, kjer se je v ljubljenci duši trpljenje, tema in obup borilo s pogumom in zdravo pametjo in prirojenim veseljem do življenja.
Vedela je, da mora k njemu; toda povsem ne-jasno ji je bilo, kako naj svojo namero izvrši. Ze sama zdrava pamet ji je dokazovala, da bo svojo nalogo le težko rešila, pravila je a tudi, da vodi varnejša pot do Gartha skozi posvetovalnico njegovega zdravnika. Brzjavila je zato iz Pariza svojemu prijatelju Derycku, o katerem je vedela iz listov, da je eden izmed Garthovih zdravnikov v tej nesreči, in ni v tem hipu videla dalje ko do Wimpolske ceste.
Preden se je odpeljal iz Dovern, je pritekel k vlaklu uslužbenec z brzjavko in od časa do časa za-klical med množico: »Gospodična Jana Cpampion! Go-

spodična Jana Champion!« Jana je čula svoje ime in se je oglasila: »Tu sem!« ter segla po brzjavki
Hlastno je odtrgala ovoj. Brzjavil je doktor Brand.
»Dobrodošli doma! Baš sem se vrnil iz Škotske. Čakal bom na vas na postaji Charing-Cross in vam dovoljujem toliko časa, kolikor ga potrebujete. Izpijte v Dovernu skodelico kave. Deryck.«
Jana se je olajšano oddahnila. Bilo ji je strašno samotno pri duši.
Potem se je spomnila na zdravnikov ukaz. Sklo-nila se je skozi okno in zaklicala: »Ali bi mi ne pri-nesel kdo skodelico kave?«
Kava je bila pač zadnje, po čemer je v tem hipu hrepenela, toda niti pomislila ni, da ne bi oslušala doktorja, četudi je bil še tako daleč proč.
Mladi nosač, ki ga je bila Jana že prej za prena-šanje svoje prtljage bogato nagradila, je bil takoj pri roki in je urno stekel po naročeno okrepčilo.
»Prav lepa hvala,« je rekla Jana in spet je zdrk-nil mlademu možu novček za dve marki v roko. In mož, ki je imel doma bolno ženo, je v srcu poprosil Jano za odpuščanje, ker se je bil sprva gnal za neko mlado damo, da bi ji odnašal škattije, in je bil prevzel Jano samo »za silo.«
Jana se je naslonila v vozu na blazine in udušila solze, ki so ji silile v oči. Kava jo je pokrepčala, a čutila je, da potrebuje še bolj ko telesne, duhovne podpore, modrega, močnega, pomagajočega prijatelja, in zelo je zahrepenela po Derricku.
Še enkrat je prebrala njegov brzjavko in se na-smehnila. Kako se je lepo skladalo z njim, da je naj-prej mislil na kavo in da jo bo čakal na postaji.

Celoletna naročnina na:

Leposlovno in Ljudsko knjižnico

Zbirko domačih pisateljev

Zbirko mladinskih spisov

7 vezanih knjig mesečno Din 23.-

3 vezane knjige mesečno Din 11.-

4 vezane knjige mesečno Din 9.-

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA